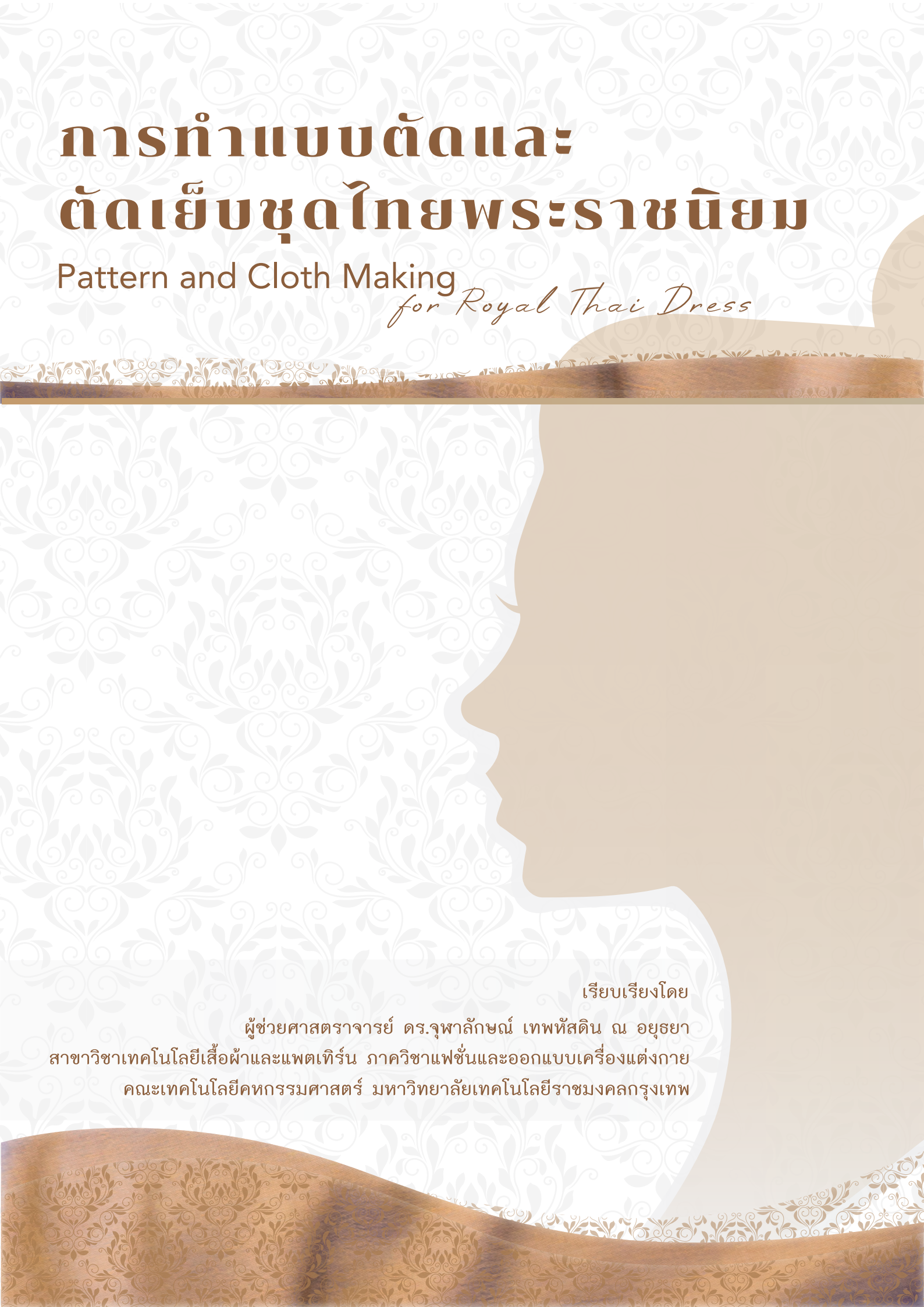
การทำแบบตัดและตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม

Pattern and Cloth Making *for Royal Thai Dress*

เรียบเรียงโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

การทำแบบตัดและตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม

Pattern and Cloth Making *for Royal Thai Dress*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ชื่อเรื่อง : การทำแบบตัดและตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม

Pattern and Cloth Making for Royal Thai Dress

เรียบเรียงโดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุพาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย

ลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565

พิมพ์ครั้งที่ : พิมพ์ครั้งที่ 1
ปีพิมพ์ : สิงหาคม 2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

จุพาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา.
การทำแบบตัดและตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม. - กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2565.
165 หน้า.
https://dspace.rmutk.ac.th/xmlui/handle/123456789/4690 สามารถโหลดได้ฟรี
1. การตัดเย็บเสื้อผ้า. 2. เครื่องแต่งกาย - ประวัติ - สมัยรัตนโกสินทร์. 3. ชื่อเรื่อง.
646.4
ISBN **978-616-594-000-9**

จัดพิมพ์โดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุพาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
ที่อยู่ที่ติดต่อ : เลขที่ 9 ซอย วชิรธรรมสาธิต 53 สุขุมวิท 101/1 แขวงบางจาก เขตพระโขนง
10260 โทร 0621987915
เผยแพร่ : เว็ปไซต์ หรือ URL https://dspace.rmutk.ac.th/xmlui/handle/123456789/4690
สำนักวิทยบริการและสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาธร กรุงเทพฯ 10120
โทร. 0-2287-9600 ต่อ 3311, 3320

เผยแพร่โดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุพาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

คำนำ

ตำราการทำแบบตัดและตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยมฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย ซึ่งมีเนื้อหาสาระความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชนิยม การเลือกผ้า วัสดุตกแต่งและเครื่องเกาะเกี่ยว การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น การดัดแปลงแบบตัดเสื้อผ้าชุดไทย การวางแบบตัดผ้า และการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ ดังนี้ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์ ชุดไทยดุสิต และชุดไทยศิวาลัย และแนวคิดนำไปสู่การประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ผู้เขียนได้รวบรวมเรียบเรียงจัดทำตำรานี้ขึ้น คาดหวังว่าตำราฉบับนี้ซึ่งได้มีการเตรียมเนื้อหาสาระไว้อย่างครบถ้วน ถือว่าเป็นองค์ความรู้จากประสบการณ์ที่สั่งสมจากการศึกษาเรียนรู้จากครูอาจารย์ หนังสือตำรา การฝึกฝน และจากการนำมาทดลองใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อนำผลที่ดีมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้เขียนขอขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้เขียน และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่สนับสนุนและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราฉบับนี้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้และต่อยอดเพื่อสร้างอาชีพได้เป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจทุกท่าน

ผศ.ดร.จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

สิงหาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	**ก**
สารบัญ	**ข**
สารบัญภาพ	**ง**
สารบัญตาราง	**ญ**
บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชุดไทยพระราชนิยม	**1**
ประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชนิยม	1
ความหมาย และความสำคัญของชุดไทยพระราชนิยม	4
ลักษณะการแต่งกายชุดไทยพระราชนิยม และโอกาสที่นำไปใช้	13
สรุป	25
คำถามท้ายบท	25
เอกสารอ้างอิง	25
บทที่ 2 การเลือกผ้า วัสดุตกแต่งและเครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับชุดไทยพระราชนิยม	**27**
การเลือกผ้าสำหรับชุดไทยพระราชนิยม	27
การเลือกวัสดุตกแต่งสำหรับชุดไทยพระราชนิยม	32
การเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับชุดไทยพระราชนิยม	37
สรุป	41
คำถามท้ายบท	42
เอกสารอ้างอิง	42
บทที่ 3 การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น	**43**
วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทย	43
การวัดตัวเพื่อใช้ในการทำแบบตัดชุดไทย	64
การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น	74
สรุป	84

คำถามท้ายบท 85
เอกสารอ้างอิง 85
บทที่ 4 การตัดเย็บเสื้อชุดไทยพระราชนิยม 86
การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยพระราชนิยม 86
การวางแบบตัดเสื้อผ้าชุดไทย 110
การเย็บเสื้อชุดไทย 125
สรุป 136
คำถามท้ายบท 137
เอกสารอ้างอิง 137
บทที่ 5 การตัดเย็บผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม 138
การดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม 138
การวางแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม 144
การเย็บผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม 148
สรุป 156
คำถามท้ายบท 156
เอกสารอ้างอิง 156
บทที่ 6 จากแนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ 157
แนวคิดสู่แรงบันดาลใจในการพัฒนาการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม 157
แนวคิดภูมิปัญญาไทยจากอดีตสู่อนาคต 158
แนวคิดสู่งานวิจัย 159
สรุป 160
คำถามท้ายบท 160
เอกสารอ้างอิง 160
บรรณานุกรม 162
ดัชนีค้นคำ 164

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยบรมพิมาน	3
1.2 ฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยดุสิต	4
1.3 ฉลองพระองค์ชุดไทยเรือนต้น	6
1.4 ฉลองพระองค์ชุดไทยจิตรลดา	7
1.5 ฉลองพระองค์ชุดไทยอมรินทร์	8
1.6 ฉลองพระองค์ชุดไทยบรมพิมาน	9
1.7 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรี	10
1.8 ฉลองพระองค์ชุดไทยดุสิต	11
1.9 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรพรรดิ์	12
1.10 ฉลองพระองค์ชุดไทยศิวาลัย	13
1.11 ชุดไทยเรือนต้น	14
1.12 ชุดไทยจิตรลดา	15
1.13 ชุดไทยอมรินทร์	16
1.14 ชุดไทยบรมพิมาน	17
1.15 ชุดไทยจักรี	18
1.16 ชุดไทยจักรพรรดิ์	19
1.17 ชุดไทยดุสิต	20
1.18 ชุดไทยศิวาลัย	21
2.1 ตัวอย่างผ้าฝ้ายสีพื้น	28
2.2 ตัวอย่างผ้าซิ่นฝ้าย	28
2.3 ตัวอย่างผ้าไหมสีพื้น	29
2.4 ตัวอย่างผ้าซิ่นไหม	29
2.5 ตัวอย่างผ้าไหมเทียมสีพื้น	30
2.6 ตัวอย่างผ้าซิ่นไหมเทียมยกดอก	30
2.7 ลักษณะลูกปัดแบบกลม	34
2.8 ลักษณะลูกปัดแบบปล้องยาวและแบบปล้องสั้น	35
2.9 ลักษณะลูกปัดคริสตัลแบบต่าง ๆ	35
2.10 ลักษณะลูกปัดมุกทรงกลม	36
2.11 ลักษณะลูกปัดทรงหยดน้ำ	36
2.12 ลักษณะลูกปัดมุกทรงรี	37

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.13 ลักษณะเลื่อมแบบต่าง ๆ	37
2.14 ลักษณะกระดุมเพชรและกระดุมมุก	39
2.15 ลักษณะขอเกี่ยวกับขอรับแบบโค้งขนาดใหญ่และเล็ก	40
2.16 ลักษณะขอเกี่ยวแบบขอรับตรงและแบบขอรับที่เลื่อนได้	40
2.17 ลักษณะซิปซ่อนและซิปธรรมดา	41
3.1 ลักษณะกรรไกรด้ามโค้ง	44
3.2 ลักษณะกรรไกรด้ามตรง	44
3.3 ลักษณะกรรไกรตัดกระดาษ	45
3.4 ลักษณะกรรไกรซิกแซก	45
3.5 ลักษณะกรรไกรตัดเศษด้าย	46
3.6 ลักษณะเหล็กแหลม	47
3.7 ลักษณะที่เลาะผ้า	47
3.8 ลักษณะสายวัด	48
3.9 ลักษณะไม้บรรทัด	49
3.10 ลักษณะไม้บรรทัดฉาก	49
3.11 ลักษณะไม้โค้งสำเร็จ	50
3.12 ลักษณะกระดาษกดรอย	51
3.13 ลักษณะลูกกลิ้ง	51
3.14 ลักษณะชอล์กขีดผ้า	52
3.15 ลักษณะปากกาหรือดินสอเขียนผ้า	52
3.16 ลักษณะเข็มหมุดแบบต่าง ๆ	53
3.17 ลักษณะหมอนเข็ม	54
3.18 ลักษณะเข็มจักร	54
3.19 ลักษณะเข็มมือ	55
3.20 ลักษณะด้ายเย็บผ้า	55
3.21 ลักษณะด้ายเนา	56
3.22 ลักษณะจักรเย็บผ้าแบบธรรมดาและแบบอุตสาหกรรม	56
3.23 ลักษณะกระดาษสร้างแบบ	57
3.24 ลักษณะดินสอและดินสอสี	58
3.25 ลักษณะยางลบ	58

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3.26	ลักษณะสก็อตเทป	59
3.27	ลักษณะที่ตัดสก็อตเทปแบบต่าง ๆ	59
3.28	ลักษณะเตารีดไฟฟ้า	60
3.29	ลักษณะโต๊ะรองรีด	61
3.30	ลักษณะหมอนรองรีดแขนเสื้อ แบบกลม และแบบโค้ง	61
3.31	ลักษณะกระบอกฉีดน้ำ	62
3.32	ลักษณะปากคีบแบบปลายตรงและแบบปลายงอ	62
3.33	ลักษณะเหล็กทับผ้า	63
3.34	ลักษณะเทียนไข	63
3.35	ตัวอย่างเสื้อบังทรงตัวยาวและใช้เชือกผูกเอว	65
3.36	ตัวอย่างสายวัดตัว	66
3.37	ตัวอย่างเชือกผูกเอวหรือยางยืด	66
3.38	ดินสอหรือปากกา	67
3.39	ตัวอย่างสมุดรายงานการวัดตัว	67
3.40	ลำดับขั้นวัดสัดส่วนเส้นรอบวง	71
3.41	ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหน้า	72
3.42	ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหลัง	73
3.43	ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนแขน	74
3.44	เส้นโครงสร้างแบบตัดเสื้อเบื้องต้น	76
3.45	วิธีการทำแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลัง	77
3.46	วิธีการทำแบบตัดแขนเสื้อเบื้องต้น	80
3.47	วิธีการวัดวงแขนเสื้อ	81
3.48	วิธีการทำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้น	82
4.1	วิธีการปรับและขยายแบบตัดเสื้อเบื้องต้น	87
4.2	วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น	88
4.3	วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยเรือนต้น	90
4.4	วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทย	90
4.5	วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น	91
4.6	วิธีการทำแบบตัดสาบปลายแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น	92
4.7	วิธีการทำแบบตัดสาบคอเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลัง	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.8 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์	94
4.9 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์	95
4.10 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขนเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์	96
4.11 วิธีการทำแบบตัดปกเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์	97
4.12 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย	98
4.13 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย	100
4.14 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย	100
4.15 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขน	101
4.16 ปกเสื้อชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย	101
4.17 วิธีการทำแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	102
4.18 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	103
4.19 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	105
4.20 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าตัวสั้นชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	105
4.21 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหลังชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	106
4.22 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	106
4.23 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต	107
4.24 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยดุสิต	109
4.25 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยดุสิต	109
4.26 วิธีการยืดผ้า	112
4.27 วิธีการหดผ้า	112
4.28 วิธีการวางแบบตัดเสื้อ	117
4.29 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น	118
4.30 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์	119
4.31 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย	120
4.32 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์	121
4.33 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต	122
4.34 วิธีการใช้ลูกกลิ้งกดลงบนกระดาษกดรอย	123
4.35 วิธีการใช้จักรเนา	123
4.36 วิธีการเนาด้วยมือ	124
4.37 วิธีการใช้ชอล์กสี	124

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.38	วิธีการทำเครื่องหมายแบบช่างเสื้อชาย	124
4.39	วิธีการเย็บกันยืดคอหน้าและคอหลัง	127
4.40	วิธีการเย็บตะเข็บไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลัง	128
4.41	วิธีการเย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์	128
4.42	วิธีการเย็บปกเสื้อ	129
4.43	วิธีการเย็บกลับสาบคอเสื้อ	129
4.44	วิธีการแบ่งแนวอีสหัวแขนเสื้อ	129
4.45	วิธีการเย็บอีสหัวแขนเสื้อ	130
4.46	วิธีการเย็บตะเข็บใต้แขนเสื้อ	130
4.47	วิธีการเย็บสาบปลายแขนเสื้อ	131
4.48	วิธีการเย็บแขนเสื้อเข้ากับวงแขนตัวเสื้อ	131
4.49	วิธีการเย็บประกอบปกเสื้อเข้ากับตัวเสื้อ	131
4.50	วิธีการเย็บกลับสาบเสื้อไม่มีแขน	132
4.51	วิธีการเย็บตะเข็บข้างเสื้อ	132
4.52	วิธีการเนาพับชายเสื้อสอย	133
4.53	วิธีการเย็บรังดุมกุ๊นด้วยผ้า	134
4.54	วิธีที่ 1 การกำหนดความยาวของรังดุม	135
4.55	วิธีที่ 2 การกำหนดความยาวของรังดุม	135
4.56	วิธีการเย็บรังดุมและตำแหน่งเย็บกระดุมเสื้อตามแนวขวางและตามแนวยาว	136
4.57	วิธีการเย็บกระดุมเสื้อชุดไทย	136
5.1	วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหน้าและแผ่นหลัง	139
5.2	วิธีการทำผ้าซิ่นป้าย	140
5.3	วิธีการทำขอบเอว	141
5.4	วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง	142
5.5	วิธีการดัดแปลงแบบตัดจีบเดรปแยกข้างแผ่นหน้า	143
5.6	วิธีการทำชายพก	144
5.7	วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นป้าย	146
5.8	วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง	147
5.9	วิธีการวางแบบตัดชายพก	147
5.10	วิธีการเย็บขอบเอวผ้าซิ่นป้าย	149

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.11 วิธีการเย็บผ้าซิ่นจีบหน้านาง	150
5.12 วิธีการเย็บชายพก	151
5.13 วิธีการเย็บซิปแบบ Lapped zip	152
5.14 วิธีการเย็บซิปแบบ Concealed zip	153
5.15 วิธีการเย็บขอเกี่ยวด้านบน	153
5.16 วิธีการเย็บขอรับแบบโค้ง	154
5.17 วิธีการเย็บขอรับแบบตรง	154
5.18 วิธีการเย็บขอรับแบบถักด้วยเส้นด้าย	155
5.19 วิธีการเย็บขอเกี่ยวขนาดใหญ่	155

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมที่มีความเหมือนและความต่าง	22
1.2	ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมกับโอกาสที่นำไปใช้ (ต่อ)	23
3.1	รายการวัดตัว	68
3.2	การวิเคราะห์จากรูปร่างหาผลต่างระหว่างสะโพกล่างกับเอวกระโปรง	84
4.1	วิธีการคำนวณผ้าสำหรับตัดชุดไทย (ความกว้างหน้าผ้า 59-60 นิ้ว)	111
4.2	การเผื่อตะเข็บเย็บเสื้อชุดไทย	113
4.3	เครื่องหมายแสดงในแบบตัดเสื้อผ้า	114
5.1	การเผื่อตะเข็บเย็บผ้าซิ่นชุดไทย	145

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชุดไทยพระราชนิยม

บทที่ 1

ชุดไทยพระราชนิยม มีความเป็นมาตั้งแต่อดีตที่เป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทย ไม่ซ้ำแบบกับชาติอื่นใด ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงพระราชทานแนวพระราชนิยมในการแต่งกายให้สตรีไทยมีแบบอย่างการแต่งกายประจำชาติ เสื้อชุดไทยตามแบบพระราชนิยมเป็นเสื้อผ้าชุดไทยที่มีความสวยงามประกอบด้วยลักษณะรูปทรงของเสื้อและผ้าซิ่นที่ใช้นุ่ง อีกทั้งมีความงดงามของผ้าไหมไทย ด้วยฝีมือในการตัดเย็บที่ประณีตและบรรจงตกแต่งโดยการปักบนตัวเสื้อ ปักสไบเป็นลวดลายไทย เมื่อนำมาสวมใส่แล้วมีความสวยงามเหมาะสมกับบุคลิกของสตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง และพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการสวมใส่เสื้อชุดไทยพระราชนิยม ให้นานาชาติได้ประจักษ์ในความงามของเสื้อผ้าชุดไทยเมื่อท่านเสด็จไปเยือนประเทศต่าง ๆ จนได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติว่า ชุดไทยเป็นชุดประจำชาติ ของสตรีไทยที่มีความสวยงามเป็นพิเศษนอกเหนือจากชุดประจำชาติของสตรีประเทศอื่น และควรที่จะสืบทอดวัฒนธรรมของการแต่งกายแบบไทยต่อชนรุ่นหลัง เพื่อให้สตรีไทยมีความภาคภูมิใจต่อเสื้อผ้าชุดไทย ที่สวยงามมีเสน่ห์เฉพาะตัวเป็นที่ยอมรับของนานาชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

1. ประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชนิยม

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีกลุ่มวัฒนธรรมหลากหลายนั้น ล้วนมีความเป็นมาของประวัติศาสตร์สืบทอดทางมรดกวัฒนธรรมต่อกันมาเป็นเวลาช้านานตั้งแต่บรรพบุรุษ การผ้าทอพื้นบ้านของแต่ละกลุ่มเป็นสิ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมที่งดงาม ที่มีคุณค่าทางด้านศิลปะและเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ชาติที่ตกทอดกันมาจน ถึงปัจจุบันความสำคัญของการอนุรักษ์ผ้าทอและช่างทอผ้าพื้นบ้านผู้สร้างสรรค์ผลงาน และยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่ทรงคุณค่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลเล็งเห็นคุณค่าความงาม ความประณีตและความหมายทางวัฒนธรรมของผ้าทอ จึงมีความประสงค์ที่จะทรงสืบทอดศิลปะการทอผ้าให้ยั่งยืนสืบไป ทรงมีพระราชนิยมการใช้ผ้าไทยมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์และสนับสนุน ส่งเสริมการแต่งกายที่เป็นแบบไทยในพระราชพิธีอภิเษกสมรส ซึ่งได้ใช้ชุดที่ตัดเย็บด้วยผ้าไทย เมื่อพระราชพิธีได้ผ่านไปพระองค์ได้ทรงปฏิบัติตามพระราชปณิธานดังกล่าว ต่อมาได้มีเครื่องแต่งกายแบบไทยตามพระราชนิยมขึ้น ซึ่งกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายประจำชาติมาจนถึงทุกวันนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริเรื่องการแต่งกายประจำชาติของสตรีไทย เมื่อคราวที่เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยือนประเทศเพื่อนบ้านเป็นครั้งแรก ในสมัยนั้นยังไม่มีชุดไทยแบบต่าง ๆ ตามพระราชนิยม พระองค์ทรงพระราชดำริว่าให้ใช้ไหมไทย ผ้าไทย และผ้ายกต่าง ๆ นำมาตัดเย็บตกแต่ง

เป็นฉลองพระองค์เพื่อให้แสดงถึงความเป็นไทย มาลินี วิกรานต์ และกนกอร สว่างสรี (2547, หน้า 24-26) ภายหลังจากที่ได้รับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาสู่สังคมไทยแทบทุกด้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมของการแต่งกายซึ่งได้ลอกเลียนมาทั้งหมดและดัดแปลงบ้างบางส่วนผสมผสานกับการแต่งกายดั้งเดิมของไทย เริ่มจากในราชสำนักและผู้มีฐานะร่ำรวยก่อนจากนั้นค่อยกระจายออกไปยังราษฎรทั่วไปอย่างกว้างขวางถึงปัจจุบัน และกล่าวได้ว่าสังคมเมืองรับเอาวัฒนธรรมการแต่งกายของฝรั่งมาใช้ในชีวิตประจำวันทั้งหมด มีหญิงชาวบ้านที่ยังนุ่งซิ่น และชายนุ่งกางเกงแพร และยังใช้ผ้าขาวม้าอยู่บ้างก็เฉพาะในชนบทบางแห่งเท่านั้น เรียกได้ว่าเป็นการแต่งกายในชีวิตประจำวันที่ถูกอิทธิพลทางตะวันตกกลืนหายไปทั้งหมด จนไม่มีเครื่องแต่งกายที่เป็นแบบฉบับประจำชาติเหมือนเครื่องแต่งกายของบางประเทศในภูมิภาคนี้ อาทิ ส่าหรีของอินเดีย หรือกิโมโนของญี่ปุ่น เป็นต้น ดังนั้นในการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เยือน 15 ประเทศในทวีปอเมริกาและยุโรปในปี พ.ศ.2503 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริให้คิดแบบเครื่องแต่งกายประจำชาติขึ้น โดยให้ประยุกต์มาจากการแต่งกายของสตรีไทยสมัยโบราณ ซึ่งโปรดพระราชทาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่ายค้นหารูปพระมเหสีของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลก่อน ๆ ที่มีอยู่ในวังหลวงและวังเจ้านายองค์อื่น ๆ มาศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องแต่งกายประจำชาติที่เหมาะสมจนได้ “ชุดไทยพระราชนิยม” กองจดหมายเหตุแห่งชาติ (2525, หน้า 117-118) ในขณะนั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงรับสั่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเสื้อผ้าอาจารย์สมศรี สุกุมลนันท์ ออกแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยขึ้นตามประวัติศาสตร์ของไทย และดัดแปลงให้เข้ากับสมัยนิยมจึงได้มาเป็นเครื่องแต่งกายชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบดังนี้ ไทยเรือนต้น ไทยจิตรลดา ไทยอมรินทร์ ไทยบรมพิมาน ไทยจักรี ไทยจักรพรรดิ์ ไทยดุสิต และ ไทยศิวาลัย เพื่อให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ สิ่งแวดล้อม และความสะดวกสบายตามกาลเทศะโอกาสและสถานที่ ปาณี เดชวิทยาพร (2548, หน้า 79-87) และได้แบบเสื้อพระราชทานขึ้นมา“ชุดพระราชทาน” ของชายไทยเป็นเสื้อผ่าหน้าคอตั้ง กระเป๋าเจาะด้านล่างทั้งสองข้าง มีกระดุมหุ้มผ้า 5 เม็ด มีขลิบที่ขอบกระเป๋า นุ่งกับกางเกงขายาวสากล มีด้วยกัน 3 แบบดังนี้ เสื้อแขนสั้นสีเรียบหรือลวดลายสุภาพ ใช้ในโอกาสธรรมดาหรือพิธีกลางวัน เสื้อแขนยาวและเสื้อแขนยาวมีผ้าคาดเอว ซึ่งมักจะใช้ในงานพิธีที่กำหนด ว่าเป็นชุดสากลหรือชุดราตรีสโมสร จึงอาจกล่าวได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรม ราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชอัธยาศัยนิยมไทยมาตั้งแต่ยังทรงเป็นพระคู่หมั้นทรงสนพระทัย ส่งเสริมสนับสนุนการทอผ้าพื้นเมืองให้เป็นอาชีพเสริมของคนในชนบท และทรงอนุรักษ์ฟื้นฟู การแต่งกายแบบไทยจนเกิดเครื่องแต่งกายประจำชาติไทยขึ้นทั้งชายหญิง ทั้งยังทรงเป็นผู้นำในการใช้ผ้าพื้นเมืองตัดฉลองพระองค์เอง ทั้งขณะประทับในประเทศและเนื่องในโอกาสเสด็จเยือนต่างประเทศอยู่เนือง ๆ ทำให้ผ้าพื้นเมืองไทยได้ปรากฏแก่สายตาชาวโลกควบคู่ไปกับพระองค์พระราชินีที่ทรงพระสิริโฉมงดงาม ไม่แต่เพียงทรงฉลองพระองค์ชุดไทยแบบต่าง ๆ ได้อย่างงดงามที่สุดเท่านั้น พระองค์ทรงนำผ้าไหมไทยไปให้ช่างฝรั่งที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น นายปิแอร์ บัลแมง ออกแบบและตัดเย็บเป็นฉลองพระองค์แบบตะวันตกตามสากลนิยม ได้อย่างสง่างาม ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงได้รับยกย่องจากโลกว่าเป็นสตรีที่ทรงแต่งพระวรกายงามที่สุดผู้หนึ่ง โดยบรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีจำนวน 2,000 คน ได้มีมติเมื่อปี พ.ศ. 2503 และพ.ศ. 2505

ได้เลือกให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง แห่งประเทศไทยเป็นสตรีที่ทรงแต่งพระวรกายงามที่สุดในโลกถึง 2 ปีซ้อน โดยทรงได้รับยกย่องว่าเป็นพระราชินีที่ทรงเข้าพระทัยในการนำเอาผ้าไหมไทยอันงามยิ่ง มาประยุกต์เป็นฉลองพระองค์แบบชาวตะวันตกได้เป็นอย่างดี นายปิแอร์ บัลแมง มีความประทับใจในองค์พระราชินีไทยอย่างยิ่งถึงกับขอพระราชทานชื่อ “สิริกิต์” ไปเป็นชื่อชุดราตรีชุดหนึ่งของเขาโดยที่นายปิแอร์ บัลแมง ไม่เคยตั้งชื่อใครเป็นแบบเสื้อของเขามาก่อน รายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2503 ได้ระบุว่าในการเสด็จประพาสยุโรปและอเมริกาช่วงดังกล่าว ปิแอร์ บัลแมง เป็นผู้ออกแบบฉลองพระองค์ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวงทั้งหมด 130 ชุด ในการเสด็จประพาสนานถึง 4 เดือน และในขณะเดียวกันทรงมีเครื่องฉลองพระองค์แบบประเพณีไทยไปด้วย สำหรับทรงในงานพิธีที่เป็นทางราชการ จนเป็นที่เลื่องลือว่าพระองค์ทรงเป็นพระราชินีที่งดงามที่สุดในโลกตะวันออก ด้วยเครื่องแต่งกายชุดพระราชนิยมของไทยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยและรู้จักกันทั่วโลกจะเห็นได้จากที่ได้ปรากฏในโอกาสต่าง ๆ กันตามความเหมาะสมที่เสด็จไปทรงงาน เช่น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เยือนประเทศในทวีปอเมริกาและยุโรป ฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยบรมพิมาน ภาพที่ 1.1 และฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยดุสิต ภาพที่ 1.2 (กองจดหมายเหตุแห่งชาติ, 2525, หน้า 118-119)

ภาพที่ 1.1 ฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยบรมพิมาน

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

ภาพที่ 1.2 ฉลองพระองค์ด้วยชุดไทยดุสิต

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2. ความหมาย และความสำคัญของชุดไทยพระราชนิยม

2.1 ความหมายของชุดไทยพระราชนิยม

ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เลย (ออนไลน์, 2565) กล่าวไว้ว่า ชุดไทยพระราชนิยม หมายถึง ชุดแต่งกายประจำชาติของสตรีไทย ซึ่งเป็นชุดพระราชนิยมที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องแต่งกายที่งดงาม แต่ละชุดมีลักษณะการออกแบบและตัดเย็บที่แตกต่างกันออกไป การสวมใส่ขึ้นอยู่กับโอกาสในงานพิธี หรืองานพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น งานพิธีหมั้น งานพิธีมงคลสมรส และสำหรับใช้ในงานเต็มยศและครึ่งยศ เช่น งานอุทยานสโมสร หรืองานพระราชทานเลี้ยงอาหารอย่างเป็นทางการ เป็นชุดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว การตัดเย็บมีหลายรูปแบบ นิยมตัดเย็บด้วยผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าใยประดิษฐ์ และอาจเป็นผ้าพื้น ผ้าลายดอก ผ้าลายริ้ว ผ้ายกดิ้นเงิน ยกดิ้นทอง หรือผ้ายกดอกเต็มตัว วัสดุที่ใช้ในการตกแต่งให้สวยงาม ด้วยการปัก ได้แก่ มุก เลื่อม ลูกปัด หยดน้ำและปล้องอ้อยแบบต่าง ๆ และวัสดุที่ใช้ในการเกาะเกี่ยวที่เหมาะสม ได้แก่ ซิป ตะขอ กระดุมมุก หรือกระดุมที่ห่อหุ้มจากผ้าตัวเสื้อ เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของชุดไทย (ออนไลน์, 2565) กล่าวไว้ว่า ชุดไทยพระราชนิยม หมายถึง ชุดประจำชาติไทยที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม เชื้อชาติ ประเพณี หรือเอกลักษณ์ด้านอื่น ๆ ที่แสดงออกถึงความเป็นไทยเอาไว้อย่างชัดเจน

จากความหมายของชุดไทยพระราชนิยมที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดไทยพระราชนิยม หมายถึง ชุดแต่งกายประจำชาติของสตรีไทย ซึ่งแสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ความสวยงามของชุดไทยในแต่ละรูปแบบ และสามารถสวมใส่ได้ในหลายโอกาสเลือกแต่งได้ตามความเหมาะสมในงานพิธี หรืองานพระราชพิธีต่าง ๆ ชุดไทยพระราชนิยมเป็นเครื่องแต่งกายที่ร่วมสมัยและทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยมากยิ่งขึ้น

2.2 ความสำคัญของชุดไทยพระราชนิยม

ชุดไทยพระราชนิยมเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์การแต่งกายประจำชาติ ชุดไทยซึ่งตัดจากผ้าไหมที่วิจิตรตระการตางดงาม ด้วยลวดลายไทยที่ปักและทอลงบนผืนผ้าอย่างประณีต มีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนชาติอื่น ๆ จนได้รับการยอมรับและที่สำคัญต้องแสดงถึงความเป็นไทย จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2507 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงมีพระราชวินิจฉัยเลือกแบบชุดไทยประยุกต์เป็น 8 แบบด้วยกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค (ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค นางสนองพระโอษฐ์ในขณะนั้น) เป็นผู้คิดตั้งชื่อชุดไทย ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ฯ ได้นำชื่อพระตำหนักและพระที่นั่งต่าง ๆ มาใช้เป็นชื่อของชุดไทย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับแบบ ตลอดจนโอกาสในการเลือกใช้ชุดนั้น ๆ และโดยที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง มิได้ทรงกำหนดบังคับให้ชุดไทยประยุกต์ดังกล่าว เป็นเครื่องแต่งกายที่สุภาพสตรีไทยทุกคนต้องแต่ง เพียงแต่ทรงมีพระราชนิยมทรงฉลองพระองค์แบบต่าง ๆ นั้น ในภายหลังประชาชนทั่วไปจึงเรียกกันว่า“ชุดไทยพระราชนิยม” จากการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชุดแต่งกายประจำชาติ จึงทำให้พสกนิกรของพระองค์โดยเสด็จพระราชดำเนินใช้ชุดแต่งกายประจำชาติ และใช้ผ้าไหมทอพื้นเมืองแทนผ้าไหมโดยทั่วไป เท่ากับเป็นการช่วยยกระดับการครองชีพของครอบครัวเกษตรกรไทยให้สูงขึ้น นับว่าเป็นการเสด็จพระราชกุศลที่สมควรยกย่องและน่าสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง และพระองค์ได้ทรงเครื่องแต่งกายแบบไทยตามพระราชนิยม ซึ่งกลายเป็นเอกลักษณ์ทางการแต่งกายประจำชาติมาจนทุกวันนี้ ฉลองพระองค์ชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ ดังนี้ มณีรัตน์ ธรรมปิยะ (ออนไลน์, 2565)

2.2.1 ฉลองพระองค์ชุดไทยเรือนต้น

ชุดไทยเรือนต้น ตั้งชื่อตามเรือนต้น ฉลองพระองค์ตัดเย็บจากผ้าไหมพื้นสีเหลืองทอง พระภูษาแบบป้ายปักลวดลายที่เชิง

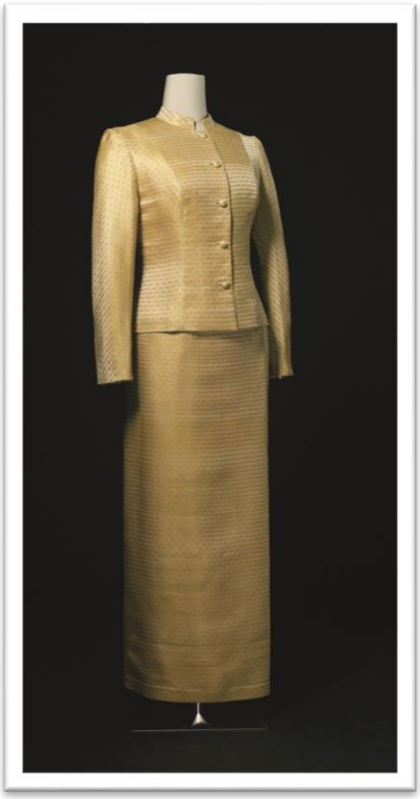

ภาพที่ 1.3 ฉลองพระองค์ชุดไทยเรือนต้น

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.2 ฉลองพระองค์ชุดไทยจิตรลดา

ชุดไทยจิตรลดา ตั้งชื่อตามพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ฉลองพระองค์ตัดเย็บจากผ้าไหมยกดอกทั้งชุดสีเหลืองนวล ลายดอกสี่กลีบสีส้มเกสรสีครีม พระภูษาแบบป้าย

ภาพที่ 1.4 ฉลองพระองค์ชุดไทยจิตรลดา

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.3 ฉลองพระองค์ชุดไทยอมรินทร์

ชุดไทยอมรินทร์ ตั้งชื่อตามพระที่นั่งอมรินทร์วินิจฉัย ฉลองพระองค์ตัดเย็บจากผ้าไหมพื้นสีม่วง พระภูษาแบบป้ายด้วยผ้าไหมยกดอกที่มีทองแกมแบบมีเชิง

ภาพที่ 1.5 ฉลองพระองค์ชุดไทยอมรินทร์

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.4 ฉลองพระองค์ชุดไทยบรมพิมาน

ชุดไทยบรมพิมาน ตั้งชื่อตามพระที่นั่งบรมพิมาน ฉลองพระองค์ตัดเย็บด้วยผ้าไหมพื้นสีน้ำเงินเข้ม พระภูษาแบบจีบหน้านางด้วยผ้ายกดอกหรือยกทองมีเชิงสีน้ำเงินเข้ม

ภาพที่ 1.6 ฉลองพระองค์ชุดไทยบรมพิมาน

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.5 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรี

ชุดไทยจักรี ตั้งชื่อตามพระที่นั่งจักรีมหาประสาท ฉลองพระองค์ตัดเย็บด้วยผ้าไหมพื้นสีน้ำตาลเข้ม พระภูษาแบบจีบหน้านางด้วยผ้ายกหรือยกทองมีเชิงสีน้ำตาลเข้มซิ่นมีจีบหน้านาง

ภาพที่ 1.7 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรี

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.6 ฉลองพระองค์ชุดไทยดุสิต

ชุดไทยดุสิต ตั้งชื่อตามพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ฉลองพระองค์ตัดเย็บด้วยผ้าไหมพื้นสีเหลืองทองปักลวดลายด้วยลูกปัดหรือเลื่อม พระภูษาแบบจีบหน้านางด้วยผ้ายกทองแกมสีแดง

ภาพที่ 1.8 ฉลองพระองค์ชุดไทยดุสิต

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.7 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรพรรดิ์

ชุดไทยจักรพรรดิ์ ตั้งชื่อตามพระที่นั่งจักรพรรดิ์พิมาน ฉลองพระองค์ตัดเย็บด้วยผ้าไหมพื้นสีแดงทอง ห่มสไบแพรจีบห่มทับด้วยผ้าทรงสะพักปักลวดลายทั้งผืนด้วยลูกปัด เลื่อม และดิ้นทอง พระภูษาแบบจีบหน้านางด้วยผ้ายกทองแกมสีแดงเข้มปักลวดลายที่เชิงและจีบหน้านาง

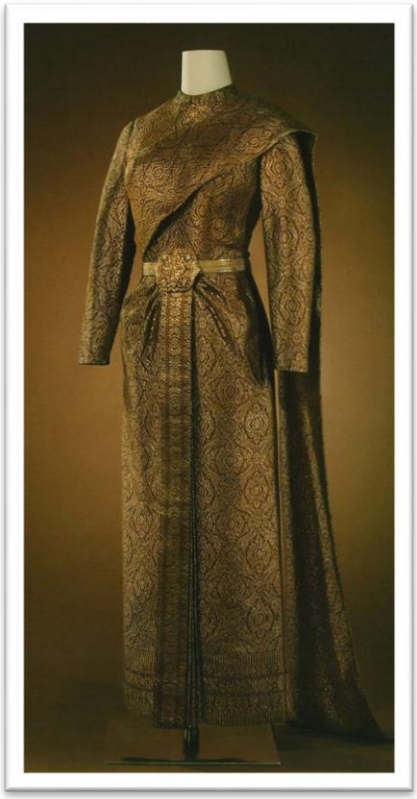

ภาพที่ 1.9 ฉลองพระองค์ชุดไทยจักรพรรดิ์

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

2.2.8 ฉลองพระองค์ชุดไทยศิวาลัย

ชุดไทยศิวาลัย ตั้งชื่อตามพระที่นั่งศิวาลัย ฉลองพระองค์ตัดเย็บด้วยผ้าไหมยกทองลวดลายไทยในตัวทั้งผืน ห่มทับด้วยผ้าทรงสะพักปักผ้าไหมยกทอง พระภูษาแบบจีบหน้านางด้วยผ้าไหมยกทองแกมแดงเข้มลายไทย

ภาพที่ 1.10 ฉลองพระองค์ชุดไทยศิวาลัย

ที่มา: ชุดไทยพระราชนิยม, ออนไลน์, 2565.

3. ลักษณะการแต่งกายชุดไทยพระราชนิยม และโอกาสที่นำไปใช้

3.1 ลักษณะการแต่งกายชุดไทยพระราชนิยม

การแต่งกายแบบไทยของสตรีได้วิวัฒนาการขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ตามพระราชนิยมของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทำให้เกิดความงามสง่าเหมาะแก่กาลสมัยเป็นอันมาก และได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่รู้จักกันทั่วโลกในนามชุดไทยพระราชนิยม กองจดหมายเหตุแห่งชาติ (2525, หน้า 117) ชุดแต่งกายแบบไทยของสตรีได้มีวิวัฒนาการไปมากทั้งในด้านความสวยงามของการออกแบบชุด ความประณีตในการตัดเย็บ และการเลือกใช้ผ้า ซึ่งเป็นผ้าทอพื้นเมือง

ได้แก่ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย และไหมประดิษฐ์ ซึ่งนำมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายแบบไทยของสตรี ในแต่ละชุดมีรูปแบบและกำหนดการแต่งกายในโอกาสที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการแต่งกายชุดไทยพระราชนิยมมีทั้งหมด 8 แบบ ดังนี้ (พวงผกา คุโรวาท, 2540, หน้า 116-119)

3.1.1 ชุดไทยเรือนต้น

ชุดไทยแบบลำลอง ซิ่นใช้ผ้าฝ้าย หรือผ้าไหม มีลายริ้วตามขวางหรือตามยาว หรือใช้ผ้าพื้นเรียบแต่มีเชิง ตัวซิ่นป้ายด้านหน้ายาวจรดข้อเท้า ตัวเสื้อใช้ผ้าสีตามริ้วซิ่นหรือลายเชิงซิ่น สีจะตัดกับซิ่นหรือเป็นสีเดียวกันก็ได้ ตัวเสื้อคนละส่วนกับซิ่น เป็นเสื้อแขน 3 ส่วน กว้างพอสบาย เสื้อผ่าหน้าโดยตลอดติดกระดุม 5 เม็ด คอกลมตื้นไม่มีขอบตั้งที่คอ สวมรองเท้าส้นสูง เหมาะสำหรับใช้ แต่งกายไปในงานที่ไม่เป็นพิธีการ และต้องการความสบาย เช่น ไปในงานกฐินต้น งานพิธีมงคลสมรสในช่วงเช้า งานพิธีทางศาสนา เช่น ทำบุญบ้าน ทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ทำบุญวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น ข้อสำคัญต้องเลือกผ้าที่ใช้ตัดให้เหมาะกับเวลาและสถานที่

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยมุก ต่างมุก และกำไรมุก หรือตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.11 ชุดไทยเรือนต้น

3.1.2 ชุดไทยจิตรลดา

ชุดไทยในพิธีกลางวัน ซิ่นใช้ผ้าไหมพื้นเรียบมีเชิงหรือผ้าทอยกดอกทั้งตัว ตัดเป็นซิ่นป้ายด้านหน้ายาวจรดข้อเท้าอย่างแบบลำลอง ตัวเสื้อคนละส่วนกับซิ่น เสื้อแขนยาวจรดข้อมือกว้างพอสบาย ผ่าหน้าตลอดติดกระดุม 5 เม็ด คอกลมมีขอบตั้งเล็กน้อย สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในโอกาสพิเศษ งานพระราชพิธีต่าง ๆ ที่กำหนดให้สุภาพบุรุษแต่งเต็มยศ เช่น ในพิธีสวนสนาม วันเฉลิมพระชนมพรรษา การต้อนรับประมุขของประเทศที่มาเยือนอย่างเป็นทางการ ที่ไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องประดับที่นิยม ติดเข็มกลัดที่ไหล่ด้านซ้าย สวมสร้อยคอยาว ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.12 ชุดไทยจิตรลดา

3.1.3 ชุดไทยอมรินทร์

ชุดไทยในพิธีช่วงค่ำ ซิ่นใช้ผ้าไหมยกที่มีทองแกมหรือยกทองทั้งตัว ซิ่นยาวจรดข้อเท้า ป้ายด้านหน้าอย่างแบบลำลอง ตัวเสื้อคนละส่วนกับซิ่น เป็นเสื้อแขนยาวจรดข้อมือ ก็ได้กว้างพอสบาย คอกลมมีขอบตั้งเล็กน้อย ถ้าเป็นผู้มีอายุจะเป็นเสื้อคอกลมกว้าง ๆ ไม่มีขอบตั้งและแขน 3 ส่วนได้ เพราะความสวยงามอยู่ที่เนื้อผ้าและเครื่องประดับหรูหรา สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศหรือครึ่งยศ เช่น งานเลี้ยงรับรอง งานเสด็จไปดูละครตอนค่ำ งานพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาต และเฉพาะในงานพระราชพิธีสวนสนาม ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวน เครื่องประดับที่หรูหรากว่าชุดไทยจิตรลดา ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.13 ชุดไทยอมรินทร์

3.1.4 ชุดไทยบรมพิมาน

ชุดไทยในพิธีช่วงค่ำ ที่ใช้เข็มขัด ใช้ซิ่นผ้าไหมยกทองมีเชิงหรือยกทั้งตัวได้ ตัดเย็บแบบเสื้อกับซิ่นติดกัน ซิ่นมีจีบยกข้างหน้า (จีบหน้านาง) ผ้าจีบยาวจรดข้อเท้ามีชายพกใช้เข็มขัดไทยคาดหรือตัวเสื้อคนละส่วนกับซิ่น เป็นเสื้อแขนยาวจรดข้อมือ คอกลมมีขอบตั้ง ผ่าด้านหลังหรือด้านหน้า สวมทับด้วยซิ่น สวมรองเท้าส้นสูง สำหรับใช้ในงานเต็มยศและครึ่งยศ เช่น งานอุทยานสโมสร หรืองานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำอย่างเป็นทางการ และใช้ในโอกาสเดียวกันกับชุดไทยอมรินทร์เต็มยศ รวมทั้งใช้เป็นชุดเจ้าสาว ใช้เครื่องประดับงดงามพอสมควร

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.14 ชุดไทยบรมพิมาน

3.1.5 ชุดไทยจักรี

ชุดไทยห่มสไบ ผ้าซิ่นใช้ผ้ายกมีเชิงหรือยกทั้งตัว ผ้าซิ่นมีจีบยกข้างหน้า (จีบหน้านาง) มีชายพกใช้เข็มขัดไทยคาด ส่วนบนเป็นผ้าสไบจะเย็บให้ติดกับซิ่นเป็นส่วนเดียวกัน หรือจะมีสไบห่มต่างหากได้ เปิดบ่าข้างหนึ่ง ชายสไบคลุมไหล่ทิ้งชายไว้ด้านหลังยาวตามที่เห็นสมควร สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ ความสวยงามอยู่ที่เนื้อผ้า การตัดเย็บและรูปทรงของผู้สวมใส่ ใช้เครื่องประดับให้งดงามตามโอกาสเวลากลางคืน (อากาศที่ไม่เย็น)

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมสายสังวาล สวมที่รัดต้นแขน สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.15 ชุดไทยจักรี

3.1.6 ชุดไทยจักรพรรดิ์

ชุดไทยอีกแบบหนึ่ง ผ้าซิ่นใช้ผ้าไหมหรือยกทอง มีจีบยกข้างหน้า (จีบหน้านาง) มีชายพกใช้เข็มขัดไทยคาดทับ ห่มสไบแพรจีบแบบไทยสีตัดกับผ้านุ่งเป็นชั้นที่หนึ่ง และใช้ผ้าสไบปักอย่างสตรีบรรดาศักดิ์สมัยโบราณห่มทับสไบแพรจีบอีกชั้นหนึ่ง สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ เช่นเดียวกับชุดไทยจักรี

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมสายสังวาล สวมที่รัดต้นแขน สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.16 ชุดไทยจักรพรรดิ์

3.1.7 ชุดไทยดุสิต

ชุดไทยสำหรับงานพิธีช่วงค่ำ ผ้าซิ่นใช้ผ้ายกไหมหรือยกทองเช่นเดียวกับชุดไทยจักรพรรดิ์ ชุดไทยบรมพิมาน และชุดไทยจักรี ตัวซิ่นยาวมีจีบยกข้างหน้า (จีบหน้านาง) มีชายพก ใช้เข็มขัดไทยคาด ตัวเสื้อไม่มีแขน คอด้านหน้าและด้านหลังกว้างและลึกเล็กน้อย ผ่าด้านหลังของตัวเสื้อ ปักลวดลายบนตัวเสื้อด้วยมุก ลูกปัด หรือเลื่อม สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในงานพระราชพิธีที่กำหนดให้มีการแต่งกายเต็มยศ

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมที่รัดต้นแขน สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.17 ชุดไทยดุสิต

3.1.8 ชุดไทยศิวาลัย

ชุดไทยแบบไทยแท้ ผ้าซิ่นแบบชุดไทยจักรพรรดิ์ ใช้ผ้ายกไหมหรือยกทอง ตัวเสื้อใช้ผ้าสีทองเหมือนสีเนื้อ ตัดแบบแขนยาว คอกลมมีขอบตั้งผ่าด้านหลังเย็บติดกับซิ่นคล้ายชุดไทยบรมพิมาน ห่มผ้าสไบปักลายไทยอย่างชุดไทยจักรพรรดิ์ โดยไม่ต้องมีผ้าสไบแพรจีบรองพื้นก่อน สวมรองเท้าส้นสูง ใช้ในโอกาสพิเศษที่กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ

เครื่องประดับที่นิยม สวมสร้อยคอยาว สวมสายสังวาล สวมสร้อยข้อมือ ต่างหู และแหวนตามโอกาสที่เหมาะสม

ภาพที่ 1.18 ชุดไทยศิวาลัย

ลักษณะการแต่งกายชุดไทยพระราชนิยม เป็นการแต่งกายแบบไทยของสตรีได้วิวัฒนาการขึ้นตามพระราชนิยมของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง และได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย ที่รู้จักกันทั่วโลกในนามชุดไทยพระราชนิยมทั้งหมด 8 แบบด้วยกัน ดังนั้นการออกแบบและตัดเย็บชุดไทยจึงมีความแตกต่างกันตามลักษณะของชุดและผ้าที่นำมาใช้ในการตัดเย็บ ซึ่งสรุปได้ตามตารางที่ 1.1 ดังนี้

ตารางที่ 1.1 ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมที่มีความเหมือนและความต่าง

ลักษณะชุดไทย	เหมือนกัน	ต่างกัน	หมายเหตุ
1. ชุดไทยเรือนต้น	ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ - ผ้าชิ่นป้าย	- คอเสื้อ และแขนเสื้อ	-
2. ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์	- เสื้อแขนยาว ปกตั้ง เปิดด้านหน้า - ผ้าชิ่นป้าย	- ผ้าที่ใช้ตัด - ชุดไทยอมรินทร์ ผ้าไหมยกหรือผ้าไหมยกทั้งผืน	- ชุดไทยจิตรลดา ผ้าไหมพื้นเรียบมีเชิงหรือยกดอกทั้งตัว
3. ชุดไทยบรมพิมาน และชุดไทยศิวาลัย	- เสื้อแขนยาว ปกตั้ง เปิดด้านหลัง - ผ้าชิ่นจีบหน้านาง	- ชุดไทยบรมพิมาน ไม่มีสไบ - ชุดไทยศิวาลัย ห่มสไบปักทับ	-
4. ชุดไทยจักรี และชุดไทยจักรพรรดิ์	- เสื้อเปิดไหล่หนึ่งข้าง - ผ้าชิ่นจีบหน้านาง	- ชุดไทยจักรี ห่มสไบ 1ชั้น - ชุดไทยจักรพรรดิ์ ห่มสไบ 2 ชั้น สไบจีบและสไบปัก	-
5. ชุดไทยดุสิต	- เสื้อคอกลมกว้าง แขนกุด - ผ้าชิ่นจีบหน้านาง	- ตัวเสื้อต่างจากชุดไทยแบบอื่น ๆ	-

3.2 ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมกับโอกาสที่นำไปใช้

การแต่งกายชุดไทยพระราชนิยมในการแต่งกายของสตรีไทยเป็นแบบอย่างการแต่งกายประจำชาติ มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีชื่อเรียกชุดไทยที่แตกต่างกัน และได้กำหนดลักษณะแบบและโอกาสในการสวมใส่ไว้จากชุดไทยแบบลำลองไปจนถึงชุดไทยแบบเต็มยศที่สวมใส่ในงานพระราชพิธี ดังนั้นการแต่งกายด้วยชุดไทยต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามข้อกำหนดและหลักการของพิธีการต่าง ๆ และเหมาะสมกับโอกาส ซึ่งสรุปได้ตามตารางที่ 1.2 ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมกับโอกาสที่นำไปใช้ (ต่อ)

ชุดไทยพระราชนิยม	โอกาสที่ใช้	การแต่งกายชาย	โอกาสที่ใช้
1. ชุดไทยเรือนต้น	- แบบลำลอง - ไม่เป็นทางการ - พิธีทางศาสนา - มงคลสมสรช่วงเช้า - ทำบุญปีใหม่	- เครื่องแบบปกติขาว	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี - งานที่มี หมายกำหนดการ
2. ชุดไทยจิตรลดา	- พิธีกลางวัน - ตอนรับประมุขของ ประเทศมาเยือน - พิธีสวนสนาม - งานเฉลิมพระชน พรรษา	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย หรือ - ครึ่งยศ ไม่ต้องสวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต - งานที่มี หมายกำหนดการ
3. ชุดไทยอมรินทร์	- งานเลี้ยงรับรอง ตอนค่ำ - งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย หรือ - ครึ่งยศ ไม่ต้องสวมสายสะพาย	- งานเลี้ยงรับรอง ตอนค่ำ - งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต
4. ชุดไทยบรมพิมาน	- พิธีตอนค่ำ - งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต งานเลี้ยงรับรองตอนค่ำ อย่างเป็นทางการ งานอุทยานสโมสร - งานมงคลสมรส	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น พระราชทานเลี้ยง ตอนค่ำ สโมสรสันนิบาต

ตารางที่ 1.2 (ต่อ) ลักษณะชุดไทยพระราชนิยมกับโอกาสที่นำไปใช้

ชุดไทยพระราชนิยม	โอกาสที่ใช้	การแต่งกายชาย	โอกาสที่ใช้
5. ชุดไทยจักรี	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต งานเลี้ยงตอนค่ำอย่างเป็นทางการ งานอุทยานสโมสร	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น พระราชทานเลี้ยงตอนค่ำ สโมสรสันนิบาต
6. ชุดไทยดุสิต	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต งานเลี้ยงตอนค่ำอย่างเป็นทางการ งานอุทยานสโมสร	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น พระราชทานเลี้ยงตอนค่ำ สโมสรสันนิบาต
7. ชุดไทยจักรพรรดิ์	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต งานเลี้ยงตอนค่ำอย่างเป็นทางการ งานอุทยานสโมสร	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น พระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ สโมสรสันนิบาต
8. ชุดไทยศิวาลัย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น สโมสรสันนิบาต งานเลี้ยงตอนค่ำอย่างเป็นทางการ งานอุทยานสโมสร	- เครื่องแบบเต็มยศ กางเกงสีดำ รองเท้าดำ เสื้อขาว สวมสายสะพาย	- งานพระราชพิธี รัฐพิธี เช่น พระราชทานเลี้ยงตอนค่ำ สโมสรสันนิบาต

สรุป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้คิดแบบเครื่องแต่งกายประจำชาติขึ้น โดยได้ประยุกต์มาจากการแต่งกายของสตรีไทยสมัยโบราณ และนำดัดแปลงให้เข้ากับสมัยนิยมเป็นเครื่องแต่งกายชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ ให้เป็นชุดประจำชาติไทยที่มีความงดงาม แต่ละแบบมีลักษณะการออกแบบและการตัดเย็บที่มีความประณีตสวยงามแตกต่างกันไป โดยผู้ที่นิยมใช้เนื่องในโอกาสและพิธีการที่เป็นทางการ เช่น งานเข้าเฝ้ารับเสด็จ งานราตรีสโมสร งานมงคลสมรส และพิธีกรรมสำคัญต่าง ๆ ในสังคมชั้นสูง เป็นต้น ซึ่งชุดไทยทุกแบบมีความสง่างามตามโอกาสที่ใช้งาน และพระองค์ทรงมีพระราชดำริในการส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองไทยแต่ละภาคอย่างจริงจัง เพื่อทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

คำถามท้ายบท

1. อธิบายความหมายของชุดไทยพระราชนิยม มาโดยสังเขป
2. จงบอกชุดไทยพระราชนิยมมีทั้งหมดกี่แบบ อะไรบ้าง
3. จงบอกที่มาของชื่อชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ
4. อธิบายลักษณะชุดไทยพระราชนิยมว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันในแต่ละแบบ อย่างไร
5. จงบอกการแต่งกายสตรีในโอกาสไปงานพระราชพิธีหรือสโมสรสันนิบาตควรแต่งกายชุดไทย แบบใด

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2525). **กองจดหมายเหตุแห่งชาติ การแต่งกายระยะที่ 2500-ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

ปารี เดชวิทยาพร. (2548). **ผ้าไทยกับวิถีชีวิตของคนไทย**. กรุงเทพฯ: เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.

พวงผกา คุโรวาท. (2540). **ประวัติเครื่องแต่งกาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

มาลินี วิกรานต์ และกนกอร สว่างสรี. (2547)**. ช่างทอ ร้อยใจ เทิดไท้ 72 พรรษา.** กรุงเทพฯ: สยามทองกิจจำกัด.

ชุดไทยพระราชนิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://women.mthai.com/scoop/263266. html (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ชุดไทยพระราชนิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://www.vipthaisilk.co.th/17462078/8 (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ชุดไทยพระราชนิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://rachanonwaradet.blogspot.com/2016/08/blog-post.html (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ประวัติความเป็นมาของชุดไทย, [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://www.sanook.com/ women/47347/ (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.royin.go.th/ dictionary (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

มณีรัตน์ ธรรมปิยะ. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.dsdw2016.dsdw.go.th//doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8484st/8484นางมณีรัตน์%20ธรรมปิยะ.pdf (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เลย [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://qsds.go.th/newqssclei/(วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

การเลือกผ้า วัสดุตกแต่งและเครื่องเกาะเกี่ยว สำหรับชุดไทยพระราชนิยม

บทที่ 2

การตัดเย็บเสื้อผ้าชุดไทยพระราชนิยมให้ได้รูปทรงที่สวยงามได้นั้น นอกจากจะต้องใช้ฝีมือในการตัดเย็บแล้วยังต้องเลือกวัสดุให้เหมาะสม ผ้ายังมีความสำคัญควรเลือกผ้าให้เหมาะสมกับแบบที่จะตัดเย็บชุดไทยในแต่ละแบบ และให้เหมาะสมกับบุคลิกผู้สวมใส่ โอกาสและสถานที่ ซึ่งทำให้ผู้สวมใส่ดูสง่างามและมีความมั่นใจ นอกจากนี้การเลือกวัสดุตกแต่งและเครื่องเกาะเกี่ยวเป็นส่วนประกอบที่ช่วยให้ชุดไทยแต่แบบมีความสวยงามหรูหรายิ่งขึ้น

1. การเลือกผ้าสำหรับชุดไทยพระราชนิยม

การเลือกผ้าที่นำมาตัดเย็บชุดไทย นิยมใช้ผ้าทอมือในแต่ละภาคที่เป็นเอกลักษณ์มีความสวยงามที่แตกต่างกันมักทอด้วยผ้าฝ้ายหรือผ้าไหม แต่ปัจจุบันมีการผ้าทอด้วยเครื่องจักรหรืออาจใช้ลวดลายที่เกิดจากการพิมพ์ลายเลียนแบบผ้าทอนำมาตัดเย็บเป็นชุดไทยแทนผ้าไหมซึ่งมีราคาแพง การเลือกผ้าเป็นวัสดุหลักที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทยส่วนใหญ่เป็นผ้าพื้น ผ้าลายดอก ผ้าลายริ้ว ผ้ายกดิ้นเงิน ดิ้นทอง หรือผ้ายกดอกทั้งตัว ผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าไหมประดิษฐ์ (ปาณี เดชวิทยาพร, 2548, หน้า 89)

1.1 คุณสมบัติของผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทย

คุณสมบัติของผ้าที่จะนำมาใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าส่งผลต่อความรู้สึกสบายในการสวมใส่ สามารถดูดซับเหงื่อได้ดี และระบายความชื้นออกสู่ภายนอกได้เร็ว ทำให้ร่างกายรู้สึกสบายไม่เหนียวตัว คุณสมบัติที่กล่าวมาจะพบในเส้นใยธรรมชาติ ในขณะที่เส้นใยสังเคราะห์จะดูดความชื้นได้น้อย ดังนั้นประเทศไทยที่มีอากาศร้อน ผ้าที่เหมาะสำหรับสวมใส่ควรเลือกผ้าที่ทำจากใยธรรมชาติ โดยเฉพาะผ้าฝ้ายและผ้าไหม ผ้าที่นำมาตัดเย็บชุดไทยส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าไหมประดิษฐ์ ผ้าแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1.1 ผ้าฝ้าย

ฝ้าย ได้มาจากปุยฝ้ายที่ห่อหุ้มอยู่ติดกับเมล็ดฝ้าย มีลักษณะเป็นเส้นเล็ก ๆ นำปุยฝ้ายมาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่นำปุยฝ้ายออกจากเมล็ดและเปลือก นำมาปั่นเป็นเส้นด้ายและนำมาทอเป็นผืนผ้า

คุณสมบัติของผ้าฝ้าย มีความยืดหยุ่นสูง มีการระบายอากาศได้ดี เนื้อผ้านุ่ม ใส่สบาย ดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดี ทนต่อการซักรีด ดูดซับเหงื่อได้ดี ซักรีดง่ายและติดสีย้อมได้ดี ราคาไม่แพง ดังนั้นการ

นำไปใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มได้ เมื่อสวมใส่จะมีความรู้สึกเย็นสบาย จะมีปัญหาเรื่องการหดตัวของผ้า ไม่ค่อยอยู่ตัว ยับง่าย ผ้าเป็นราได้ง่ายและถูกกรดจะทำให้ผ้าเสียหายได้ (นวลแข ปาลิวนิช, 2542, หน้า 76)

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างผ้าฝ้ายสีพื้น

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างผ้าซิ่นฝ้าย

1.1.2 ผ้าไหม

ไหม ได้มาจากผีเสื้อไหมเป็นผ้าที่ทอขึ้นจากเส้นใยซึ่งได้จากสิ่งที่มีชีวิต เส้นไหมได้มาจากเส้นใยเล็ก ๆ และยืดหยุ่นได้ดี เป็นเส้นใยที่มีความงดงาม ลักษณะพิเศษของเส้นไหมธรรมชาตินั้นไม่สามารถผลิตวัสดุอื่นขึ้นมาเทียมได้ นำมาปั่นเข้าเกลียวเป็นเส้นด้ายและทอเป็นผืนผ้ามีทั้งทอด้วยมือและทอด้วยเครื่องจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าไหมไทยนับเป็นผ้าไหมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะด้านความสวยงามของสีสันและลวดลาย

คุณสมบัติของผ้าไหม มีเนื้อมันแวววาวสวยงามมาก เส้นใยเหนียวมาก ทนทาน ดูดความชื้นได้ดี สวมใส่สบาย เหมาะกับทุกสภาพอากาศ ปรับให้เหมาะกับอากาศร้อนเย็นได้ดี รู้สึกเย็นเมื่ออากาศร้อน และจะรู้สึกอุ่นเมื่ออากาศหนาว ผ้าไหมย้อมสีติดง่าย ทอลวดลายได้สวยงาม เหมาะสำหรับตัดชุดโอกาสพิเศษ

ไม่นิยมตัดเสื้อผ้าที่ต้องใส่ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพราะผ้าไหมราคาค่อนข้างแพง ซักรีดยาก และค่อนข้างยับง่าย ต้องมีการตกแต่งให้ทนยับ ไม่ทนต่อสารซักฟอกที่มีส่วนผสมของด่างเข้มข้น และไม่ทนต่อแสงแดด เวลาซักรีดผ้าไหมต้องทำอย่างระมัดระวังมากกว่าการซักผ้าชนิดอื่น ๆ (ปาณี เดชวิทยาพร, 2548, หน้า 90-95)

ภาพที่ 2.3 ตัวอย่างผ้าไหมสีพื้น

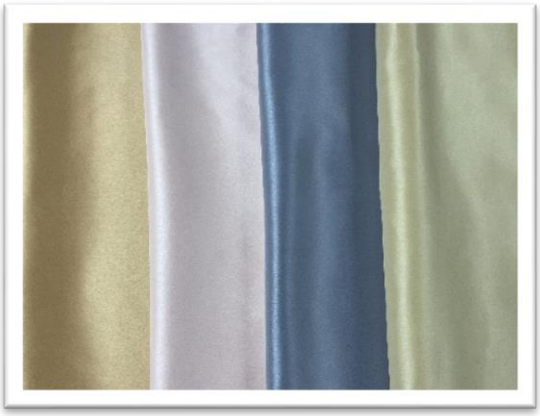
ภาพที่ 2.4 ตัวอย่างผ้าซิ่นไหม

1.1.3 ผ้าใยประดิษฐ์

เส้นใยประดิษฐ์ เป็นกระบวนการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ แบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การเตรียมพอลิเมอร์ตั้งต้น และการขึ้นรูปเป็นเส้นใย คุณลักษณะของใยประดิษฐ์ส่วนใหญ่ทำจากเส้นใยคิวปราโมเนียมเรยอน (Cuprammonium Rayon) ถูกจัดให้อยู่ในประเภทเส้นใยกึ่งสังเคราะห์รีเจนเนอเรตเตดเซลลูโลส (Regenerated Cellulose)

คุณสมบัติคล้ายเส้นใยไหมมากที่สุด จึงมักเรียกกันว่าไหมเทียม ความเหนียวสูงมากเมื่อเส้นใยแห้งสนิท และความเหนียวจะลดลงเมื่อเปียกน้ำ ดูดซับความชื้นได้ดี เงางาม ย้อมสีและทำลวดลายได้ง่าย

ทนด่าง ไม่ยับง่าย สะดวกในการดูแลรักษา และราคาไม่แพง เหมาะสำหรับงานที่ต้องการความหรูหรา มีเฉดสีให้เลือกหลากหลาย แต่มีข้อจำกัดเมื่อถูกรังสีความร้อนจากแสงแดด หรือเตารีดความเหนียวจะลดลง (ความรู้เทคโนโลยีสิ่งทอ, ออนไลน์, 2565)

ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างผ้าไหมเทียมสีพื้น

ภาพที่ 2.6 ตัวอย่างผ้าซิ่นไหมเทียมยกดอก

1.2 วัสดุรองที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทย

วัสดุรองที่ใช้ในผลิตเสื้อผ้า หมายถึง วัสดุที่มีความจำเป็นกับเสื้อผ้ารองลงมาจากวัสดุหลัก ทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเสริมวัสดุหลักประกอบกันเป็นเสื้อผ้าสวยงามสิ่งขึ้น วัสดุรอง ได้แก่ ผ้าซับใน ผ้ารองทรง ผ้ารองใน และผ้ากาวเป็นผ้าแทรกในวัสดุรอง มีการผลิตทั้งผ้าทอ ผ้าถัก และผ้าไม่ทอ ทำจากเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยสังเคราะห์ และกึ่งสังเคราะห์ การเลือกใช้วัสดุรองควรเลือกใช้ให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับวัสดุหลัก ประเภทของเสื้อผ้าที่ผลิต มีข้อควรคำนึงถึงเช่นเดียวกับวัสดุหลัก ได้แก่ พื้นผิว น้ำหนักผ้า ผิวสัมผัสผ้า เส้นใย เป็นต้น แบ่งประเภทวัสดุรองได้ ดังนี้

1.2.1 ผ้าซับใน (Lining)

ผ้าซับใน หมายถึง ผ้าที่อยู่ด้านในตัวเสื้อ รองจากเสื้อตัวนอก ทำหน้าที่ช่วยลดความโปร่งแสงของผ้าตัวนอกและเพิ่มความสวยงามให้รูปทรงเสื้อผ้า อีกทั้งช่วยซับเหงื่อไคล การระคายเคือง นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญในการตัดเย็บเสื้อผ้า เพราะช่วยเพิ่มความแข็งแรงให้ความรู้สึกที่ดีขณะสวมใส่ยืดอายุการใช้งาน ผ้าซับในมีทั้งผ้าทอลายขัดและผ้าทอต่วน ผลิตจากเส้นใยหลายชนิด มีหลายสีให้เลือก การเลือกใช้ผ้าซับในได้อย่างถูกต้องจะสามารถช่วยระบายความชื้น สวมใส่สบาย หรือต้องการเพิ่มความอบอุ่นให้ร่างกายได้ ในปัจจุบันผ้าซับในยังสามารถป้องกันน้ำได้ด้วย จึงควรเลือกผ้าซับในให้เหมาะสมกับการใช้งาน ผ้าซับในมีให้เลือกหลากหลายประเภท เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าพอลิเอสเทอร์ ผ้าอาซิเตท ผ้าตาข่าย เป็นต้น ผ้าซับในมีหน้าผ้ากว้างให้เลือกตั้งแต่ 45 – 48 นิ้ว และ 58 – 60 นิ้ว

1.2.2 ผ้ารองทรง (Interfacing)

ผ้ารองทรง หมายถึง ผ้าที่ใช้รองทรงอยู่ระหว่างผ้าตัวเสื้อชั้นนอกกับผ้าซับใน ใช้รองทรงเพียงบางส่วนเป็นชิ้นเล็กหรือชิ้นใหญ่ ใช้รองทรงบนไหล่ สาบหน้า ขอบเอว ช่วยเสริมให้ขอบเอวกระโปรงแข็งแรงและอยู่ตัว มีตั้งแต่เนื้อผ้าอ่อนบางจนเนื้อหยาบและแข็ง มีส่วนสำคัญในการตัดเย็บเสื้อผ้าเพราะช่วยเพิ่มความแข็งแรง สวยงามให้กับรูปทรงของเสื้อผ้า เพิ่มความรู้สึกที่ดีขณะสวมใส่ ผ้ารองทรงสามารถผลิตได้ทั้งจากเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ เช่น เรยอน พอลิเอสเทอร์ อาซิเตท และซาติน วิธีการผลิตมีทั้งผ้าทอและผ้าไม่ทอ ผ้ารองทรงแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดมีกาวและชนิดไม่มีกาว ชนิดที่มีกาวต้องรีดติดกับตัวเสื้อ ในการรีดติดต้องควบคุมอุณหภูมิ ระยะเวลา และแรงกดทับให้เหมาะสมกับประเภทของเส้นใย มีหน้าผ้ากว้างให้เลือกตั้งแต่ 45 – 48 นิ้ว และ 58 – 60 นิ้ว น้ำหนักของผ้ารองทรงมีความสำคัญเช่นกันควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัสดุหลักและประเภทรูปแบบของเสื้อผ้า

1.2.3 ผ้ารองใน (Underlining)

ผ้ารองใน หมายถึง ผ้าที่ใช้รองด้านในตัวเสื้อเป็นการรองในทั้งตัวเสื้อผ้า ช่วยเพิ่มความอยู่ตัวและเสริมรูปทรงเสื้อผ้าให้สวยงามมากยิ่งขึ้น ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติและสังเคราะห์ นิยมเลือกสีผ้ารองในให้

กลมกลืนกับสีผ้าตัวนอกมีทั้งผ้าเนื้อหนา เนื้อบาง ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัสดุหลักและรูปแบบของเสื้อผ้า มีความกว้างหน้าผ้าตั้งแต่ 22 – 45 นิ้ว มีทั้งเป็นผ้าทอและผ้าอัด

1.2.4 ผ้าแทรกใน (Interlining)

ผ้าแทรกใน หมายถึง ผ้าที่แทรกอยู่ระหว่างผ้าตัวเสื้อชั้นนอกกับผ้าซับในทำหน้าที่เพิ่มความหนา ทำให้เกิดความอบอุ่นและความนุ่มให้กับเสื้อผ้า มีคุณสมบัติเป็นฉนวนป้องกันความร้อน ผ้าแทรกในส่วนใหญ่ผลิตจากผ้าไม่ทอมีทั้งเนื้อผ้าหนาและบาง ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัสดุหลักและรูปแบบของเสื้อผ้า มีความกว้างหน้าผ้าตั้งแต่ 22 – 60 นิ้ว ใช้แทรกระหว่างผ้าซับในและผ้าตัวนอก (สาคร ชลสาคร, 2548, หน้า 43-46)

2. การเลือกวัสดุตกแต่งสำหรับชุดไทยพระราชนิยม

การตกแต่งเสื้อผ้าโดยทั่วไปทำได้หลายวิธี และวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้ามีให้เลือกมากมาย แต่หลักสำคัญควรมีการตกแต่งให้เหมาะสมกับแบบและโอกาสที่สวมใส่ การใช้วัสดุตกแต่งต้องคำนึงถึงความสะดวกในการใช้งานและเลือกให้เหมาะสมกับแบบของเสื้อผ้า ชนิดของเนื้อผ้าและสีของเสื้อผ้า เพื่อให้เสื้อผ้าดูสวยงามหรูหราน่าสวมใส่ยิ่งขึ้น

2.1 ความสำคัญของวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า

จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์ (2554, หน้า 9) กล่าวไว้ว่า วัสดุตกแต่งเสื้อผ้า หมายถึง วัสดุต่าง ๆ ที่สามารถนำมาตกแต่งเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดความงดงามและเสริมให้เสื้อผ้านั้นดูเด่นขึ้น รวมทั้งได้เพิ่มคุณค่าของเสื้อและเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดราคาของเสื้อผ้านั้น การใช้วัสดุตกแต่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแบบเสื้อ แบบเสื้อเรียบ ๆ สามารถตกแต่งได้มากกว่าแบบเสื้อที่มีการออกแบบตัดเย็บที่ซับซ้อน

สาคร ชลสาคร (2548, หน้า 47) กล่าวไว้ว่า วัสดุตกแต่งเสื้อผ้า หมายถึง วัสดุสำเร็จที่นำมาตกแต่งเสื้อผ้า ให้เกิดความสวยงามเพิ่มเติมจากวัสดุหลักและวัสดุรอง วัสดุตกแต่งที่นิยมใช้กันทั่วไปมีมากมายหลายชนิด ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้วัสดุตกแต่ง หรือใช้เทคนิคตกแต่ง ตามความชอบ และความต้องการของนักออกแบบซึ่งไม่เหมือนกัน เมื่อใดที่เสื้อผ้ามีรูปทรงเรียบ ๆ แนวโน้มการใช้วัสดุตกแต่งเพิ่มขึ้น วัสดุตกแต่งมีความสำคัญกับเสื้อผ้าทำให้เสื้อผ้าเกิดความสวยงาม เกิดจุดเด่นบนเสื้อผ้า เกิดแรงจูงใจที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อเสื้อผ้า

สรุปได้ว่า วัสดุตกแต่งเสื้อผ้า หมายถึง วัสดุต่าง ๆ หรือวัสดุสำเร็จรูปที่นำมาตกแต่งเสื้อผ้าทำให้เกิดความสวยงาม และเสริมให้เสื้อผ้านั้นดูเด่นขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มคุณค่าให้กับเสื้อผ้าและยังช่วยให้กำหนดราคาของ

เสื้อผ้านั้นให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามการใช้วัสดุตกแต่งมากหรือน้อย ลวดลายสวยงาม ความยากง่ายของการออกแบบตกแต่ง รวมทั้งยังขึ้นอยู่กับคุณภาพของวัสดุตกแต่งด้วยเช่นกัน

2.2 หลักการเลือกวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า

การตัดเย็บเสื้อผ้าในปัจจุบันนี้ควรมีเป้าหมายในการผลิตเสื้อผ้าว่าเป็นเสื้อผ้าประเภทใด รูปแบบของเสื้อผ้า ระยะเวลาในการผลิต และราคา วัสดุตกแต่งนอกจากจะทำให้เสื้อผ้าสวยงามยังเสริมให้เสื้อผ้าดูโดดเด่นขึ้น และยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการช่วยเพิ่มคุณค่าของเสื้อผ้า ซึ่งเป็นตัวกำหนดราคาของเสื้อผ้านั้น ๆ ซึ่งการตกแต่งเสื้อผ้าให้สอดคล้องกับสมัยนิยมในแต่ละยุคสมัย การใช้วัสดุตกแต่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแบบเสื้อเป็นสำคัญ

2.2.1 การเลือกวัสดุตกแต่งเสื้อผ้ามีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1) พื้นผิวของวัสดุตกแต่ง ควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นผิวของวัสดุหลักที่จะตกแต่งช่วยเสริมแบบเสื้อผ้าให้เด่นชัด ไม่ทำให้รูปแบบและรูปทรงของเสื้อผ้าเสียไป

2) ขนาดของวัสดุตกแต่ง ควรเลือกให้เหมาะสมขนาดของลวดลายและขนาดของเสื้อผ้า ผู้ออกแบบควรกำหนดสัดส่วนที่สัมพันธ์กัน

3) น้ำหนักของวัสดุตกแต่ง ควรเลือกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าหรือวัสดุหลัก ขึ้นอยู่กับความหนาบางของผ้า ควรตกแต่งด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเหมาะสม

4) ราคาวัสดุตกแต่ง ควรเลือกวัสดุตกแต่งที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคาของเสื้อผ้าและราคาของวัสดุที่นำมาตกแต่ง

5) เหมาะสมกับโอกาส ควรเลือกวัสดุตกแต่งให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าในโอกาสต่าง ๆ เช่น โอกาสพิเศษ ชุดทำงาน ชุดลำลอง เป็นต้น

2.2.2 หลักการตกแต่งเสื้อผ้า

การตกแต่งเสื้อผ้าควรพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อผ้ากับการตกแต่ง รวมทั้งวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งว่ามีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมากหรือน้ำหนักเบา สีของวัสดุตกแต่งและการออกแบบตกแต่งให้เหมาะสมสวยงาม สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดมีความเข้ากันได้หรือไม่ หลักการตกแต่งเสื้อผ้ามีข้อควรพิจารณา ดังนี้ (นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ, 2559, หน้า 62)

1) สีและผิวสัมผัสของผ้ากับวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งต้องกลมกลืนกัน

2) รูปทรงของการตกแต่งต้องมีความเหมาะสมกับรูปแบบหรือโครงสร้างของเสื้อผ้า

3) จุดเด่นบนเสื้อผ้า ควรมีเพียงจุดเดียวเพื่อเสริมให้เสื้อผ้าดูเด่นขึ้น ถ้ามีจุดเด่นหลายจุดเสื้อผ้าขาดความน่าสนใจ

4) การตกแต่งต้องกลมกลืนกับลวดลายเสื้อผ้า วัสดุตกแต่งมองดูเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเสื้อผ้า

5) การตกแต่งมีความสมดุล โดยวิธีการแบ่งสัดส่วนการตกแต่งกับเสื้อผ้า

6) วัสดุตกแต่งต้องมีความสัมพันธ์กับชนิดและผิวสัมผัสของผ้า

2.3 ประเภทของวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า

การแบ่งประเภทของวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า แบ่งตามที่มาของวัสดุที่ผลิตจากผ้าและสิ่งทอที่นิยมมาตกแต่งเสื้อผ้า ได้แก่ ลูกไม้ เทปปัก ริบบิ้น ชายครุย ด้ายและไหมปัก เป็นต้น ผลิตจากโลหะและพลาสติก ส่วนใหญ่ทำมาจากเงิน ทองแดง ทองเหลือง ได้แก่ กระดุม ซิป หัวเข็มขัด และอุปกรณ์เกาะเกี่ยว เป็นต้น สามารถนำมาตกแต่งเสื้อผ้าได้ ส่วนวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติ ได้แก่ กระดูก เขาสัตว์ เปลือกหอย ไม้ และหินสีต่าง ๆ เป็นต้น และวัสดุตกแต่งที่ผลิตจากพลาสติก นิยมผลิตเป็นกระดุม ซิป ลูกปัด ลูกปัดแบบปล้อง เลื่อมมุก และเพชร เป็นต้น วัสดุที่นิยมนำมาตกแต่งเสื้อผ้าชุดโอกาสพิเศษแบ่งประเภทได้ ดังนี้

2.3.1 ชนิดลูกปัด (Beads)

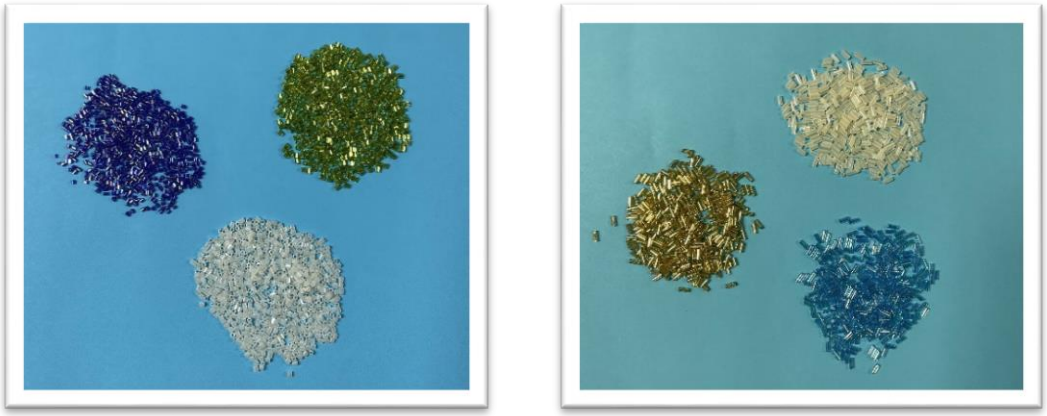
ลูกปัดมีขนาด แบบ รูปทรงที่แตกต่างกันไป ผลิตจากวัสดุต่าง ๆ เช่น พลาสติก ไม้ เซรามิก เป็นต้น การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความชอบ ความนิยมของแฟชั่น รวมถึงความเหมาะสมของแบบเสื้อและผิวสัมผัสของผ้า ลักษณะของลูกปัดชนิดต่าง ๆ ดังนี้ (จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์, 2554, หน้า 32-34)

1) ลูกปัดแบบกลม มีลักษณะเป็นเม็ดกลมขนาดเล็ก มีขนาดและสีสันต่าง ๆ นิยมใช้ปักเป็นเกสรดอกไม้ ปักเพื่อยึดเลื่อมให้อยู่กับที่

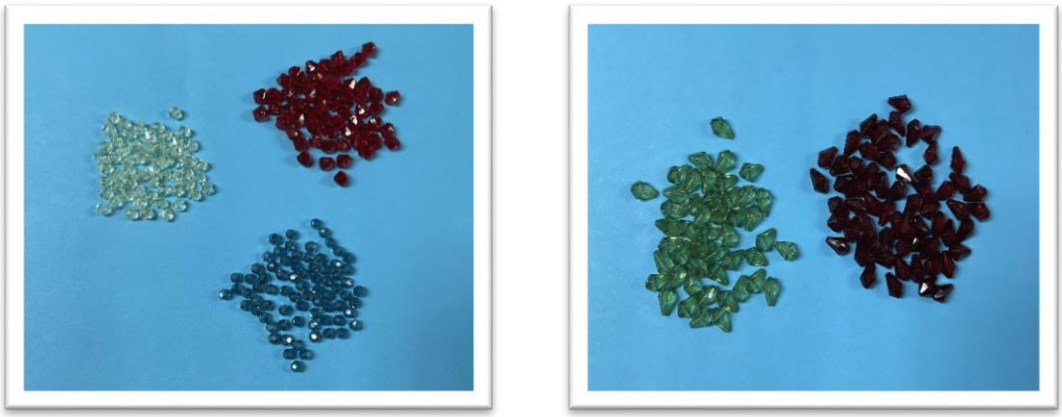
ภาพที่ 2.7 ลักษณะลูกปัดแบบกลม

2) ลูกปัดแบบปล้อง มีลักษณะเป็นหลอดกลม ๆ เป็นท่อนมีความยาวหลายขนาดให้เลือก บางชนิดมีเหลี่ยม เพื่อเพิ่มความมันวาวและมีรูเล็ก ๆ เพื่อใช้ร้อยด้าย นิยมปักเป็นก้านใบ ใบไม้ หรือปักเดินเส้น

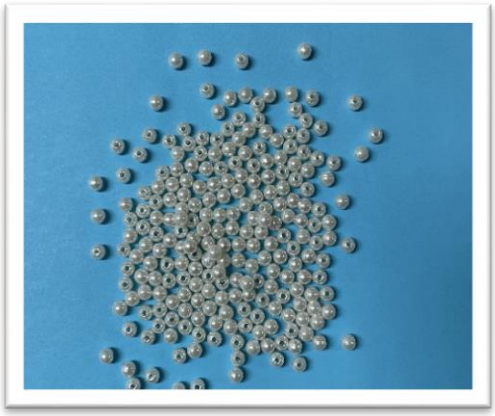
ภาพที่ 2.8 ลักษณะลูกปัดแบบปล้องยาวและแบบปล้องสั้น

3) ลูกปัดคริสตัล มีลักษณะใสมีหลายสี มีเหลี่ยม รูปทรงคล้ายรูปทรงของเพชร มีหลายขนาดให้เลือกใช้ตามต้องการ นอกจากจะใช้ตกแต่งเสื้อผ้าแล้ว ยังนิยมนำมาร้อยเป็นเครื่องประดับ

ภาพที่ 2.9 ลักษณะลูกปัดคริสตัลแบบต่าง ๆ

4) ลูกปัดมุก มีลักษณะเนื้อขุ่นสีมุก ส่วนมากมีลักษณะกลม มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ มีให้เลือกใช้หลายสี นิยมนำมาปักเป็นเกสรดอกไม้ ปักเดินเส้นหรือปักแบบอิสระ

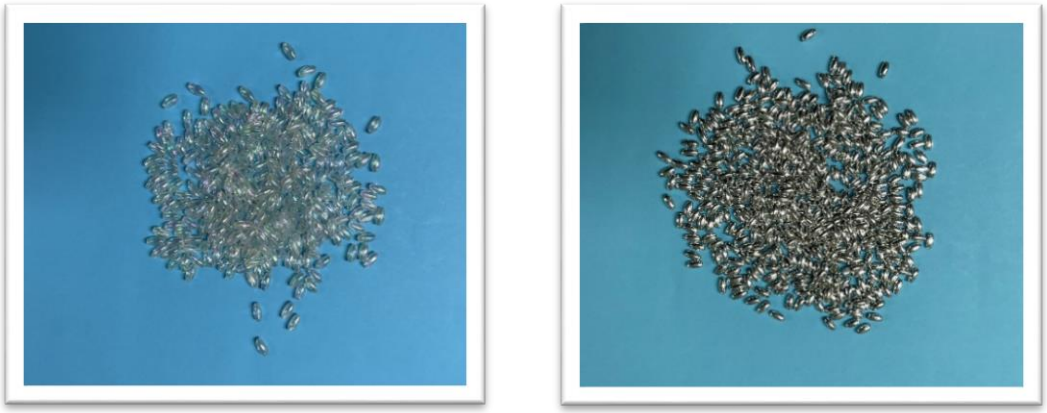
ภาพที่ 2.10 ลักษณะลูกปัดมุกทรงกลม

5) ลูกปัดทรงหยดน้ำ มีรูปทรงเหมือนหยดน้ำ นิยมปักเป็นกลีบดอกไม้ ร้อยเป็นส่วนที่เป็นชายห้อยคล้ายตุ้งติ้ง มีขนาดต่าง ๆ เลือกใช้ตามลักษณะงาน

ภาพที่ 2.11 ลักษณะลูกปัดทรงหยดน้ำ

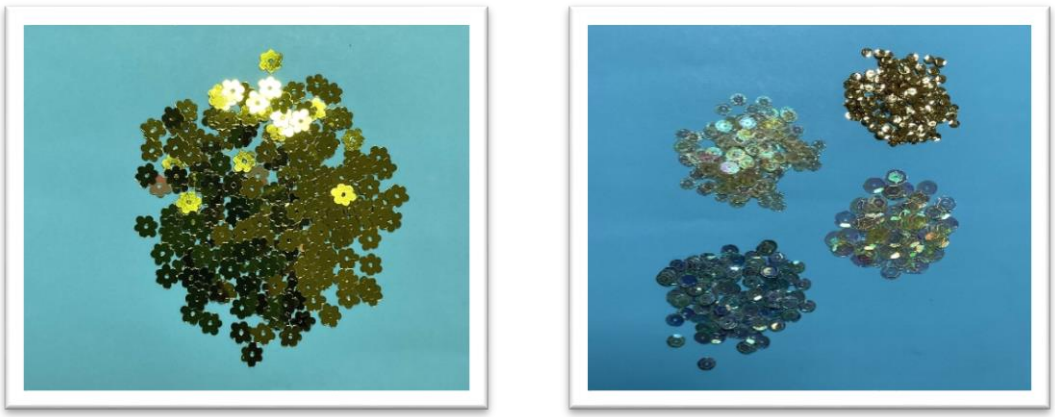
6) ลูกปัดมุกรี มีลักษณะเหมือนเม็ดข้าวสาร มีหลายขนาดและสีต่าง ๆ ให้เลือกใช้ ปักกลีบดอกไม้ ใบไม้

ภาพที่ 2.12 ลักษณะลูกปัดมุกทรงรี

2.3.2 เลื่อม (Sequins)

เลื่อม มีลักษณะเป็นแผ่นกลมแบน ๆ มีรูตรงกลาง มีหลายแบบให้เลือกใช้ มีลักษณะเป็นแผ่นเรียบแบน แบบเหลี่ยมยกนูนขึ้น แบบกลม แบบรูปดาว และแบบรูปดอกไม้ มีรูปร่าง ขนาดและสีสันที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการนำไปใช้งาน

ภาพที่ 2.13 ลักษณะเลื่อมแบบต่าง ๆ

3. การเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับชุดไทยพระราชนิยม

การเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับเสื้อผ้าชุดไทย ที่มีแนวเปิดทางด้านหน้าและด้านหลังของเสื้อผ้า ฉะนั้นเลือกใช้เครื่องเกาะเกี่ยวควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเสื้อผ้าแต่ละแบบ ได้แก่ เสื้อชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ เป็นเสื้อมีแนวเปิดด้านหน้าควรเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวประเภทกระดุม และเสื้อชุดไทยที่มีแนวเปิดด้านหลัง ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยจักรี ชุดไทยดุสิต ชุดไทยจักรพรรดิ์ และ

ชุดไทยศิวาลัย ควรเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวประเภทซิป และเครื่องเกาะเกี่ยวต้องมีความคงทนต่อการเสียดสีและทนต่อการซักรีด เป็นต้น

3.1 ความสำคัญของเครื่องเกาะเกี่ยว

เครื่องเกาะเกี่ยวเป็นวัสดุที่ใช้สำหรับยึดแนวเปิดและแนวปิดของเสื้อผ้าให้ติดกัน และเพื่อสะดวกในการสวมใส่และการถอดออกมีหลายชนิดให้เลือก ซึ่งแต่ละชนิดมีวิธีติดและการใช้งานที่แตกต่างกัน เครื่องเกาะเกี่ยวเป็นวัสดุที่สามารถใช้บังคับลักษณะรูปทรงของเสื้อผ้าให้เป็นไปตามที่ได้ออกแบบไว้และใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้าได้ การติดกระดุมที่มีรูปลักษณะลวดลายสวยงาม การใช้รังดุมถัก รังดุมห่วงผ้า หรือกุ๊นด้วยผ้าที่สวยงามประณีต สามารถทำให้เสื้อผ้าดูมีราคาขึ้นได้ เครื่องเกาะเกี่ยวที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ กระดุม ตะขอ ซิป เทปสำเร็จรูป และยางยืด เป็นต้น

3.1.1 หลักการเลือกเครื่องเกาะเกี่ยว

การเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวเสื้อผ้าควรให้เหมาะสมของเนื้อผ้า รวมทั้งวัสดุที่ใช้ในการเกาะเกี่ยวว่ามีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมากหรือน้ำหนักเบา สีของวัสดุเกาะเกี่ยวให้เหมาะสมสวยงาม เลือกเครื่องเกาะเกี่ยวให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่ใช้ เช่น ขอบเอวกระโปรงควรเลือกขอเกี่ยวแบบใหญ่ และขอเกี่ยวเล็กเหมาะสำหรับแนวเปิดที่ติดซิปส่วนหัวซิป เป็นต้น

3.1.2 หลักการเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1) พื้นผิวของเครื่องเกาะเกี่ยว ควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นผิวของวัสดุหลัก ไม่ทำให้รูปทรงของเสื้อผ้าเสียไป

2) ขนาดของเครื่องเกาะเกี่ยว ควรเลือกให้เหมาะสมกับขนาดและตำแหน่งของเสื้อผ้าที่ต้องการใช้งาน

3) น้ำหนักของเครื่องเกาะเกี่ยว ควรเลือกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าหรือวัสดุหลัก ขึ้นอยู่กับความหนาบางของผ้า ควรใช้วัสดุที่มีน้ำหนักที่เหมาะสมกัน

4) ราคาเครื่องเกาะเกี่ยว ควรเลือกวัสดุที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคาของเสื้อผ้า

5) เหมาะสมกับโอกาส ควรเลือกวัสดุเครื่องเกาะเกี่ยวให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าในโอกาสต่าง ๆ เช่น โอกาสพิเศษ ชุดทำงาน ชุดลำลอง เป็นต้น

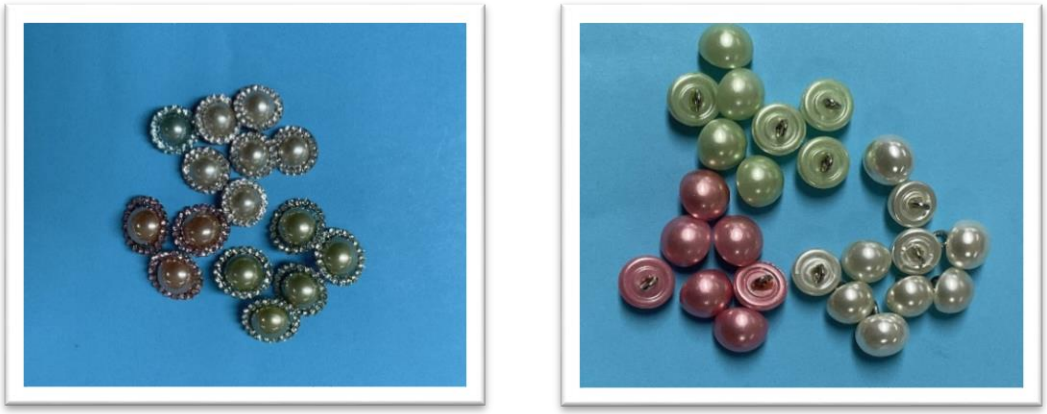
6) ความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน ได้แก่ ทนต่อการเสียดสี การทำความสะอาด และการซักรีด

3.2 ประเภทของเครื่องเกาะเกี่ยว

การแบ่งประเภทของเครื่องเกาะเกี่ยวเสื้อผ้า แบ่งตามที่มาของวัสดุที่ผลิตจากธรรมชาติที่ ได้แก่ สิ่งทอ ไม้ และเปลือกหอย เป็นต้น ผลิตจากโลหะและพลาสติก ส่วนใหญ่ทำมาจากเงิน ทองแดง ทองเหลือง ได้แก่ กระดุม ซิป หัวเข็มขัด เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาเครื่องเกาะเกี่ยวเสื้อผ้าได้ และเครื่องเกาะเกี่ยวบางประเภทนำมาตกแต่งเสื้อผ้าได้ ประเภทของเครื่องเกาะเกี่ยวแบ่งได้ ดังนี้ (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2565, หน้า 48-53)

3.2.1 กระดุม (Buttons)

กระดุมที่เป็นพื้นฐานมีอยู่ 2 แบบ คือ กระดุมมีก้าน และกระดุมไม่มีก้าน การเลือกกระดุมให้เหมาะสมกับขนาดของรูปร่างและแบบเสื้อไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป กระดุมทำขึ้นจากวัสดุต่าง ๆ หลายประเภทได้จากวัสดุที่เป็นธรรมชาติและวัสดุที่สังเคราะห์ขึ้น กระดุมที่ใช้ในเสื้อผ้าชุดไทย ได้แก่ กระดุมหุ้มผ้า มุก เพชร และโลหะ เป็นต้น

ภาพที่ 2.14 ลักษณะกระดุมเพชรและกระดุมมุก

3.2.2 ขอเกี่ยวขนาดเล็ก (Hooks and eyes)

ขอเกี่ยวขนาดเล็กมี 3 แบบคือ ขอรับแบบตรง ขอรับแบบโค้ง และขอรับแบบถักด้วยเส้นด้าย (Cut work) การติดขอเกี่ยวขนาดเล็กต้องทำด้วยมือ ใช้ติดแนวซิปส่วนบนของชุด ติดกระโปรงขอบในตัวส่วนบนของแนวซิป เพื่อป้องกันซิปลื่นไหล และขอบแขนแนวเปิดของแขนเสื้อ มีให้เลือกขนาดเล็กและใหญ่ตามความต้องการ มีสีดำ สีขาว สีโลหะ และแบบที่มีการห่อหุ้มด้ายหรือผ้า

ภาพที่ 2.15 ลักษณะขอเกี่ยวกับขอรับแบบโค้งขนาดใหญ่และเล็ก

3.2.3 ขอเกี่ยวขนาดใหญ่ (Big hooks and eyes)

ขอเกี่ยวขนาดใหญ่ที่ใช้กันมากมี 2 แบบ คือ แบบขอรับตรงและแบบขอรับที่เกี่ยวเลื่อนได้ 3 ระยะ ขอเกี่ยวขนาดใหญ่ออกแบบมาเพื่อใช้เฉพาะอย่างขอเกี่ยวขอบกางเกง หรือกระโปรงมีขอบ เป็นต้น มีขนาดให้เลือก เล็ก กลาง ใหญ่ ควรเลือกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า

ภาพที่ 2.16 ลักษณะขอเกี่ยวแบบขอรับตรงและแบบขอรับที่เลื่อนได้

3.2.4 ซิป (Zippers)

ซิปเป็นที่ใช้สำหรับปิดและเปิดเสื้อผ้า การเลือกสีของซิปควรเลือกสีใกล้เคียงกับผ้า การเลือกใช้ชนิดของซิป ต้องให้เหมาะกับลักษณะของเสื้อผ้า และที่สำคัญต้องคำนึงถึงวัยของผู้สวมใส่เสื้อผ้า ดังนั้น การตัดเย็บชุดไทยควรใช้ซิปที่ฟันซิปทำด้วยพอลิเอสเทอร์หรือไนลอน เพราะจะทำให้เรียบเนียนไปกับผ้า ควรเลือกซิปซ่อน ลักษณะซิปที่ใช้กันทั่วไปมี 4 ประเภท ดังนี้

1) ฟันซิปทำด้วยโลหะหรือพลาสติก (Chain zip)
2) ฟันซิปทำด้วยพอลิเอสเทอร์หรือไนลอน (Coil zip)
3) ฟันซิปถูกปิดอยู่ด้านล่างด้วยผ้าเทป (Concealed zip)
4) ฟันซิปทำด้วยพลาสติกหรือโลหะขนาดใหญ่ ที่สามารถถอดได้ (Open ended zip)

ภาพที่ 2.17 ลักษณะซิปซ่อนและซิปธรรมดา

สรุป

การเลือกผ้าที่นำมาตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม โดยทั่วไปจะนำผ้าทอมือที่มีชื่อเสียงในแต่ละภาคมีความสวยงามที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มักทอด้วยผ้าฝ้ายหรือผ้าไหม เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งแต่ในปัจจุบันมีการผ้าทอด้วยเครื่องจักร หรือลวดลายเกิดจากการพิมพ์ลายเลียนแบบผ้าทอ ดังนั้นการเลือกผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทยควรพิจารณาทางด้านคุณภาพของเนื้อผ้า ผิวสัมผัส สี ลวดลาย และราคา เพราะชุดไทยเป็นชุดโอกาสพิเศษ มีความหรูหรา ส่วนใหญ่ที่นิยมตัดด้วยผ้าพื้น ผ้าลายดอก ผ้าลายริ้ว ผ้ายกดิ้นเงิน และดิ้นทอง หรือผ้ายกดอกทั้งตัว ส่วนการเลือกวัสดุตกแต่งมีความสำคัญเช่นกันนอกจากจะทำให้เสื้อผ้าสวยงาม เสริมให้เสื้อผ้าดูโดดเด่นขึ้น ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการช่วยเพิ่มคุณค่าของเสื้อผ้าและเป็นตัวกำหนดราคาของเสื้อผ้านั้น ซึ่งการตกแต่งเสื้อผ้าให้สอดคล้องกับสมัยนิยมในแต่ละยุคสมัย วัสดุตกแต่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแบบเสื้อ และเครื่องเกาะเกี่ยวเป็นวัสดุที่ใช้สำหรับยึดแนวเปิดและแนวปิดของเสื้อผ้าให้ติดกัน เพื่อสะดวกในการสวมใส่และการถอดออกมีหลายชนิด เครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับเสื้อผ้าชุดไทยทั้ง 8 แบบที่มีแนวเปิดทางด้านหน้าและด้านหลังของแบบเสื้อ ฉะนั้นการเลือกใช้เครื่องเกาะเกี่ยวควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแบบเสื้อผ้าแต่ละแบบ ได้แก่ เสื้อชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ เป็นเสื้อมีแนวเปิดด้านหน้าควรเลือกเครื่องเกาะเกี่ยวประเภทกระดุม และเสื้อชุดไทยที่มีแนวเปิดด้านหลัง ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยจักรี ชุดไทยดุสิต ชุดไทยจักรพรรดิ์ และชุดไทยศิวาลัย ควรเลือกเครื่องเกาะเกี่ยว

ประเภทซิป เครื่องเกาะเกี่ยวต้องมีความคงทนต่อการเสียดสีและต่อการซักรีด แต่ละชนิดมีวิธีการเย็บที่แตกต่างกันตามลักษณะการใช้งาน

คำถามท้ายบท

1. อธิบายคุณสมบัติของผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าไหมประดิษฐ์ มาโดยสังเขป
2. จงบอกความหมายของวัสดุรองที่ใช้ในผลิตเสื้อผ้า มาโดยสังเขป
3. จงบอกประเภทวัสดุรองมีทั้งหมดกี่ประเภท อะไรบ้าง
4. จงบอกข้อควรพิจารณาในการเลือกวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า มาโดยสังเขป
5. จงบอกประเภทของเครื่องเกาะเกี่ยวมีทั้งหมดกี่ประเภท อะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์. (2554). **การตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2565). **เอกสารคำสอนการทำแบบตัดและตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชมงคลกรุงเทพ.

นวลแข ปาลิวนิช. (2542). **ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย**. ฉบับปรับปรุงใหม่, กรุงเทพฯ: ซีเอดยูเคชั่น.

นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ. (2559). **เทคนิคการตัดเย็บ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

ปารี เดชวิทยาพร. (2548). **ผ้าไทยกับวิถีชีวิตของคนไทย**. กรุงเทพฯ: เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.

สาคร ชลสาคร. (2548). **วัสดุที่ใช้ผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: สายธาร.

ความรู้เทคโนโลยีสิ่งทอ. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.2.mtec.or.th/th/research/textile/textile_sci.html (วันที่สืบค้น 4 สิงหาคม 2565)

บทที่ 3

การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น

การทำแบบตัดชุดไทยพระราชนิยม แต่ละแบบต้องใช้ความละเอียดและประณีตมากเพราะเป็นชุดเข้ารูปพอดีตัว ดังนั้นการวัดตัวและการทำแบบตัดเป็นขั้นตอนที่ต้องทำต่อเนื่องกัน การวัดตัวเป็นการหาตำแหน่งส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ส่งผลต่อรูปทรงของเสื้อผ้ารวมไปถึงการทำแบบตัดเสื้อ แขนเสื้อ และกระโปรง ดังนั้นการวัดตัวต้องมีความแม่นยำและถูกต้อง เพราะการทำแบบตัดมีวิธีการทำที่แตกต่างกันแต่สิ่งสำคัญเมื่อแบบตัดมาวางผ้าและนำมาตัดเย็บเสื้อผ้าแล้วต้องพอดีกับรูปร่างและเหมาะสมกับการเคลื่อนไหวในทุกอิริยาบถ ประกอบกับต้องมีวัสดุและอุปกรณ์ในการตัดเย็บที่ดีเช่นกัน

1. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บชุดไทย

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของงานตัดเย็บเสื้อผ้า โดยเฉพาะการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยมที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ จึงต้องดูแลรักษาให้อุปกรณ์ในการตัดเย็บอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานได้เสมอ เพราะงานตัดเย็บเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือ ความละเอียด ประณีต เรียบร้อย และความเที่ยงตรง ต้องใช้อุปกรณ์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่ พร้อมทั้งต้องบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์เครื่องใช้ในการตัดเย็บเพื่อยืดอายุของการใช้งานให้ยาวนานยิ่งขึ้น วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บสามารถแบ่งตามลักษณะงานได้ดังนี้ (พยุง วงศ์ศศิธร, ม.ป.ป., หน้า 1-14)

1.1 อุปกรณ์สำหรับใช้ในการตัด

อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดประกอบไปด้วย กรรไกรลักษณะต่าง ๆ มีกรรไกรตัดผ้า และกรรไกรตัดกระดาษไม่ควรใช้ปะปนกันจะทำให้กรรไกรเสียคม กรรไกรตัดเศษด้าย ที่เลาะผ้าและเหล็กแหลม ตามรายละเอียดที่ว่าด้วยคุณลักษณะ หน้าที่ วิธีการใช้ และการเก็บดูแลรักษา

1.1.1 กรรไกรด้ามโค้ง

ใช้สำหรับตัดผ้า เป็นกรรไกรที่ตัดได้เที่ยงตรงกว่ากรรไกรชนิดอื่น ๆ เพราะใบกรรไกรขนานกับผ้า ควรเลือกใช้กรรไกรที่มีใบคมตั้งแต่โคนจรดปลายกรรไกร ในขณะตัดผ้าควรให้กรรไกรมีความคมที่เท่ากันตลอดแนว ข้อควรระวังอย่าให้กรรไกรตกพื้นจะทำให้เสียคม ควรเก็บรักษาไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บและควรเช็ดด้วยน้ำมันเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นสนิม ขนาดของกรรไกรตัดผ้าที่พอเหมาะมีความยาว 8 – 9 นิ้ว

ภาพที่ 3.1 ลักษณะกรรไกรด้ามโค้ง

1.1.2 กรรไกรด้ามตรง

ใช้สำหรับตัดตะเข็บต่าง ๆ เช่น ชายกระโปรงส่วนที่เป็นแนวพับชาย ต้องวัดให้เท่ากันตัดให้เรียบสม่ำเสมอ ใช้กรรไกรด้ามตรงตัดผ้าได้ง่ายกว่ากรรไกรแบบอื่น ๆ การใช้งานไม่ควรผ้าที่ซ้อนกันหลาย ๆ ชั้น หรือนำกรรไกรไปใช้ตัดวัตถุที่ไม่ใช่ผ้าเพราะจะทำให้กรรไกรเสียคม ควรเก็บไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บและควรเช็ดด้วยน้ำมันเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นสนิม ขนาดของกรรไกรที่พอเหมาะมีความยาว 8 – 9 นิ้ว

ภาพที่ 3.2 ลักษณะกรรไกรด้ามตรง

1.1.3 กรรไกรตัดกระดาษ

ใช้สำหรับตัดกระดาษที่ทำแบบตัด ทำด้วยเหล็กหรืออะลูมิเนียม ด้ามที่จับเป็นพลาสติกสี ได้แก่ สีแดง สีเขียว และสีส้ม ขณะใช้งานควรระวังไม่ให้กรรไกรตกพื้นเพราะจะทำให้ด้ามที่เป็นพลาสติก

แตกหักได้ ไม่ควรนำกันกรรไกรไปตัดลวดเพราะจะทำให้กรรไกรเสียคมได้ ควรเก็บไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ ขนาดพอเหมาะสำหรับการใช้งานมีขนาด 7 – 8 นิ้ว

ภาพที่ 3.3 ลักษณะกรรไกรตัดกระดาษ

1.1.4 กรรไกรซิกแซก

ใช้สำหรับตัดริมผ้าให้สำเร็จ ใช้ตัดริมตะเข็บผ้าที่ไม่ลุ่ย หรือผ้าที่ไม่ต้องซักบ่อย ๆ ซึ่งตัดริมตะเข็บที่เย็บกันลุ่ยไว้แล้วหนึ่งครั้งเพื่อไม่ให้ริมตะเข็บหนา ลักษณะของกรรไกรเหมือนฟันเลื่อย ข้อเสียของกรรไกร คือ ลับยาก ไม่ควรใช้กรรไกรซิกแซกในงานทั่ว ๆ ไป กรรไกรซิกแซกออกแบบให้ใช้ทั้งผ้าหนาและผ้าบาง บางชนิดออกแบบมาสำหรับผ้าหนาเท่านั้น ต้องเลือกให้เหมาะสมกับงาน กรรไกรซิกแซกมีน้ำหนักมาก ไม่ควรวางแรง ๆ หรือทำตก กรรไกรจะเสียความคม ควรเก็บรักษาไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บและควรเช็ดด้วยน้ำมันเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นสนิม กรรไกรมีหลายขนาดที่เหมาะสมควรเลือกใช้ขนาด 8 – 10 นิ้ว

ภาพที่ 3.4 ลักษณะกรรไกรซิกแซก

กรรไกรสำหรับผู้ที่ถนัดมือซ้าย ซึ่งจะมีใบมีดกรรไกรกลับทางกันกับกรรไกรมือขวา ทำให้การตัดของผู้ที่ถนัดมือซ้ายทำงานได้เรียบและเที่ยงตรง ไม่มีปัญหาในการตัดผ้า

การเลือกซื้อกรรไกรทุกครั้งให้ทดสอบความคม โดยการง้างกรรไกรให้กว้างแล้วตัดเศษผ้าตัดได้เรียบตลอดไปจนถึงปลายกรรไกร และดึงกรรไกรออกโดยไม่ง้างกรรไกร ถ้าไม่มีเศษด้ายติดมาแสดงว่ากรรไกรมีความคม

1.1.5 กรรไกรตัดเศษด้าย

ใช้สำหรับตัดเศษด้าย มีลักษณะเหมือนก้ามปู ออกแบบมาหลายรูปแบบนำมาใช้สำหรับตัดเศษด้ายที่เย็บผ้าหรือที่ลุ่ยบริเวณตะเข็บผ้า ตัดปลายเส้นด้าย เส้นไหม ไม่ควรนำกรรไกรชนิดนี้ไปใช้ผิดประเภท หรือนำไปใช้ตัดวัสดุอื่น ๆ จะทำให้ปลายกรรไกรเสียคม

ภาพที่ 3.5 ลักษณะกรรไกรตัดเศษด้าย

1.1.6 เหล็กแหลม

ใช้สำหรับเจาะตาไก่ หรือใช้เจาะกระดาษแบบตัด เจาะส่วนที่ต้องการทำรูเล็ก ๆ เจาะนำร่องในการเย็บผ้าหนา ๆ ทำด้วยเหล็กชุบนิเกิลกันสนิม มีด้ามจับที่ทำด้วยไม้หรือพลาสติก หลังใช้งานควรเช็ดทำความสะอาดเก็บไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ

ภาพที่ 3.6 ลักษณะเหล็กแหลม

1.1.7 ที่เลาะผ้า

ใช้สำหรับเลาะแนวตะเข็บต่าง ๆ ที่ต้องการแก้ไข เลาะด้ายเนาหรือใช้เจาะรังกระดุมที่ถักด้วยจักร ควรใช้อย่างระมัดระวัง ไม่ควรให้สัมผัสความเปียกชื้นเพราะจะทำให้เกิดสนิม ควรเก็บไว้ในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ

ภาพที่ 3.7 ลักษณะที่เลาะผ้า

1.2 อุปกรณ์สำหรับใช้ในการวัด

อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัด มีความจำเป็นที่ใช้ในการทำแบบตัดต้องใช้เครื่องมือวัดที่ถูกต้องและมีความแน่นอน การวัดมีทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตร ส่วนใหญ่การตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีมักใช้หลักเซนติเมตร เมื่อทำแบบตัดจะได้สัดส่วนตามลักษณะของแต่ละบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีหลายลักษณะที่ออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานเฉพาะอย่าง ดังนี้ (นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ, 2559, หน้า 38-40)

1.2.1 สายวัด

ใช้สำหรับทำการวัดตัว สายวัดที่ใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไปทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น ผ้าเทป ผ้าเทปเคลือบไฟเบอร์กลาสและพลาสติก เป็นต้น ลักษณะของสายวัดที่ดี ควรทำด้วยวัสดุที่ไม่หดตัวและไม่ยืดตัว มีขีดแบ่งขนาดละเอียดอย่างชัดเจน มีทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตร สายวัดมีความยาว 60 นิ้ว หรือ 150 เซนติเมตร และปลายสายวัดต้องหุ้มด้วยโลหะเพื่อความทนทาน

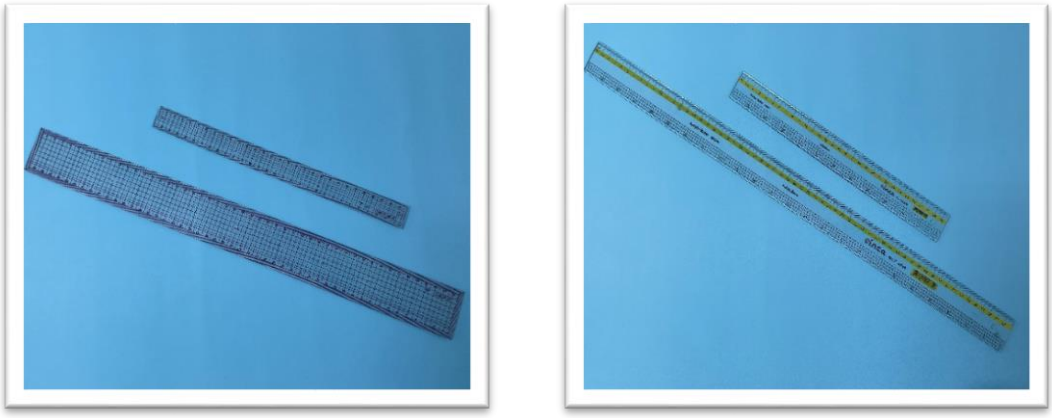
การดูแลสายวัดให้มีอายุการใช้งานยาวนาน ไม่ควรพับสายวัดหลังจากการใช้งานแล้ว ไม่ให้สายวัดโดนความร้อน ไม่ควรนำสายวัดมาผูกเอวแทนเชือกสำหรับวัดตัวเพราะจะทำให้เกิดการหักเสียรูปทรง เมื่อใช้เสร็จแล้วควรเก็บโดยการแขวน หรือม้วนเก็บให้เรียบร้อย สายวัดมีหลายชนิด มีทั้งชนิดเป็นเส้นตรงยาว และชนิดบรรจุตลับเพื่อพกพาสะดวก มีหลายขนาดเลือกใช้ตามความเหมาะสมของงาน

ภาพที่ 3.8 ลักษณะสายวัด

1.2.2 ไม้บรรทัด

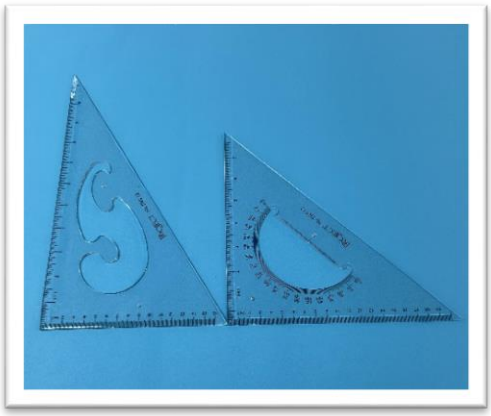
ใช้สำหรับขีดเส้นตรงในการทำแบบตัดต้องมีความละเอียดเที่ยงตรงในการวัดและมีขีดช่องแบ่งที่ชัดเจน ไม้บรรทัดมีทั้งชนิดสั้นและชนิดยาว ที่ใช้กันทั่วไปมีความยาวตั้งแต่ 12 นิ้วหรือ 30 เซนติเมตร 18 นิ้วหรือ 45 เซนติเมตร และ 24 นิ้วหรือ 60 เซนติเมตร เป็นต้น ทำจากวัสดุหลายชนิด ได้แก่ พลาสติกใส พลาสติกขาวขุ่น จากไม้ และจากโลหะ เป็นต้น ควรระวังไม่ให้เกิดรอยขูดขีดเพราะจะทำให้ตัวเลขวัดระยะเลือนหายได้ เลือกใช้ไม้บรรทัดให้เหมาะสมกับลักษณะงาน

ภาพที่ 3.9 ลักษณะไม้บรรทัด

1.2.3 ไม้บรรทัดฉาก

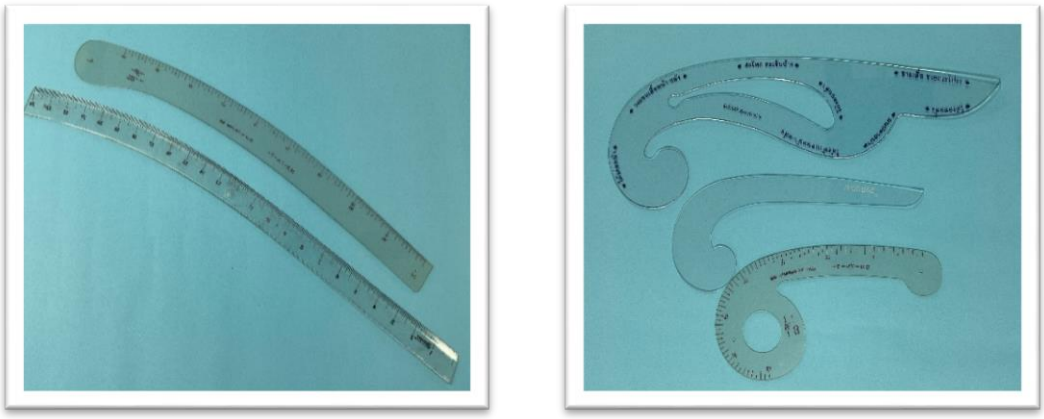
ใช้สำหรับขีดเส้นฉากในการทำแบบตัด วัดแนวฉากของผ้าหรือแนวเกรนผ้า มีหน่วยวัดทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตร ทำจากวัสดุหลายชนิด ได้แก่ พลาสติกใส พลาสติกขาวขุ่น ไม้ และโลหะ เป็นต้น ลักษณะของไม้บรรทัดฉากที่ดี มีริมเรียบ มีขีดช่องแบ่งที่ชัดเจน ไม่แตกหรือหักง่าย และมีความคงทนต่อการใช้งาน

ภาพที่ 3.10 ลักษณะไม้บรรทัดฉาก

1.2.4 ไม้โค้งสำเร็จ

ใช้สำหรับขีดเส้นโค้งส่วนต่าง ๆ ในการทำแบบตัด เช่น โค้งคอด้านหน้าและโค้งคอด้านหลัง โค้งแขน โค้งวงแขนเสื้อ โค้งสะโพก โค้งตะเข็บใต้ขา และโค้งแนวเหินของกางเกง เป็นต้น เพื่อโค้งเส้นให้สวยงามถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ชำนาญในการขีดเส้นโค้ง ไม้โค้งที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการโค้งส่วนต่าง ๆ มีหลายชนิด และมีลักษณะต่าง ๆ ควรเรียนรู้การใช้อย่างถูกต้อง เมื่อเกิดความชำนาญจะช่วยให้ทำงานได้ เร็วขึ้น

ภาพที่ 3.11 ลักษณะไม้โค้งสำเร็จ

1.3 วัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการทำเครื่องหมาย

วัสดุและอุปกรณ์ใช้สำหรับทำเครื่องหมายลงบนเนื้อผ้าหรือกระดาษที่ต้องการให้เกิดรอยเป็นเส้น ตะเข็บ เกล็ด แนวรอยต่อและจุดต่าง ๆ การลอกรอยจากแบบตัดให้ติดบนเนื้อผ้า ซึ่งเนื้อผ้ามีความแตกต่างกัน ควรเลือกใช้วิธีการทำเครื่องหมายลงบนผ้าให้ถูกต้องตามชนิดและลักษณะของเนื้อผ้า เครื่องมือและเครื่องใช้ทำเครื่องหมายลงบนผ้ามี ดังนี้

1.3.1 กระดาษกดรอย

ใช้สำหรับกดรอยจากแบบตัดให้ติดลงบนผ้า กระดาษกดรอยใช้กันทั่ว ๆ ไปเป็นกระดาษที่เคลือบด้วยเทียนไข มีหลายสีให้เลือกใช้ ได้แก่ สีขาว สีเขียว สีเหลือง สีแดง และสีฟ้า เป็นต้น การเลือกสีกระดาษกดรอยเลือกสีใกล้เคียงกับผ้าหรือสีอ่อนกว่า และสีของกระดาษกดรอยต้องไม่ปรากฏออกมาทางด้านถูกของผ้า และควรลงน้ำหนักในการกดรอยพอประมาณ ไม่ควรกดรอยจนสีของกระดาษกดรอยติดแน่นจะทำให้ซักออกอยาก

ภาพที่ 3.12 ลักษณะกระดาษกดรอย

1.3.2 ลูกกลิ้ง

ใช้สำหรับกดรอยจากแบบตัดให้ติดบนผ้า ใช้ในงานตัดเย็บเสื้อผ้าทั่วไป ๆ โดยกดผ่านกระดาษกดรอย ควรมีกระดาษแข็งหรือแผ่นรองนุ่ม ๆ รองเวลากดรอย ลักษณะของลูกกลิ้งที่ดีฟันมีความสม่ำเสมอไม่เป็นสนิมกลิ้งได้คล่องมือและด้ามที่จับทำด้วยไม้หรือพลาสติก รอยต่อระหว่างตัวลูกกลิ้งกับด้ามจับต้องมีความแข็งแรงทนทาน ลูกกลิ้งมีหลายชนิดแต่ละชนิดใช้งานแตกต่างกัน ควรมีการทดสอบกดรอยบนเศษผ้านั้น ๆ ก่อนทุกครั้งเพื่อไม่ให้ผิวของผ้ามีตำหนิ ลูกกลิ้งแบ่งตามการใช้งานได้ ดังนี้

1) ลูกกลิ้งฟันแหลม ใช้กดรอยบนผ้าเนื้อหนา เห็นแนวกดรอยได้ชัดเจน

2) ลูกกลิ้งฟันมน ใช้กดรอยบนผ้าเนื้อบาง ไม่ทำให้เนื้อผ้าเสียหาย

3) ลูกกลิ้งฟันถี่หรือฟันเรื่อย ใช้กดรอยบนผ้าได้ทุกชนิด ถ้ากดรอยผ้าเนื้อหนาต้องกดหนัก ๆ และถ้ากดรอยผ้าเนื้อบางต้องกดเบา ลูกกลิ้งฟันสั้นไม่คมมากนักกลิ้งสีติดดีเพราะจุดสีถี่

ภาพที่ 3.13 ลักษณะลูกกลิ้ง

1.3.3 ชอล์กขีดผ้า

ใช้สำหรับขีดรอยและขีดตำแหน่งต่าง ๆ ลงบนผ้า ส่วนมากใช้ในงานตัดเย็บเสื้อขีดรอยหรือตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ของเสื้อผ้า ได้แก่ แนวพับชายเสื้อ ปลายแขน ชายกระโปรง และแนวรังดุม เป็นต้น มีหลายสีให้เลือกใช้ตามความต้องการ มีความสะดวกรวดเร็วกว่าการกดรอย ใช้ในส่วนที่ไม่ต้องการความละเอียดมากนัก เวลาใช้งานควรเหลาให้สันของชอล์กเรียบบางสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เส้นที่ขีดลงบนผ้ามีความคมชัด และควรระมัดระวังไม่ให้ชอล์กขีดผ้าตกหล่นเพราะแตกหักง่ายไม่สะดวกต่อการใช้งาน เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสีของผ้า การเก็บรักษาเก็บใช้กล่องพลาสติกเก็บชอล์กสีและนำใส่กล่องอุปกรณ์ตัดเย็บให้เรียบร้อย

ภาพที่ 3.14 ลักษณะชอล์กขีดผ้า

1.3.4 ปากกาหรือดินสอเขียนผ้า

ใช้สำหรับขีดลงบนผ้า ทำเครื่องหมายสัญลักษณ์หรือเขียนลงบนผ้าในส่วนต่าง ๆ ที่ต้องสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการใช้งาน เส้นคมชัดมีความแน่นนอน มีหลายสีให้เลือกและที่สำคัญสามารถลบสีออกได้ โดยการฉีดน้ำ การซัก หรือการรีด แล้วแต่คุณลักษณะของปากกาหรือดินสอเขียนผ้านั้น ๆ

ภาพที่ 3.15 ลักษณะปากกาหรือดินสอเขียนผ้า

1.4 เครื่องมือและเครื่องใช้ในการกลัดและการเย็บ

เพื่อให้การตัดเย็บออกมาได้สัดส่วนถูกต้องตามแบบตัดจึงต้องมีการกลัดแบบตัดกับผ้า และตัดผ้าตามแบบตัดนั้น การเนารวมทั้งการสอยและเย็บส่วนต่าง ๆ ของเสื้อผ้าด้วยมือ หรือด้วยจักรเย็บผ้า แบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ ดังนี้

1.4.1 เข็มหมุด

ใช้สำหรับกลัดตรึงผ้าหรือใช้กลัดผ้าให้ติดกันเพื่อสะดวกในการสอยหรือการเนา ได้ตั้งแต่เนื้อหนา ปานกลาง และเนื้อบาง หรือวัสดุสิ่งของที่ใช้ในการเย็บ ปัจจุบันมีให้เลือกหลายชนิด หัวกลมโต หัวกลมเล็ก หัวแบน หัวหยักเป็นรูปต่าง ๆ ทำจากพลาสติกเคลือบ มีหลากหลายสี เข็มหมุดบางชนิดหัวเข็มหมุดทนต่อความร้อนจากเตารีดได้ดีและเข็มหมุดที่ดีไม่เป็นสนิม ปลายแหลม ตัวเข็มหมุดเล็กมีความยาวตั้งแต่ 2 – 5 เซนติเมตร การใช้งานของเข็มหมุดใช้ได้ 3 ลักษณะ ใช้กลัดแบบตัดก่อนการตัดผ้า ใช้กลัดผ้าเพื่อเตรียมเนาและใช้กลัดผ้าแทนการเนาเพื่อการเย็บผ้าหรือการสอยผ้า สามารถเลือกใช้เข็มหมุดได้ตามลักษณะงาน

ภาพที่ 3.16 ลักษณะเข็มหมุดแบบต่าง ๆ

1.4.2 หมอนเข็ม

ใช้สำหรับปักเข็มหมุดหรือเข็มมือ มีหลายแบบด้วยกัน เช่น หมอนเข็มที่มีสายคาดติดที่ข้อมือแบบธรรมดาวางไว้บนโต๊ะ และที่เป็นแท่นแม่เหล็กสำหรับวางเข็มหมุด เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ผ้าที่ใช้ทำหมอนปักเข็มควรผ้ากำมะหยี่ หรือผ้าขนสัตว์ดีที่สุด ภายในหมอนเข็มจะบรรจุด้วยเส้นผม ขนสัตว์ หรือกากกาแฟแห้งเพื่อป้องกันเข็มไม่ให้เกิดสนิม ปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้เส้นใยพอลิเอสเทอร์เพราะหาซื้อได้ง่ายตามร้านจำหน่ายอุปกรณ์ตัดเย็บทั่วไป

ภาพที่ 3.17 ลักษณะหมอนเข็ม

1.4.3 เข็มจักร

ใช้สำหรับเย็บผ้าควรเลือกขนาดเข็มให้เหมาะสมกับเนื้อผ้า และเส้นด้ายจะทำให้งานเย็บมีความประณีตและสวยงาม มีหลายขนาดเลือกและที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ เข็มจักรเบอร์ 9 และเบอร์ 11 ใช้เย็บผ้าเนื้อบาง เข็มจักรเบอร์ 13 และเบอร์ 14 ใช้เย็บผ้าเนื้อปานกลาง และเข็มจักรเบอร์ 16 และเบอร์ 18 ใช้เย็บผ้าเนื้อหนา ไม่ควรใช้เข็มจักรที่ปลายงอหรือบิ่นจะทำให้เส้นใยในเนื้อผ้าเกิดความเสียหายได้ การเก็บรักษาเช็ดเข็มให้แห้งหรือเช็ดด้วยน้ำมัน เพื่อป้องกันการเกิดสนิมเก็บใส่กล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ

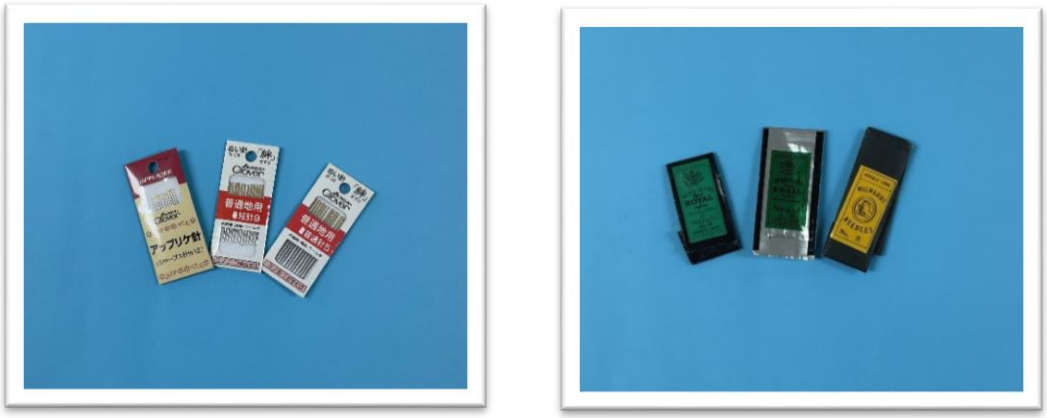

ภาพที่ 3.18 ลักษณะเข็มจักร

1.4.4 เข็มมือ

ใช้สำหรับการเนา สอย เย็บเครื่องเกาะเกี่ยวและถักรังดุม หรือเย็บงานมือทั่ว ๆ ไป มีหลายขนาดให้เลือก ได้แก่ เบอร์ 7 และเบอร์ 8 ใช้เย็บผ้าหนาและถักรังดุม เบอร์ 9 ใช้เย็บผ้าหนาปานกลาง และเบอร์ 10 และเบอร์ 11 ใช้เย็บผ้าเนื้อบาง โดยทั่วไปใช้เข็มมือเบอร์ 9 มีความยาวปานกลางปลายเข็มแหลม

รูเข็มรี ใช้กับด้ายเนาหรือด้ายเย็บผ้าเบอร์ 60 ใช้เนาหรือเย็บผ้าเนื้อละเอียดและเนื้อปานกลาง เข็มมือที่มีขนาดเบอร์ต่ำเช่นเบอร์ 7 ใช้เนาหรือเย็บผ้าเนื้อหนา เพื่อยืดอายุการใช้งานเข็มควรเก็บใส่กล่องเข็ม เช็ดเข็มให้แห้งหรือเช็ดด้วยน้ำมัน เพื่อป้องกันการเกิดสนิม

ภาพที่ 3.19 ลักษณะเข็มมือ

1.4.5 ด้ายเย็บผ้า

ใช้สำหรับเย็บประกอบชิ้นส่วนของเสื้อผ้าให้ติดกัน มีให้เลือกใช้หลายชนิด หลายขนาดและหลายสี การใช้งานควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสีของผ้า ความหนาบางของผ้าและขนาดของเข็มเย็บผ้า ด้ายเย็บผ้าโดยทั่วไปนิยมใช้เบอร์ 60 การเก็บรักษาหลังจากใช้งานควรเก็บปลายด้ายให้เรียบร้อยโดยคล้องไว้ที่แนวบากของแกนหลอดด้ายทุกครั้งและเก็บใส่กล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ

ภาพที่ 3.20 ลักษณะด้ายเย็บผ้า

1.4.6 ด้ายเนา

ใช้สำหรับเนาชิ้นส่วนประกอบของเสื้อผ้าก่อนการเย็บจริง เนาเพื่อการลองตัวหรือเนาเป็นเส้นนำสายตา คุณสมบัติของด้ายเนาคือ มีความเปื่อยหรือขาดง่ายต่อการเลาะเส้นด้ายเนาออก การเลาะด้ายเนาสะกิดด้ายให้ขาดเป็นช่วง ๆ แล้วดึงด้ายที่ไม่ต้องการออกจะไม่ทำให้เนื้อผ้าเสียหาย การเก็บรักษาหลังจากใช้งานควรเก็บปลายด้ายให้เรียบร้อยโดยคล้องไว้ที่แนวบากของแกนหลอดด้ายทุกครั้ง

ภาพที่ 3.21 ลักษณะด้ายเนา

1.4.7 จักรเย็บผ้า

ใช้สำหรับงานเย็บเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่สำคัญที่สุดในงานตัดเย็บเสื้อผ้า และจักรเย็บผ้า มีหลายชนิดมีทั้งแบบกระเป๋าถือและแบบตั้งโต๊ะ โดยทั่วไปมีจักรเย็บแบบธรรมดาและจักรเย็บแบบอุตสาหกรรม เลือกใช้ตามความจำเป็น จึงควรศึกษาคู่มือวิธีการใช้จักรเย็บผ้าและความรู้พื้นฐานในการตัดเย็บ อย่างถูกต้องเพื่อยืดอายุในการใช้งาน

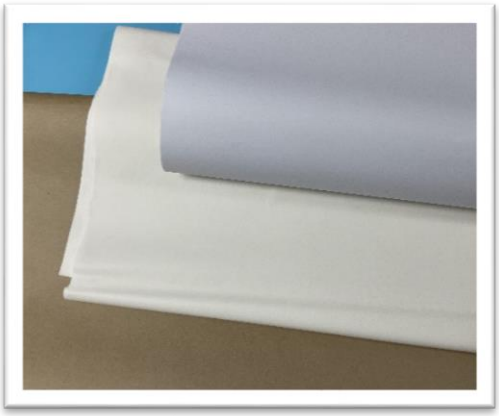
ภาพที่ 3.22 ลักษณะจักรเย็บผ้าแบบธรรมดาและแบบอุตสาหกรรม

1.5 วัสดุและอุปกรณ์ในการทำแบบตัด

การทำแบบตัดเสื้อผ้าก่อนที่จะวางแบบตัดบนผ้า และการตัดเย็บมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำแบบตัด เมื่อวัดตัวแล้วต้องนำขนาดตัวมาทำแบบตัด เพื่อความถูกต้องและเที่ยงตรงได้สัดส่วนที่แน่นอน จึงต้องใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำแบบตัด ดังนี้

1.5.1 กระดาษสร้างแบบ

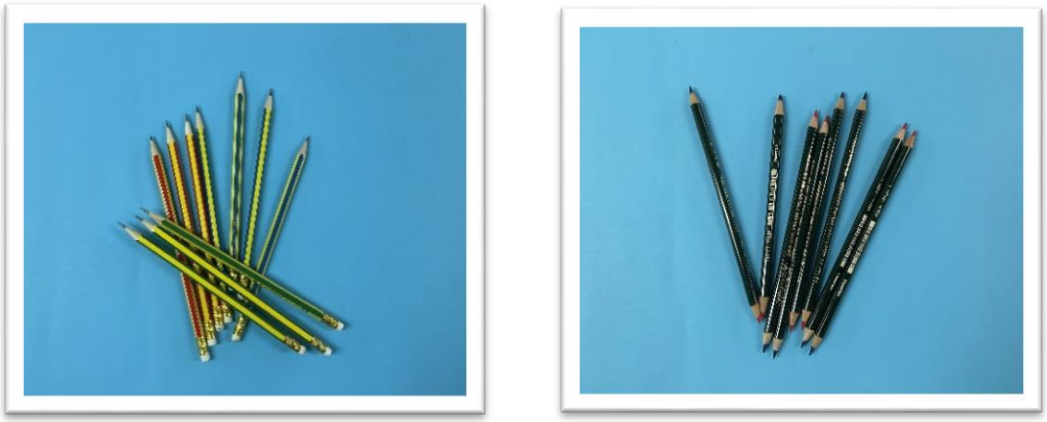
ใช้สำหรับทำแบบตัดเสื้อผ้า มีให้เลือกหลายชนิด มีทั้งกระดาษหนา กระดาษบางแบบลอกลาย เป็นกระดาษแบบไม่มีเส้นเพื่อสะดวกในการทำแบบตัดให้มีความชัดเจนเมื่อมีการขีดเส้นหรือใส่ตัวเลขขณะทำแบบตัด และกระดาษทำแบบตัดมีหลายสี ได้แก่ สีขาว สีครีม สีน้ำตาล ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมตามลักษณะงาน การเก็บรักษาโดยวิธีการม้วนหรือพับไว้ให้เรียบร้อย

ภาพที่ 3.23 ลักษณะกระดาษสร้างแบบ

1.5.2 ดินสอและดินสอสี

ใช้สำหรับทำแบบตัดและแก้ไขแบบตัดมีหลายชนิดมีทั้งดินสอแบบต้องเหลา และดินสอแบบกดที่ต้องใส่ไส้ ส่วนไส้ดินสอมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ควรเลือกใช้เหมาะกับงาน สำหรับดินสอสีมีสีแดงและสีน้ำเงินในแท่งเดียวกัน ควรเป็นดินสอสีที่ไส้ดินสอไม่เปราะและหักง่าย ใช้สำหรับขีดเส้นที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ หรือใช้สำหรับตรวจแก้ไขแบบตัด ขณะใช้งานไส้ดินสอต้องปลายแหลมอยู่เสมอ เพื่อให้เส้นที่ทำแบบตัดมีความคมและชัดเจน

ภาพที่ 3.24 ลักษณะดินสอและดินสอสี

1.5.3 ยางลบ

ใช้สำหรับลบเส้นดินสอเวลาสร้างแบบตัดเมื่อต้องการแก้ไข ควรเลือกยางลบที่มีคุณภาพดี ไม่ควรใช้ยางลบที่หัวดินสอเพราะลบไม่สะอาด การทำแบบตัดทุกครั้งต้องสะอาดและมีเส้นคมชัด

ภาพที่ 3.25 ลักษณะยางลบ

1.5.4 สก็อตเทป

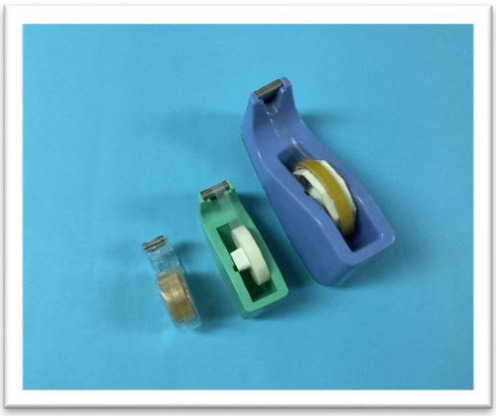
ใช้สำหรับการติดและการปะ หรือต่อกระดาษในการแยกแบบตัดต่าง ๆ เวลาใช้ต้องตัดสก็อตเทปออกเป็นช่วงสั้น ๆ พอประมาณ เพื่อป้องกันไม่ให้แบบตัดย่น สก็อตเทปมีทั้งแบบใสและแบบขาวขุ่น สามารถเขียนได้ มีขนาดให้เลือกตามต้องการแต่ที่ใช้กันทั่วไปมีขนาด 1 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.26 ลักษณะสก็อตเทป

1.5.5 ที่ตัดสก็อตเทป

ใช้สำหรับใส่สก็อตเทปเพื่อสะดวกในการใช้งาน ที่ตัดสก็อตเทปมีหลายชนิด มีทั้งแท่นสำหรับตัดสก็อตแบบใหญ่ แท่นตัดสก็อตแบบเล็กและที่ตัดสก็อตเทปแบบพกพา เลือกใช้ตามความเหมาะสมของงานแต่ละประเภท

ภาพที่ 3.27 ลักษณะที่ตัดสก็อตเทปแบบต่าง ๆ

1.6 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการรีดผ้า

วัสดุและอุปกรณ์ที่สำคัญช่วยทำให้งานตัดเย็บเสื้อผ้ามีความเรียบร้อย ประณีต และสวยงาม การรีดผ้าทุกครั้งควรศึกษาอุณหภูมิความร้อนให้เหมาะสมกับผ้าแต่ละชนิด เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับเนื้อผ้า ต้องทดลองรีดกับเศษผ้าก่อนที่จะรีดผ้าจริงเพื่อป้องกันผ้าไหม้ ในแต่ละขั้นตอนในการตัดเย็บเสื้อผ้าต้องมีการ

รีดทุกครั้ง อุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับการรีด มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผลงานการตัดเย็บเสื้อผ้ามีคุณภาพ และมีคุณค่ายิ่งขึ้นแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ ดังนี้

1.6.1 เตารีดไฟฟ้า

ใช้สำหรับรีดเสื้อผ้า ตะเข็บเสื้อผ้าต่าง ๆ ให้เรียบคงรูปสวยงาม ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมีทั้งเตารีดชนิดธรรมดาและเตารีดไอน้ำ ซึ่งมีความสะดวกในการใช้งานมีที่ปรับระดับอุณหภูมิเพื่อควบคุมความร้อนให้เหมาะกับผ้าแต่ละชนิด และมีแผ่นรองหน้าเตารีดทั้งที่มีเคลือบเทฟล่อนและไม่เคลือบ ควรดูแลรักษาเตารีดให้สะอาดและใช้อย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้หล่นลงพื้นเป็นการช่วยยืดอายุการใช้งาน ส่วนเตารีดไอน้ำมีทั้งชนิดที่แยกที่สำหรับใส่น้ำและชนิดไม่แยกที่สำหรับใส่น้ำ เมื่อรีดผ้าจะทำให้เนื้อผ้าไม่เป็นเงา รีดได้เรียบคงรูปและช่วยถนอมผ้าได้ดี ข้อควรระวังในการใช้งานต้องเติมน้ำให้พอดีกับปริมาณน้ำที่กำหนด เมื่อใช้เสร็จแล้วควรเทน้ำออกจากที่สำหรับใส่น้ำให้หมดทุกครั้งและทิ้งไว้จนเตารีดเย็นจึงเก็บ

ภาพที่ 3.28 ลักษณะเตารีดไฟฟ้า

1.6.2 โต๊ะรองรีด

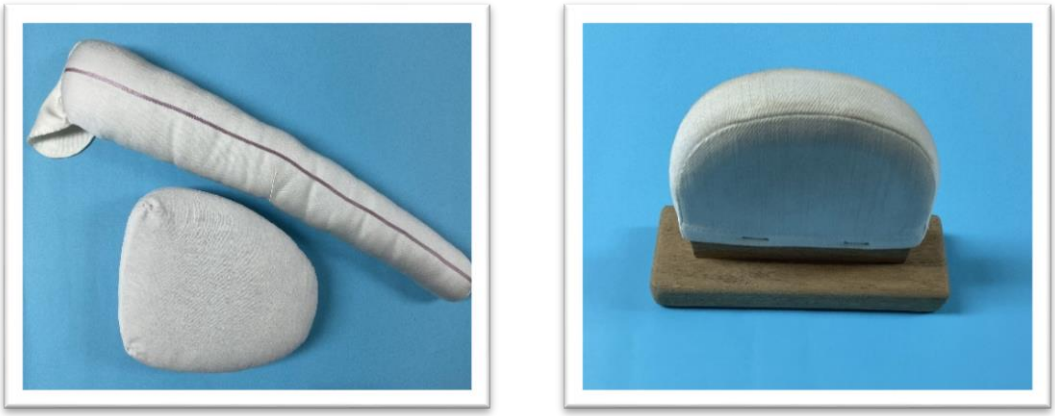
ใช้สำหรับช่วยในการรีดผ้า ลักษณะของโต๊ะควรทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ได้มาตรฐานของแต่ละขนาด มีแผ่นหุ้มด้วยผ้าบุที่ดูดซับความชื้นได้ดี หุ้มด้วยผ้าสะอาดเรียบตึง ชั้นบนปูด้วยผ้าทนความร้อน ทำเป็นปลอกสามารถถอดซักได้ปลายด้านหนึ่งของโต๊ะรองรีดเรียวเล็ก ส่วนปลายอีกด้านหนึ่งของโต๊ะรองรีดกว้างและเป็นที่สำหรับวางพักเตารีด มีขาตั้งอย่างมั่นคงปรับระดับสูงและปรับระดับต่ำได้ตามต้องการ และสามารถพับเก็บได้

ภาพที่ 3.29 ลักษณะโต๊ะรองรีด

1.6.3 หมอนรองรีด

ใช้สำหรับรองรีดตะเข็บที่มีลักษณะที่แคบ ๆ ได้แก่ ตะเข็บวงแขนเสื้อ ตะเข็บขากางเกงส่วนที่แคบ รีดเกล็ดหรือตะเข็บต่าง ๆ ที่ต้องการรีดในที่แคบ หมอนรองรีดมีหลายรูปแบบให้เลือกใช้ได้เหมาะกับลักษณะของตะเข็บ หมอนรองรีดแบบโค้งใช้รองรีดแนวตะเข็บเส้นต่อช่วงอก เพื่อให้เส้นอกได้รูปทรงที่สวยงาม หมอนรองรีดแบบกลมใช้รองรีดตะเข็บส่วนที่โค้ง ได้แก่ ตะเข็บแนวสะโพก ตะเข็บข้างกระโปรง หมอนรองรีดแขนใช้รองรีดตะเข็บใต้แขน หัวแขน เป็นต้น หมอนรองรีดส่วนต่าง ๆ ใช้ประกอบในการรีดเพื่อสะดวกและช่วยให้การรีดได้เร็วและเรียบขึ้น

ภาพที่ 3.30 ลักษณะหมอนรองรีดแขนเสื้อ แบบกลม และแบบโค้ง

1.6.4 กระบอกฉีดน้ำ

ใช้สำหรับฉีดพรมน้ำลงบนผ้าหรือส่วนต่าง ๆ ของเสื้อผ้าที่ต้องการความเรียบและคงตัว หัวฉีดควรปรับความกระจายของน้ำได้ ควรทำด้วยพลาสติกเพราะมีน้ำหนักเบา และทำความสะอาดง่าย

ภาพที่ 3.31 ลักษณะกระบอกฉีดน้ำ

1.7 วัสดุและอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดที่ใช้ในงานผ้า

วัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า เพื่อช่วยให้การตัดเย็บเสื้อผ้ามีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น ที่มีคุณลักษณะในการใช้งานที่แตกต่างกันแบ่งได้ ดังนี้

1.7.1 ปากคีบ

ใช้สำหรับกลับมุมผ้า ดึงด้ายเนา ร้อยเข็มจักร ช่วยจับจีบและทำรังดุมจีน เพื่อให้สะดวกในการทำงานมากขึ้น มีหลายแบบให้เลือกตามลักษณะงาน มีแบบปลายตรงและแบบปลายงอ วัสดุทำด้วยทองเหลืองหรือชุบนิเกิล หลังจากใช้เสร็จแล้วเช็ดทำความสะอาดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์ตัดเย็บให้เรียบร้อย

ภาพที่ 3.32 ลักษณะปากคีบแบบปลายตรงและแบบปลายงอ

1.7.2 เหล็กทับผ้า

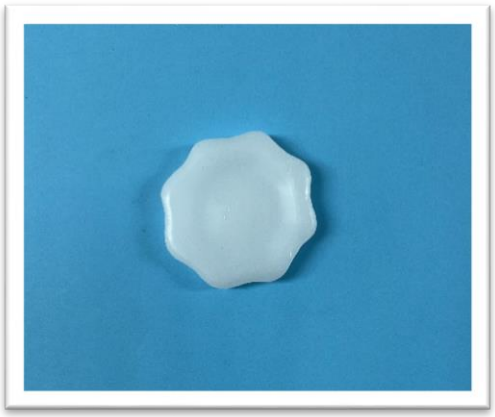
ใช้สำหรับทับผ้าที่วางแบบตัด วางทับกระดาษลอกแบบตัด หรือใช้วางทับผ้าที่ตัดหลาย ๆ ชั้น โดยใช้ลูกกลิ้งตัดผ้า มีหลายลักษณะ แบบกลม แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีให้เลือกหลายสีเพื่อให้ผ้าเรียบและใช้น้ำหนักในการทับผ้าหรือกระดาษไม่ให้เคลื่อนที่ ข้อควรระวังอย่าให้เหล็กทับตกอาจทำให้เกิดอันตรายได้

ภาพที่ 3.33 ลักษณะเหล็กทับผ้า

1.7.3 เทียนไข

ใช้สำหรับถูผ้า เส้นด้าย และเข็มที่ต้องการเย็บผ่านตะเข็บส่วนที่หนา ๆ เพื่อให้เย็บได้สะดวกยิ่งขึ้นและใช้รูดเส้นด้ายเวลาสอยเสื้อผ้า เพื่อไม่ให้เส้นด้ายพันกันเป็นปมโดยเฉพาะเส้นด้ายฝ้าย

ภาพที่ 3.34 ลักษณะเทียนไข

2. การวัดตัวเพื่อใช้ในการทำแบบตัดชุดไทย

การวัดตัวสิ่งสำคัญที่จะทำให้เสื้อผ้าที่ตัดเย็บออกมาแล้วนั้นจะพอดีกับรูปร่างหรือไม่ ถ้าวัดตัวไม่ถูกต้องส่งผลถึงสัดส่วนและขนาดของเสื้อผ้าผิดไปด้วย ดังนั้นหัวใจสำคัญของการสวมใส่เสื้อผ้าที่พอดีกับรูปร่างและได้สัดส่วน คือ “การวัดตัว” การตัดเย็บเสื้อผ้าดีแต่รูปทรงและสัดส่วนไม่ถูกต้องย่อมทำให้ขาดความสมบูรณ์ในการตัดเย็บเสื้อผ้า ฉะนั้นการวัดตัวที่ทำได้อย่างถูกต้องและแม่นยำนั้นช่วยให้การทำแบบตัดและตัดเย็บเสื้อผ้ามีคุณภาพจึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการวัดตัว

2.1 การเตรียมตัวก่อนการวัดตัว

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวัดตัวและมีส่วนช่วยในการวัดตัวที่ถูกต้องมากที่สุดคือ การเตรียมตัวก่อนการวัดตัวสำหรับผู้ถูกวัดตัว ตลอดจนกระทั่งเพื่อเตรียมตัวเองสำหรับการวัดตัวที่ถูกต้องและอุปกรณ์ในการวัดตัวดังนี้

2.1.1 การเตรียมตัวของผู้ถูกวัดตัว

1) สวมชุดชั้นในที่ดีที่สุดและกระชับ ควรสวมชุดชั้นในที่ใช้วัดตัวมาด้วยในวันลองตัวโดยเฉพาะเสื้อผ้าเข้ารูป
2) สวมเสื้อบังทรงยาวเหนือเข่าทับชุดชั้นใน หรือสวมเสื้อผ้าที่เข้ารูปเพื่อสะดวกในการวัดตัว
3) หากคาดเข็มขัดอยู่ให้ถอดเข็มขัดออก
4) หากมีของในกระเป๋าเสื้อ กระโปรง หรือกางเกงให้เอาออกทั้งหมด
5) ใช้เชือกหรือยางยืดผูกที่เอว เพื่อหาตำแหน่งเอวจริง
6) ผู้ถูกวัดควรยืนตรงในท่าที่สบายไม่ควรก้ม ๆ เงย ๆ
7) ควรสวมรองเท้าที่ใส่กับชุดนั้น ๆ มาวัดตัว
8) ก่อนทำการวัดตัวไม่ควรอดอาหารและไม่ควรแขม่วท้องเวลาวัดตัว
9) ควรมาวัดตัวตามเวลาในการนัดหมาย

ภาพที่ 3.35 ตัวอย่างเสื้อบังทรงตัวยาวและใช้เชือกผูกเอว

2.1.2 การเตรียมตัวของผู้วัดตัว

1) เตรียมสายวัดที่ถูกต้องและชัดเจน
2) เตรียมเชือกผูกเอว
3) เตรียมสมุดจดรายการวัดตัว และดินสอหรือปากกา
4) ควรจัดเสื้อผ้าของผู้ถูกวัดตัวให้เรียบร้อย
5) ผู้วัดตัวควรยืนด้านข้างของผู้ถูกวัดตัวเสมอ
6) ขณะวัดตัว ต้องให้สายวัดแนบลำตัวแต่ไม่แน่นเกินไป
7) ควรให้สายวัดขนานกับพื้นเสมอเมื่อวัดตัวตามแนวขวาง
8) ไม่ควรจับผู้ถูกวัดตัวหมุนไปมา
9) บันทึกขนาดตัวให้ถูกต้องและแม่นยำ
10) ถ้าไม่แน่ใจในตำแหน่งที่วัดตัวให้วัดซ้ำอีกครั้ง

2.1.3 อุปกรณ์ในการวัดตัว

การวัดตัวทุกครั้ง มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการวัดให้พร้อม เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และความถูกต้อง สำหรับการวัดตัวโดยทั่วไปต้องเตรียมอุปกรณ์ในการวัดตัวดังนี้ (วินิทร สอนพรินทร์, 2559, หน้า 10-14)

1) สายวัดตัว ที่ดีต้องทำด้วยผ้าเคลือบพลาสติกที่ได้รับการทำให้ไม่ยืด ไม่หด มีความยาว 60 นิ้ว และ 150 เซนติเมตร ทั้งสองด้านมีช่องแบ่งตัวเลขชัดเจน ปลายสายวัดหุ้มด้วยโลหะ

ภาพที่ 3.36 ตัวอย่างสายวัดตัว

2) เชือกผูกเอวหรือยางยืด มีกว้างประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร ใช้ผูกที่แนวเอวยึดขอบล่างเป็นตำแหน่งแนวเอว ผูกเอวหรือรัดไว้เพื่อบอกตำแหน่งแนวเอวที่แน่นอน ความแม่นยำในการวัดตัวและเป็นหลักในการนำไปทำแบบตัด

ภาพที่ 3.37 ตัวอย่างเชือกผูกเอวหรือยางยืด

3) ดินสอหรือปากกา ใช้จดบันทึกขนาดตัวลงในสมุดรายงานการวัดตัว

ภาพที่ 3.38 ดินสอหรือปากกา

4) สมุดรายงานการวัดตัว บันทึกรายการที่ถูกวัดตัวลงในสมุด ควรบันทึกให้ละเอียดและถูกต้อง ไม่ลงในผิดช่องรายการวัดตัว

ภาพที่ 3.39 ตัวอย่างสมุดรายงานการวัดตัว

2.1.4 รายการวัดตัว

ตารางที่ 3.1 รายการวัดตัว

ชื่อ.....น้ำหนัก..... วันที่.....เวลา..... ที่อยู่..... โทรศัพท์.....นัดลองตัว.....				ตัวอย่างผ้าตัดเสื้อ/ชุด	ตัวอย่างผ้าตัดกระโปรง/กางเกง
ที่	รายการ	ซ.ม.	นิ้ว	แบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	
1	รอบคอ				
2	รอบอก				
3	รอบเหนืออก				
4	รอบใต้อก				
5	รอบเอว				
6	รอบสะโพกบน				
7	รอบสะโพกล่าง				
8	บ่าหน้า				
9	อกห่าง				
10	อกสูง				
11	จุดอกถึงเหนืออก				
12	จุดอกถึงใต้อก				
13	ความยาวกลางหน้า				
14	ความยาวเสื้อ				
15	ความยาวกระโปรง				
16	ไหล่กว้าง				
17	ตะเข็บไหล่				
18	บ่าหลัง				
19	ความยาวกลางหลัง				
20	รอบวงแขน				
21	รอบต้นแขน				
22	รอบข้อศอก				
23	รอบข้อมือ				
24	ปลายไหล่ถึงศอก				
25	ปลายไหล่ถึงข้อมือ				
26	ความยาวแขนสั้น				
27	รอบปลายแขนสั้น				
28	รอบศีรษะ				
29	ความยาวกางเกง				
30	ความยาวเป้า/เอวถึงที่นั่ง				
31	เอวถึงเข่า				
32	รอบเข่า				
33	รอบปลายขา				

2.2 วิธีการวัดตัวสำหรับทำแบบตัด

การวัดตัวและการทำแบบตัดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เป็นการกำหนดขนาดและรูปร่างสำหรับการทำแบบตัด ซึ่งทำให้เสื้อผ้าที่ตัดเย็บออกมาแล้วนั้นมีพอดีกับรูปร่างหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการวัดตัวและอาจส่งผลต่อสัดส่วนและขนาดของเสื้อผ้าผิดไปด้วย ฉะนั้นการวัดตัวจึงมีความสำคัญในการทำแบบตัดเสื้อผ้า

2.2.1 วิธีการวัดตัว

ก่อนการวัดตัวผู้วัดตัวควรสังเกตลักษณะรูปร่างของผู้ถูกวัดตัวและตรวจสอบตำแหน่งต่าง ๆ ของร่างกาย นำเชือกหรือยางยืดผูกที่เอวเพื่อหาตำแหน่งในการวัดส่วนบนและส่วนล่าง การวัดตัวโดยเริ่มวัดสัดส่วนที่เป็นเส้นรอบวงก่อน ต่อจากนั้นวัดสัดส่วนด้านหน้าให้เสร็จ จึงวัดสัดส่วนด้านหลัง และวัดแขนเสื้อ ผู้วัดตัวให้ศึกษาวิธีการวัดตัวแต่ละตำแหน่งให้เข้าใจ แล้วจึงลงมือวัดตัวตามรายการ ดังนี้

1) รอบคอ คือ วัดฐานคอผ่านปุ่มหน้าและหลังให้ใช้นิ้วสอดจับสายวัดพอดี

2) รอบอก คือ วัดให้อยู่บนส่วนสูงของอกพอดี โดยให้สายวัดอยู่ในระดับเดียวกันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ให้สายวัดขนานกับเชือกที่ผูกไว้ที่ตำแหน่งเอว

3) รอบเหนืออก คือ วัดโดยรอบเหนืออกในระดับใต้รักแร้

4) รอบใต้อก คือ วัดโดยรอบช่วงฐานอก

5) รอบเอว คือ ใช้สายวัดบนเส้นเชือกรอบเอว (เป็นส่วนที่คอดที่สุด)

6) รอบสะโพกบน (ท้อง) คือ อยู่ระหว่างกลางจากเอวถึงสะโพกล่าง

7) รอบสะโพกล่าง คือ วัดส่วนนูนของสะโพกให้สายวัดอยู่ในระดับเดียวกันทั้งด้านหน้า และด้านหลัง ให้สายวัดขนานกับเชือกที่ผูกไว้ที่ตำแหน่งเอว

8) บ่าหน้า คือ วัดจากจุดแบ่งครึ่งไหล่กับจุดอก และวัดจากแนวรอยพับแขนข้างหนึ่งไปยังอีกข้างหนึ่ง

9) อกห่าง คือ วัดจากจุดสูงสุดของจุดอกข้างหนึ่งไปยังอีกข้างหนึ่ง

10) อกสูง คือ วัดจากปุ่มคอหน้าถึงจุดสูงสุดของอก

11) ความยาวกลางหน้า คือ วัดจากปุ่มคอหน้าถึงที่ใต้สายผูกเอว

12) ความยาวกระโปรง คือ วัดจากเอวลงมา ความยาวตามต้องการ

13) ไหล่กว้าง คือ วัดจากปุ่มไหล่ข้างหนึ่งไปยังปุ่มไหล่อีกข้างหนึ่ง

14) ตะเข็บไหล่ คือ วัดจากข้างคอถึงปุ่มไหล่

15) บ่าหลัง คือ ยืนปล่อยแขนตรงลงมาตามตัว วัดจากแนวรอยพับแขนข้างหนึ่งไปยังอีกข้างหนึ่งทางด้านหลัง

16) ความยาวกลางหลัง คือ วัดจากปุ่มคอด้านหลังถึงที่ใต้สายผูกเอว

17) รอบวงแขน (รอบรักแร้) คือ วัดโดยยืนปล่อยแขนตรงลงมาตามตัว วัดรอบรักแร้อย่าให้ตึงเกินไป

18) รอบต้นแขน คือ วัดส่วนที่กว้างที่สุดของต้นแขน

19) รอบข้อศอก คือ วัดงอแขนแล้ววัดรอบข้อศอก

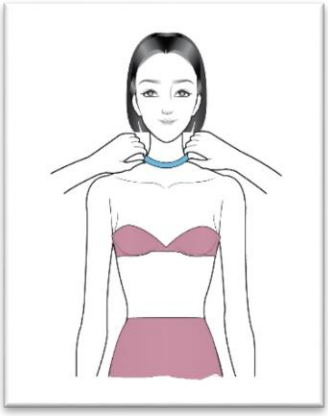
20) รอบข้อมือ คือ วัดรอบข้อมือ ให้ใช้นิ้วมือจับสายวัดอย่าให้แน่นมาก

21) ปลายไหล่ถึงศอก คือ วัดจากปุ่มไหล่ถึงข้อศอก

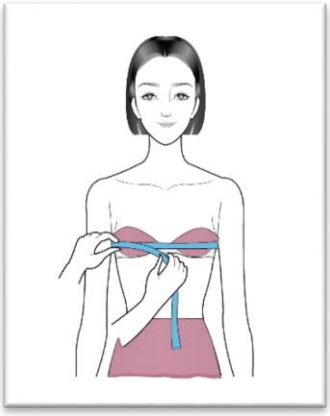
22) ปลายไหล่ถึงข้อมือ คือ วัดจากปุ่มไหล่ผ่านข้อศอกไปถึงข้อมือ

2.2.2 ลำดับขั้นการวัดตัวในการทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น

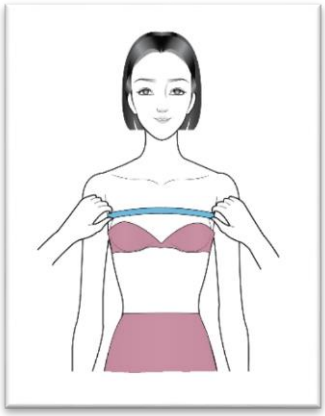
1) ลำดับขั้นวัดสัดส่วนเส้นรอบวงหรือส่วนที่เป็นวงกลมให้เสร็จก่อน ได้แก่ รอบคอ รอบอก รอบเอว รอบเหนืออก รอบใต้อก รอบสะโพกบน และรอบสะโพกล่าง เป็นต้น แล้วจึงวัดสัดส่วนที่เป็นเส้นตรง ได้แก่ ความยาวกลางหน้า ความยาวกลางหลัง เป็นต้น หรือวัดสัดส่วนที่เป็นเส้นขวาง ได้แก่ บ่าหน้า บ่าหลัง เป็นต้น (แฟชั่นดีไซน์, 2538, หน้า 6-9)

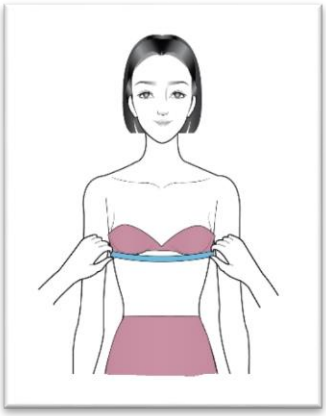
รอบคอ

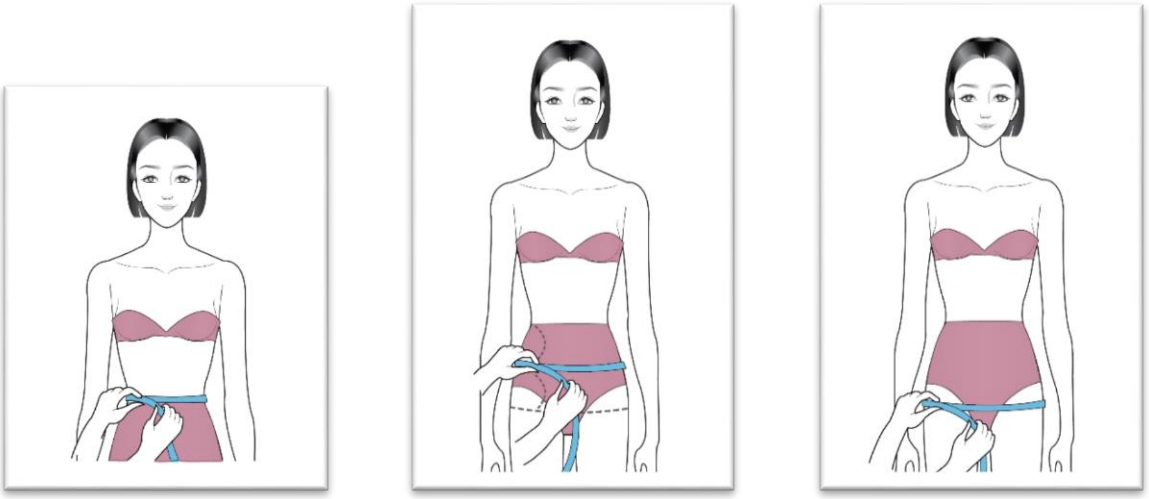
รอบอก

รอบเหนืออก

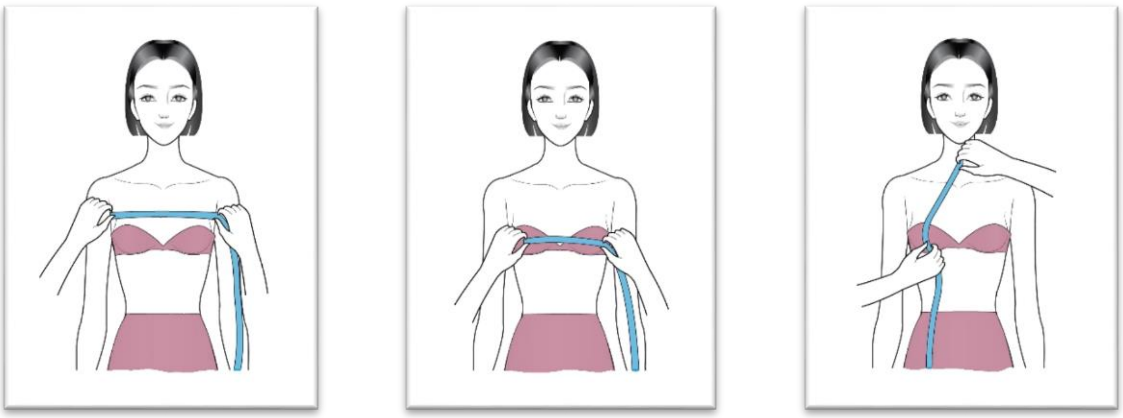
รอบใต้อก

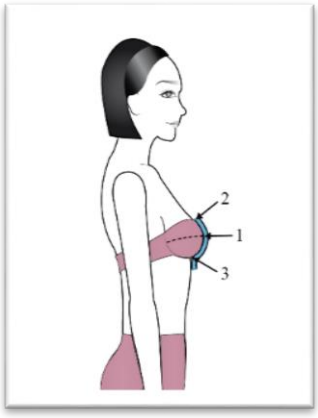
รอบเอว รอบสะโพกบน รอบสะโพกล่าง

ภาพที่ 3.40 ลำดับขั้นวัดสัดส่วนเส้นรอบวง

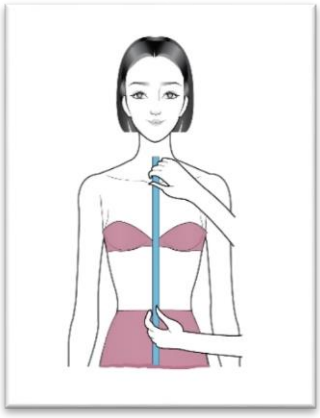
2) ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหน้า ได้แก่ บ่าหน้า อกห่าง อกสูง จุดอกถึงเหนืออก จุดอกถึงใต้อก ความยาวกลางหน้า และความยาวกระโปรง เป็นต้น แล้วจึงวัดสัดส่วนด้านหลัง เพื่อไม่ให้ผู้ถูกวัดตัวหมุนตัวกลับไปมา

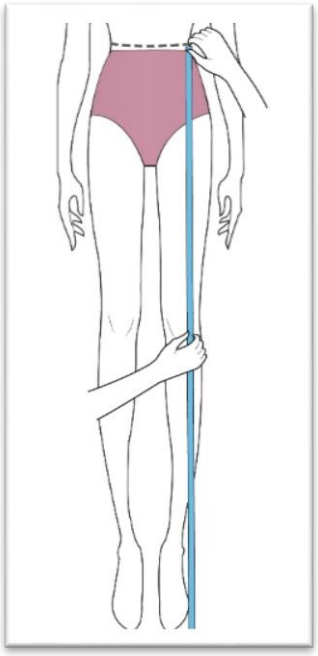
บ่าหน้า อกห่าง อกสูง

จุดอกถึงเหนืออกและใต้อก

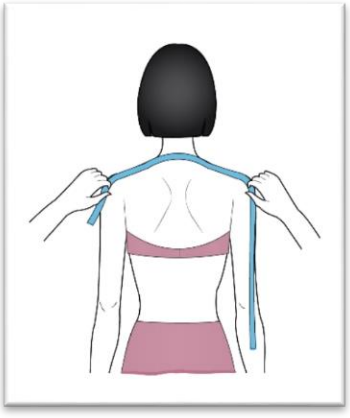
ความยาวกลางหน้า

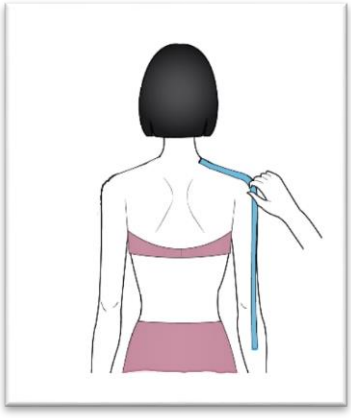
ความยาวกระโปรง

ภาพที่ 3.41 ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหน้า

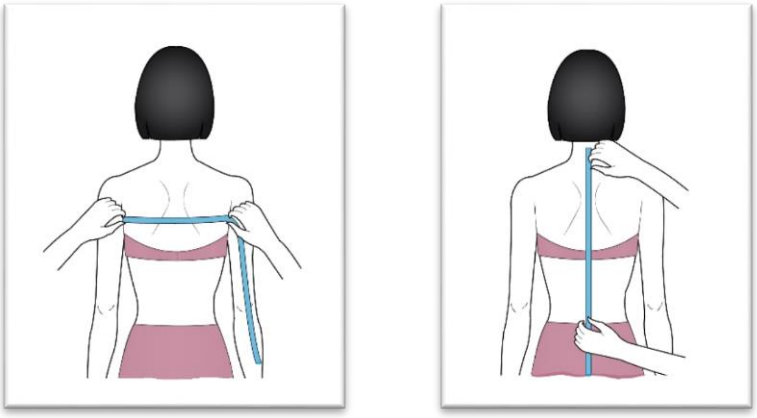
3) ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหลัง ได้แก่ ไหล่กว้าง ตะเข็บไหล่ บ่าหลัง ความยาวกลางหลัง เป็นต้น

ไหล่กว้าง

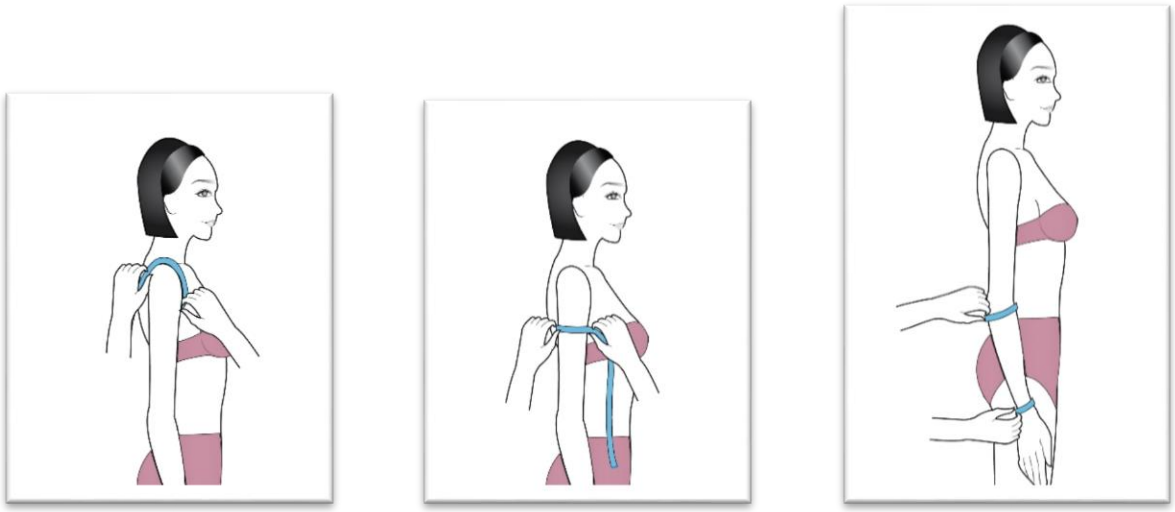
ตะเข็บไหล่

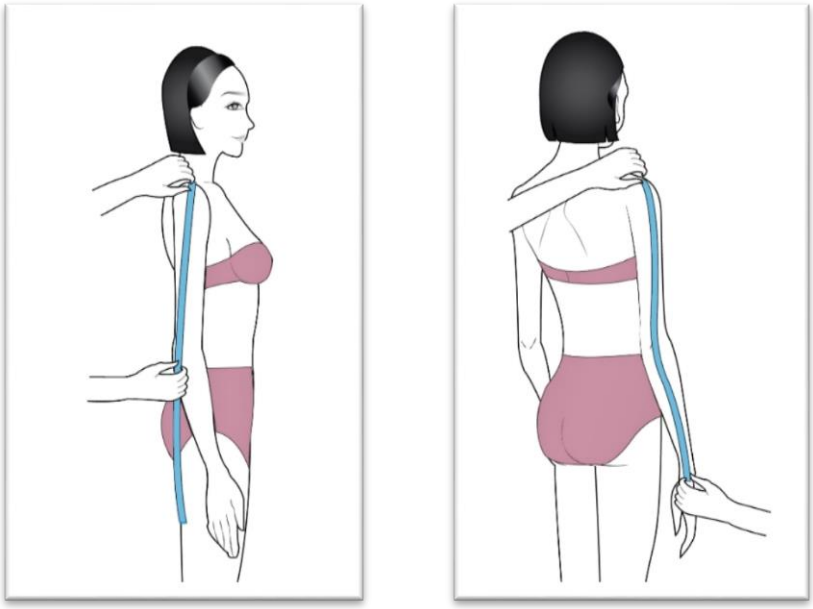
บ่าหลัง ความยาวกลางหลัง

ภาพที่ 3.42 ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนด้านหลัง

4) ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนแขน ได้แก่ รอบวงแขน รอบต้นแขน รอบข้อศอก รอบข้อมือ ปลายไหล่ถึงศอก ปลายไหล่ถึงข้อมือ เป็นต้น

รอบวงแขน รอบต้นแขน รอบข้อศอกและรอบข้อมือ

ปลายไหล่ถึงศอก ปลายไหล่ถึงข้อมือ

ภาพที่ 3.43 ลำดับขั้นการวัดสัดส่วนแขน

3. การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น

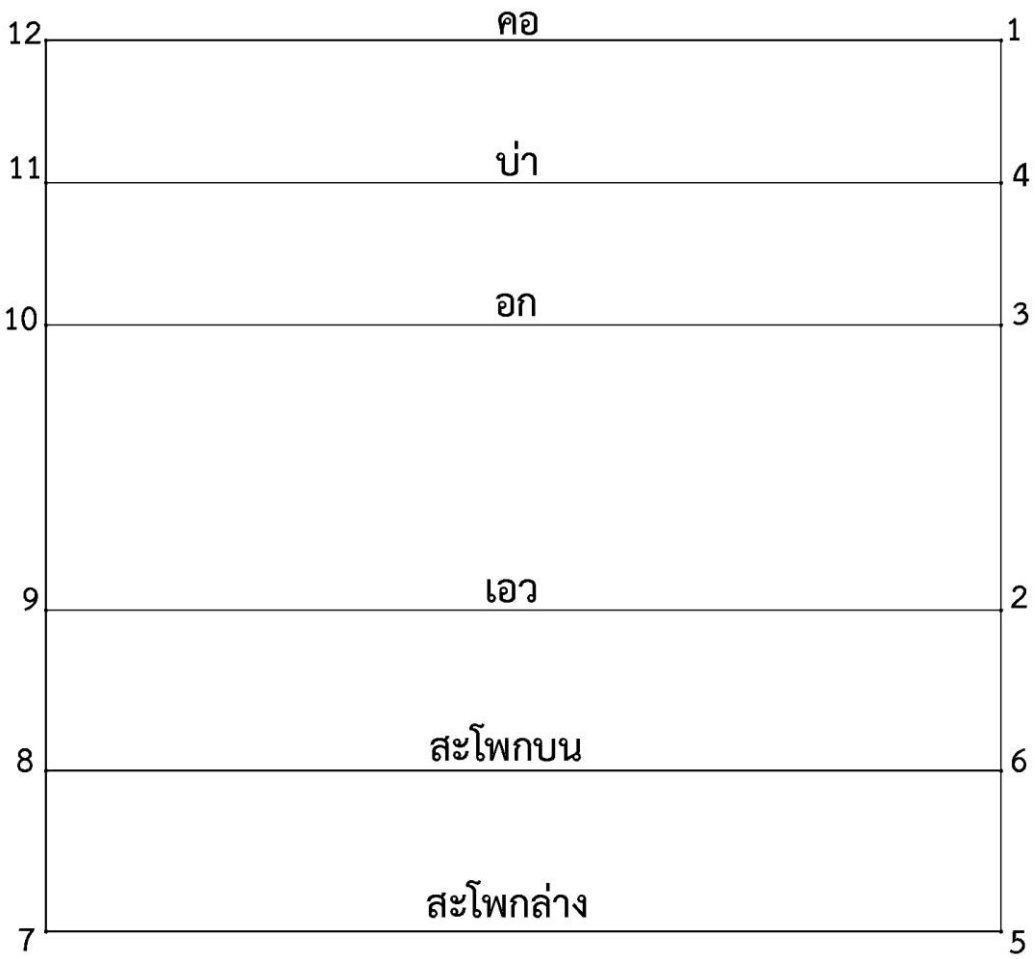
การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้นสำหรับชุดไทยพระราชนิยม การทำแบบตัดเสื้อประกอบด้วย เสื้อแผ่นหน้า เสื้อแผ่นหลัง และแขนเสื้อ การทำแบบตัดเสื้อคำนวณตัวเลขโดยใช้ขนาดตัวที่วัดได้มาใช้ในการทำแบบตัดและบวกเผื่อหลวมหลังจากทำแบบตัดเบื้องต้นเสร็จแล้ว การทำแบบตัดกระโปรงบวกเผื่อหลวมขณะทำแบบตัดเบื้องต้น ประกอบด้วยกระโปรงแผ่นหน้าและกระโปรงแผ่นหลัง สิ่งสำคัญต้องตรวจสอบการคำนวณตัวเลขให้ถูกต้องในการทำแบบตัด ซึ่งได้แบบตัดที่ได้สัดส่วนถูกต้องและสวยงาม เพื่อนำไปดัดแปลงแบบต่อไป

3.1 การทำแบบตัดเสื้อเบื้องต้น

การทำแบบตัดเสื้อเบื้องต้นตามขนาดตัวที่วัดได้ แบบตัดเสื้อแผ่นหน้า แผ่นหลัง การเผื่อหลวมบวกหลังจากสร้างแบบตัดเบื้องต้นเสร็จและทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง บวกเผื่อหลวมโดยรอบ 4 – 5 เซนติเมตร จากการศึกษาเพิ่มเติมและการนำไปทดลองสอนในชั้นเรียนได้มีการแก้ไขปรับปรุงแบบตัดพบว่า การเผื่อหลวม 4 – 5 เซนติเมตร เหมาะสำหรับการทำแบบตัดชุดไทยไม่ว่าผู้สวมใส่จะมีรูปร่างลักษณะใด เพราะว่าชุดไทยเป็นชุดที่สวมใส่พอดีตัว และขึ้นอยู่กับการวัดตัวครั้งแรกด้วยเช่นกัน เมื่อได้ทำต้นแบบที่บวกเผื่อหลวมเรียบร้อยแล้ว จึงนำดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ ซึ่งแต่ละแบบมีความแตกต่างกันไป

3.1.1 ขนาดตัวที่ใช้ในการทำแบบตัดเบื้องต้น

1) รอบคอ	37	เซนติเมตร
2) รอบอก	93	เซนติเมตร
3) รอบเอว	76	เซนติเมตร
4) รอบสะโพกบน	94	เซนติเมตร
5) รอบสะโพกล่าง	99	เซนติเมตร
6) เอวถึงสะโพกล่าง	21	เซนติเมตร
7) ความยาวกลางหน้า	35.5	เซนติเมตร
8) บ่าหน้า	34	เซนติเมตร
9) อกสูง	20.5	เซนติเมตร
10) อกห่าง	19.5	เซนติเมตร
11) ไหล่กว้าง	40	เซนติเมตร
12) ตะเข็บไหล่	13	เซนติเมตร
13) บ่าหลัง	35	เซนติเมตร
14) ความยาวกลางหลัง	41	เซนติเมตร
15) รอบวงแขน (รอบรักแร้)	46	เซนติเมตร
16) รอบต้นแขน	30	เซนติเมตร
17) รอบข้อศอก	27	เซนติเมตร
18) รอบข้อมือ	18	เซนติเมตร
19) ปลายไหล่ถึงศอก	32.5	เซนติเมตร
20) ปลายไหล่ถึงข้อมือ	55	เซนติเมตร
21) รอบศีรษะ	58	เซนติเมตร
22) เอวถึงเข่า	57	เซนติเมตร

ภาพที่ 3.44 เส้นโครงสร้างแบบตัดเสื้อเบื้องต้น

3.1.2 เส้นโครงสร้างแบบตัดเสื้อเบื้องต้น

เส้นโครงสร้างในการทำแบบตัดเสื้อเบื้องต้น มีดังนี้

1) เส้นคอ = วัดจากริมกระดาษด้านบนลงมา 10 เซนติเมตร ขีดเส้นขนานกับริมกระดาษด้านบน และวัดจากริมกระดาษด้านขวามือเข้ามา 5 เซนติเมตร ขีดเส้นขนานกับริมกระดาษ และจุดที่สองเส้นมาบรรจบกันให้เป็นจุด 1 เป็นจุดเริ่มต้นในการทำแบบตัด เส้นที่ได้คือ เส้นกลางตัวแผ่นหน้า

2) เส้นเอว = วัดจากจุด 1 ลงมาเท่ากับความยาวกลางหน้า

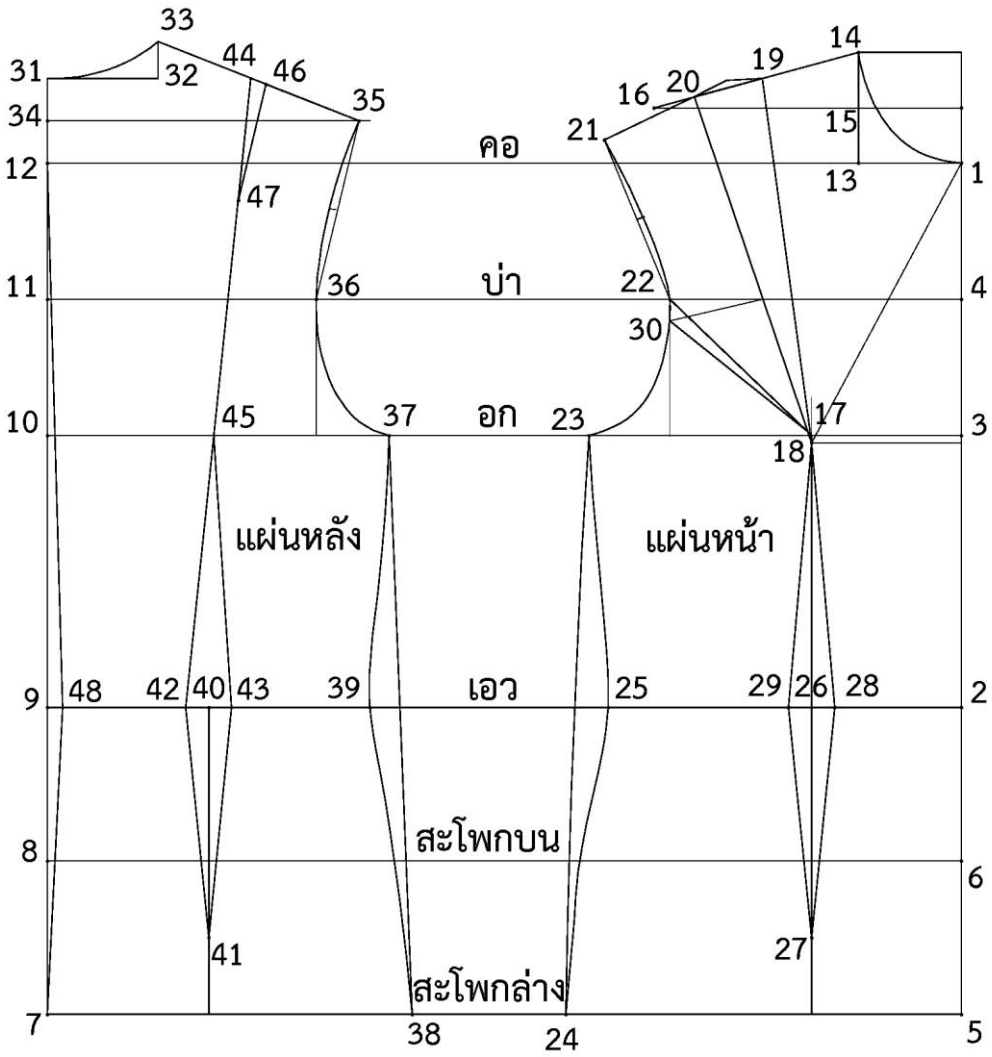
3) เส้นอก = แบ่งครึ่งระหว่างเส้นคอและเส้นเอว

4) เส้นบ่า = แบ่งครึ่งระหว่างเส้นคอกับเส้นอก

5) เส้นสะโพกล่าง = วัดจากเส้นเอวลงมา 20 เซนติเมตร หรือเท่ากับเอวถึงสะโพกล่าง

6) เส้นสะโพกบน = วัดจากเส้นเอวลงมา 10 เซนติเมตรหรือแบ่งครึ่งเอวถึงสะโพกล่าง

7) เส้นความกว้างแผ่นหน้าและแผ่นหลัง = ½ ของรอบสะโพกล่าง บวก 10 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.45 วิธีการทำแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

3.1.3 วิธีการสร้างแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

1 – 2 = ความยาวกลางหน้า เป็นเส้นเอว

1 – 3 = แบ่งครึ่งระหว่างจุด 1 ถึงจุด 2 เป็นเส้นอก

1 – 4 = แบ่งครึ่งระหว่างจุด 1 ถึงจุด 3 เป็นเส้นบ่า

2 – 5 = เอวถึงสะโพกล่าง หรือ 20 เซนติเมตร เป็นเส้นสะโพกล่าง

2 – 6 = แบ่งครึ่งเอวถึงสะโพกล่าง หรือ 10 เซนติเมตร เป็นเส้นสะโพกบน

5 – 7 = ½ ของรอบสะโพกล่าง บวก 10 เซนติเมตร ความกว้างแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

1 – 5 = เส้นกลางตัวแผ่นหน้า

1 – 12 = 5 – 7 ขีดเส้น 6 – 8 , 2 – 9, 3 – 10 และ 4 – 11 ขีดเส้นกลางตัวแผ่นหลัง 7 – 12

1 – 13 = 1/6 ของรอบคอ บวก 0.5 เซนติเมตร เป็นเส้นคอกว้าง

13 – 14= 1/6 ของรอบคอ บวก 1 เซนติเมตร เป็นเส้นคอสูง โค้งคอหน้า 1 – 14

14 – 15= แบ่งครึ่งระหว่างจุด 13 ถึงจุด 14 ขีดเส้นฉากออกไปทางซ้ายมือเท่ากับ ½ ของไหล่กว้าง

14 – 16= ความยาวตะเข็บไหล่

3 – 17 = ½ ของอกห่าง จุด 17 ขีดเส้นให้ขนาดกับกลางตัวหน้า คือ เส้น 3 – 5 และจุดอกขีดเส้นขึ้นไปประมาณ 2 เซนติเมตร และขีดเส้นลงไปถึงเส้นสะโพกล่าง

1 – 18 = ความยาวอกสูง ตำแหน่งที่ได้สูงกว่าจุดอกหรือต่ำกว่าจุดอกขึ้นอยู่กับรูปร่างของแต่ละบุคคล

14 – 19= ½ ของตะเข็บไหล่ ขีดเส้นจากจุด 19 ไปยังจุด 18

19 – 20= รอบอก หาร 20 ผลลัพธ์ที่ได้เป็นความกว้างของเกล็ดที่ไหล่ ขีดเส้นจากจุด 20 ไปยังจุด 18 พับเกล็ดไหล่จากจุด 19 ไปยังจุด 20 และขีดเส้นความยาวตะเข็บไหล่ใหม่เป็นจุด 14 – 21 โดยยึดเส้นจุด 14 – 19 เป็นแนวขีดเส้นไหล่ใหม่

4 – 22 = ½ ของบ่าหน้า (พับเกล็ดไหล่ก่อนวัด) ขีดเส้นจากจุด 21 – 22

21 – 22= แบ่งครึ่ง และวัดเข้า 0.3 เซนติเมตร เพื่อเป็นแนวโค้งวงแขนส่วนบน

3 – 23 = ¼ ของรอบอก บวก 1 เซนติเมตร โค้งวงแขนจากจุด 22 – 23 โค้งวงแขนส่วนล่างให้รับกับแนวโค้งวงแขนส่วนบน

5 – 24 = ¼ ของรอบสะโพกล่าง บวก 1 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 23 – 24

2 – 25 = ¼ ของรอบเอว บวก 1 เซนติเมตร บวกเกล็ดเพิ่ม 3 เซนติเมตร (เนื้อที่เกล็ดจะบวกเพิ่มมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรูปร่างแต่ละบุคคล) โค้งตะเข็บข้างจากจุด 23 – 25 – 24

26 – 27= จุด 26 อยู่ที่จุดตัดกันของเส้นเอว ความยาวเกล็ด 15 เซนติเมตร เป็นจุดที่ 27

26 – 28= 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 18 – 28 – 27 ขีดเส้นเกล็ด

26 – 29= 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 18 – 29 – 27 ขีดเส้นเกล็ด

จุด 22 จากเส้นแนวบ่าวัดลง 1 เซนติเมตร สำหรับผู้ที่มีอกใหญ่ถึงใหญ่มากวัดลง 1.5 – 2 เซนติเมตร ทำเกล็ดที่วงแขน และขีดเส้นจากจุด 30 ไปยังจุด 18

3.1.4 วิธีการสร้างแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

9 – 31 = ความยาวกลางหลัง

31 – 32= 1/6 ของรอบคอ บวก 1 คอหลังกว้าง (เท่ากับคอสูงจุด 13 – 14 ของแผ่นหน้า)

32 – 33= 1/3 ของเส้น 31 - 32 ขีดเส้นตั้งฉากหนึ่งส่วนเป็นคอหลังสูง โค้งคอหลังจากจุด 31 – 33

12 – 31= แบ่งครึ่งเป็นจุด 34 ขีดเส้นฉากออกไปทางด้านขวามือเท่ากับ ½ ของไหล่กว้าง

33 – 35= ความยาวตะเข็บไหล่ บวก เกล็ดไหล่หลัง 1 เซนติเมตร

11 – 36= ½ ของบ่าหลัง บวก 0.5 เซนติเมตร

35 – 36= แบ่งครึ่ง และวัดเข้า 0.3 เซนติเมตร เพื่อเป็นแนวโค้งวงแขนส่วนบน

10 – 37= ¼ ของรอบอก ลบ 1 เซนติเมตร โค้งวงแขนจากจุด 36 – 37 โค้งวงแขนส่วนล่างให้รับกับแนวโค้งวงแขนส่วนบน

7 – 38 = ¼ ของสะโพกล่าง ลบ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 37 – 38

9 – 39 = ¼ ของรอบเอว ลบ 1 เซนติเมตร บวกเกล็ดเพิ่ม 3 เซนติเมตร (เนื้อที่เกล็ดจะบวกเพิ่มมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรูปร่างแต่ละบุคคล) โค้งตะเข็บข้างจากจุด 37 – 39 – 38

9 – 40 = แบ่งครึ่งระหว่างจุด 9 ถึงจุด 39 ลากเส้นตั้งฉากจากเอวถึงสะโพกล่างให้ขนานกับจุด 7 - 9

40 – 41= ความยาวเกล็ด 15 เซนติเมตร

40 – 42= 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 41 – 42

40 – 43= 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 41 – 43

33 – 44= ½ ของตะเข็บไหล่

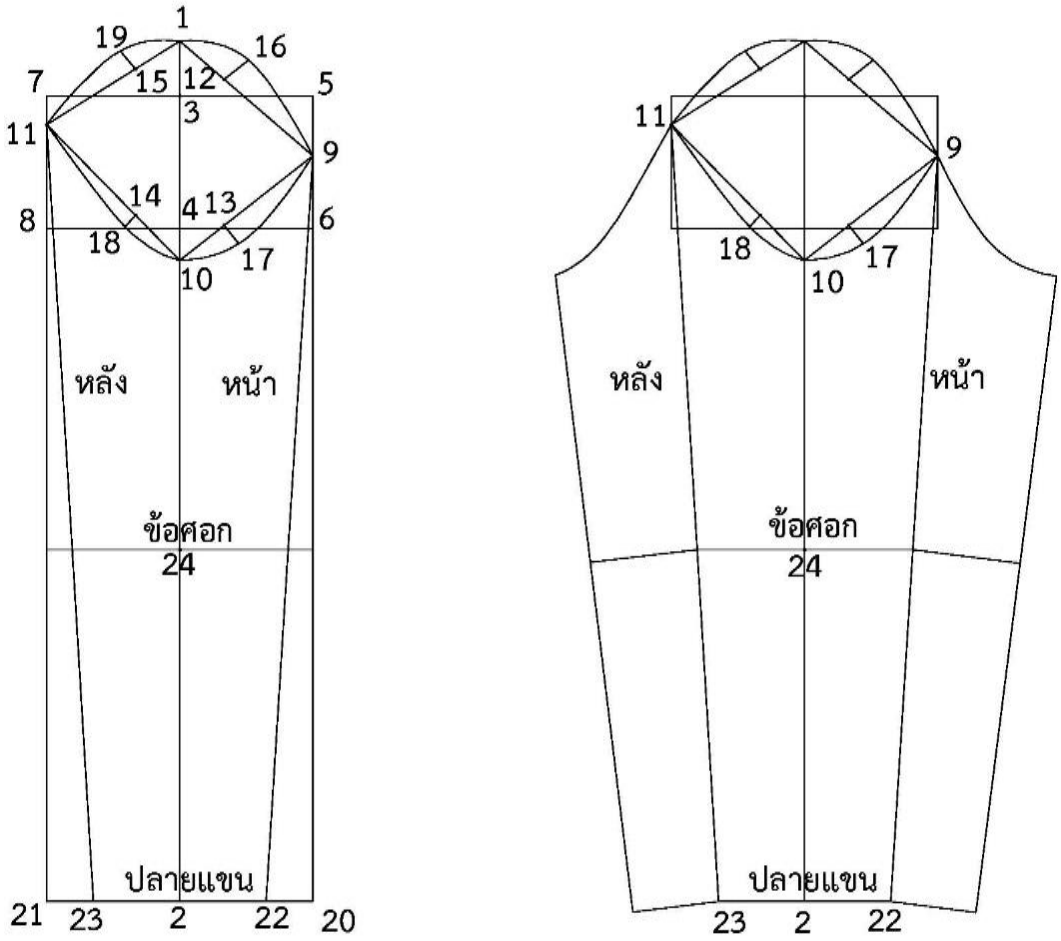
35 – 46= ½ ของตะเข็บไหล่ ขีดเส้นจากจุด 42 – 44 ผ่านจุดตัดที่เส้นอกเป็นจุด 45 และขีดเส้นไปยังจุด 43

46 – 47= 7 เซนติเมตร ความยาวเกล็ด ขีดเส้นจากจุด 46 – 47 พับปิดเกล็ดไหล่หลัง ขีดเส้นตะเข็บไหล่ใหม่จากจุด 33 – 35 โดยยึดเส้นจุด 33 – 34 เป็นแนวขีดเส้นไหล่ใหม่

9 – 48 = 1 เซนติเมตร เป็นเส้นกลางหลังใหม่ ขีดเส้นจากจุด 12 – 48 – 7 เส้นนี้ใช้เมื่อเย็บต่อกลางหลัง หรือติดซิปหลัง

3.2 การทำแบบตัดแขนเสื้อเบื้องต้น

การทำแบบตัดแขนเสื้อมีความจำเป็นต้องเพิ่มเนื้อที่ให้แขนมีความกว้างกว่าขนาดตัวที่วัดไว้ เพื่อสะดวกในการเคลื่อนไหว และการทำแบบตัดแขนเสื้อโดยทั่วไปมีการบวกเผื่อหลวม 6 เซนติเมตร แต่สำหรับการทำแบบตัดแขนชุดไทยนั้น จากการศึกษาเพิ่มเติมและการนำไปทดลองสอนในชั้นเรียนและได้มีการแก้ไขปรับปรุงแบบตัดพบว่า การบวกเผื่อหลวม 3 – 4 เซนติเมตร เป็นการทำแบบตัดแขนเบื้องต้นที่ได้สัดส่วนพอดี ไม่คับหรือหลวมจนเกินไป เมื่อทำต้นแบบแขนเรียบร้อยแล้วพร้อมที่นำไปดัดแปลงแบบแขนเสื้อชุดไทยต่อไป

ภาพที่ 3.46 วิธีการทำแบบตัดแขนเสื้อเบื้องต้น

3.2.1 วิธีการทำแบบตัดแขนเสื้อ (1)

1 – 2 = ความยาวแขน หรือปลายไหล่ถึงข้อมือ

1 – 3 = 3.5 – 4 เซนติเมตร

3 – 4 = รอบต้นแขนบวก 4 – 6 หาร 4 ขีดเส้นสี่เหลี่ยม 3 – 5 , 4 – 6, 3 – 7, 4 – 8 เท่ากับ 3 – 4 -ขีดเส้นสี่เหลี่ยม

5 – 9 = 1/3 ของเส้นจากจุด 5 – 6 ให้บวก 1 เซนติเมตร

4 – 10 = 1.5 – 2 เซนติเมตร

7 – 11 = 1/3 ของเส้นจากจุด 7 – 8 ให้ลบ 1 เซนติเมตร ขีดเส้น 1 – 9 – 10 – 11 – 1 และเส้น 1 – 9, 9 – 10, 10 – 11, 11 – 1 แบ่งเป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กัน โดยให้ 1 ส่วนของแต่ละเส้นเป็นจุด 12, 13, 14, 15

12 – 16= 1.5 – 2 เซนติเมตร ขีดเส้นตั้งฉาก 12 – 16 โค้งหัวแขนหน้าจุด 1 – 16 – 9

13 – 17= 1 – 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นตั้งฉาก 13 – 17 โค้งใต้วงแขนหน้าจุด 9 – 17 – 10

14 – 18= 0.7 – 1 เซนติเมตร ขีดเส้นตั้งฉาก 14 – 18 โค้งใต้วงแขนหลังจุด 11 – 18 – 10

15 –19 = 1 – 1.5 เซนติเมตร ขีดเส้นตั้งฉาก 15 – 19 โค้งหัวแขนหลังจุด 1 – 19 – 11

2 – 20 = 4 – 6 ขีดเส้นจาก 6 – 20

2 – 21 = 4 – 8 ขีดเส้นจาก 8 – 21

2 – 22 = รอบข้อมือบวก 4 หาร 4 ขีดเส้น 9 – 22

2 – 23 = 2 – 22 ขีดเส้น 11 – 23

1 – 24 = ความยาวปลายไหล่ถึงศอก และขีดเส้นศอก

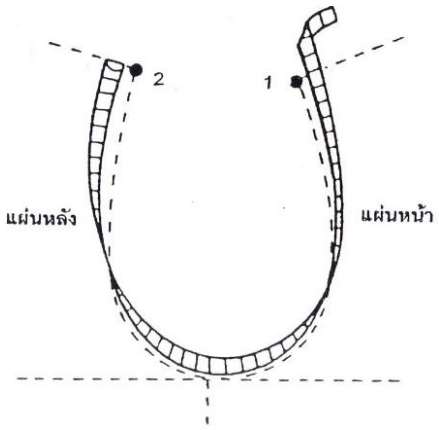
3.2.2 วิธีการปรับแบบตัดแขนเสื้อ ภาพที่ 3.46 (2)

แขนแผ่นหน้าพับเส้น 9 – 22 กดรอยแผ่นหน้า 9 – 17 – 10 – 2 – 22 กดรอยเส้นศอก และขีดเส้นแนวแขนใหม่เป็นเส้นใต้วงแขนหน้า

แขนแผ่นหลังพับเส้น 11 – 23 กดรอยแผ่นหลัง 11 – 18 – 10 – 2 – 23 กดรอยเส้นศอก และขีดเส้นแนวแขนใหม่เป็นเส้นใต้วงแขนหลัง

วิธีวัดรอบวงแขนจากแบบตัดของตัวเสื้อที่เผื่อหลวมเรียบร้อยแล้ว โดยวัดจากจุด 1 ของแผ่นหน้าไปยังจุด 2 ของแผ่นหลัง เพื่อตรวจสอบให้แบบตัดแขนเสื้อ โดยปกติต้องกว้างกว่าแบบตัดวงแขนเสื้อ 1 – 2 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับผ้าหนาหรือผ้าบาง เผื่อไว้เย็บอีส (Ease) หัวแขนจะได้โค้งมนสวยงาม

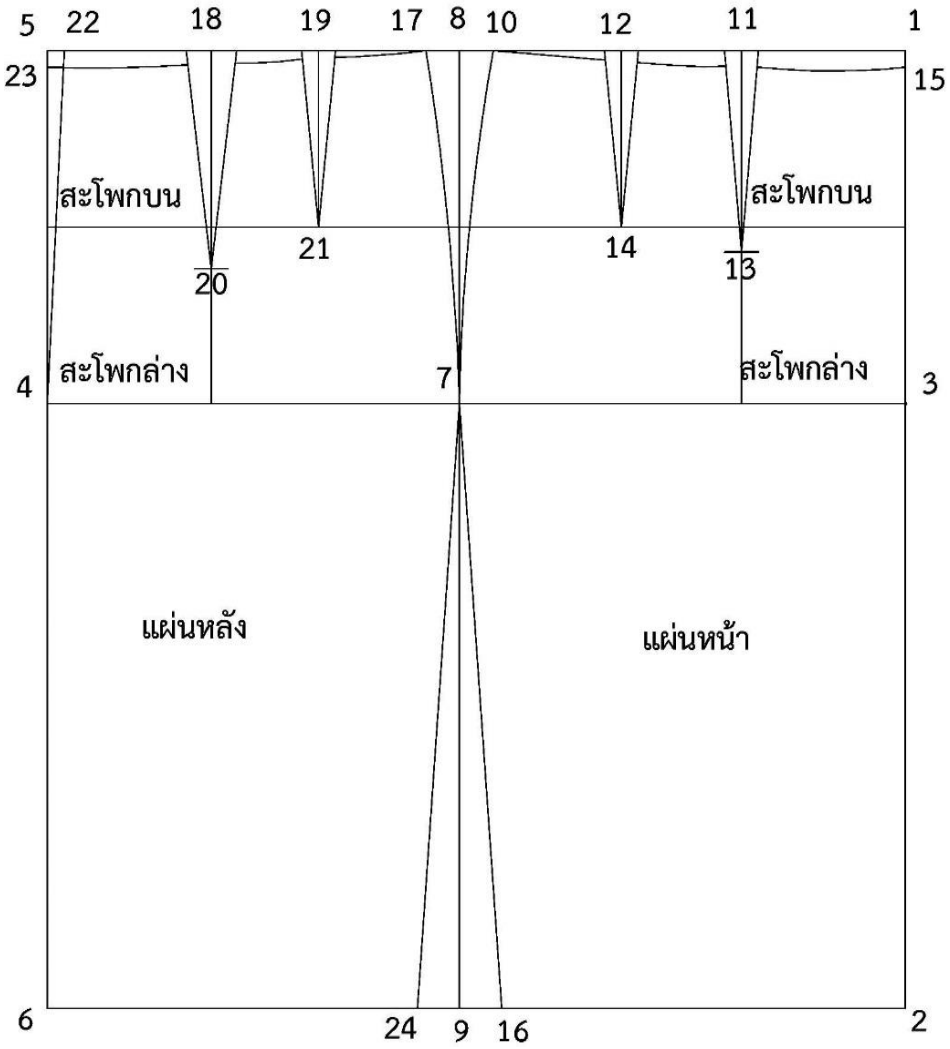
เย็บอีส หมายถึง การเย็บฝีเข็มห่างที่หัวแขน เย็บ 2 – 3 เส้น ให้ปรับระยะฝีเข็มห่าง 3 – 4 และดึงรูดด้านถูกของผ้าพร้อมกันทุกเส้นที่เย็บฝีเข็มห่าง ก่อนนำแขนเสื้อเข้ากับวงแขนตัวเสื้อ

ภาพที่ 3.47 วิธีการวัดวงแขนเสื้อ

3.3 การสร้างแบบตัดกระโปรงเบื้องต้น

การทำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นตามขนาดตัวที่วัดได้ แบบตัดแผ่นหน้า และแผ่นหลัง การเผื่อหลวมบวกไปพร้อมกันในขณะที่ทำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นมีการบวกเผื่อหลวมโดยรอบ 3 เซนติเมตร จากการศึกษาเพิ่มเติมและการนำไปทดลองสอนในชั้นเรียนได้มีการแก้ไขปรับปรุงแบบตัดพบว่า การเผื่อหลวม 3 เซนติเมตร เหมาะสำหรับการทำแบบตัดชุดไทย ไม่ว่าผู้สวมใส่จะมีรูปร่างลักษณะใด เพราะว่าชุดไทยเป็นชุดที่สวมใส่พอดีตัว เมื่อได้ทำต้นแบบเรียบร้อยแล้ว จึงนำดัดแปลงแบบตัดผ้าชิ่นป้ายและผ้าชิ่นจีบหน้านาง ซึ่งแต่ละแบบมีความแตกต่างกัน

ภาพที่ 3.48 วิธีการทำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้น

3.3.1 วิธีการสร้างแบบตัดกระโปรงแผ่นหน้า

1 – 2 = ความยาวกระโปรง หรือความยาวเอวถึงเข่า (เช่น ความยาว 57 เซนติเมตร)

1 – 3 = ความยาวจากเอวถึงสะโพกล่าง (เช่น 21 เซนติเมตร) 1 – 3 แบ่งครึ่งเป็นสะโพกบนขีดเส้นสะโพกบน

3 – 4 = รอบสะโพกล่าง หาร 2 บวก 1.5 เซนติเมตร (เช่น 99 ÷ 2 = 49.5 + 1.5 = 51 เซนติเมตร)

1 – 5 = 3 – 4 ขีดเส้นแนวเอว

2 – 6 = 3 – 4 ขีดเส้นแนวชายกระโปรง

5 – 6 = ขีดเส้นกลางตัวแผ่นหลัง

3 – 7 = แบ่งครึ่ง 3 – 4 บวก 1 เซนติเมตร (เช่น 51 ÷ 2 = 25.5 + 1 = 26.5 เซนติเมตร)

1 – 8 , 2 – 9= 3 – 7 ขีดเส้นตะเข็บข้างจากจุด 8 – 9

3.3.2 วิธีการสร้างแบบตัดกระโปรงแผ่นหลัง

5 – 8 = เส้นแนวเอว

4 – 7 = เส้นแนวสะโพกล่าง

6 – 9 = เส้นแนวชายกระโปรง

3.3.3 วิธีการหาตำแหน่งเกล็ดเอวกระโปรงแผ่นหน้า และแผ่นหลัง

3 – 4 = รอบสะโพกล่างของแบบตัด (เช่น 51 เซนติเมตร) ลบ ด้วยรอบเอวจริง หาร 2 (เช่น 76 ÷ 2 = 38 เซนติเมตร) ผลลัพธ์ที่ได้เท่ากับ 51 – 38 = 13 เซนติเมตร เป็นเนื้อที่เกล็ดทั้งหมด

1 – 11 = อกห่าง หาร 2 ขีดเส้นขนานกับเส้นกลางตัวแผ่นหน้าไปยังเส้นสะโพกล่าง

11 – 13= ความยาวของเกล็ดแรก 12 เซนติเมตร โดยวัดจากจุด 11 วัดออกข้างละ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังปลายเกล็ดที่จุด 13

11 – 12 = วัดเข้า 7 – 8 เซนติเมตร หรือแบ่งครึ่งจากจุด 10 – 11 เป็นเกล็ดที่ 2 ขีดเส้นขนานกับเส้น 11 – 13 ขีดเส้นไปยังจุดปลายเกล็ดที่เส้นสะโพกบน โดยวัดจากจุด 12 วัดออกข้างละ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังปลายเกล็ด ที่จุด 14

8 – 10 = วัดเข้า 2 – 2.5 เซนติเมตร (ขึ้นอยู่กับเนื้อที่เกล็ดมากหรือน้อย) ขีดเส้นโค้งแนวสะโพกแผ่นหน้าจากจุด 10 – 7

1 – 15 = วัดลง 1 เซนติเมตร พับเกล็ดทั้งหมด ขีดเส้นเอวแผ่นหน้าใหม่จากจุด 10 - 15

9 – 16 = วัดเข้า 2 – 3 เซนติเมตร ปลายกระโปรงแผ่นหน้าสอบเข้าขีดเส้นตะเข็บข้างจากจุด 7 - 16

8 – 17 = วัดเข้า 2 – 2.5 เซนติเมตร (ขึ้นอยู่กับเนื้อที่เกล็ดมากหรือน้อย) ขีดเส้นโค้งแนวสะโพกแผ่นหลังจากจุด 17 – 7

5 – 18 = อกห่าง หาร 2 ขีดเส้นขนานกับเส้นกลางตัวหลังลงไปยังเส้นสะโพกล่าง

18 – 20= ความยาวเกล็ดแรก 13 เซนติเมตร จากจุด 18 วัดออกไปข้างละ 1 – 1.5 เซนติเมตร (ขึ้นอยู่กับเนื้อที่เกล็ด) ขีดเส้นไปยังปลายเกล็ดที่จุด 20

18 – 19= วัดเข้า 5 – 6 เซนติเมตร หรือแบ่งครึ่งจากจุด 17 – 18 เป็นเกล็ดที่ 2 ขีดเส้นไปยังสะโพกบน จากจุด 19 วัดออกข้างละ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังปลายเกล็ดที่จุด 21

5 – 22 = วัดเข้า 1 เซนติเมตร ขีดเส้นจากจุด 4 – 22 (จะเก็บส่วนนี้หรือไม่เก็บขึ้นอยู่กับรูปร่างหรือเนื้อที่เกล็ดที่เหลือ)

5 – 23 = วัดลง 1 เซนติเมตร พับเกล็ดทั้งหมด ขีดเส้นเอวแผ่นหลังใหม่จากจุด 17 – 23

9 – 24 = วัดเข้า 2 – 3 เซนติเมตร ปลายกระโปรงแผ่นหลังสอบเข้าขีดเส้นตะเข็บข้างจากจุด 7 – 24

หมายเหตุ

1) วิธีการตรวจสอบแนวเอวโดยวัดแนวเอวทั้งหมด โดยการพับเกล็ดทั้งหมดถึงแนวเอวตะเข็บข้าง คูณ 2 ได้เท่ากับรอบเอวจริง หรือมากกว่าได้ไม่เกิน 1 เซนติเมตร

2) กระโปรงมีเกล็ดเดียวหรือสองเกล็ดขึ้นอยู่กับผลต่างของสะโพกล่างในแบบตัด ลบด้วย ½ ของเอวจริง การวิเคราะห์จากรูปร่างพบว่า ลักษณะรูปร่างมีส่วนในการทำเกล็ดกระโปรง เช่น เอวเล็กสะโพกใหญ่ ผลต่างที่ได้จะมากต้องทำสองเกล็ด และรูปร่างเอวใหญ่และสะโพกใหญ่ใกล้เคียงกัน ผลต่างที่ได้จะน้อยต้องทำเกล็ดเดียว สรุปได้จากตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 การวิเคราะห์จากรูปร่างหาผลต่างระหว่างสะโพกล่างกับเอวกระโปรง

ผลต่างสะโพกล่างกับเอว	จำนวนเกล็ดแผ่นหน้า	จำนวนเกล็ดแผ่นหลัง	เกล็ดกลางตัวหลัง	เกล็ดแนวเอวที่ตะเข็บข้าง
13 เซนติเมตร ขึ้นไป	2 เกล็ด	2 เกล็ด	1 เซนติเมตร	2.5 เซนติเมตร
12 – 10 เซนติเมตร	1 เกล็ด หรือ 2 เกล็ด	2 เกล็ด หรือ 1 เกล็ด	1 เซนติเมตร	2 – 2.5 เซนติเมตร
ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร	1 เกล็ด	1 เกล็ด	1 เซนติเมตร หรือไม่ต้องมี	1.5 – 2 เซนติเมตร

สรุป

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของงานตัดเย็บเสื้อผ้า โดยเฉพาะการตัดเย็บชุดไทยที่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ จึงต้องดูแลรักษาให้อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อม

ใช้งานได้เสมอ เพราะงานตัดเย็บเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือ ความละเอียดประณีตเรียบร้อยและความเที่ยงตรง ต้องใช้อุปกรณ์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่ พร้อมทั้งบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์เครื่องใช้ในการตัดเย็บให้ดี เพื่อยืดอายุการใช้งานให้ยาวนานยิ่งขึ้น และสิ่งสำคัญที่อีกอย่างถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสวมใส่เสื้อผ้าที่พอดีได้สัดส่วน คือ“การวัดตัว” ทำให้เสื้อผ้าที่ตัดเย็บออกมาแล้วนั้นพอดีกับรูปร่างหรือไม่ ถ้าวัดตัวไม่ถูกต้องส่งผลถึงสัดส่วนและขนาดของเสื้อผ้าผิดไปด้วย การตัดเย็บเสื้อผ้าดีแต่รูปทรงและสัดส่วนไม่ถูกต้องย่อมขาดความสมบูรณ์ในการตัดเย็บเสื้อผ้า ดังนั้นการวัดตัวที่ถูกต้องและแม่นยำนั้นจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการวัดตัวและมีการเตรียมก่อนการวัดตัวที่ดี จึงทำให้การทำแบบตัดและตัดเย็บเสื้อผ้ามีคุณภาพ การทำแบบตัดเสื้อและกระโปรงเบื้องต้นสำหรับชุดไทยพระราชนิยม ทำแบบตัดเสื้อประกอบด้วย เสื้อแผ่นหน้า เสื้อแผ่นหลัง และแขนเสื้อ ต้องคำนวณตัวเลขให้ถูกต้องโดยใช้ขนาดตัวที่วัดได้มาทำแบบตัดและการบวกเผื่อหลวมหลังจากทำแบบตัดเบื้องต้นเสร็จแล้ว สำหรับการทำแบบตัดกระโปรงบวกเผื่อหลวมขณะทำแบบตัดเบื้องต้น ประกอบด้วยกระโปรงแผ่นหน้าและกระโปรงแผ่นหลัง สิ่งสำคัญต้องตรวจสอบแบบตัดหลังจากทำแบบตัดเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะได้แบบตัดที่ได้สัดส่วนถูกต้องและสวยงาม เพื่อนำไปดัดแปลงแบบต่อไป

คำถามท้ายบท

1. จงบอกวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บแบ่งตามลักษณะงานเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง
2. จงบอกลักษณะของลูกกลิ้งและการใช้งานแต่ละประเภท มาโดยสังเขป
3. จงบอกวิธีการเตรียมตัวของผู้ถูกวัดตัว มีอะไรบ้าง ตอบเป็นข้อ ๆ
4. อธิบายวิธีการคำนวณรอบคอ รอบอก รอบเอว และรอบสะโพกล่างในการทำแบบตัดเสื้อเบื้องต้น มาโดยสังเขป
5. อธิบายวิธีการหาตำแหน่งเกล็ดเอวกระโปรงแผ่นหน้า และแผ่นหลัง กำหนดให้รอบสะโพกล่างของแบบตัด 53 เซนติเมตร รอบเอวจริง 84 เซนติเมตร มีผลต่างเท่าไร และเฉลี่ยจำนวนเกล็ดที่เอวให้ได้เท่ากับผลต่างที่ได้พร้อมวาดภาพประกอบ

เอกสารอ้างอิง

นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ. (2559). **เทคนิคการตัดเย็บ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
แฟชั่นดีไซน์. (2538). **รวมชุดไทย**. กรุงเทพฯ: บวรสารเทรดดิ้ง.
พยุง วงศ์ศศิธร. (ม.ป.ป.). **ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ.
วินิทร สอนพรินทร์. (2559). **การทำแบบตัดและเทคนิคการตัดเย็บเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

การตัดเย็บเสื้อชุดไทยพระราชนิยม

บทที่ 4

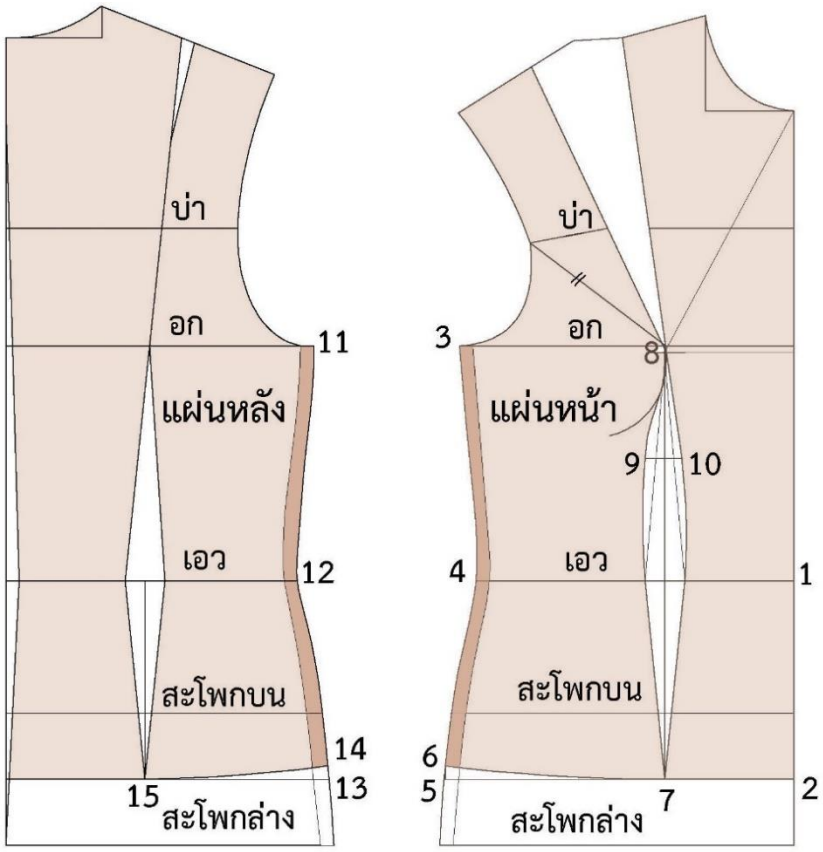
การตัดเย็บเสื้อชุดไทยพระราชนิยมทั้ง 8 แบบ ได้แก่ เสื้อชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์ และชุดไทยดุสิต การตัดเย็บแต่ละแบบต้องประกอบด้วย การดัดแปลงจากแบบตัดเสื้อเบื้องต้นให้เป็นแบบตัดเสื้อชุดไทยตามต้องการ การวางแบบตัดชุดไทยต้องวางอย่างระมัดระวังต้องตรวจสอบให้ถูกต้อง เช่น เกรนผ้า จำนวนชิ้น เป็นต้น รวมถึงการตัดเย็บประกอบชิ้นส่วนของตัวเสื้อต้องเข้าใจลำดับขั้นการเย็บก่อนหลัง ทำให้งานที่ออกมาเรียบร้อยและสวยงาม

1. การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยพระราชนิยม

การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยพระราชนิยมในที่นี้ หมายถึง แบบตัดเสื้อ คอเสื้อ ปกเสื้อ และแขนเสื้อ โดยการนำแบบตัดเสื้อเบื้องต้นมาปรับให้เป็นแบบเสื้อชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์ และชุดไทยดุสิต นำแบบเสื้อเบื้องต้นที่ปิดเกล็ดที่วงแขนแล้วมาบวกเผื่อหลวมแนวเส้นอก แนวเส้นเอว และแนวเส้นสะโพกล่าง ก่อนที่จะดัดแปลงแบบตัดเป็นเสื้อชุดไทยแบบต่าง ๆ

1.1 การปรับและขยายแบบตัดเสื้อเบื้องต้น

นำแบบตัดเสื้อเบื้องต้นแผ่นหน้า และแผ่นหลังมาเผื่อหลวมโดยรอบ 4 เซนติเมตร เหมาะสำหรับชุดไทยพระราชนิยม มีความพอดีตัวเป็นเสื้อผ้าที่เน้นสัดส่วนของผู้สวมใส่ สิ่งที่ต้องปรับขยาย ได้แก่ เส้นแนวอก เส้นแนวเอว และเส้นแนวสะโพกล่าง มีการเผื่อหลวม ดังนี้

ภาพที่ 4.1 วิธีการปรับและขยายแบบตัดเสื้อเบื้องต้น

1.1.1 วิธีการปรับและขยายแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

1 – 2 = ความยาวเสื้อ 10 – 15 เซนติเมตร ทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

จุด 3, 4 และ 5 ของแผ่นหน้าบวกเผื่อหลวม 1 เซนติเมตร ตลอดแนว

5 – 6 = วัดขึ้น 1 เซนติเมตร โค้งชายเสื้อแผ่นหน้าไปหาจุด 7

8 – 9 = วัดลง 7 – 8 เซนติเมตร หรือจุดอกถึงใต้อก จากจุด 9 ที่เส้นเกล็ดเดิมวัดออก 0.5 เซนติเมตร และจุด 10 ที่แนวเส้นเกล็ดเดิมวัดออก 0.3 เซนติเมตร โค้งเส้นใต้อกใหม่ให้ถึงเส้นเอว ภาพที่ 4.1

1.1.2 วิธีการปรับและขยายแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

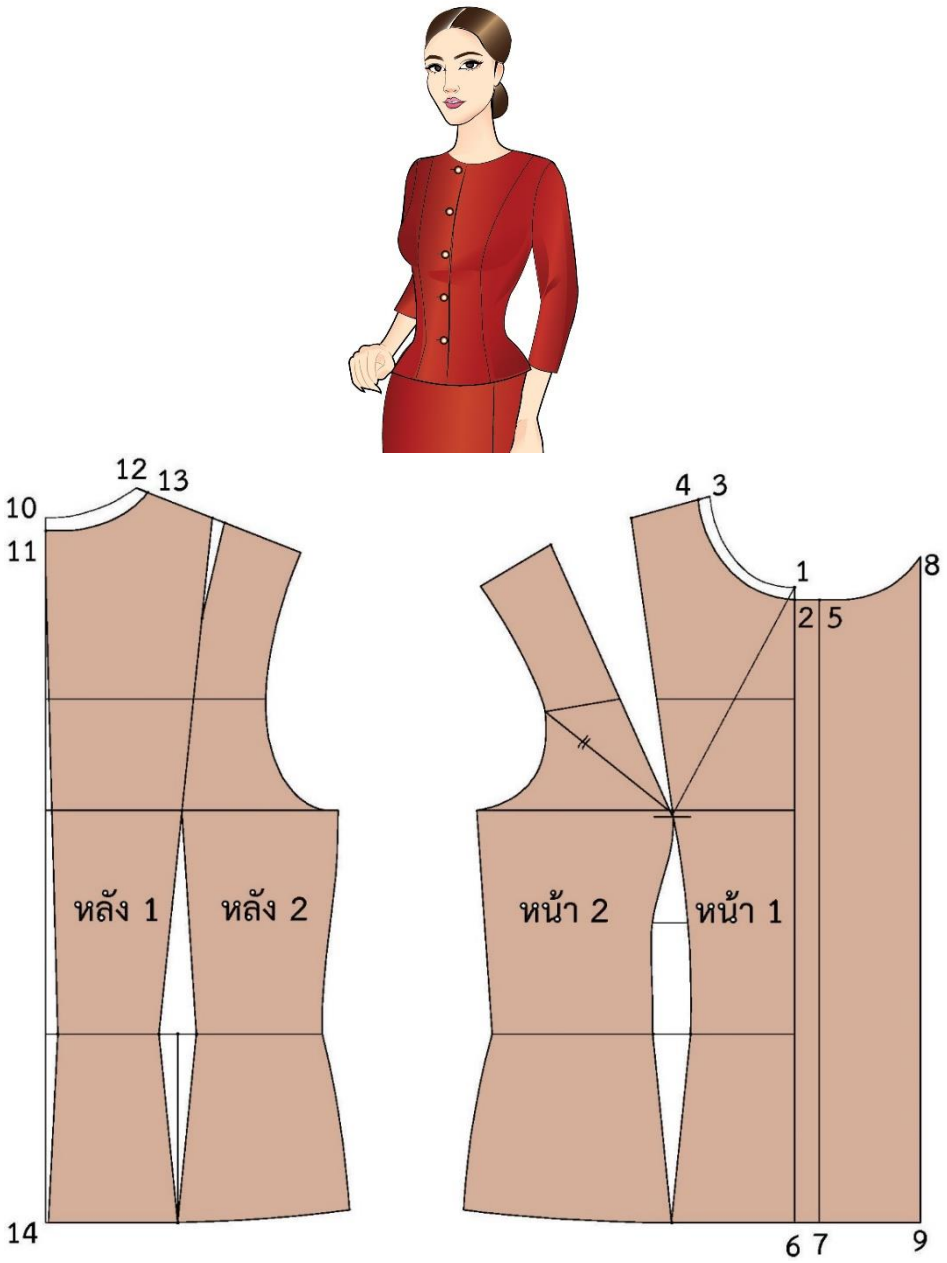
จุด 11, 12 และ 13 ของแผ่นหลังบวกเผื่อหลวม 1 เซนติเมตร ตลอดแนว

13 – 14 = วัดขึ้น 1 เซนติเมตร โค้งชายเสื้อแผ่นหลังไปหาจุด 15

การเผื่อหลวมชุดไทยจะเผื่อเท่ากันตลอดแนว ปัจจุบันนิยมสวมชุดไทยพอดีตัว ผู้ที่ต้องสวมใส่สบาย ๆ หรือสำหรับผู้สูงวัยให้เผื่อหลวมแนวเส้นอกและแนวเส้นสะโพกล่าง 1.5 เซนติเมตร เส้นเอว 1 เซนติเมตร ซึ่งในที่นี้เผื่อหลวม 1 เซนติเมตร ความยาวเสื้อไม่เกิน 15 เซนติเมตร สำหรับผู้ที่มีอกใหญ่แผ่นหน้าที่เส้นกลางตัวหน้าที่จุด 2 วัดลง 1 – 2 เซนติเมตร โค้งชายเสื้อใหม่จากจุด 2 ไปยังจุด 6

1.2 ก ารดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น

ลักษณะของเสื้อชุดไทยเรือน คอกลมชิดคอ มีแนวสาบเปิดด้านหน้า กระดุม 5 เม็ด เป็นเสื้อเข้ารูป เอว แขนสามส่วน มีวิธีการทำแบบตัดเสื้อ ดังนี้

ภาพที่ 4.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น

1.2.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าและแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = คอลึก 1 เซนติเมตร

3 – 4 = ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร

2 – 5 = สาบซ้อน 2 – 2.5 เซนติเมตร

6 – 7 = 2 – 5 เป็นแนวสาบซ้อน

5 – 8 = 6 – 8 เซนติเมตร เผื่อสาบหลบใน เส้น 5 – 8 กดรอยวงคอใหม่ออกมา

7 – 9 = 5 – 8 ขีดเส้นจาก 8 – 9

1.2.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

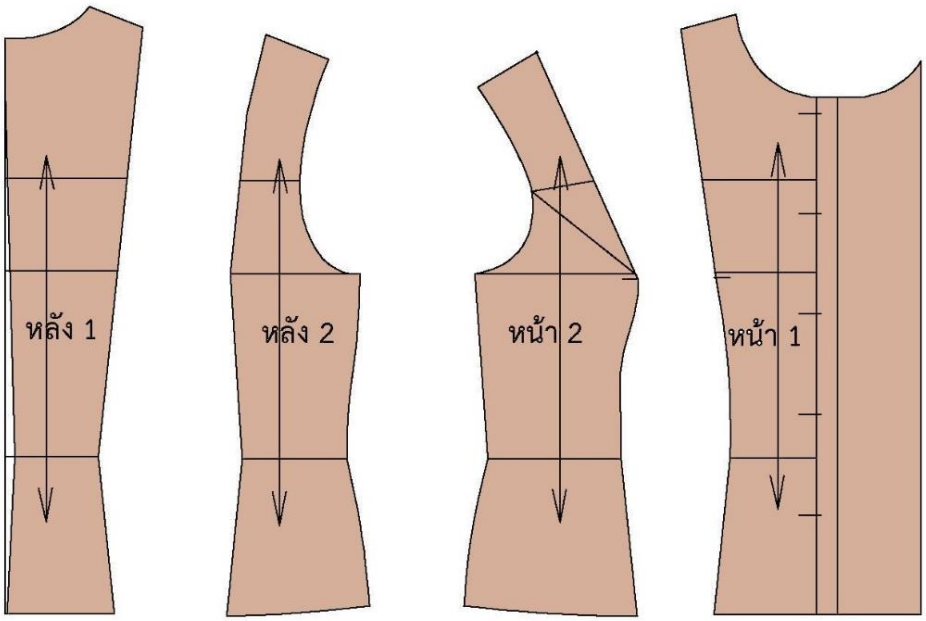
10 – 11= คอลึก 1 เซนติเมตร

12 – 13= ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร จุด 14 เส้นกลางหลัง เป็นสันทบหรือเย็บเก็บกลางหลังตามความต้องการ

1.2.3 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยเรือนต้น

นำแบบตัดตัวเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังเพื่อแยกแบบตัดตามแนวเส้นปริ๊นเซสไลน์ (Princess line) แยกเป็นแผ่นหน้า 1 แผ่นหน้า 2 และแผ่นหลัง 1 แผ่นหลัง 2 ภาพที่ 4.3

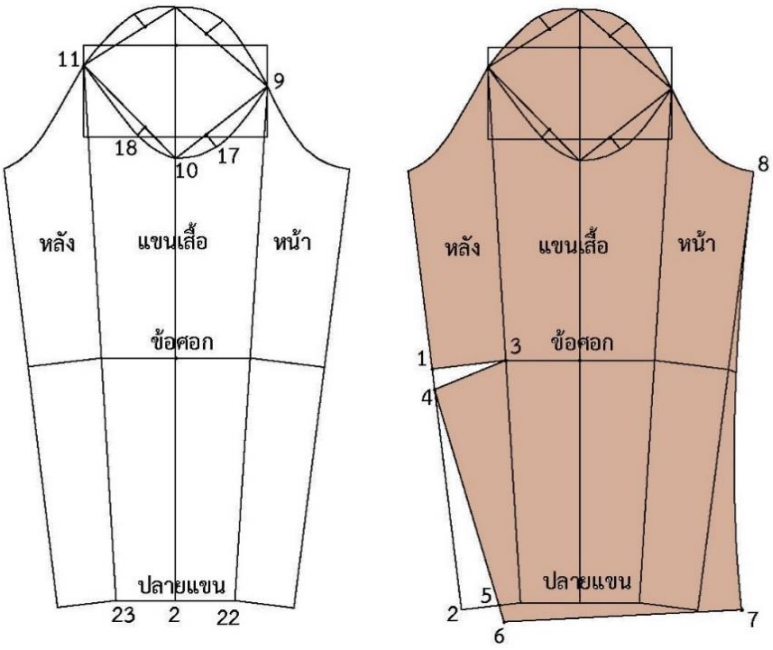
ปริ๊นเซสไลน์ หมายถึง การแยกเส้นตัดต่อภายในตัวเสื้อ โดยมีการเผื่อตะเข็บเย็บที่แนวตัดแยกประมาณ 1.5 – 2 เซนติเมตร

ภาพที่ 4.3 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยเรือนต้น

1.2.4 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทย

นำแขนแบบตัดเบื้องต้นมาปรับเป็นแขนชุดไทยที่มีเกล็ดที่ข้อศอก เนื่องจากแขนเสื้อชุดไทยเป็นแขนเสื้อพอดีตัวและมีการปรับส่วนโค้งตามธรรมชาติของแขน เพื่อช่วยให้การเคลื่อนไหวได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.4 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทย

วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทย

1 – 2 = ข้อศอกถึงปลายแขน

1 – 3 = แบ่งครึ่งจากจุด 1 ถึงเส้นกลางแขน

1 – 4 = 2 เซนติเมตร ขีดเส้นเกล็ดศอกจากจุด 3 – 4

4 – 5 = ความเอียงของเส้นศอกถึงข้อมือ โดยวัดให้ผ่านเส้นปลายแขนเดิมลงไปถึงจุด 6

5 – 6 = 1 เซนติเมตร ตรวจสอบเส้นศอกถึงข้อมือต้องเท่ากับจุด 4 – 6

6 – 7 = รอบข้อมือบวก 3 – 4 เซนติเมตร ขีดเส้นโค้งเส้นปลายแขนเล็กน้อย

7 – 8 = เส้นตะเข็บใต้แขน ขีดเส้นโค้งตะเข็บข้างแขนเล็กน้อย

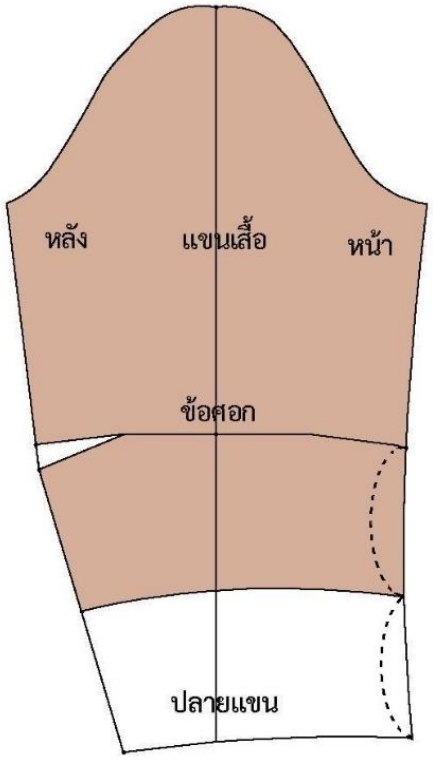
1.2.5 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น

ตรวจสอบเส้นวงแขนกับวงแขนเสื้อ เพื่อเย็บอีสหัวแขนโดยให้ปรับวงแขนให้มากกว่าวงแขนตัวเสื้อ 1.5 – 2 เซนติเมตร

1) ความยาวแขนสามส่วน แบ่งครึ่งระหว่างเส้นศอกถึงเส้นข้อมือ

2) ปิดเกล็ดศอก วัดตะเข็บใต้แขนให้เท่ากัน

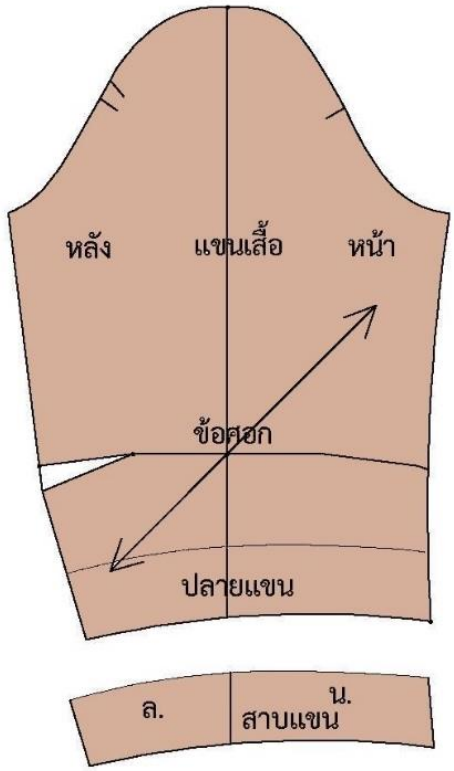
3) โค้งเส้นปลายแขนใหม่

ภาพที่ 4.5 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น

1.2.6 วิธีการทำแบบตัดสาบปลายแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น

นำแบบตัดแขนเสื้อที่ปรับแบบแล้วทำสาบปลายแขนหลบในกว้าง 4 เซนติเมตร และใส่เครื่องหมายสัญลักษณ์ แขนแผ่นหน้า แขนแผ่นหลัง และเกรนผ้าเฉลียง 45 องศา ทั้งแขนเสื้อและสาบแขน เผื่อเย็บตะเข็บพร้อมวางแบบตัด

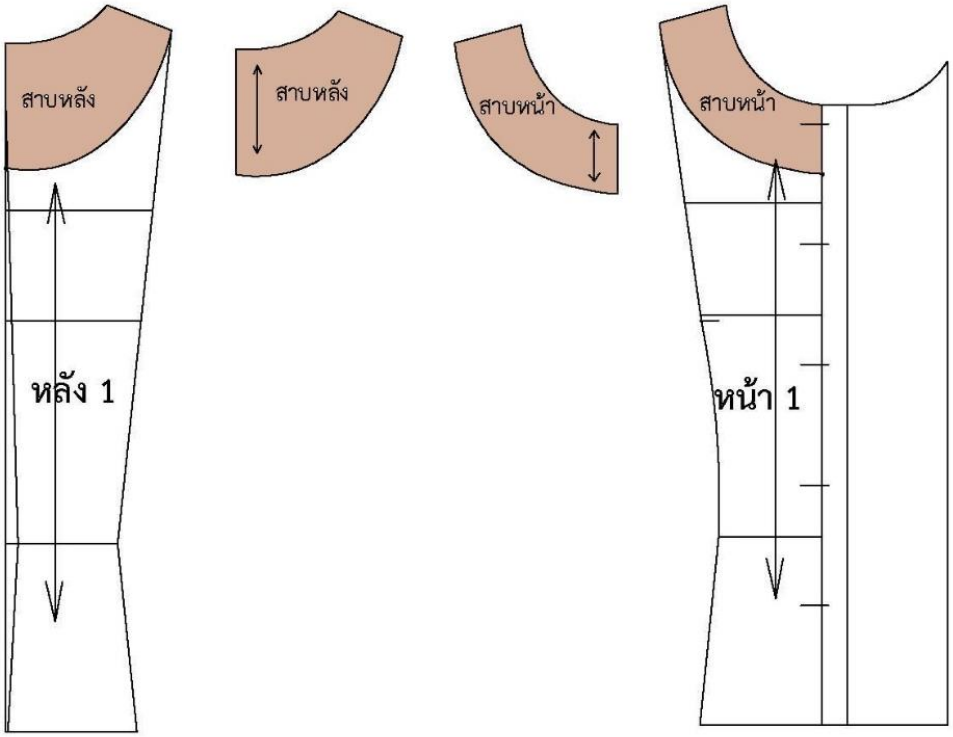
ภาพที่ 4.6 วิธีการทำแบบตัดสาบปลายแขนเสื้อชุดไทยเรือนต้น

1.2.7 วิธีการทำแบบตัดสาบคอเสื้อแผ่นหน้าและเสื้อแผ่นหลัง

1) ทำสาบคอเสื้อแผ่นหน้ากว้าง 4 – 5 เซนติเมตร กว้างเท่ากันตลอดแนวถึงเส้นกลางตัวแผ่นหน้า

2) ทำสาบคอเสื้อแผ่นหลังจากข้างคอกว้าง 4 – 5 เซนติเมตร กลางคอหลังวัดลง 10 เซนติเมตร โค้งสาบคอหลัง

3) นำสาบคอเผื่อเย็บตะเข็บพร้อมวางแบบตัด

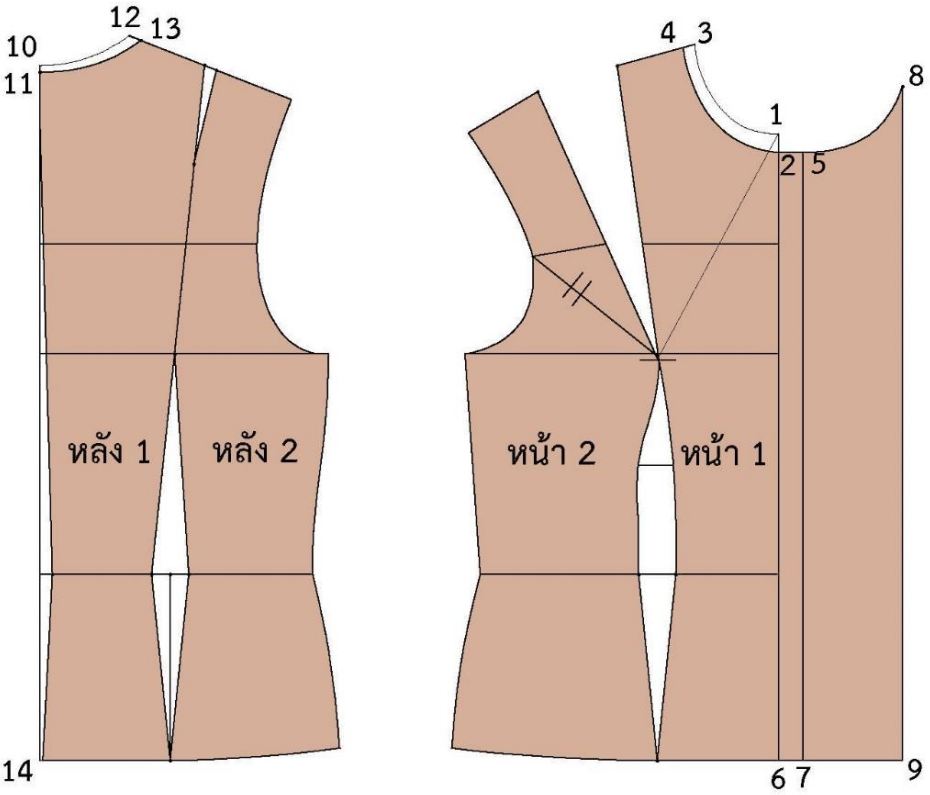

ภาพที่ 4.7 วิธีการทำแบบตัดสาบคอเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

1.3 การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

ลักษณะของเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์ มีความเหมือนกัน คอกลมชิดคอมีขอบคอตั้ง มีแนวสาบเปิดด้านหน้า กระดุม 5 เม็ด เป็นเสื้อเข้ารูปเอว แขนยาวจรดข้อมือ และมีความต่างคือ ตัวผ้าชิ่นจิตรลดาเป็นผ้าชิ่นไหมมีลายเชิงหรือไหมมัดหมี่แบบมีลาย ส่วนอมรินทร์ผ้าชิ่นไหมยกดอกเต็มตัวด้วยดิ้นเงินดิ้นทอง มีวิธีการทำแบบตัดเสื้อ ดังนี้

ภาพที่ 4.8 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

1.3.1 วิธีดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าและแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = คอลึก 1.5 – 2 เซนติเมตร

3 – 4 = ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร

2 – 5 = สาบซ้อน 2 – 2.5 เซนติเมตร

6 – 7 = 2 – 5 เป็นแนวสาบซ้อน

5 – 8 = 6 – 8 เซนติเมตร เผื่อสาบหลบใน 5 – 8 กดรอยวงคอใหม่ออกมา

7 – 9 = 5 – 8 ขีดเส้นจาก 8 – 9

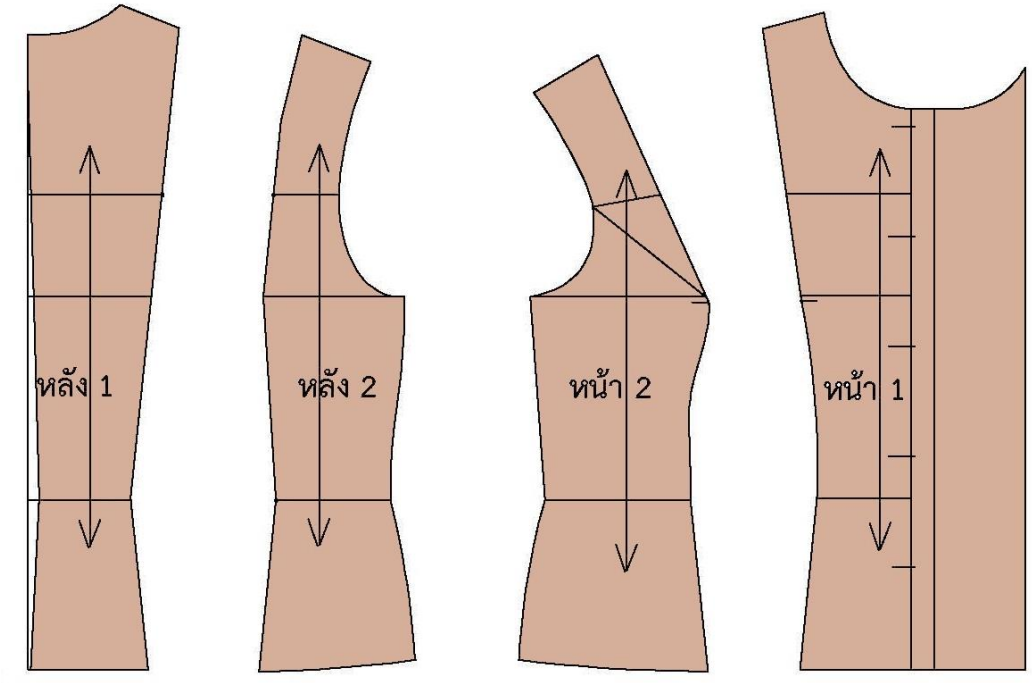
1.3.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

10 – 11= คอลึก 0.5 เซนติเมตร

12 – 13= ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร จุด 14 เส้นกลางหลัง เป็นสันทบหรือเย็บเก็บกลางหลังตามความต้องการ

1.3.3 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

นำแบบตัดตัวเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังเพื่อแยกแบบตัดตามแนวเส้นปริ๊นเซสไลน์ แยกเป็นแผ่นหน้า 1 แผ่นหน้า 2 และแผ่นหลัง 1 แผ่นหลัง 2 ภาพที่ 4.9

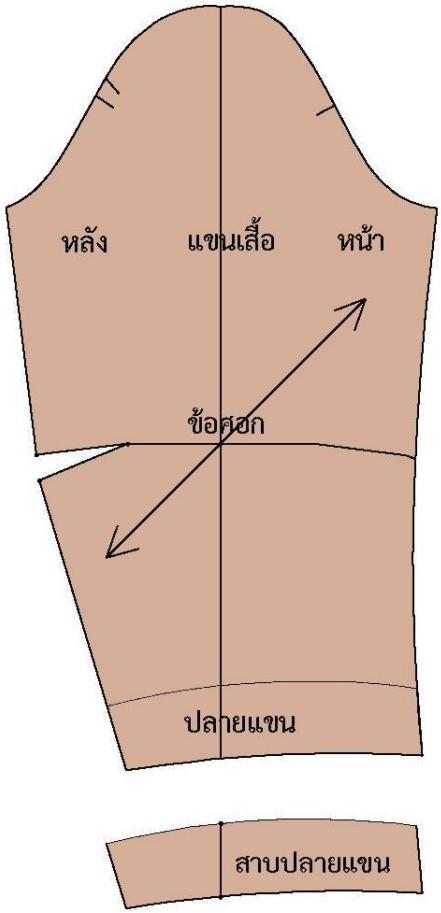

ภาพที่ 4.9 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

1.3.4 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขนเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

นำแบบตัดแขนเสื้อแขนยาวที่ปรับแบบแล้วทำสาบปลายแขนหลบในกว้าง 4 เซนติเมตร และใส่เครื่องหมายสัญลักษณ์ แขนแผ่นหน้า แขนแผ่นหลัง และเกรนผ้าเฉลียง 45 องศา ทั้งแขนเสื้อและสาบแขน เผื่อเย็บตะเข็บพร้อมวางแบบตัด

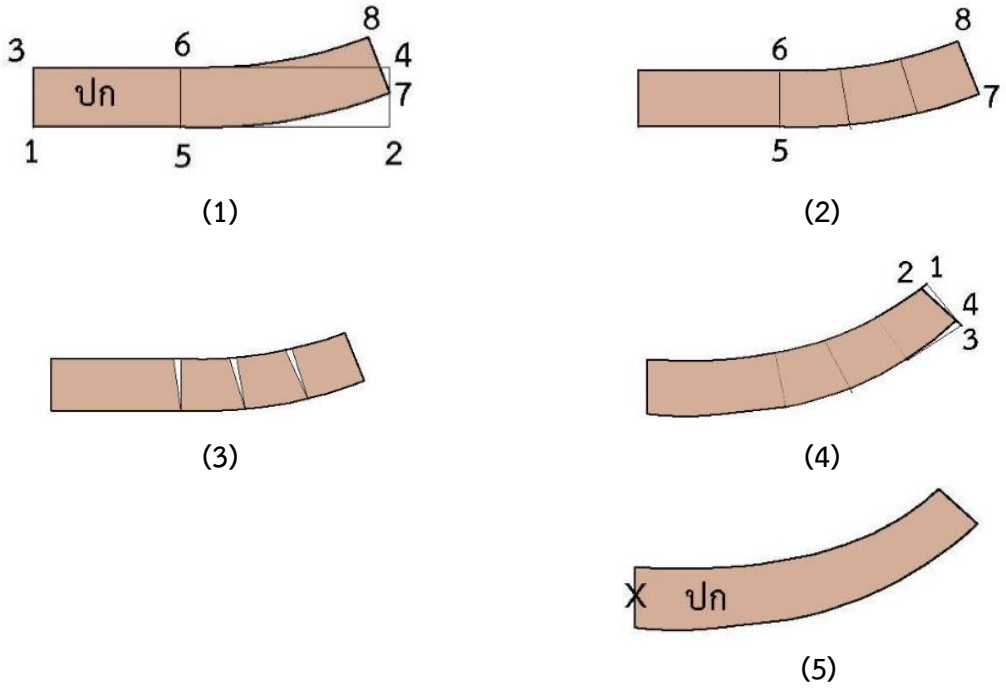
ตรวจสอบเส้นวงแขนกับวงแขนเสื้อ เพื่อเย็บอีสหัวแขนโดยให้ปรับวงแขนให้มากกว่าวงแขนตัวเสื้อ 1.5 – 2 เซนติเมตร ความยาวแขนโดยปิดเกล็ดศอก วัดตะเข็บใต้แขนให้เท่ากัน ภาพที่ 4.10

ภาพที่ 4.10 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขนเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

1.3.5 วิธีการทำแบบตัดปกเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

แบบเสื้อชุดไทยที่ใช้แบบตัดปกเสื้อคอตั้ง ได้แก่ เสื้อชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย วิธีทำแบบตัดปกเสื้อเหมือนกัน เพียงแต่ความต้องการปกตั้งมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะรูปร่างของแต่ละบุคคล การวางแบบตัดปกเสื้อชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ วางแบบตัดผ้าเป็นสันทบกลางหลังปก ส่วนเสื้อชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย วางแบบตัดผ้ากลางหลังปกไม่เป็นสันทบ มีวิธีการทำแบบตัดปกเสื้อ ดังนี้

ภาพที่ 4.11 วิธีการทำแบบตัดปกเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

1) วิธีทำแบบตัดปกเสื้อชุดไทย ภาพที่ 4.11 (1)

1 – 2 = แบบตัดคอเสื้อแผ่นหลังบวกแบบตัดคอเสื้อแผ่นหน้า

1 – 3 = 3.5 – 4 เซนติเมตร เป็นความกว้างปก

3 – 4 = 1 – 3 ขีดเส้นกรอบสี่เหลี่ยม

1 – 5 = แบบตัดคอเสื้อแผ่นหลัง ขีดเส้นไปยังจุด 6

2 – 7 = 1 – 2 เซนติเมตรยกปลายปกขึ้น โค้งเส้นฐานปกจากจุด 7 ไปยังจุด 5

7 – 8 = 3.5 – 4 เซนติเมตร เป็นความกว้างปก ขีดเส้นฉากขึ้นไป

6 – 8 = โค้งปกบน

2) แบ่งฐานปกหน้าให้เป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กัน ตัดส่วนบนปกลงมาเกือบชิดเส้นที่ฐานปก ภาพที่ 4.11 (2)

3) ปิดเข้า 0.5 เซนติเมตร ทุกช่องนำส่วนที่ตัดมาซ้อนกัน ภาพที่ 4.11 (3)

4) โค้งปกส่วนฐานใหม่ ภาพที่ 4.11 (4)

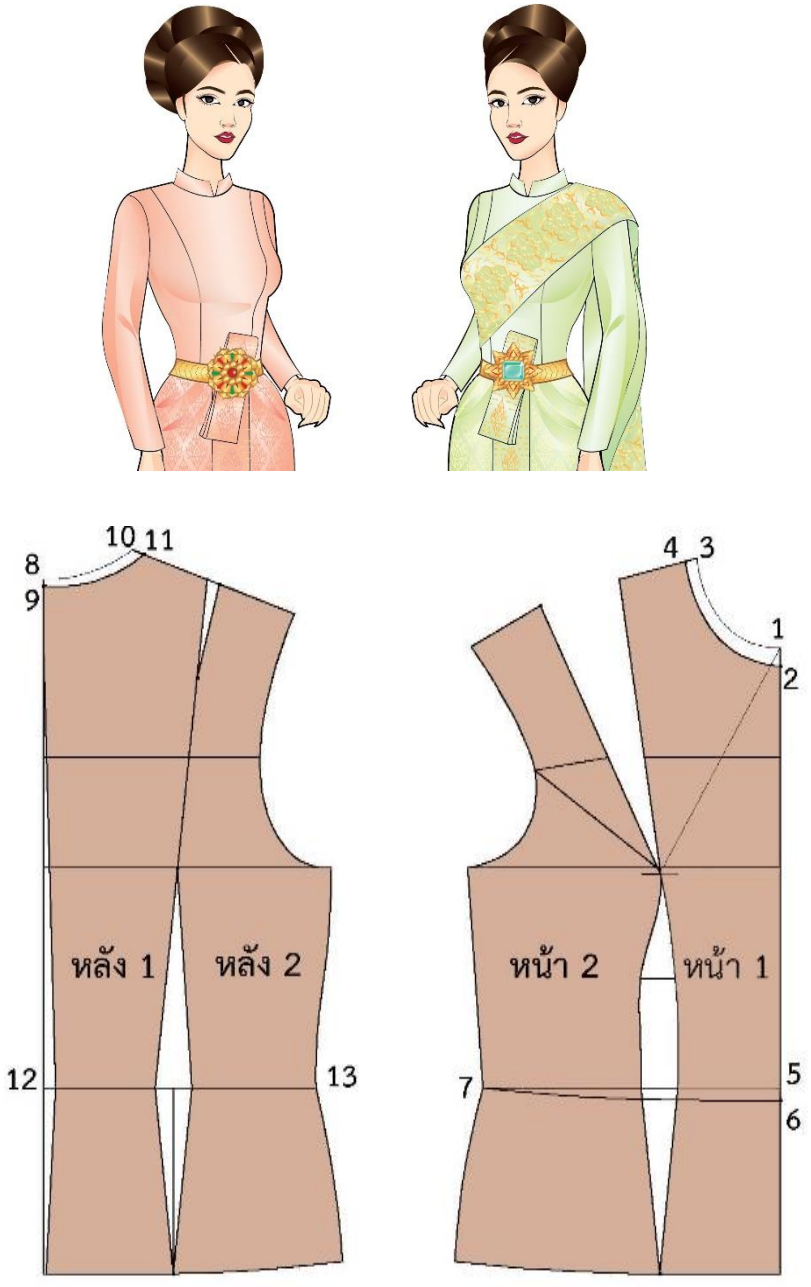
1 – 2 = วัดเข้า 0.5 เซนติเมตร

3 – 4 = วัดขึ้น 0.5 เซนติเมตร โค้งฐานปกใหม่ ขีดเส้น 2 – 3

5) ปกเสื้อสำเร็จ ใส่เกรนผ้าเฉลียง หรือเกรนผ้าตามยาว เผื่อเย็บพร้อมวางแบบตัด ภาพที่ 4.11 (5)

1.4 การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

ลักษณะของเสื้อชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัยมีความเหมือนกัน คอกลมชิดคอมีขอบคอตั้ง ติดซิปที่เส้นกลางด้านหลัง ตัดเป็นเสื้อเข้ารูปพอดีตัว แขนยาวจรดข้อมือ สวมกับซิ่นจีบหน้านาง มีชายพก และดัดแปลงแบบตัดให้เป็นชุดเสื้อติดกับผ้าซิ่นได้ ข้อดีสวมใส่สบายตึงเรียบสวยงามและไม่ต้องกังวลเรื่องชายเสื้อหลุดจากเอวผ้าซิ่น ส่วนชุดไทยศิวาลัยมีความต่างที่มีสไบห่มทับเสื้อ วิธีการทำแบบตัดเสื้อ ดังนี้ สอดคล้องกับ (เจียรพรรณ โสภโณ, ม.ป.ป., หน้า 103, 107)

ภาพที่ 4.12 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

1.4.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าและแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = คอลึก 1.5 – 2 เซนติเมตร

3 – 4 = ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร โค้งคอใหม่

2 – 5 = เส้นกลางตัวหน้า

5 – 6 = ลดเส้นเอวลง 1 – 1.5 เซนติเมตร โค้งแนวเอวเสื้อใหม่จากจุด 6 ไปยังจุด 7

6 – 7 = ความยาวตัวเสื้อแผ่นหน้า

1.4.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

8 – 9 = คอลึก 0.5 เซนติเมตร

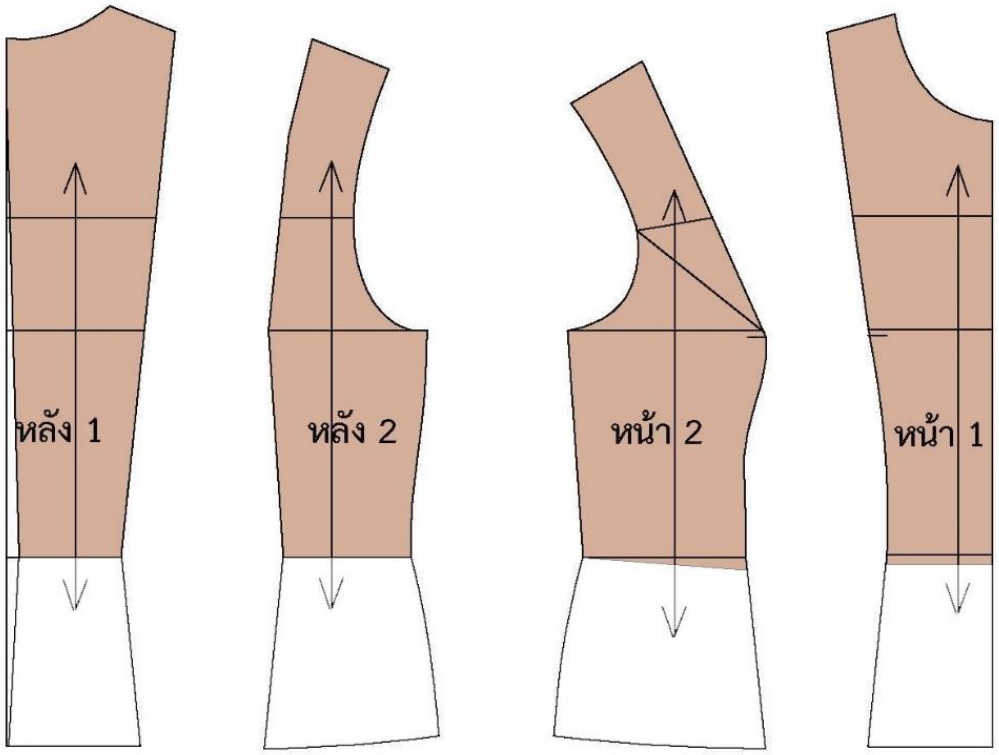
10 – 11= ขยายข้างคอ 1 เซนติเมตร

9 – 12 = เส้นกลางหลัง ติดซิปด้านหลัง

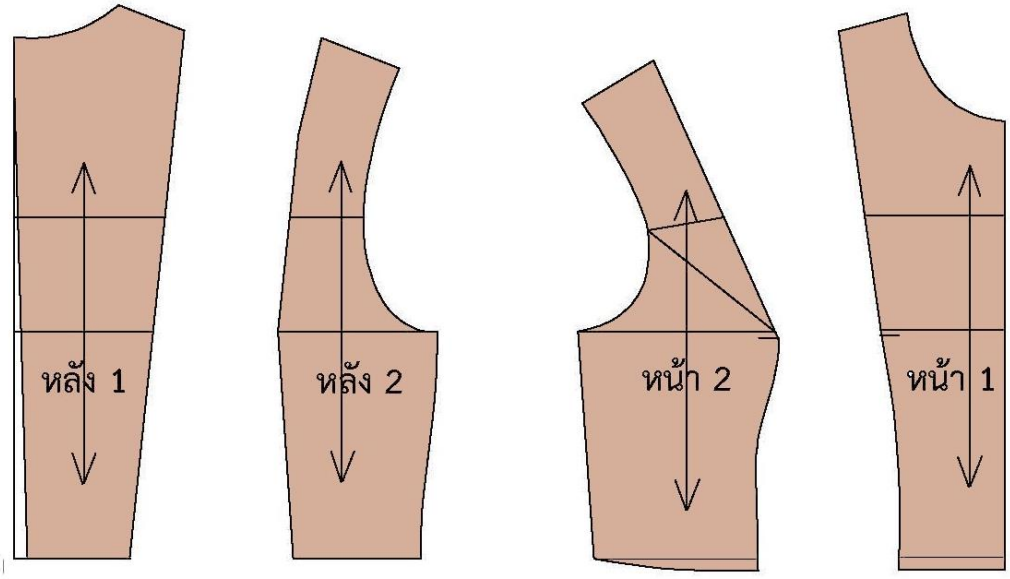
12 – 13= ความยาวตัวเสื้อแผ่นหลัง

1.4.3 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

นำแบบตัดตัวเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังเพื่อแยกแบบตัดตามแนวเส้นปริ๊นเซสไลน์ แยกเป็นแผ่นหน้า 1 แผ่นหน้า 2 และแผ่นหลัง 1 แผ่นหลัง 2 ภาพที่ 4.13 และตัดแยกส่วนแนวเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหน้า และเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหลังให้แยกออกจากกัน ภาพที่ 4.14 ใส่สัญลักษณ์บนแบบตัดและเผื่อตะเข็บเย็บพร้อมวางแบบตัด

ภาพที่ 4.13 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

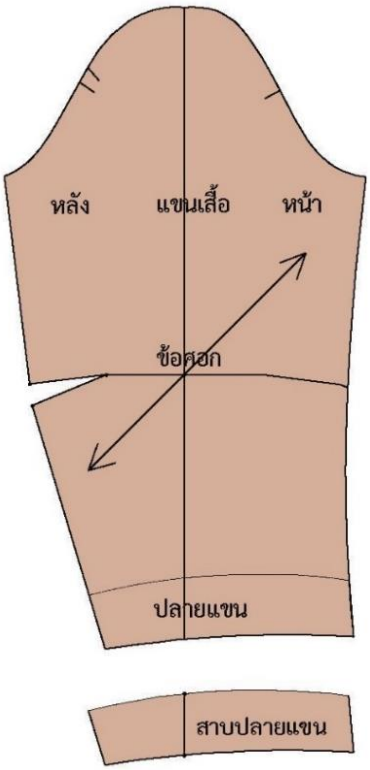

ภาพที่ 4.14 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

1.4.4 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขนเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

นำแบบตัดแขนยาวที่ปรับแบบแล้ว และทำสาบปลายแขนหลบในกว้าง 4 เซนติเมตร หรือใช้แบบตัดแขนเสื้อชุดไทยจิตรลดาได้เช่นกันและใส่เครื่องหมายสัญลักษณ์ แขนแผ่นหน้าแขนแผ่นหลัง และเกรนผ้าเฉลียง 45 องศา ทั้งแขนเสื้อและสาบแขน เผื่อเย็บตะเข็บพร้อมวางแบบตัด

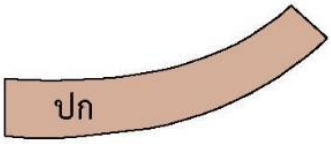
ตรวจสอบเส้นวงแขนกับวงแขนเสื้อ เพื่อเย็บอีสหัวแขนโดยให้ปรับวงแขนให้มากกว่าวงแขนตัวเสื้อ 1.5 – 2 เซนติเมตร ความยาวแขนโดยปิดเกล็ดศอกวัดตะเข็บใต้แขนให้เท่ากัน

ภาพที่ 4.15 วิธีการดัดแปลงแบบตัดแขนและสาบแขน

1.4.5 วิธีการทำแบบตัดปกเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

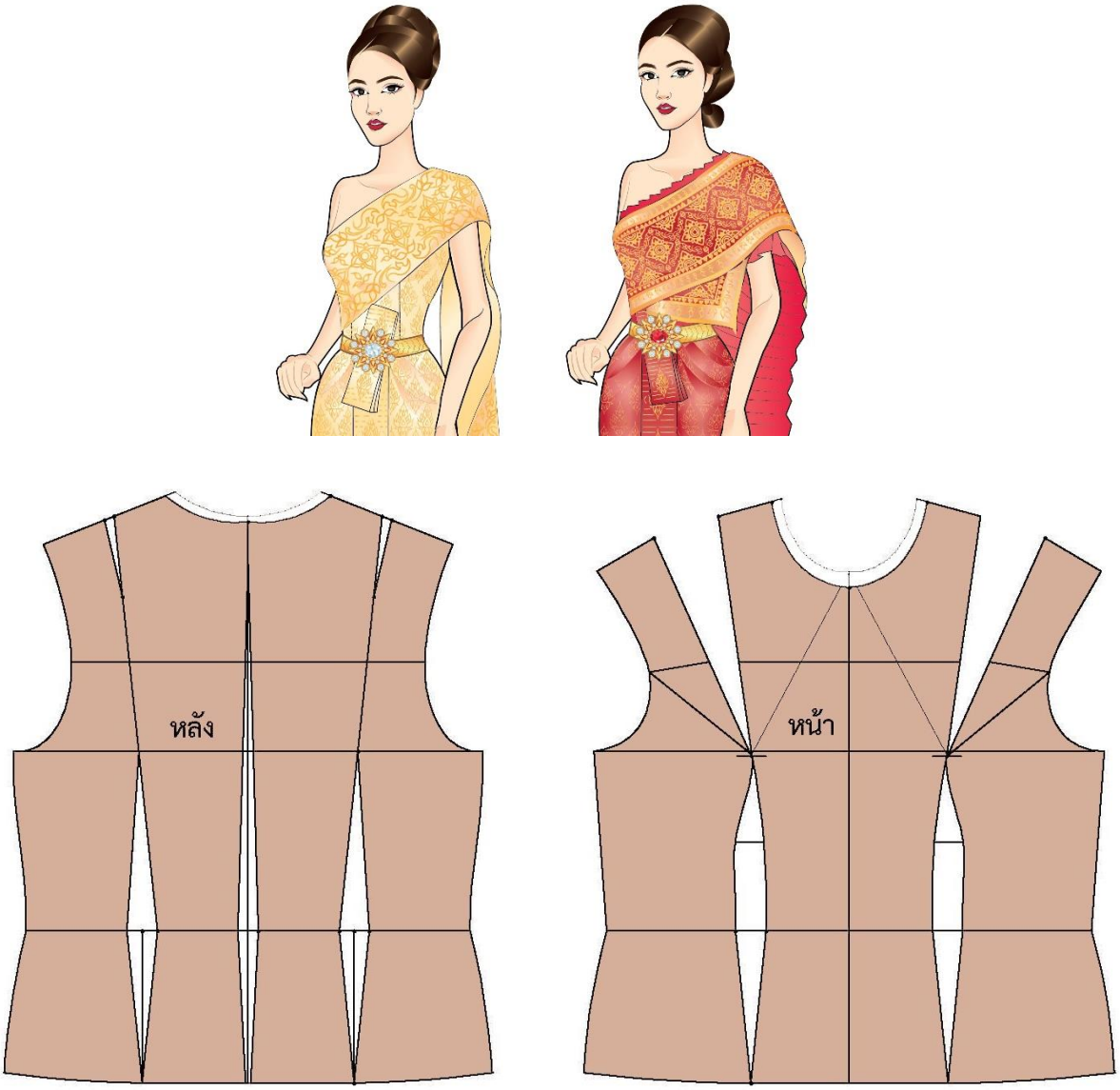
แบบเสื้อชุดไทยที่ใช้แบบตัดปกเสื้อคอตั้ง ได้แก่ เสื้อชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย วิธีทำแบบตัดปกเสื้อเหมือนกัน สามารถใช้ปกเดียวกันได้ เพียงวางแบบตัดต่างกันที่เส้นกลางปกหลังไม่เป็นสันทบ ใส่เครื่องหมายลงบนแบบตัด ใส่เกรนผ้าตามตรงหรือเกรนเฉลียงพร้อมวางแบบตัด

ภาพที่ 4.16 ปกเสื้อชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย

1.5 การดัดแปลงตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

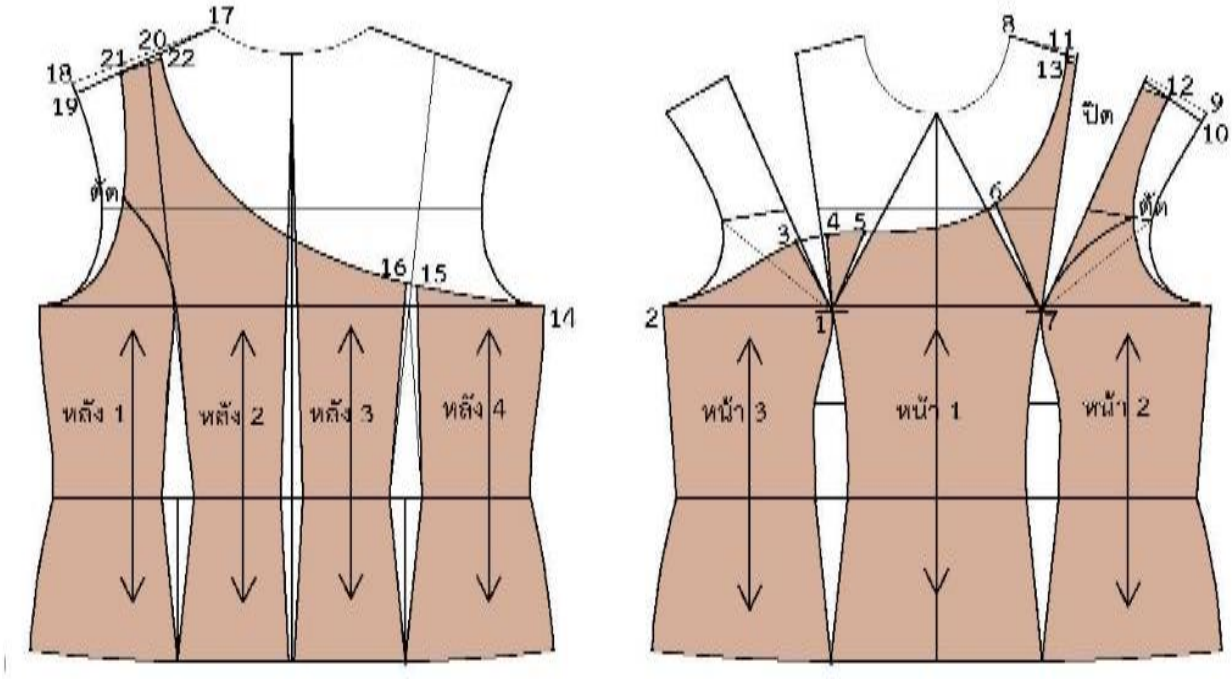
ลักษณะของเสื้อชุดไทยจักรีและชุดไทยจักรพรรดิ์มีความเหมือนกัน เป็นเสื้อเปิดไหล่ข้างเดียว (เสื้อเปิดไหล่แบบแม่ชี) หรือเสื้อเกาะอก ติดซิปที่เส้นกลางด้านหลัง ตัดเป็นเสื้อเข้ารูปพอดีตัว สวมกับซิ่นจีบหน้านาง ห่มสไบมีชายพก และดัดแปลงแบบตัดให้เป็นชุดเสื้อติดกับผ้าซิ่นได้ ข้อดีสวมใส่สบายตึงเรียบสวยงามและไม่ต้องกังวลเรื่องชายเสื้อหลุดจากเอวผ้าซิ่น ส่วนชุดไทยจักรพรรดิ์มีความต่างห่มสไบ 2 ชั้น มีสไบพลีทและ สไบปักฉลุ และมีวิธีการทำแบบตัดเสื้อ ดังนี้ สอดคล้องกับ (เจียรพรรณ โสภโณ ม.ป.ป., หน้า 143, 162)

ภาพที่ 4.17 วิธีการทำแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

1.5.1 วิธีการทำแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์ต้นแบบ

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าให้เป็นสันทบที่เส้นกลางตัว และแผ่นหลังให้สันทบที่กลางตัวหลัง เพื่อดัดแปลงแบบตัดให้เป็นชุดไทยจักรีและชุดไทยจักรพรรดิ์ ดังนี้

ภาพที่ 4.18 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

1.5.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าและแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

จุด 1 อยู่ที่จุดอก และจุดที่ 2 อยู่ที่ใต้วงแขน ไม่ได้เก็บใต้วงแขน หรือต้องการเก็บใต้วงแขนให้วัดขึ้น 1 เซนติเมตร โค้งเส้นใหม่

1 – 3 = 7 – 8 เซนติเมตร หรือเท่ากับจุดอกถึงเหนืออก

จุด 3 ห่างจากเส้นเกล็ดไหล่ 0.5 – 1 เซนติเมตร (1 เซนติเมตร สำหรับผู้ที่มีอกใหญ่) ขีดเส้นไปยังจุด 1 เก็บเกล็ดเพื่อไม่ให้แนววาดเส้นคอหน้าเปิด

จุด 4 ห่างจากเส้นเกล็ดไหล่ 0.5 – 1 เซนติเมตร (1 เซนติเมตร สำหรับผู้ที่มีอกใหญ่) ขีดเส้นไปยังจุด 1 เก็บเกล็ดเพื่อไม่ให้แนววาดเส้นคอหน้าเปิด

จุด 5 ห่างจากเส้นอกสูง 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังจุด 1 เก็บเกล็ดเพื่อไม่ให้แนววาดเส้นคอหน้าเปิด

จุด 6 ห่างจากเส้นอกสูง 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังจุด 7 เก็บเกล็ดเพื่อไม่ให้แนววาดเส้นคอหน้าเปิด

9 – 10 = ลดไหล่ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไหล่ไปยังจุด 8

จุด 11 วัดจากเส้นเกล็ดไหล่ขึ้นไป 1 เซนติเมตร

จุด 12 วัดจากเส้นเกล็ดไหล่ลงไป 3 เซนติเมตร ปิดพับเกล็ดทั้งหมดโค้งวงคอและวงแขนให้สวยงาม

11 – 13= วัดลง 0.5 เซนติเมตร ขีดเส้น 12 – 13 เพื่อเก็บคอหน้า

1.5.3 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

จุด 14 อยู่ที่เส้นใต้วงแขน ถ้าต้องการเก็บวงแขนให้วัดขึ้น 1 เซนติเมตร

จุด 15 วัดออกจากเส้นแบ่งครึ่งไหล่แผ่นหลัง 0.5 เซนติเมตร ขีดเส้นลงมาหาเกล็ดที่แนวเอว

จุด 16 วัดออกจากเส้นแบ่งครึ่งไหล่แผ่นหลัง 0.5 เซนติเมตร ขีดเส้นลงมาหาเกล็ดที่แนวเอว

จุด 17 อยู่ที่ข้างคอ

18 – 19= ลดไหล่ 1 เซนติเมตร ขีดเส้นจาก 17 – 19

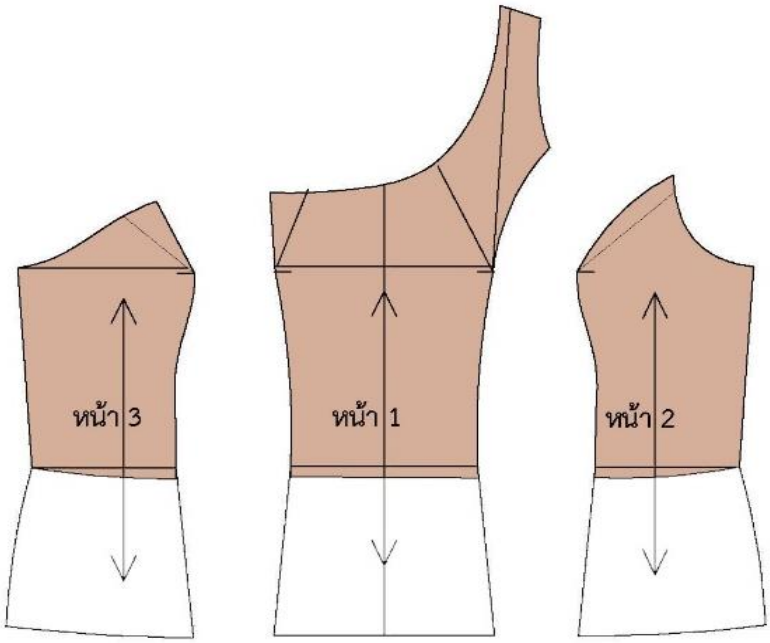
จุด 20 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งเกล็ดไหล่ขึ้นไป 1 เซนติเมตร

จุด 21 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งเกล็ดไหล่ลงไป 3 เซนติเมตร

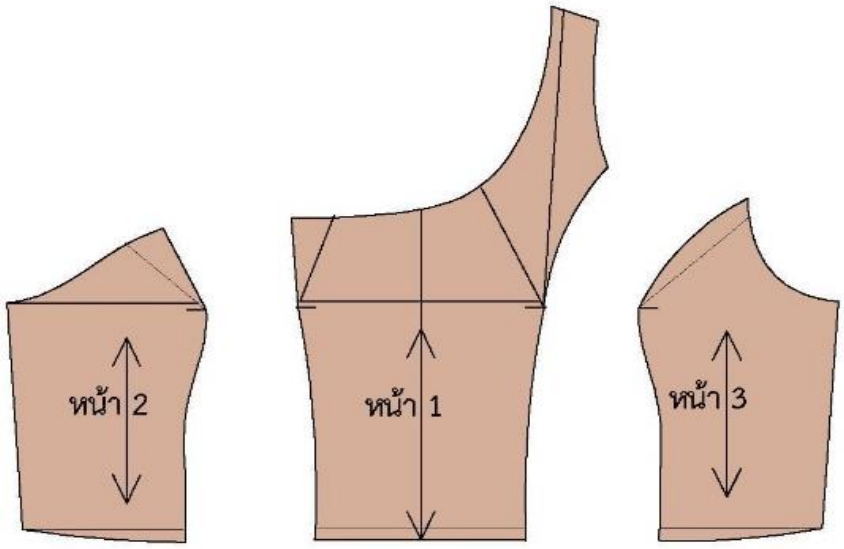
20 – 22= วัดลง 0.5 เซนติเมตร ขีดเส้น 21 – 22 เพื่อเก็บคอหลัง

1.5.4 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

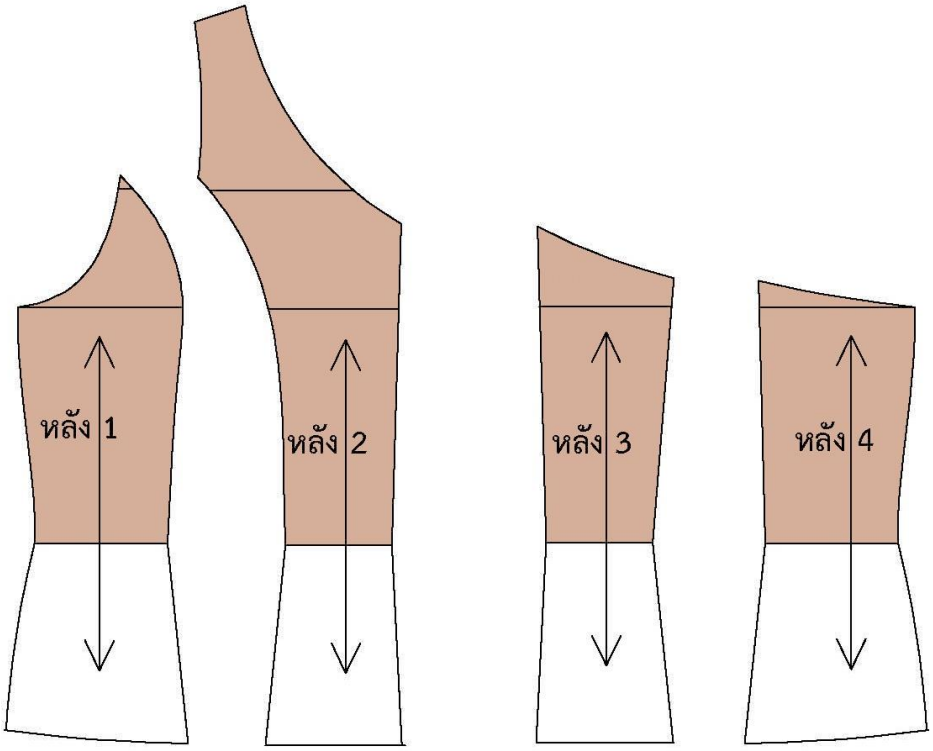
นำแบบตัดตัวเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังเพื่อแยกแบบตัดตามแนวเส้นปริ๊นเซสไลน์ แยกเป็นแผ่นหน้า 1 แผ่นหน้า 2 ภาพที่ 4.19 และแผ่นหลัง 1 แผ่นหลัง 2 ภาพที่ 4.21 และตัดแยกส่วนแนวเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหน้าภาพที่ 4.20 และเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหลังให้แยกออกจากกัน ภาพที่ 4.22 ใส่สัญลักษณ์บนแบบตัดและเผื่อตะเข็บเย็บพร้อมวางแบบตัด

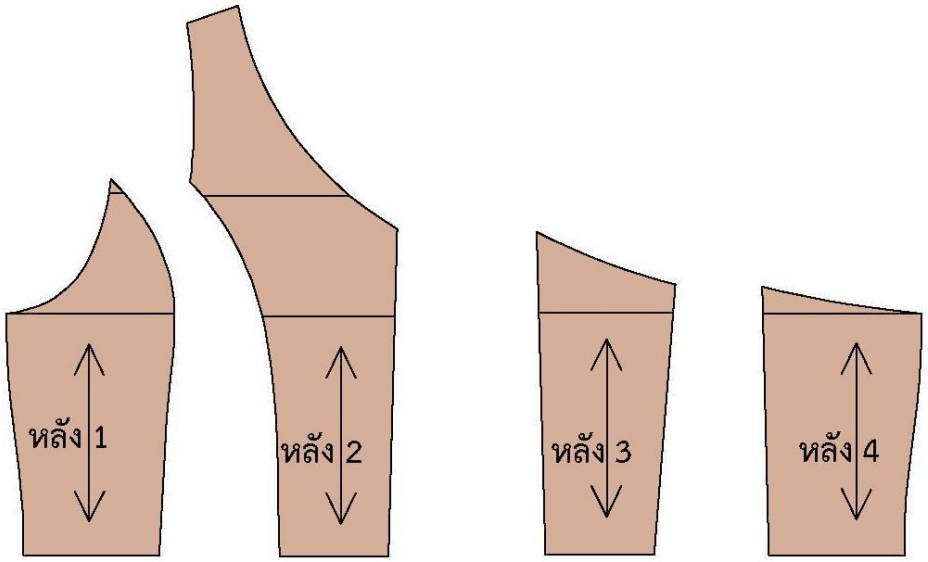
ภาพที่ 4.19 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

ภาพที่ 4.20 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าตัวสั้นชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

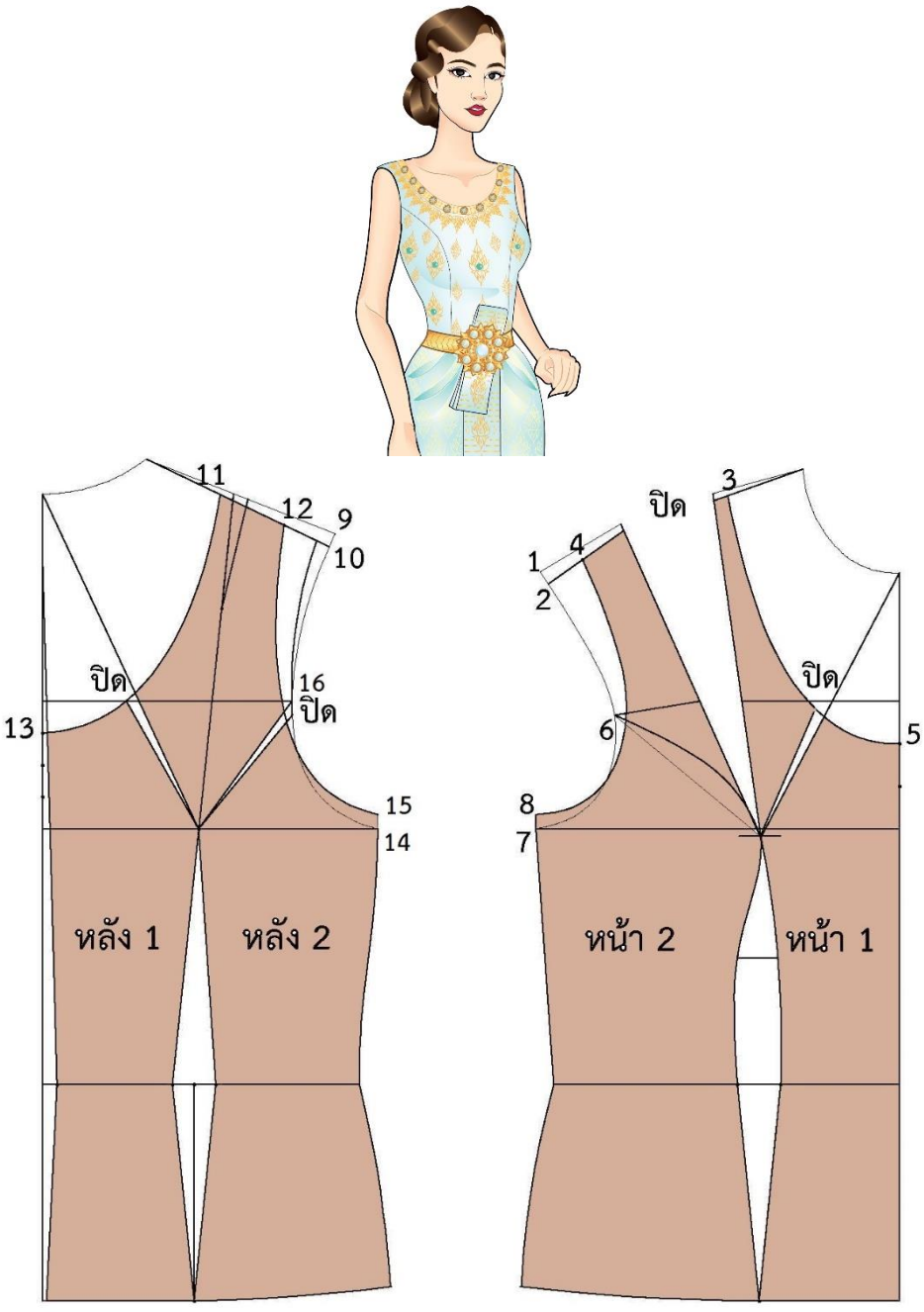
ภาพที่ 4.21 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหลังชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

ภาพที่ 4.22 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

1.6 การดัดแปลงตัดแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต

ลักษณะของเสื้อชุดไทยดุสิต เป็นเสื้อคอกลมกว้างมาก ไม่มีแขน ติดซิปที่เส้นกลางด้านหลัง ตัดเป็นเสื้อเข้ารูปพอดีตัว สวมกับซิ่นจีบหน้านาง มีชายพก และดัดแปลงแบบตัดให้เป็นชุดเสื้อติดกับผ้าซิ่นได้ ข้อดีสวมใส่สบายตึงเรียบสวยงามและไม่ต้องกังวลเรื่องชายเสื้อจะหลุดจากเอวผ้าซิ่น วิธีการทำแบบตัดเสื้อ ดังนี้ สอดคล้องกับ (เจียรพรรณ โสภโณ, ม.ป.ป., หน้า 126, 127)

ภาพที่ 4.23 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต

1.6.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับขยายเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้าและแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = ลดไหล่ลง 1 เซนติเมตร

จุด 3 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งแนวเกล็ดไหล่ขึ้นไป 1 เซนติเมตร

จุด 4 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งแนวเกล็ดไหล่ลงไป 3 เซนติเมตร

3 – 4 = 4 เซนติเมตร ความกว้างมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการ

จุด 5 แบ่งสามส่วนระหว่างเส้นบ่ากับเส้นอกใช้โค้งคอในส่วนแรก

ปิดเกล็ดที่วงคอวัดจากเส้นอกสูงออกไป 1 เซนติเมตร

3 – 5 = โค้งคอหน้าไปยังส่วนแรกที่แบ่งไว้

7 – 8 = วัดขึ้น 1 โค้งแนวแขนเสื้อใหม่จากจุด 4 ผ่านจุด 6 ไปยังจุด 8

1.6.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อแผ่นหลัง

9 – 10 = ลดไหล่ลง 1 เซนติเมตร

จุด 11 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งแนวเกล็ดไหล่ขึ้นไป 1 เซนติเมตร

จุด 12 วัดจากเส้นแบ่งครึ่งแนวเกล็ดไหล่ลงไป 3 เซนติเมตร หักเกล็ดไหล่หลังออก

11 – 12= 4 เซนติเมตร ความกว้างมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการ

จุด 13 แบ่งสี่ส่วนระหว่างเส้นบ่ากับเส้นอกใช้โค้งคอในส่วนแรก

ปิดเกล็ดที่วงคอวัดจากเส้นปลายเกล็ดขึ้นไปที่เส้นกลางคอหลังวัดตามแนวเส้นโค้งคอ 1 เซนติเมตร

11 – 13= โค้งคอหลังไปยังส่วนแรกที่แบ่งไว้

14 – 15= 1 เซนติเมตร เพิ่มตะเข็บใต้แขนขึ้น

จุด 16 ที่เส้นบ่าหลังวัดลง 1 เซนติเมตร ขีดเส้นไปยังปลายเกล็ดแผ่นหลัง ปิดเกล็ดวงแขนโค้งแขนใหม่จากจุด 12 – 16 ถึงจุด 15

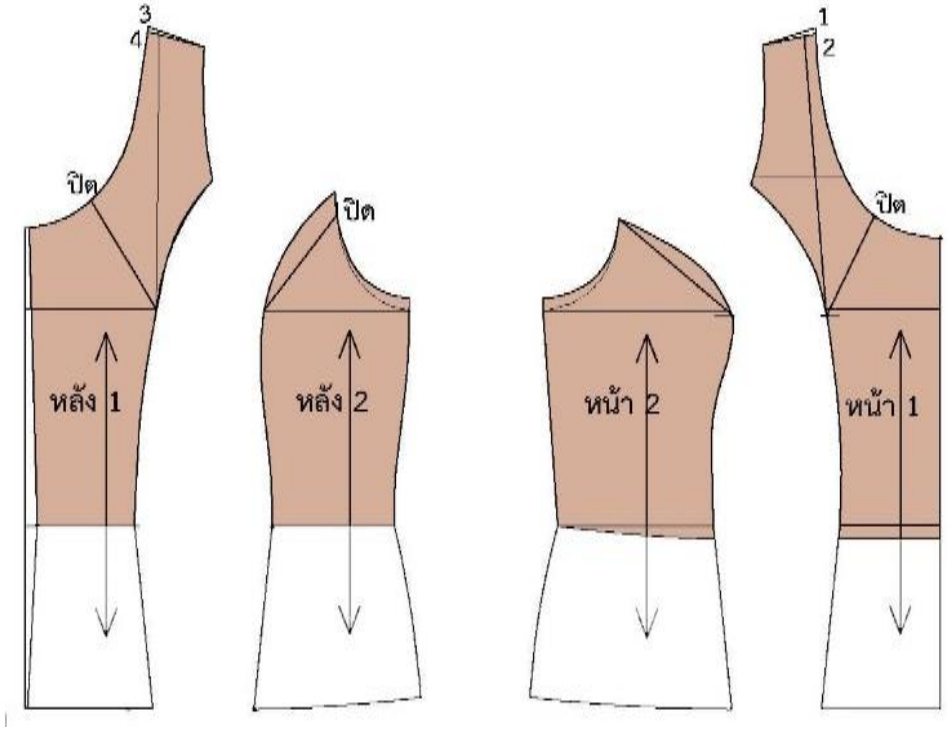
1.6.3 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต

นำแบบตัดตัวเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังเพื่อแยกแบบตัดตามแนวเส้นปริ๊นเซสไลน์ แยกเป็นแผ่นหน้า 1 แผ่นหน้า 2 และแผ่นหลัง 1 แผ่นหลัง 2 ภาพที่ 4.24 และตัดส่วนแนวเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหน้าและเส้นเอวของแบบตัดแผ่นหลังให้แยกออกจากกัน ภาพที่ 4 25 ใส่สัญลักษณ์บนแบบตัดและเผื่อตะเข็บเย็บพร้อมว่าแบบตัด

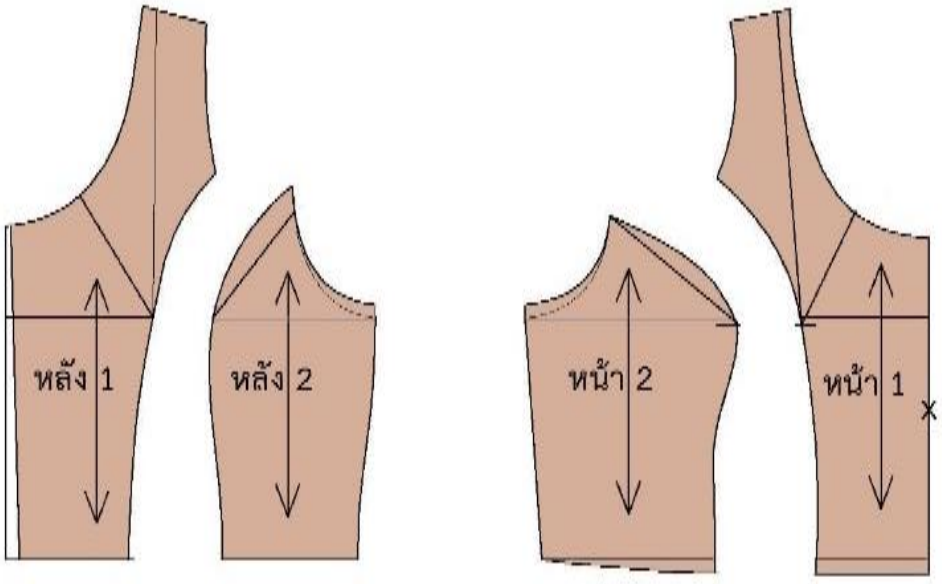
ปรับลดวงคอหน้าและวงคอหลัง ภาพที่ 4.24

1 – 2 = 0.5 เซนติเมตร เผื่อเก็บคอแผ่นหน้า

3 – 4 = 0.5 เซนติเมตร เผื่อเก็บคอแผ่นหลัง

ภาพที่ 4.24 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังชุดไทยดุสิต

ภาพที่ 4.25 วิธีการแยกแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังตัวสั้นชุดไทยดุสิต

2. การวางแบบตัดเสื้อผ้าชุดไทย

การวางแบบตัดเป็นการนำชิ้นส่วนของแบบตัดทุกชิ้นที่ต้องการตัดไปวางลงบนผ้า การวางแบบตัดเสื้อผ้าถ้าไม่แน่ใจว่าผ้าที่ต้องการจะตัดนั้นทำกันหดหรือไม่ ควรจะต้องกันหดก่อนที่นำมาตัด โดยทั่วไปเสื้อผ้าชุดไทยทำจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การคำนวณผ้าที่ใช้วางแบบตัด เพื่อให้วางผ้าได้พอดีไม่เหลือเศษผ้าทิ้งมากเกินไป

2.1 การคำนวณผ้าก่อนวางแบบตัด

ปัจจุบันผู้ที่ผลิตผ้าเพื่อจำหน่ายกันทั่วไป ได้ผลิตผ้าที่มีขนาดความกว้างของหน้าผ้าที่แตกต่างกันไปหลายขนาด ถ้าเป็นผ้าตัดชุดไทยส่วนใหญ่ขายเป็นชิ้นหรือเป็นชุด (ผ้าตัดเสื้อและผ้าตัดผ้าซิ่น) และมีผ้าหน้ากว้าง 36 นิ้ว 43 – 47 นิ้ว และ 56 – 60 นิ้ว ส่วนผ้าไหมสังเคราะห์ผลิตหน้ากว้าง 56 – 60 นิ้ว ผ้าพื้นสำหรับใช้ตัดเสื้อและผ้าลายไทยใช้ตัดซิ่นมีจำหน่ายเป็นหลาหรือเมตร

ดังนั้นในการซื้อผ้าแต่ละครั้งต้องประมาณการใช้ผ้าทุกครั้งให้เรียบร้อยก่อน บางครั้งซื้อผ้ามากเกินไปหรือน้อยไปทำให้เกิดปัญหาเวลาตัดผ้า การคำนวณผ้าก่อนซื้อผ้านั้นต้องทำแบบตัดให้ครบทุกชิ้น และมีการเผื่อตะเข็บเย็บให้เรียบร้อย ควรลองวางแบบตัดบนพื้นหรือบนผ้าที่มีอยู่แล้วว่าต้องการซื้อผ้าหน้ากว้างเท่าไร ทำสัญลักษณ์ไว้วางเรียงแบบตัดให้ครบทุกชิ้น โดยวางชิ้นใหญ่ลงก่อนจากนั้นจัดวางส่วนที่เหลือที่เป็นชิ้นขนาดเล็ก วัดความยาวทั้งหมดแล้วคำนวณว่าใช้ผ้าจำนวนกี่เมตร ผ้าแต่ชนิดมีหน้ากว้างไม่เท่ากัน ลักษณะของผ้าไม่เหมือนกัน ได้แก่ ผ้าที่มีลวดลายไปทางเดียว และผ้าพื้นที่มีความมันเงา เป็นต้น แบบตัดมีขนาดเท่ากันแต่ใช้ผ้าไม่เท่ากัน ดังนั้นการคำนวณผ้าจึงนับว่ามีจำเป็นสำหรับการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นอย่างมาก นอกจากจะทำให้การวางแบบตัดถูกต้องตามเกรนผ้า ยังทำให้รูปทรงของเสื้อผ้าสวยงามตามลักษณะของแบบเสื้อวิธีการคำนวณผ้าดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 วิธีการคำนวณผ้าสำหรับตัดชุดไทย (ความกว้างหน้าผ้า 59-60 นิ้ว)

ลักษณะรูปร่าง	เสื้อมีแขน	เสื้อไม่มีแขน	ผ้าซิ่นป้าย	ผ้าซิ่นจีบหน้านาง
ผอม /ปกติ	- ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน x 2 หรือ 1.25 - 1.50 เมตร	- ความยาวเสื้อ x 2 หรือ 1 เมตร	- ความยาวผ้าซิ่นป้าย x 2 หรือ 2 เมตร	- ความยาวผ้าซิ่นจีบหน้านาง x 2 หรือ 2 เมตร
อ้วน	- ความยาวเสื้อ + ความยาวแขน x 2 หรือ 2 เมตร	- ความยาวเสื้อ x 2 หรือ 1 เมตร	- ความยาวผ้าซิ่นป้าย x 2 หรือ 2.50 เมตร	- ความยาวผ้าซิ่นจีบหน้านาง x 2 หรือ 2.50 – 2.75 เมตร

2.2 การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด

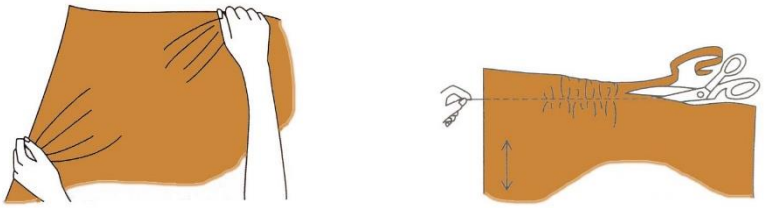
การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เสื้อผ้าดูสวยงาม เป็นไปตามรูปทรงที่ต้องการ เนื้อผ้าส่วนใหญ่ที่ซื้อมาตัดเสื้อผ้าถ้าไม่แน่ใจว่าผ้านั้นหดหรือไม่ ควรทำกันหดก่อนวางแบบตัดทุกครั้ง ปกติผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ผ้าไหม ควรทำกันหดก่อนทุกครั้ง โดยทั่วไปผ้าประเภทนี้มีการหดตัวสูง ถึงแม้ผ่านขบวนการเตรียมผ้าในขั้นตอนการทอมาแล้วก็ตาม สำหรับผ้าที่ผลิตจากเส้นใยผสมระหว่างเส้นใยธรรมชาติกับเส้นใยสังเคราะห์ หรือผ้าที่ผลิตจากใยสังเคราะห์ ให้ดูที่ป้ายการค้ารับรองว่าผ้าไม่หด ให้นำมาวางแบบตัดได้เลยโดยไม่ต้องผ่านขบวนการทำการหดผ้าอีกครั้ง แต่ถ้าป้ายการค้าไม่บอกไว้หรือถ้าไม่แน่ใจควรทำการหดผ้าก่อนที่จะวางแบบตัด การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด มีวิธีการทำ 2 วิธี ดังนี้ (พรรณงาม สุวรรณเสวก, ม.ป.ป., หน้า 206)

2.2.1 วิธีการยืด

การยืดเพื่อทำให้แนวเส้นด้ายยืนและแนวเส้นด้ายพุ่งตัดกันเป็นมุมฉาก โดยทั่วไปการผลิตผ้าทอที่ได้มาตรฐาน แนวเส้นด้ายพุ่งและแนวเส้นด้ายยืนต้องตัดกันในลักษณะที่เป็นมุมฉาก เมื่อซื้อผ้ามาปรากฏว่าแนวเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนไม่ตัดกันเป็นมุมฉากมีผลทำให้วางแบบตัดได้ยาก ซึ่งทำให้เสื้อผ้าเสียรูปทรงได้จึงควรทำการยืดผ้า ดังนี้

1) เมื่อแนวเส้นด้ายยืนของผ้าเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ให้ดึงผ้าไปในแนวเฉียงสวนทางกับแนวเส้นด้ายยืนของผ้า

2) การเลาะเส้นด้ายพุ่งออกทางด้านปลายของผ้าหาแนวเส้นด้ายที่แท้จริง เพื่อตรวจสอบดูว่าแนวเส้นด้ายพุ่งและแนวเส้นด้ายยืนตั้งฉากกันหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วเส้นด้ายของผ้ายังคงเอียงอยู่ให้กลับไปดึงยืดอีกครั้ง

ภาพที่ 4.26 วิธีการยืดผ้า

2.2.2 วิธีการหด

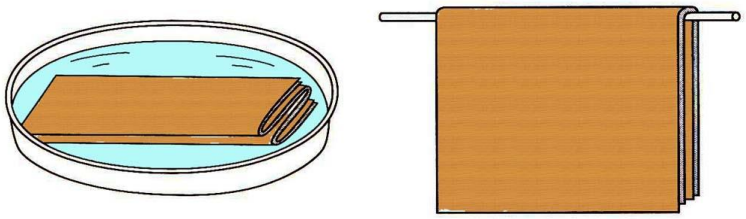
เพื่อให้เส้นใยที่หดตัวไม่เต็มที่ ได้หดตัวโดยสมบูรณ์ก่อนที่จะวางแบบตัด จึงควรทำการหดผ้าดังนี้

1) แช่ผ้าลักษณะที่ผ้ายังพับอยู่

2) แช่ผ้าให้เปียกน้ำตลอดทั้งพื้น และแช่ให้มิดน้ำ

3) แช่ผ้านาน 3 – 4 ชั่วโมง นำผ้าขึ้นตากให้บีบน้ำออกเบา ๆ ไม่ควรบิดผ้า เพราะจะทำให้ผ้ายับ เนื้อผ้ารวนได้

4) นำผ้าพาดบนราวตากผ้า โดยให้ชายผ้าห้อยทั้งสองด้านให้เท่ากันจัดริมผ้าและมุมผ้าให้เรียบเพื่อให้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนตัดกันเป็นมุมฉาก

ภาพที่ 4.27 วิธีการหดผ้า

2.3 การเตรียมแบบตัดเสื้อผ้าชุดไทย

เมื่อทำแบบตัดเรียบร้อยแล้ว เผื่อตะเข็บตามตำแหน่งต่าง ๆ มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรูปทรงของเสื้อผ้า บริเวณส่วนที่เป็นแนวโค้งจะเผื่อตะเข็บไม่มากนักประมาณ 1 – 1.5 เซนติเมตร การเผื่อตะเข็บหากเผื่อมากเกินไปเกิดการตึงรั้งและย่นทำให้รูปทรงเสื้อผ้าเสียได้ การทำเครื่องหมายลงในแบบตัดมีความสำคัญต่อการทำงานซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายทางด้านเสื้อผ้าทำให้เข้าใจในการตัดผ้า และการตรวจสอบแบบตัดเพื่อให้เรียบร้อยก่อนลงมือปฏิบัติงาน ดังนี้

2.3.1 การเผื่อตะเข็บเย็บเสื้อชุดไทย

การเผื่อตะเข็บเย็บเสื้อ มีผลต่อการเย็บผ้ามาก เพราะถ้าเผื่อตะเข็บมากหรือน้อยไปเกินไปส่งผลต่อตัวเสื้อผ้าที่เย็บสำเร็จแล้ว ไม่สวยอาจเนื่องมาจากตะเข็บหนาหรือเล็กเกินไป ตะเข็บรอบวงแขนถ้าเผื่อมากเกินไปทำให้วงแขนรั้งและเย็บเข้าวงแขนได้ยาก ถ้าเป็นตะเข็บตำแหน่งอื่น ๆ เมื่อรีดแล้วตะเข็บยังรั้งอยู่ให้ขริบตะเข็บนั้น ๆ เข้าไปตามความเหมาะสม หรือตัดตะเข็บให้เล็กลงตามสัดส่วนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ขณะเผื่อตะเข็บ

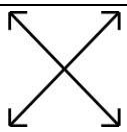
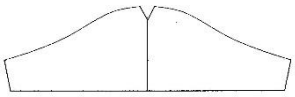
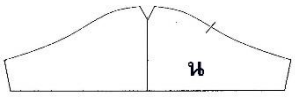
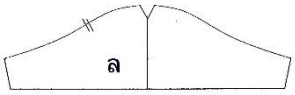
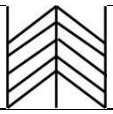
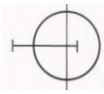
ตารางที่ 4.2 การเผื่อตะเข็บเย็บเสื้อชุดไทย

ที่	รายการ	เสื้อ	แขน	ปกและสาบคอ
1	คอหน้า คอหลัง ปกเสื้อ สาบคอเสื้อ	1 ซ.ม.	-	1 ซ.ม.
2	ไหล่ ตะเข็บแนวต่อ ปริ๊นเซสไลน์	2 ซ.ม.	-	-
3	วงแขนเสื้อ หัวแขน	1.5 ซ.ม.	1.5 ซ.ม.	-
4.	ตะเข็บข้างเสื้อ ตะเข็บข้างแขน ตะเข็บข้างกระโปรง	2.5 ซ.ม.	2.5 ซ.ม.	-
5	ชายเสื้อ เส้นกลางตัวหลัง แนวซิปหลัง	4 ซ.ม.	4 ซ.ม.	-
6	แนวเอว	1.5 ซ.ม.	-	-
7	ปลายแขน สาบปลายแขน	-	1 ซ.ม.	-

2.3.2 เครื่องหมายในแบบตัดเสื้อผ้า

เครื่องหมายในการทำแบบตัดมีความจำเป็นต่อการทำงาน เปรียบเหมือนการทำงานที่มีการวางแผนที่จะเย็บผ้าโดยมีเครื่องหมายเป็นสัญลักษณ์เป็นการสื่อสารทางด้านเสื้อผ้า ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เครื่องหมายแสดงในแบบตัดเสื้อผ้า

เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์	ความหมาย
	สันทบ
	เกรนผ้าตามยาว
	เกรนผ้าตามขวาง
	เกรนผ้าเฉลียง
	เส้นกลางแขน
	แนวแขนเสื้อแผ่นหน้า
	แนวแขนเสื้อแผ่นหลัง
	แบ่งระยะเท่ากัน
	แนวบากเส้นกึ่งกลาง
	การแทรกกระดาษ
	รังดุมแนวขวาง
	ตำแหน่งกระดุมแนวขวาง

2.3.3 ตรวจสอบแบบตัด

การตรวจสอบแบบตัดเป็นสิ่งสำคัญ ในการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นการวางแผนก่อนที่ลงมือเย็บเสื้อผ้า เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาก่อน และเพื่อลดปัญหาให้น้อยลง หรือบางครั้งอาจแก้ไขไม่ได้ มีความยุ่งยากในภายหลัง การตรวจสอบแบบตัดมีรายการ ดังนี้ (นุจิรา รัศมีไพบูลย์, 2559, หน้า 168)

1) การทำแบบตัดได้ถูกต้องตามขนาดตัวที่วัดไว้

2) ส่วนที่มีการเผื่อหลวมต้องเหมาะสมกับรูปร่างและแบบของเสื้อผ้า

3) แนวต่อตะเข็บที่ต้องเย็บเข้าด้วยกัน ต้องมีความยาวเท่ากัน เช่น ตะเข็บไหล่ ตะเข็บข้างเสื้อ ตะเข็บข้างแขน ตะเข็บข้างกระโปรง เป็นต้น

4) เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ต้องมีในแบบตัดทุกชิ้น

5) การเผื่อพับชายกระโปรง ต้องดูความเหมาะสมขึ้นอยู่กับความหนาบางของผ้า ลักษณะแบบกระโปรงและความยาวของกระโปรง

2.4 การวางแบบตัดเสื้อผ้าชุดไทย

การวางแบบตัดลงบนผ้า ต้องตรวจดูผ้าทั้งผืนก่อนว่ามีตำหนิที่ใด หรือไม่สิ่งเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยวิธีการยกผ้าขึ้นให้รับแสงสว่างแล้วสำรวจดูให้ทั่วทั้งผืน เมื่อพบร่องรอยตำหนิของผ้าให้ทำเครื่องหมายไว้ที่รอย เพื่อหลีกเลี่ยงเมื่อเวลาวางแบบตัด และรีดผ้าทุกครั้งก่อนวางแบบตัดลงบนผ้า การวางแบบตัดเป็นการนำชิ้นส่วนของแบบตัดทั้งหมดที่มีการเผื่อเย็บและทำเครื่องหมายลงในแบบตัดเรียบร้อยแล้วนำ มาวางบนผืนผ้าที่ต้องการจะตัดผ้าสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการวางแบบตัด ดังนี้ (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2565, หน้า 131-140)

2.4.1 ลักษณะของผ้า

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการทอ ผิวสัมผัส ลวดลายหรือการตกแต่งแบบตัด หรือการออกแบบและความกว้างของผ้าสิ่งเหล่านี้ มีความสำคัญในการวางแบบตัดทั้งสิ้น ซึ่งมีผลต่อเสื้อผ้าที่ตัดเย็บสำเร็จว่ามีความประณีตมากน้อยเท่าใด

1) การวางแบบตามลักษณะการทอ ได้แก่ ทอลายขัด ทอต่วน ทอขน เป็นต้น

2) การวางแบบตามลักษณะผิวสัมผัส ได้แก่ ผิวสัมผัสเรียบ หยาบ กระด้าง มีความลื่นมันวาว และขน เป็นต้น

3) การวางแบบตามลักษณะพื้นผิ ลวดลาย หรือการตกแต่งด้วยลวดลายธรรมชาติ และลวดลายเรขาคณิต ลวดลายในแนวตั้ง ลวดลายในแนวตั้งขึ้นและแนวตั้งลงสลับกัน ลวดลายเป็นกลุ่ม ๆ เป็นต้น

4) การวางแบบตามลักษณะแบบตัดหรือการออกแบบ มีแบบตัดทั้งหมดกี่ชิ้นต้องนำมาวางให้ครบ แบบตัดมีการออกแบบที่มีลักษณะน้อยชิ้นหรือมากชิ้นก็มีความแตกต่างกันในการวางแบบ ที่ต้องใช้จำนวนผ้ามากหรือใช้จำนวนน้อยแตกต่างกัน

5) การวางแบบตามลักษณะความกว้างของหน้าผ้า ที่ใช้ตัดเสื้อผ้าในปัจจุบันมีขนาดความกว้างของหน้าผ้าที่แตกต่างกัน เช่น ผ้าหน้ากว้าง 35 – 36 นิ้ว 43 – 47 นิ้ว และ 56 – 60 นิ้ว ทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของผ้าซึ่งมีผลต่อการวางแบบตัดและความประหยัดได้มากน้อยเพียงใด

2.4.2 รูปแบบและการออกแบบทำแบบตัด

แบบตัดจะมีความยุ่งยากมากเพียงใด มีการตัดต่อแทรกวัสดุตกแต่ง หรือเป็นแบบตัดที่เรียบ ๆ การวางแบบต้องแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะของรูปแบบ

2.4.3 วิธีที่ใช้ในการตัดผ้า

มีวิธีการวางได้ 2 วิธี

1) วางแบบตัดบนผืนผ้าชั้นเดียว

2) วางแบบตัดบนผืนผ้าโดยการทบผ้าเป็น 2 ชั้น

2.4.4 จำนวนเสื้อผ้าที่ต้องตัดผ้า

จำนวนการตัดเพียงตัวเดียวหรือตัดจำนวนมากมีผลต่อการวางแบบตัดผ้าได้เช่นกัน การวางแบบตัดผ้าจำนวนมากส่วนใหญ่จะเป็นการวางแบบตัดโดยระบบอุตสาหกรรมจะประหยัดผ้าได้มากกว่า ซึ่งการตัดผ้าเพียงตัวเดียวจำนวนของการใช้ผ้ามากกว่าการตัดผ้าจำนวนมาก

2.4.5 โครงสร้างของผ้า

โครงสร้างที่เกิดจากการทอ จากการถักและจากการอัด เป็นต้น ซึ่งแต่ละโครงสร้าง มีวิธีการวางแบบตัดย่อมไม่เหมือนกัน และมีความยากง่ายในการวางแบบตัดที่ต่างกัน

2.4.6 ข้อควรคำนึงถึงในการวางแบบตัดบนผ้าโดยทั่วไป ดังนี้

1) ควรพิจารณาเครื่องหมายบนแบบตัด เช่น วางผ้าตามยาว วางผ้าตามเฉียง หรือวางผ้าตามลักษณะของเกรนผ้าที่กำหนดบนแบบตัด วางสันทับผ้า วางริมผ้า แขนหน้าแขนหลัง หรือชิ้นซ้ายชิ้นขวา เป็นต้น

2) ควรรีดผ้าให้เรียบก่อนวางแบบตัดทุกครั้ง

3) ต้องการวางแบบตัด 2 ชิ้น ที่เป็นสันทบผ้า ให้วางแบบตัดพอดีสันทบผ้า โดยไม่ให้แบบตัดหรือผ้าเหลื่อมล้ำกัน

4) ควรวางแบบตัดชิ้นใหญ่ลงก่อน แล้วจึงวางชิ้นเล็กแทรกตามเนื้อผ้าส่วนที่เหลือควรวางส่วนที่มีความกว้างที่สุดไว้ที่ปลายผ้า ให้ผ้าส่วนที่เหลือติดต่อกันเป็นผืนกว้าง เช่น ชายเสื้อหรือชายกระโปรง

5) ควรวางสาบเสื้อที่มีลักษณะเป็นเส้นตรงให้อยู่ริมผ้าเสมอ

6) ควรวางแบบตัดที่มีเกรนตรง ให้ขนานกับแนวเส้นด้ายของผ้า ถ้าต้องการให้ได้เกรนตรงควรใช้ไม้บรรทัดวัดจากแนวริมผ้าเข้าไปถึงแนวเกรนผ้าที่หัวและท้ายวัดให้ได้เท่ากัน

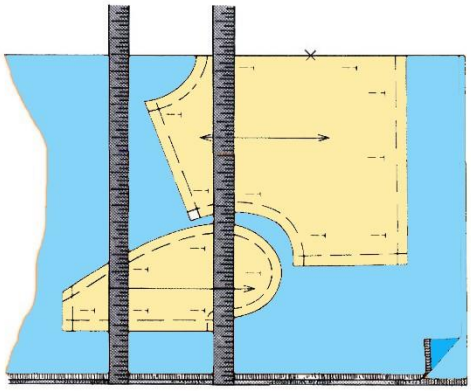
7) ควรวางแบบตัดให้ครบทุกชิ้น วางให้ประหยัดเนื้อผ้ามากที่สุด

8) ควรกลัดเข็มหมุดให้ห่างจากริมของแบบตัดประมาณ 2 – 3 เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการทำเครื่องหมายลงบนผ้า

2.4.7 ข้อควรคำนึงถึงในการวางแบบตัดเสื้อผ้า ดังนี้

เมื่อทำแบบตัดเสื้อผ้าเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งเสื้อ แขนเสื้อ ปกเสื้อ และผ้าชิ่นต้องทำเครื่องหมายลงในแบบตัด พร้อมทั้งการเผื่อตะเข็บ เพื่อความถูกต้องตามแบบที่กำหนดในการวางแบบตัด ในการตัดผ้า และการทำเครื่องหมายบนผ้า มีข้อควรคำนึงถึงในการวางแบบตัดเสื้อ ดังนี้

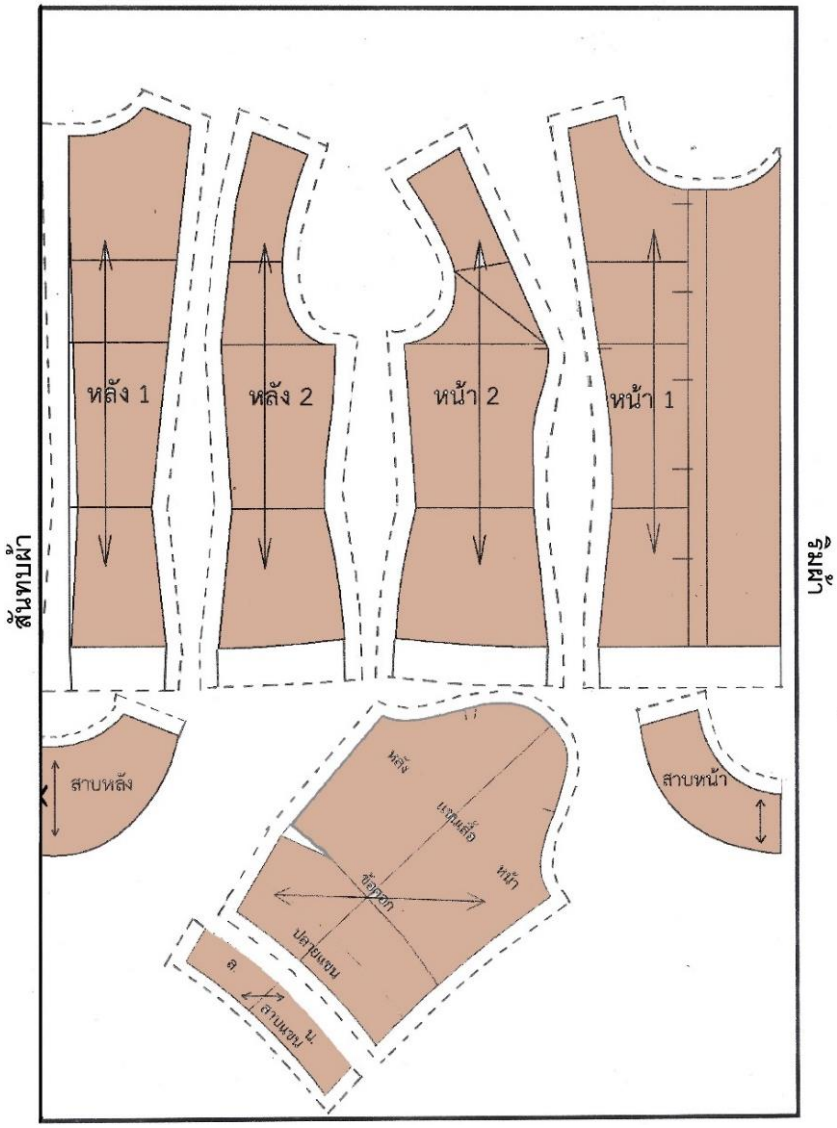
1) ควรเผื่อตะเข็บให้ครบทุกชิ้นก่อนวางแบบตัด
2) ควรใส่เกรนผ้าในแบบตัดให้เรียบร้อย
3) ควรวางแบบตัดที่เป็นสันทบวางที่เส้นสันทบผ้า
4) ควรใช้ไม้บรรทัดวัดแนวเกรนผ้ากับริมผ้าให้เท่ากันตลอดแนว
5) ควรกลัดเข็มหมุดให้ห่างจากตะเข็บเย็บ 2 – 3 เซนติเมตร

ภาพที่ 4.28 วิธีการวางแบบตัดเสื้อ

2.4.8 การวางแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น

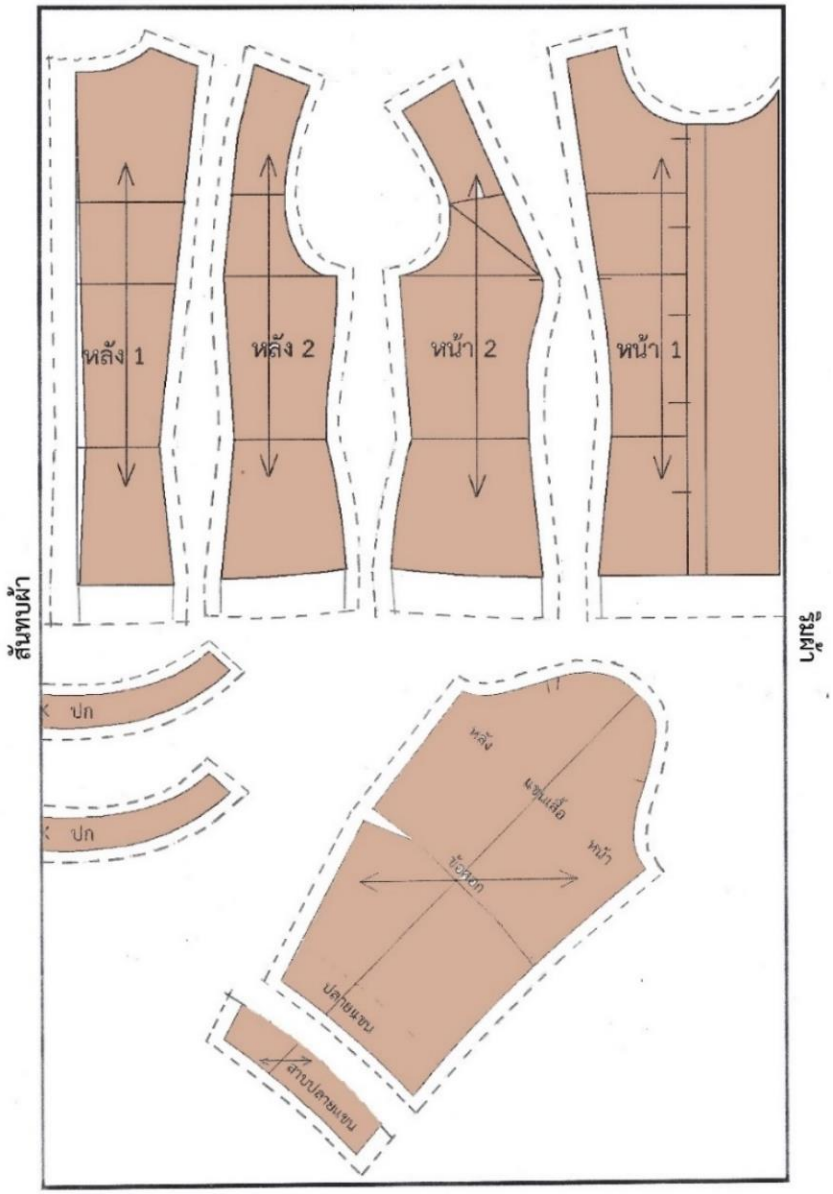
วางแบบตัดบนผืนผ้าโดยการทบผ้าเป็น 2 ชั้น วางแนวเกรนผ้าตามยาว วางทบผ้าด้านถูกขึ้นไว้ด้านนอกและผ้าด้านผิดประกบกัน ส่วนแขนเสื้อและสาบแขนเกรนผ้าวางขนานกับหน้าผ้า เมื่อนำมาตัดเย็บแขนมีความยืดหยุ่นในขณะสวมใส่ (เจียรพรรณ โสภโณ, ม.ป.ป., หน้า 69)

ภาพที่ 4.29 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น

2.4.9 การวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

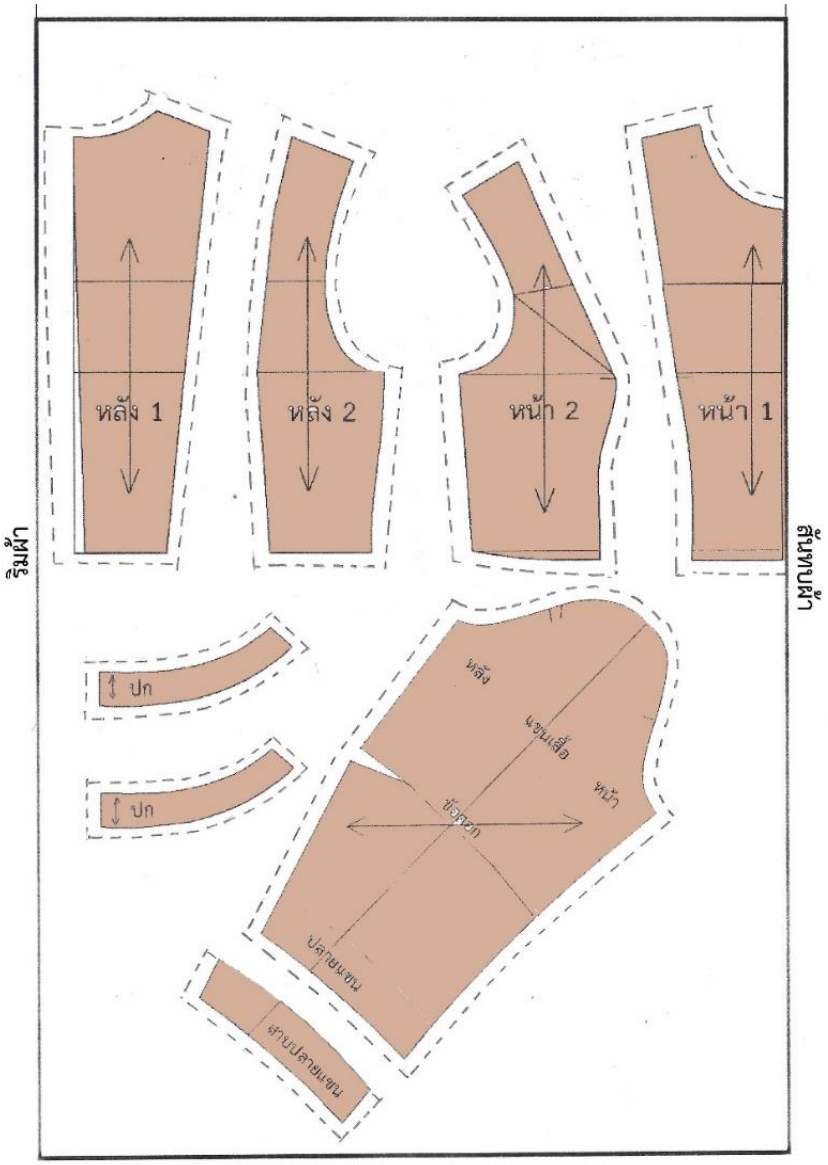
วางแบบตัดบนผืนผ้าโดยการทบผ้าเป็น 2 ชั้น วางแนวเกรนผ้าตามยาว วางทบผ้าด้านถูกขึ้นไว้ด้านนอกและผ้าด้านผิดประกบกัน ส่วนแขนเสื้อและสาบแขนเกรนผ้าวางขนานกับหน้าผ้า ปกเสื้อตัดสันทบกลางหลัง 2 ชิ้นตามแนวยาวผ้า

ภาพที่ 4.30 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจิตรลดาและอมรินทร์

2.4.10 การวางแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

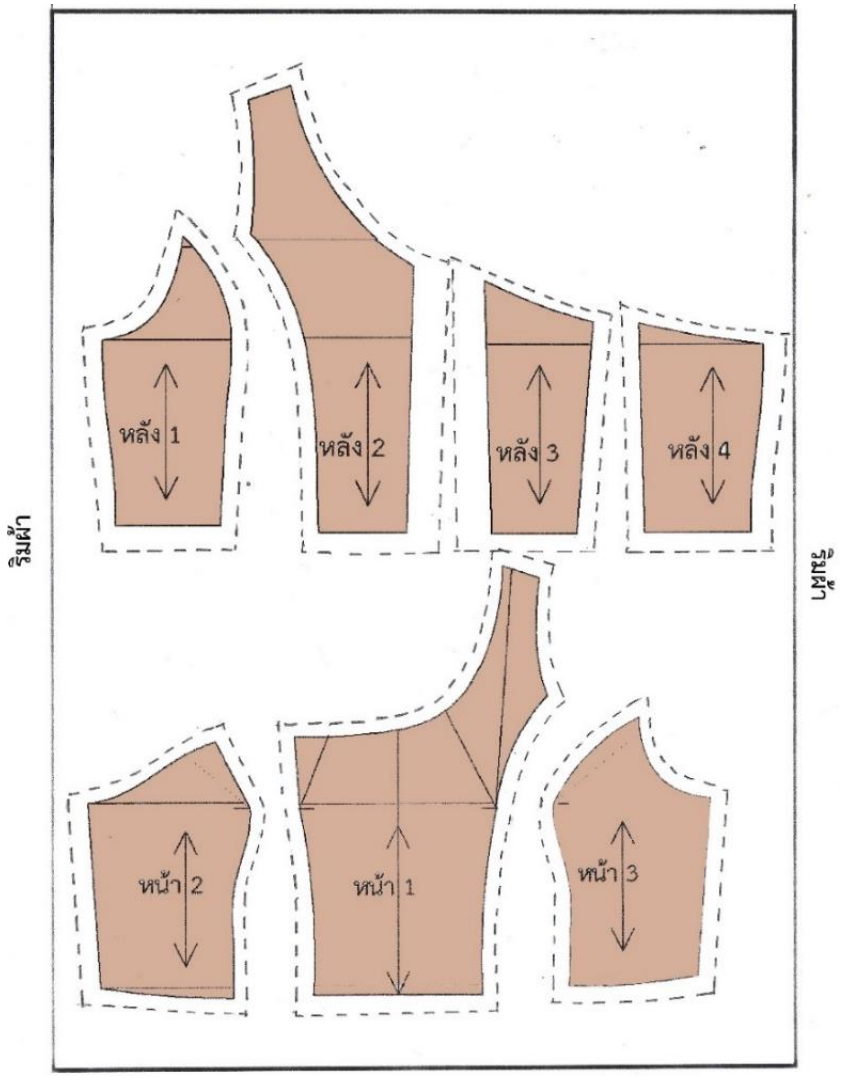
วางแบบตัดบนผืนผ้าโดยการทบผ้าเป็น 2 ชั้น วางแนวเกรนผ้าตามยาว วางทบผ้าด้านถูกขึ้นไว้ด้านนอกและผ้าด้านผิดประกบกัน ส่วนแขนเสื้อและสาบแขนเกรนผ้าวางขนานกับหน้าผ้า ปกเสื้อต้องวางแบบตัดที่ไม่มีแนวสันทบแผ่นหลังจะได้ทั้งหมด 4 ชิ้น ปกวางตามแนวยาวหรือผ้าเกรนเฉลียงได้ตามต้องการ

ภาพที่ 4.31 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยบรมพิมานและศิวาลัย

2.4.11 การวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

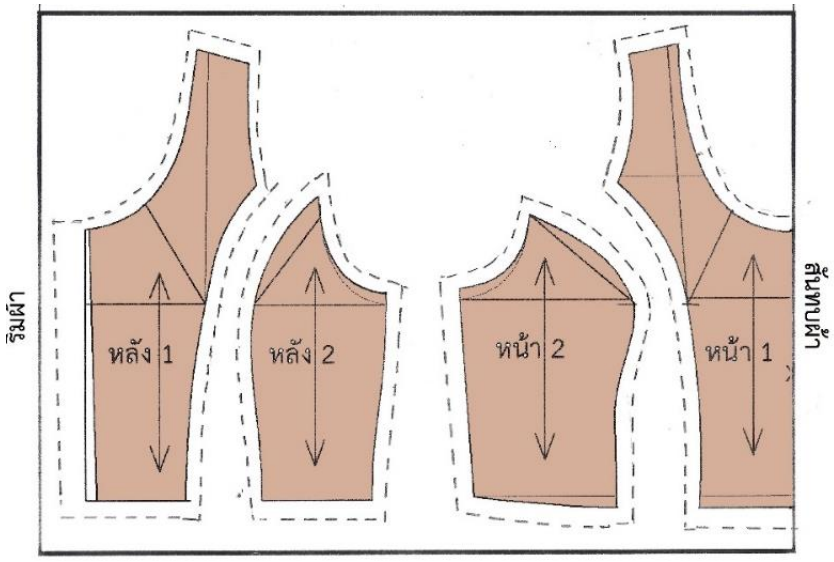
วางแบบตัดบนผืนผ้าชั้นเดียววางแนวตามยาวเกรนผ้าทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง วางผ้าด้านถูกขึ้นด้านบน และให้วางผ้าซับในเช่นเดียวกับตัวนอกใช้ซับในกลับเป็นสาบหลบในแทนสาบเสื้อ สิ่งสำคัญในการกดรอยเสื้อตัวนอกให้สอดกระดาษด้านสีไว้ใต้ผ้าแล้วกดรอย ส่วนการกดรอยเสื้อซับในให้สอดกระดาษใต้แบบตัดแต่ให้ด้านกระดาษสีติดกับผ้าซับใน

ภาพที่ 4.32 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยจักรีและจักรพรรดิ์

2.4.12 การวางแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต

วางแบบตัดบนผืนผ้าโดยการทบผ้าเป็น 2 ชั้น วางทบผ้าด้านถูกขึ้นไว้ด้านนอกและผ้าด้านผิดประกบกัน วางแนวเกรนผ้าตามยาวแผ่นหน้าวางสันทบผ้าด้านหลังวางริมผ้า และให้วางผ้าซับในเช่นเดียวกับตัวนอกใช้ซับในกลับเป็นสาบหลบในแทนสาบเสื้อ

ภาพที่ 4.33 วิธีการวางแบบตัดเสื้อชุดไทยดุสิต

2.5 การทำเครื่องหมายสัญลักษณ์ลงบนผ้า

การกำหนดแนวเส้นสำหรับเย็บและเครื่องหมายลงบนผ้าด้านผิดหรือด้านในผ้า การกำหนดแนวเย็บหรือการทำเครื่องหมายลงบนผ้า ทำหลังจากการตัดผ้าและก่อนที่จะเอาแบบตัดออกจากผ้า มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับชนิดของผ้า (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2565, หน้า 134-138)

2.5.1 การทำเครื่องหมายก่อนนำผ้าออกจากแบบตัด

เพื่อสะดวกในการเย็บแต่ละตำแหน่งให้ตรงกัน เช่น ตำแหน่งแนวอก แนวเอว และแนวสะโพก เป็นต้น เพื่อให้เสื้อผ้าที่เย็บออกมาถูกต้องตรงตามตำแหน่งที่กำหนดควรทำเครื่องหมาย ดังนี้ (พรรณงาม สุวรรณเสวก, ม.ป.ป., หน้า 207-208)

1) ตำแหน่งที่เส้นกลางตัวชิ้นหน้า และชิ้นหลัง ในกรณีที่ไม่มีแนวเปิดชิ้นหน้าหรือแนวเปิดชิ้นหลัง ต้องบากแนวกึ่งกลางไว้เพื่อสะดวกในการประกอบชิ้นอื่นเข้าด้วยกัน เช่น สาบคอเสื้อ หรือปกเสื้อ

2) ตำแหน่งรังดุม

3) ตำแหน่งกึ่งกลางแขน แนวแขนชิ้นหน้า และแนวแขนชิ้นหลัง

4) ตำแหน่งแนวตะเข็บข้าง จุดตัดกับเส้นอก เส้นเอว และเส้นสะโพก

5) ตำแหน่งพิเศษที่แบบเสื้อผ้าบังคับเฉพาะแบบ เช่น แนวจีบ แนวป้าย และแนวต่อเส้นตามแนวยาวปริ๊นเซสไลน์

2.5.2 การทำเครื่องหมายลงบนผ้ามีวิธีทำ 5 วิธี ดังนี้

1) การใช้ลูกกลิ้งกดลงบนกระดาษกดรอย เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากเพราะเป็นวิธีที่ง่าย และสะดวกที่สุดแต่มีข้อควรระวัง ดังนี้

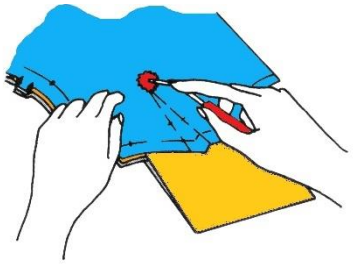
(1) ควรใช้กระดาษกดรอยที่เคลือบด้วยเทียนไข

(2) ควรใช้ลูกกลิ้งปลายมนสำหรับผ้าเนื้อบางและลูกกลิ้งปลายแหลมสำหรับผ้าเนื้อหนา

(3) ควรทดลองกดกับเศษผ้าก่อนว่าต้องการความหนักเบาเพียงใด

(4) ควรเลือกสีกระดาษกดรอยให้ใกล้เคียงกับสีผ้า จะใช้กระดาษกดรอยสีอ่อนหรือสีเข้มกว่าสีของผ้าก็ได้

(5) ควรกดรอยทางด้านผิดของผ้า ไม่ให้สีของกระดาษกดรอยปรากฏมาบนผ้าด้านนอก

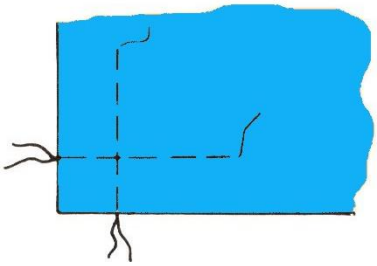
ภาพที่ 4.34 วิธีการใช้ลูกกลิ้งกดลงบนกระดาษกดรอย

2) การใช้จักรเนา ใช้ได้เฉพาะผ้าที่เลาะด้วยการใช้จักรเนา และไม่ปรากฏรอยเท่านั้น นิยมใช้กับผ้าหลายสีอยู่ในผืนเดียวกัน หรือผ้าที่มีเส้นด้ายหนาและนุ่ม ถ้าใช้ลูกกลิ้งกดรอยแล้วมองไม่เห็นต้องใช้จักรเนาเดินห่าง ๆ ทับไปบนแบบตัดแล้วดึงแบบตัดออกจากผ้า

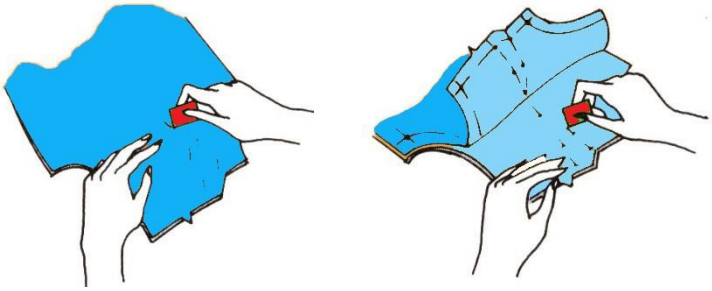
ภาพที่ 4.35 วิธีการใช้จักรเนา

3) การเนาด้วยมือ ใช้กับผ้าที่เกิดรอยง่ายหรือทำให้ผ้าเกิดรอยแยกเมื่อใช้ลูกกลิ้งกดรอย การเนาด้วยมือใช้เข็มและด้ายเส้นเล็ก ใช้วิธีเนาไม่เท่ากัน แล้วดึงด้ายเนาออกทันทีเมื่อไม่ต้องการใช้แล้ว

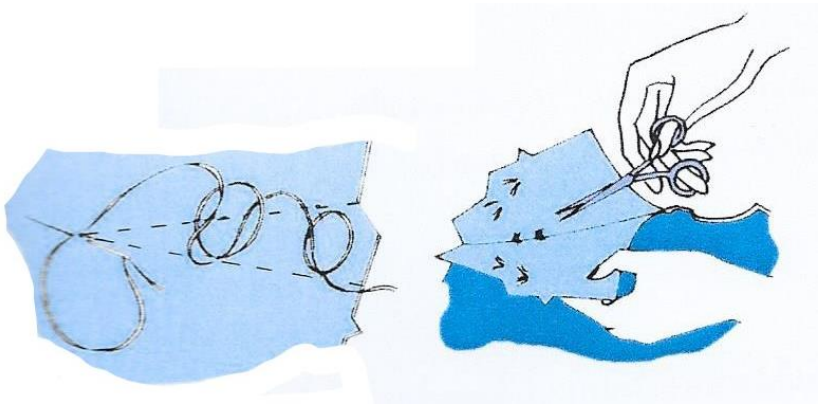
ภาพที่ 4.36 วิธีการเนาด้วยมือ

4) การใช้ชอล์กสี วิธีนี้ต้องกลัดเข็มหมุดลงที่จุดสำคัญก่อน จึงใช้ไม้บรรทัดวางตามแนวขีดเส้นด้วยชอล์กสี และชอล์กสีต้องมีเส้นที่บางแหลมคมเสมอ

ภาพที่ 4.37 วิธีการใช้ชอล์กสี

5) การทำเครื่องหมายแบบช่างเสื้อชาย เหมาะสำหรับผ้าที่มีเนื้อหนา และกดรอยไม่เห็นก่อนที่จะนำแบบตัดออก ให้ใช้ด้ายเนาไปบนผ้าทั้งสองชิ้น โดยดึงด้ายเนาไม่ให้ตึง ปล่อยให้เหลือด้ายไว้ให้เป็นห่วงหลวม ๆ เพื่อให้มีด้ายติดอยู่เท่ากันทั้งสองด้าน เมื่อแยกผ้าทั้งสองชิ้นแยกออกจากกันให้ใช้กรรไกรตัดเส้นด้ายระหว่างกลางของชิ้นผ้าทั้งสองให้เท่า ๆ กัน

ภาพที่ 4.38 วิธีการทำเครื่องหมายแบบช่างเสื้อชาย

2.5.3 การทำเครื่องหมายลงบนผ้าด้วยการใช้ลูกกลิ้งทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1) การวางผ้าโดยให้ด้านถูกประกบกัน

(1) ควรกลัดเข็มหมุดให้ห่างจากเส้นที่กดรอย 2 – 3 เซนติเมตร โดยรอบเพื่อสะดวกในการสอดกระดาษกดรอย และการเคลื่อนย้ายกระดาษกดรอย

(2) ควรพับกระดาษกดรอยตามแนวยาว พับให้ด้านที่เคลือบด้วยเทียนไขประกบเข้าหากันแล้วสอดผ้าให้อยู่ระหว่างกลางของกระดาษกดรอยด้านที่เคลือบด้วยเทียนไข เมื่อกดรอยแล้วจะติดทั้งด้านบนและด้านล่าง

(3) ควรใช้ลูกกลิ้งกดไปตามเส้น ถ้าเป็นแนวตรงให้ใช้ไม้บรรทัดสั้นวางให้พอดีกับเส้นแล้ว กดรอยจะช่วยทำให้เที่ยงตรงและรวดเร็วยิ่งขึ้น

(4) ควรกดรอยให้เลยเส้นออกไป เพื่อให้เส้นตัดกันจนสุดริมผ้าที่ตัดทุก ๆ ตำแหน่งที่เป็นมุม เช่น เส้นแนวเอว แนวชายกระโปรง แนวชายเสื้อ แนวปลายแขน และแนวเกล็ด

(5) ควรกดรอยแนวปลายเกล็ดเป็นเส้นตามขวาง เพื่อเป็นการสิ้นสุดของปลายเกล็ด

(6) ควรกดรอยเส้นตามขวางที่แนวตะเข็บข้าง โดยเฉพาะตำแหน่งเอว สะโพกบน สะโพกล่าง เพื่อสะดวกในการกลัดเข็มหมุด ใช้เป็นแนวในการเย็บต่อไป

2) การวางผ้าโดยให้ด้านผิดประกบกัน

(1) ควรกลัดเข็มหมุด ให้ห่างจากเส้นที่กดรอย 2 – 3 เซนติเมตร โดยรอบเพื่อสะดวกในการสอดกระดาษกดรอย และการเคลื่อนย้ายกระดาษกดรอย

(2) ควรพับกระดาษกดรอยตามแนวยาว ให้ด้านที่เคลือบด้วยเทียนไขอยู่ด้านนอก แล้วสอดกระดาษกดรอยให้อยู่ระหว่างกลางของผ้าทั้ง 2 ชิ้น เมื่อกดรอยแล้วจะติดทั้งด้านบนและด้านล่าง

(3) ควรใช้ลูกกลิ้งกดลงไปตามเส้น ถ้าเป็นแนวตรงให้ใช้ไม้บรรทัดสั้นวางให้พอดีกลับเส้น แล้วกดรอยจะช่วยทำให้เที่ยงตรง และรวดเร็วยิ่งขึ้น

(4) ควรกดรอยให้เลยเส้นออกไปจนสุดริมผ้าที่ตัด เพื่อให้เส้นตัดกันที่เป็นมุมทุกตำแหน่ง เช่น เส้นแนวเอว แนวชายกระโปรง แนวชายเสื้อ แนวไหล่ แนวปลายแขนและแนวเกล็ด เป็นต้น

(5) ควรกดรอยแนวปลายเกล็ดให้เป็นเส้นตามขวาง เพื่อเป็นเครื่องหมายการสิ้นสุดของเกล็ด เพื่อสะดวกในการเย็บ

(6) ควรกดรอยเส้นตามขวางที่แนวตะเข็บข้าง โดยเฉพาะตำแหน่งแนวเอว สะโพกบน สะโพกล่าง แนวต่อจุดอก เป็นต้น เพื่อสะดวกในการกลัดเข็มหมุด เพื่อเป็นแนวในการเย็บต่อไป

3. การเย็บเสื้อชุดไทย

ปัจจุบันเสื้อผ้าสำเร็จรูปเสื้อผ้าชุดไทยได้มีการจำหน่ายอยู่ทั่วไป บางครั้งการสวมใส่ไม่พอดีกับรูปร่าง อาจมีการแก้ไขเพื่อให้เข้ารูปร่างก่อนไปสวมใส่ซึ่งทำให้เสียเวลา ผู้ประกอบการห้องเสื้อบางรายได้เห็นความสำคัญของการออกแบบและผลิตเสื้อผ้าเหมาะสมกับรูปร่างต้องมีการวัดตัวที่ถูกต้อง ลักษณะของการออกแบบเสื้อ

ตลอดจนวิธีการตัดเย็บที่ถูกต้องและเรียบร้อย ออกมาตามแบบที่ต้องการ แต่สำหรับการตัดเย็บเสื้อผ้าชุดไทยนั้นอาจมีรายละเอียดที่มากกว่าเสื้อผ้าปกติทั่ว ๆ ไป มีวิธีการเย็บอย่างไรจากสิ่งที่ยากให้ง่ายและมีความประณีตเรียบร้อย ตะเข็บไม่รั้งตึงและต้องการสวมใส่สบาย ขั้นตอนการเย็บจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เสื้อผ้าชุดไทยออกมาตามแบบที่กำหนดไว้ ดังนี้

3.1 การเย็บประกอบตัวเสื้อ

เทคนิคการเย็บในแต่ละตำแหน่งขึ้นอยู่กับแบบของตัวเสื้อลักษณะต่าง ๆ กันซึ่งประกอบด้วยตัวเสื้อแผ่นหน้า แผ่นหลัง แขนเสื้อ สาบปลายแขน และปกเสื้อ แนวเปิด ปิดของตัวเสื้อด้านหน้าหรือด้านหลัง ขั้นตอนการเย็บมีความแตกต่างกัน

3.1.1 ขั้นตอนการเย็บเสื้อชุดไทยแบบมีแขน

การเย็บเสื้อชุดไทยแบบมีแขน ได้แก่ เสื้อชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย วิธีการเย็บจะคล้ายกัน สรุปขั้นตอนการเย็บได้ ดังนี้

1) เย็บกันยืดคอเสื้อ ทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง
2) เย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์ ชิ้นที่ 1 และชิ้นที่ 2 เข้าด้วยกัน ทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง
3) เย็บต่อเส้นกลางตัวแผ่นหลัง
4) เย็บเจาะรังกระดุมผ้า แผ่นหน้าสาบด้านขวา ทั้งหมด 5 รังกระดุม
5) เย็บต่อตะเข็บไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลังให้ติดกัน
6) เย็บกลับสาบคอให้เรียบร้อย หรือมีปกเย็บกลับปกให้เรียบร้อย
7) เข้าปกเสื้อกับตัวเสื้อ พร้อมสาบเสื้อ
8) เย็บอีสหัวแขน
9) เย็บสาบปลายแขนให้เรียบร้อย
10) เย็บตะเข็บใต้ท้องแขนเสื้อ รีดแบะตะเข็บ สอยปลายแขนให้เรียบร้อย
11) เย็บตะเข็บข้างของตัวเสื้อ รีดแบะตะเข็บ
12) เข้าแขนเสื้อกับตัวเสื้อโดยให้เส้นกึ่งกลางแขนและเส้นต่อตะเข็บไหล่ตรงกัน
13) พับชายเสื้อเย็บกลับสาบเสื้อที่ชายสอยให้เรียบร้อย
14) เจาะรังดุมที่สาบเสื้อด้านใน และติดกระดุมให้เรียบร้อย

หมายเหตุ

เสื้อชุดไทยบรมพิมานและชุดไทยศิวาลัย ที่มีแนวเปิดด้านหลังยังไม่เข้าตะเข็บข้าง นำเสื้อแผ่นหลังต่อเข้ากับตัวผ้าซิ่นและติดซิปหลังให้เสร็จ เข้าปกให้เสร็จจึงเย็บตะเข็บข้างเข้าวงแขน

3.1.2 ขั้นตอนการเย็บเสื้อชุดไทยแบบไม่มีแขน

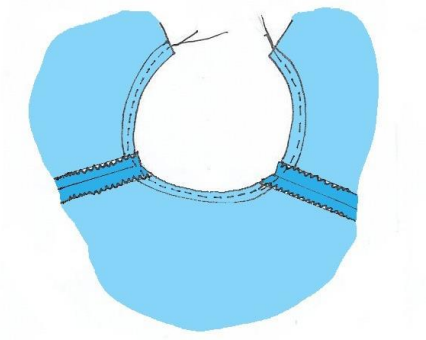
การเย็บเสื้อชุดไทยแบบไม่มีแขน ได้แก่ เสื้อชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์ และชุดไทยดุสิต วิธีการเย็บจะคล้ายกัน สรุปขั้นตอนการเย็บได้ ดังนี้

1) เย็บกันยืดคอเสื้อ ทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง
2) เย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์ ชิ้นที่ 1 และชิ้นที่ 2 เข้าด้วยกัน ทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง
3) เย็บต่อตะเข็บไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลังให้ติดกัน
4) เย็บกลับสาบคอ เย็บกันเหลื่อมรอบคอให้เรียบร้อย (ใช้ซับในเต็มตัวเย็บกลับ)
5) เย็บกลับสาบแขนเสื้อ (ใช้ซับในเต็มตัวเย็บกลับ) เย็บกันเหลื่อม
6) ล่วงกลับตัวเสื้อแผ่นหลังม้วนสอดช่องไหล่ดึงกลับด้านถูกออก รีดให้เรียบ
7) นำผ้าซิ่นแผ่นหลังต่อเข้ากับเอวเสื้อแผ่นหลังติดซิปที่เส้นกลางหลัง
8) นำผ้าซิ่นแผ่นหน้าต่อเข้ากับเอวเสื้อแผ่นหน้า
9) ต่อแนวเส้นตะเข็บข้างเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลัง
10) ทำชายซิ่นให้สำเร็จด้วยการสอยซ่อนด้ายหรือสอยฟันปลา

3.1.3 เทคนิคการเย็บส่วนประกอบตัวเสื้อชุดไทย

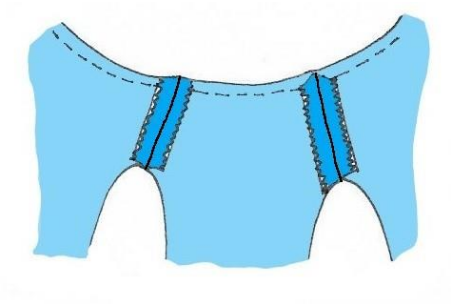
1) วิธีการเย็บส่วนประกอบของเสื้อแผ่นหน้าและเสื้อแผ่นหลัง

(1) การเย็บกันยืดคอหน้าและคอหลัง ให้ห่างจากเส้นกดรอยประมาณ 0.2 เซนติเมตร ให้เย็บด้านแนวเผื่อเย็บ

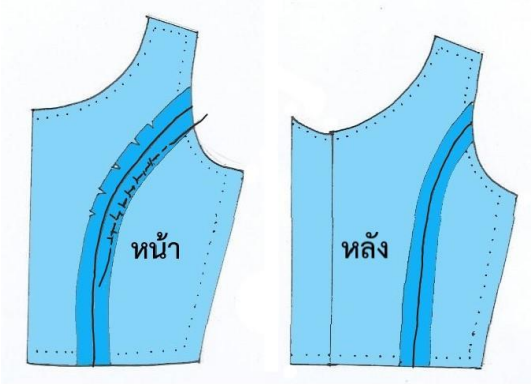
ภาพที่ 4.39 วิธีการเย็บกันยืดคอหน้าและคอหลัง

(2) การเย็บตะเข็บไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลังให้ติดกัน เย็บกันลุ่ย รีดแบะตะเข็บไหล่ให้แยกจากกัน

ภาพที่ 4.40 วิธีการเย็บตะเข็บไหล่แผ่นหน้าและแผ่นหลัง

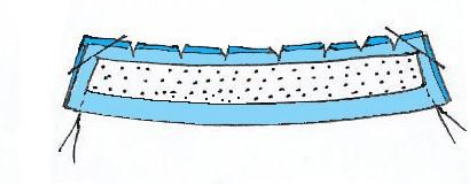
(3) การเย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์ เสื้อแผ่นหน้ารีดแบะตะเข็บแนวต่อส่วนที่โค้งเข้าให้ขริบตะเข็บเป็นระยะ ๆ เข้าไปให้ห่างจากเส้นกดรอยประมาณ 0.2 – 0.3 เซนติเมตร ส่วนที่โค้งออกให้เย็บฝีเข็มห่างที่ริมตะเข็บเผื่อเย็บเข้าไป 0.5 เซนติเมตร เย็บตลอดแนวโค้ง ส่วนเสื้อแผ่นหลังเย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์แนวเย็บโค้งไม่มากไม่ต้องขริบ รีดแบะตะเข็บให้เรียบ

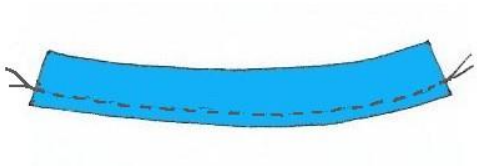

ภาพที่ 4.41 วิธีการเย็บต่อเส้นปริ๊นเซสไลน์

2) วิธีการเย็บปกเสื้อ และสาบคอเสื้อ

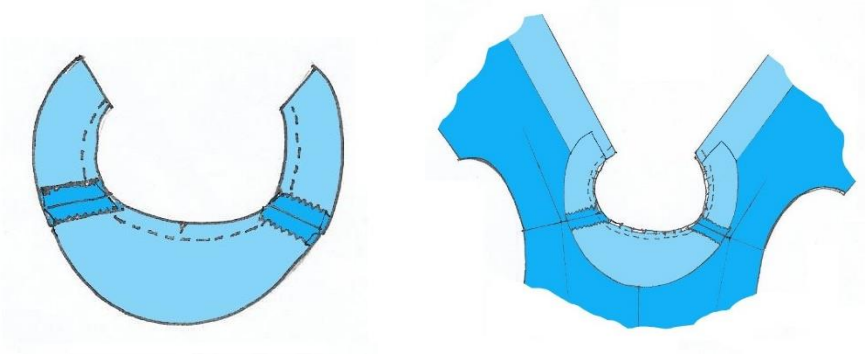
(1) การเนาหรือรีดผ้ารองในติดกับปกเสื้อ เย็บโดยรอบปกและขริบตะเข็บแนวโค้งปกตัดมุมปก พับแนวเผื่อตะเข็บเข้ามาในตัวปกรีดโดยรอบให้เรียบ และกลับปกด้านถูกออกด้านนอกรีดให้เรียบเนาฐานปกให้ติดกันตามแนวเส้นกดรอย

ภาพที่ 4.42 วิธีการเย็บปกเสื้อ

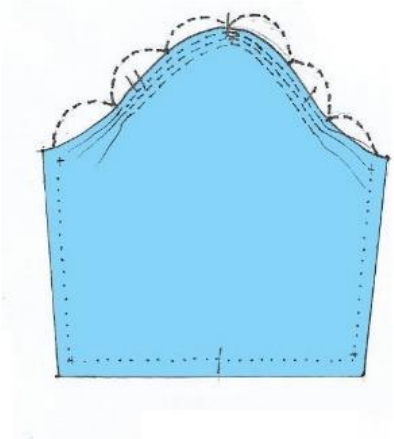
(2) การเย็บสาบคอเสื้อ นำสาบคอเสื้อแผ่นหน้ามาต่อเข้ากับสาบเสื้อแผ่นหลังและรีดแบะตะเข็บ พับสาบหลบในก่อนแล้วนำสาบคอมาวางบนตัวเสื้อโดยให้ด้านถูกประกบกันเย็บโดยรอบคอ ขริบรอบคอเย็บกันเหลื่อม และกลับสาบเข้าด้านในสอยรอบสาบให้เรียบร้อย

ภาพที่ 4.43 วิธีการเย็บกลับสาบคอเสื้อ

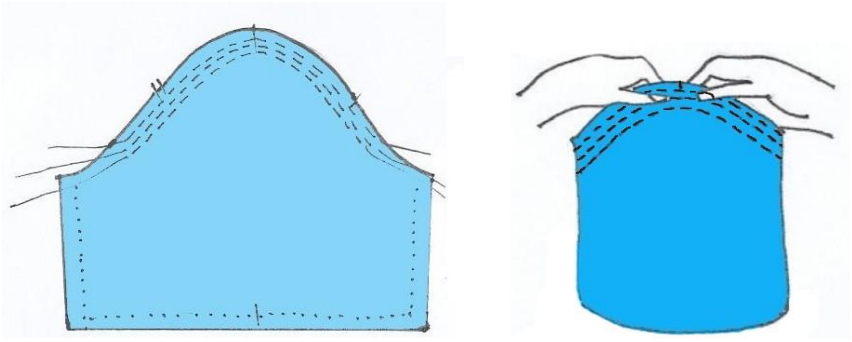
3) วิธีการเย็บส่วนประกอบแขนเสื้อ

(1) การเย็บอีสหัวแขนเสื้อ โดยแบ่งหัวแขนถึงแนวเผื่อเย็บตะเข็บข้างเป็น 3 ส่วน เริ่มอีสส่วนที่ 2 ของแขนหน้าและแขนหลัง เย็บอีสทั้งหมด 3 เส้น ปรับระยะฝีเข็มห่าง 3 – 4 โดยเริ่มที่เส้นกดลอยด้านบนและด้านล่างห่างจากเส้นกดลอยด้านละ 0.5 เซนติเมตร

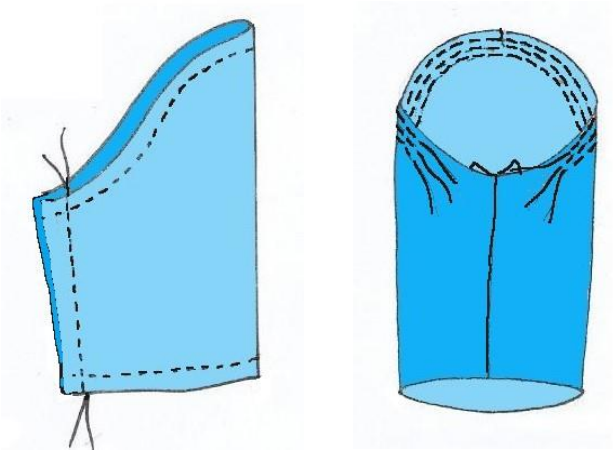
ภาพที่ 4.44 วิธีการแบ่งแนวอีสหัวแขนเสื้อ

(2) การดึงเส้นด้ายที่เย็บอีสหัวแขน ให้ดึงรูดเส้นด้าย 3 เส้น ด้านถูกของผ้าพร้อมกันทุกเส้น ดึงรูดเข้าไปที่กึ่งกลางหัวแขนให้เส้นด้ายตึงทุกเส้น ทิ้งไว้สักพักแล้วค่อย ๆ ผ่อนด้ายคายแนวรูดออกไม่ให้มีรอยรูดอยู่และนำไปเข้าวงแขนเสื้อ

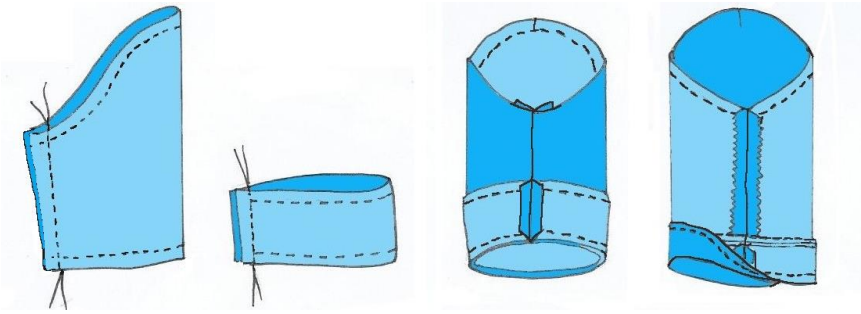
ภาพที่ 4.45 วิธีการเย็บอีสหัวแขนเสื้อ

(3) การเย็บตะเข็บใต้แขน นำตะเข็บใต้แขนแผ่นหน้าและแผ่นหลังมาเนาให้เส้นกดรอยตรงกันแล้วเดินจักรและกันลุ่ยตะเข็บข้างแขนรีดแบะตะเข็บให้เรียบ

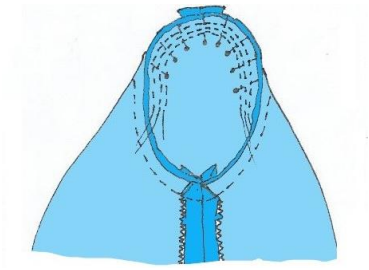
ภาพที่ 4.46 วิธีการเย็บตะเข็บใต้แขนเสื้อ

(4) การเย็บสาบปลายแขน เย็บสาบรีดแบะตะเข็บนำสาบปลายแขนไปเข้ากับปลายแขนเสื้อโดยให้ด้านถูกประกบกัน เย็บกันเหลื่อมสาบแขนและกลับแขนเข้าด้านใน และสอยปลายแขนให้สำเร็จ

ภาพที่ 4.47 วิธีการเย็บสาบปลายแขนเสื้อ

(5) การเย็บแขนเสื้อเข้ากับวงแขนตัวเสื้อ นำแขนเสื้อที่อีสหัวแขนแล้วมาเข้ากับวงแขนเสื้อให้เส้นกึ่งกลางแขนกับตะเข็บไหล่ตรงกัน และกลัดเข็มหมุดเริ่มจากหัวแขนทั้งสองฝั่งมาที่ตะเข็บใต้แขน ใช้เข็มเนาแล้วเย็บจักรและเย็บกันลุ่ยวงแขน

ภาพที่ 4.48 วิธีการเย็บแขนเสื้อเข้ากับวงแขนตัวเสื้อ

4) วิธีการเย็บประกอบปกเสื้อเข้ากับตัวเสื้อ

(1) นำปกเสื้อมาวางบนตัวเสื้อให้ด้านถูกประกบกันให้กึ่งกลางปกกับกึ่งกลางคอตรงกันและปลายปกอยู่ที่เส้นกลางตัวหน้า เนาปกติดกับตัวเสื้อ

(2) พับสาบเสื้อที่เส้นสาบเกยวางทับปกทั้งสองข้าง และนำสาบคอวางทับปกเสื้อ เนาและเดินจักร ขริบรอบคอเย็บกันเหลื่อม

(3) กลับสาบเสื้อเข้าไปด้านใน สอยสาบปิดตะเข็บ

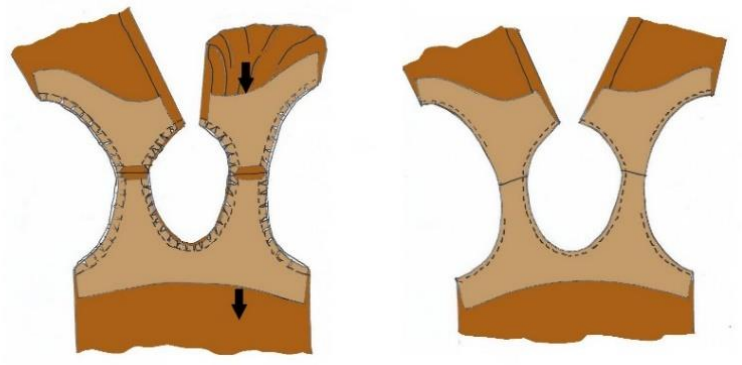
(1) (2) (3)

ภาพที่ 4.49 วิธีการเย็บประกอบปกเสื้อเข้ากับตัวเสื้อ

5) วิธีการเย็บกลับสาบเสื้อไม่มีแขน

(1) เย็บรอบวงคอขริบตลอดแนวเย็บกันเหลื่อมรอบวงคอด้านถูก และเย็บวงแขนให้สาบประกบด้านถูกกับตัวเสื้อขริบรอบวงแขน กลับสาบโดยม้วนเสื้อแผ่นหลังสอดเข้าช่องไหล่มายังเสื้อแผ่นหน้า

(2) ดึงกลับมาด้านถูกและเย็บกันเหลื่อมที่วงแขนจากด้านล่างขึ้นด้านบน

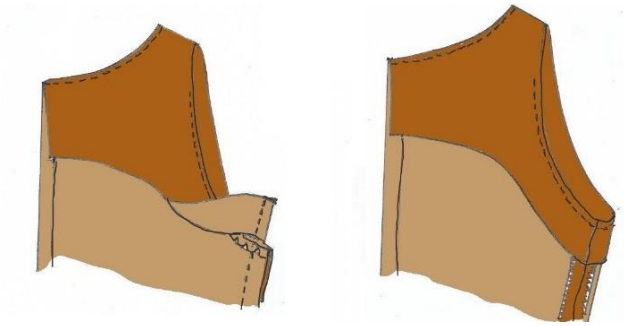
(1) (2)

ภาพที่ 4.50 วิธีการเย็บกลับสาบเสื้อไม่มีแขน

6) วิธีการเย็บตะเข็บข้างเสื้อแผ่นหน้าและแผ่นหลังให้ติดกัน

(1) โดยพลิกสาบเสื้อที่แนววงแขนขึ้นด้านบนเย็บตะเข็บข้างจากจากสาบลงไปจุดที่ต้องการ

(2) เรียบแบะตะเข็บกันลุ่ยริมสาบโดยรอบ เย็บตรึงสาบกับตะเข็บข้าง

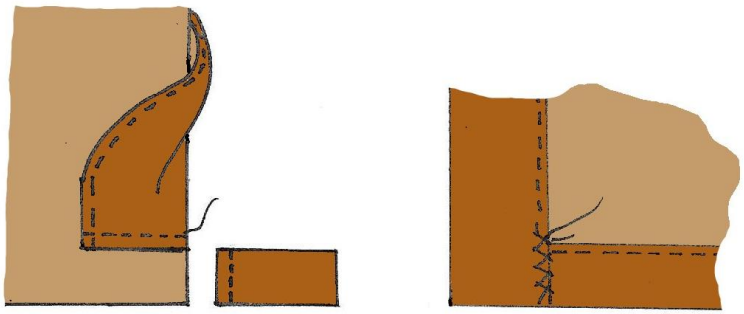
(1) (2)

ภาพที่ 4.51 วิธีการเย็บตะเข็บข้างเสื้อ

7) วิธีการพับตัดแนวชายเสื้อให้สำเร็จ

(1) พับตลบสาบเสื้อออกมาด้านนอก โดยให้นำด้านถูกประกบกัน

(2) เย็บจากริมสันทบผ้าหรือแนวตัดสาบเข้าไปถึงริมสาบเย็บย้ำ ตัดผ้าส่วนที่เผื่อตะเข็บออกกลับแนวสาบเสื้อเข้าด้านใน พับรีดชายเสื้อขึ้นเนาและสอยให้เรียบร้อย

(1) (2)

ภาพที่ 4.52 วิธีการเนาพับชายเสื้อสอย

8) วิธีการเย็บรังดุมกุ๊นด้วยผ้า ภาพที่ 4.53

(1) ความกว้างของผ้าเจาะรังดุมเท่ากับเส้นผ่านศูนย์กลางของกระดุมบวก 3 เซนติเมตร ความยาว 5 เซนติเมตร วางผ้าเจาะรังดุมเกรนเฉลียง

(2) วางผ้าเจาะรังดุมด้านถูกของผ้า ความกว้างของรังดุมวัดจากกึ่งกลางรังดุมข้างละ 0.3 – 0.4 เซนติเมตร เดินจักรโดยรอบรังดุม

(3) ใช้กรรไกรตัดรังดุมเป็นปากฉลามทั้ง 2 ข้าง และนำผ้าที่ทำรังดุมเข้าไปในช่องที่ตัด

(4) กลับผ้าเข้าไปด้านในของผ้าตัวนอก ใช้เตารีดที่ช่องสี่เหลี่ยมให้เรียบ

(5) ทบผ้าที่ทำรังดุมทั้งสองข้างเข้ามาที่ปากรังให้เท่ากันแล้วรีดให้เรียบ

(6) เปิดแนวผ้าด้านถูกขึ้นเย็บจักรทับที่ปากรังดุมย้ำ 2 – 3 ครั้งทั้งสองข้าง

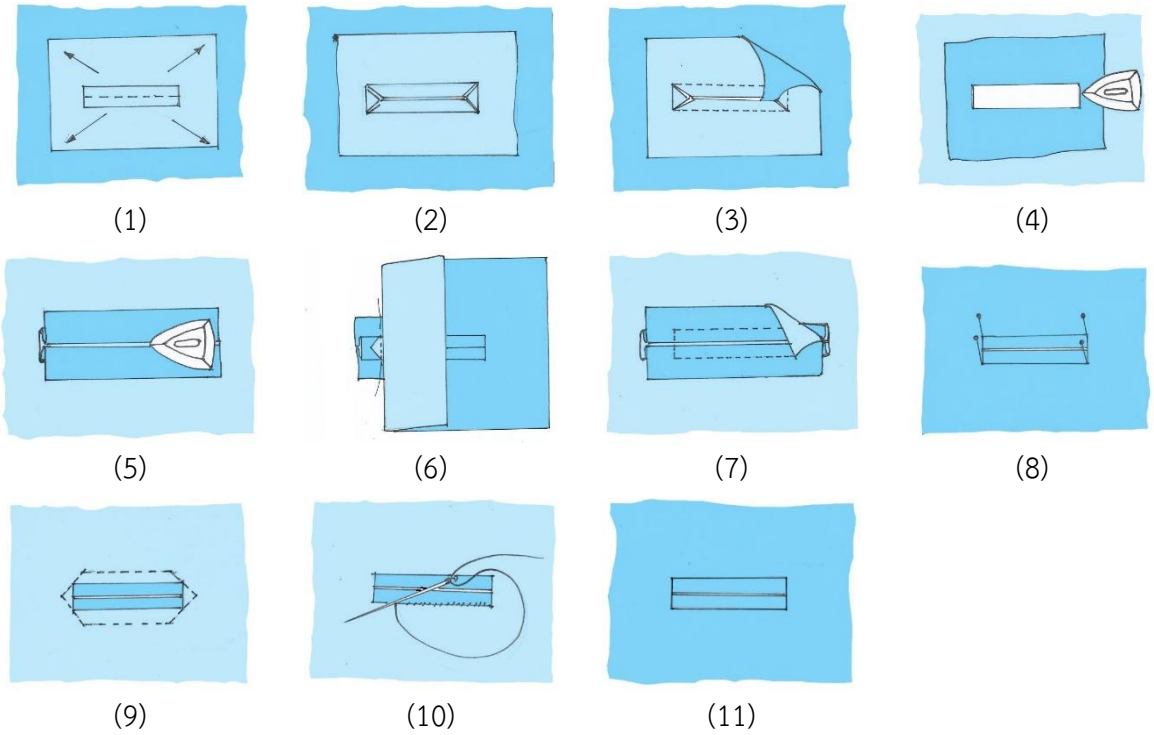
(7) ตัดผ้าทำรังดุมให้เล็กลงโดยรอบ

(8) กลับผ้าด้านถูกขึ้นใช้เข็มหมุดปักลงที่มุมปากรังดุม และใช้ดินสอจุดด้านล่างไว้

(9) ตัดผ้าตามแนวรังดุมด้านสาบเสื้อ แล้วให้ผ้าส่วนที่ตัดเข้าไปอยู่ด้านในรอบรังดุม

(10) สอยปิดรอบรังดุมให้เรียบร้อย

(11) รังดุมสำเร็จ

ภาพที่ 4.53 วิธีการเย็บรังดุมกุ๊นด้วยผ้า

3.2 การเย็บเครื่องเกาะเกี่ยว

การเย็บเครื่องเกาะเกี่ยวประเภทต่าง ๆ ต้องมีเทคนิคในการเย็บที่ทำให้เครื่องเกาะเกี่ยวมีความคงทนและเรียบร้อยสวยงาม สำหรับเครื่องเกาะเกี่ยวแต่ละประเภทมีการเย็บที่แตกต่างกัน ซึ่งควรเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเย็บอย่างถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรก ควรฝึกทำให้ได้อย่างประณีตและมีความชำนาญ วิธีการเย็บเครื่องเกาะเกี่ยวที่ใช้สำหรับชุดไทยมี ดังนี้ (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2565, หน้า 53-55)

3.2.1 วิธีการกำหนดจำนวนของรังดุม

จำนวนรังดุมที่ต้องการขึ้นอยู่กับจำนวนของกระดุมลบด้วย 1 โดยเริ่มวัดจากเส้นกลางคอหน้าลงมา 1.5 – 2 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับเสื้อมีขนาดเล็กหรือใหญ่ เป็นรังดุมเม็ดแรกและวัดจากชายเสื้อขึ้นไปโดยประมาณ 8 – 10 เซนติเมตร มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความยาวของตัวเสื้อให้เป็นรังดุมเม็ดสุดท้าย วัดจากรังดุมเม็ดแรกถึงรังดุมเม็ดสุดท้ายได้เท่าไรหารด้วยจำนวนของกระดุมลบด้วย 1 ดังนี้

ตัวอย่าง

รังดุมเม็ดแรกถึงรังดุมเม็ดสุดท้าย = 21 เซนติเมตร

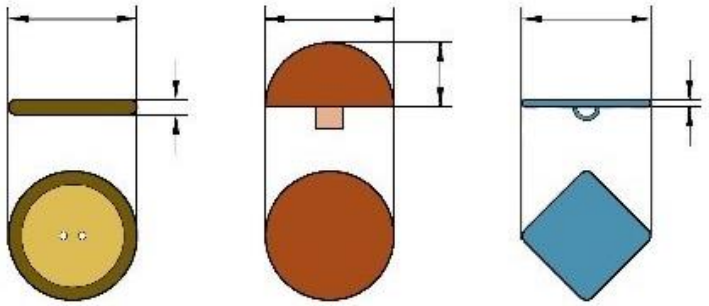
จำนวนของกระดุม 4 เม็ด ลบ 1 = 4 – 1 = 3

= 21÷3 = 7 เซนติเมตร

ได้รังดุมระยะห่างกัน 7 เซนติเมตร มีกระดุมทั้งหมด 4 เม็ด

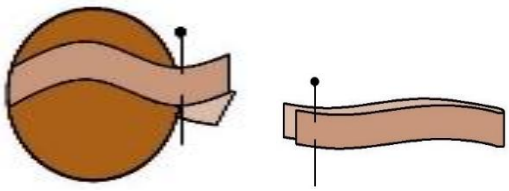
3.2.2 วิธีการกำหนดความยาวของรังดุมได้ 2 วิธี

1) วิธีที่ 1 การกำหนดความยาวของรังดุม โดยวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของกระดุม บวกด้วยความหนาของกระดุมเป็นความยาวของรังดุม

ภาพที่ 4.54 วิธีที่ 1 การกำหนดความยาวของรังดุม

2) วิธีที่ 2 การกำหนดความยาวของรังดุม โดยใช้เชือกวัดรอบกระดุม เข็มหมุดมากลัดไว้นำเชือกออกจากกระดุม วัดความยาวของรังดุม

ภาพที่ 4.55 วิธีที่ 2 การกำหนดความยาวของรังดุม

3.2.3 วิธีการเย็บรังดุมและตำแหน่งกระดุมมี 2 วิธี

1) การเย็บรังดุมและตำแหน่งกระดุมเสื้อแบบหญิง ภาพที่ 4.56 (1)

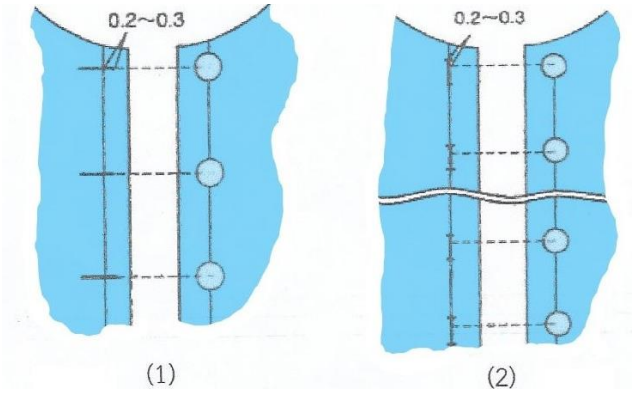
(1) รังกระดุมตามแนวขวางเสื้อชิ้นหน้าด้านขวามือ วัดออกจากเส้นกลางตัว 0.3 เซนติเมตร เริ่มจากจุดที่วัดออกไปจากเส้นกลางตัววัดเข้าเท่ากับความยาวของรังดุมที่ต้องการ

(2) เย็บกระดุมตามแนวขวางของรังดุม ให้เย็บตำแหน่งเส้นกลางตัวพอดี

2) การเย็บรังดุมและตำแหน่งกระดุมเสื้อแบบชาย ภาพที่ 4.56 (2)

(1) การเย็บรังดุมตามแนวยาวของเสื้อชิ้นหน้าด้านซ้ายมือ ตำแหน่งรังดุมที่เส้นกลางตัว

(2) การเย็บกระดุมแนวเส้นกลางตัวให้ตำแหน่งต่ำจากหัวรังดุมลงมาประมาณ 1/8 นิ้ว (0.3 เซนติเมตร)

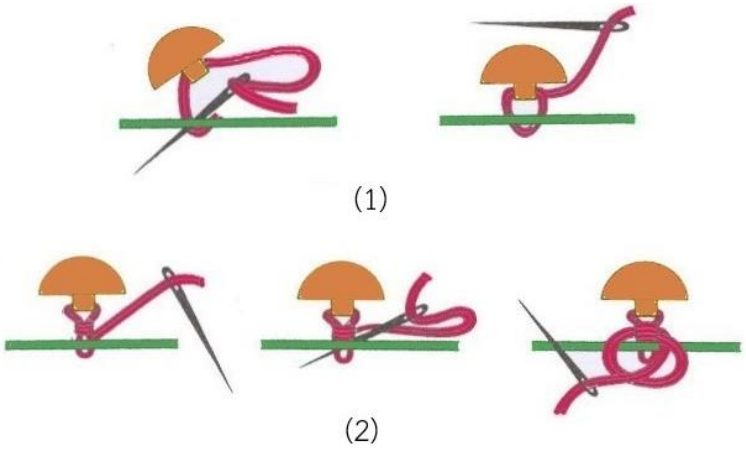
ภาพที่ 4.56 วิธีการเย็บรังดุมและตำแหน่งเย็บกระดุมเสื้อตามแนวขวางและตามแนวยาว

3.2.4 การเย็บกระดุมสำหรับเสื้อชุดไทย

วิธีการเย็บกระดุมเสื้อชุดไทย ตำแหน่งกระดุมอยู่ที่เส้นกลางตัวแผ่นหน้าพอดี ใช้ด้ายเย็บ 2 เส้น และเส้นด้ายต้องสีเดียวกับผ้า ดังนี้

1) กำหนดตำแหน่งที่ต้องการเย็บ ให้วางกระดุมตำแหน่งที่ได้กำหนดไว้ ใช้เข็มแทงขึ้นลงระหว่างผ้ากับกระดุม ประมาณ 3 – 5 ครั้ง ภาพที่ 4.57 (1)

2) ใช้ด้ายพันรอบใต้ก้านของกระดุม 4 รอบ แล้วนำเข็มลงไปจบด้านล่างของผ้า เพื่อทำปมกันไม่ให้ด้ายหลุด ภาพที่ 4.57 (2)

ภาพที่ 4.57 วิธีการเย็บกระดุมเสื้อชุดไทย

สรุป

การดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยพระราชนิยม โดยการนำแบบตัดเสื้อเบื้องต้นมาดัดแปลงให้เป็นแบบเสื้อชุดไทยทั้ง 8 แบบ นำแบบเสื้อเบื้องต้นแผ่นหน้าปิดเกล็ดที่วงแขน 1 – 1.5 เซนติเมตร และให้บวกเผื่อหลวม

โดยรอบ 4 เซนติเมตร เหมาะสำหรับชุดไทยพระราชนิยม ปรับขยายที่แนวเส้นอก แนวเส้นเอว และแนวเส้นสะโพกล่าง และดัดแปลงแบบตัดแขนเสื้อเบื้องต้นให้เป็นแขนเสื้อชุดไทย ก่อนที่จะดัดแปลงแบบตัดเป็นเสื้อชุดไทยแบบต่าง ๆ แบ่งเสื้อที่มีลักษณะเหมือนกันแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ เสื้อที่สวมใส่นอกผ้าซิ่น ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ และเสื้อที่เย็บต่อแนวเอวกับผ้าซิ่น ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์ และชุดไทยดุสิต นอกจากนี้กระบวนการต่าง ๆ ที่ต้องใช้ทักษะการปฏิบัติการตัดเย็บที่มีความถูกต้อง และเหมาะสมนอกจากนี้ การคำนวณผ้า การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด การใส่เครื่องหมายบนแบบตัดในเรื่องของการใส่เกรนผ้า มีทั้งเกรนตามยาว เกรนตามขวาง และเกรนเฉลียง ต้องวางแบบตัดตามเกรน เมื่อนำผ้ามาวางแบบตัด ต้องเตรียมแบบตัด การเผื่อเย็บ การตรวจสอบแบบตัดให้ถูกต้อง วางสันทบ วางริมผ้า และวางเกรนเฉลียง เมื่อวางแบบตัดต้องคำนึงถึงตำแหน่งการวางแบบตัด และวางแบบตัดให้ครบทุกชิ้น การกลัดเข็มหมุดและวิธีการตัดผ้าเมื่อตัดผ้าแล้วการทำเครื่องหมายลงบนผ้ากดรอยส่วนที่จะต้องนำมาเย็บต่อกันให้ตรง เช่น แนวต่อจุดอก จุดเอว จุดเส้นสะโพก เป็นต้น ตำแหน่งที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อขั้นตอนเย็บเสื้อชุดไทยได้ การเย็บเสื้อต้องเย็บไปตามลำดับก่อนหลังและไม่ข้ามขั้นตอน ทำให้ส่วนของเสื้อที่เย็บสำเร็จได้ตามรูปแบบที่ต้องการและเพื่อนำไปประกอบกับชิ้นส่วนอื่น ๆ ต่อไป

คำถามท้ายบท

1. อธิบายวิธีการดัดแปลงแบบตัดเสื้อชุดไทยเรือนต้น มาโดยสังเขป
2. จงบอกวิธีการเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัดชุดไทยมีกี่วิธี อะไรบ้าง
3. จงบอกข้อควรคำนึงถึงในการวางแบบตัดเสื้อ มาโดยสังเขป
4. จงบอกวิธีการทำเครื่องหมายลงบนผ้ามีกี่วิธี อะไรบ้าง
5. อธิบายขั้นตอนการเย็บชุดไทยดุสิต มาโดยสังเขป

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2565). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

_____. (2565). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

เจียรพรรณ โสภโณ. (ม.ป.ป.). **เรียนตัดเสื้อสตรี ชุดนพเก้า 8 เสื้อชุดไทย**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์ 50.

นุจิรา รัศมีไพบูลย์. (2559). **เทคนิคการตัดเย็บ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

พรรณงาม สวรรณเสวก. (ม.ป.ป.,). **การสร้างแบบและแยกแบบตัดเสื้อสตรี**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร

บทที่ 5

การตัดเย็บผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม

ชุดไทยพระราชนิยมประกอบด้วยชุดไทย 8 แบบ โดยแบ่งเป็นชุดผ้าซิ่นป้าย 3 แบบ ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ ชุดจีบหน้านาง 5 แบบ ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์และชุดไทยดุสิต ซึ่งในการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจะแบ่งออกเป็น 2 ได้แก่ ผ้าซิ่นป้าย และผ้าซิ่นจีบหน้านาง ในการดัดแปลงแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นให้เป็นแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยต้องประกอบด้วย การเผื่อเย็บ การทำเครื่องหมายลงบนแบบตัด การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด การวางแบบตัดผ้าและการกดรอยลงบนผ้า รวมถึงการตัดเย็บประกอบชิ้นส่วนของผ้าซิ่น และเข้าใจลำดับขั้นการเย็บก่อนหลังเพื่อทำให้งานที่ได้ง่ายขึ้นมีความเรียบร้อยและสวยงาม

1. การดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม

การดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยมในที่นี้ หมายถึง แบบตัดกระโปรง แผ่นหน้า แผ่นหลัง และขอบเอว โดยการนำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นมาปรับความยาวให้เป็นแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ ส่วนชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์และชุดไทยดุสิต ใช้แบบตัดเสื้อเบื้องต้นที่ปรับแบบตัดแล้วมาลอกแบบตัดแนวเส้นเอว และแนวเส้นสะโพกล่าง ของแผ่นหน้าและแผ่นหลัง เพื่อต่อความยาวของผ้าซิ่นโดยวัดจากเอวลงไปตามความยาวที่ต้องการ แล้วจึงนำไปดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยต่อไป

1.1 วิธีการปรับแบบตัดกระโปรงเบื้องต้น

นำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นแผ่นหน้าและแผ่นหลัง มาปรับเป็นผ้าซิ่นสิ่งที่ต้องปรับ ได้แก่ เส้นแนวเอว เส้นแนวสะโพกล่าง และเส้นแนวชายกระโปรง ดังนี้

1.1.1 การดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหน้า

1) นำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นแผ่นหน้า ต่อความยาวกระโปรงโดยวัดจากแนวเอวลงไปถึงชายกระโปรงตามต้องการ

2) ความกว้างของชายกระโปรงเท่ากับความกว้างของสะโพกล่างขีดเส้นตรงลงไปถึงชายกระโปรง

3) ปรับชายผ้าซิ่นเข้าไป 2.5 – 3 เซนติเมตร ขีดเส้นจากตะเข็บข้างจากเส้นสะโพกล่างถึงชายผ้าซิ่นที่วัดสอบเข้า

4) พับทบกระดาษที่เส้นกลางตัวหน้าจากเอวถึงชายผ้าซิ่น ลอกแบบตัดทุกเส้นแล้วคลี่กระดาษออกเป็นแบบตัดเต็มตัว

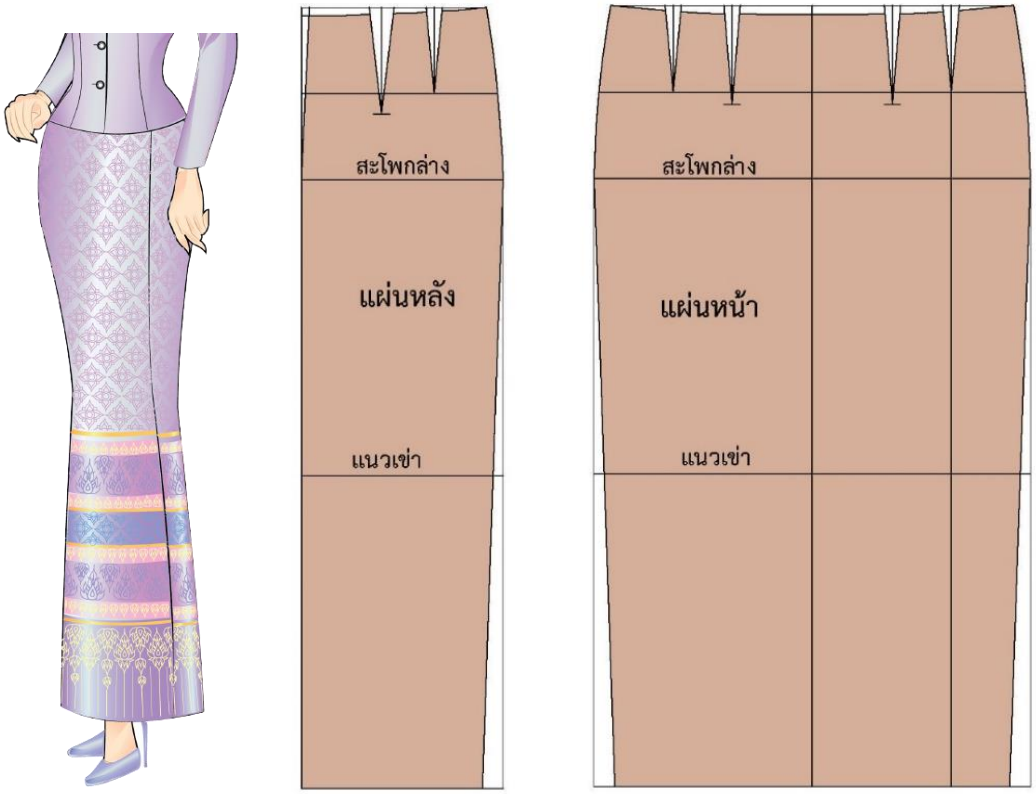
5) ขีดเส้นแนวป้ายเกล็ดที่ 2 ด้านซ้ายลงไปถึงชายผ้าซิ่น การที่ขีดเส้นในป้ายที่ตำแหน่งใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะรูปร่างของแต่บุคคล แนวอาจใช้เกล็ดที่ 1 หรืออยู่ระหว่างเกล็ดที่ 1 กับเกล็ดที่ 2 ทำได้ตามความเหมาะสม

1.1.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหลัง

1) นำแบบตัดกระโปรงเบื้องต้น ต่อความยาวกระโปรงตามต้องการมีความกว้างของชายกระโปรงเท่ากับความกว้างของสะโพกล่างขีดเส้นตรงลงไปถึงชายกระโปรง

2) ปรับชายผ้าซิ่นเข้าไป 2.5 – 3 เซนติเมตร ขีดเส้นตะเข็บข้างจากเส้นสะโพกล่างถึงชายผ้าซิ่นที่วัดสอบเข้า

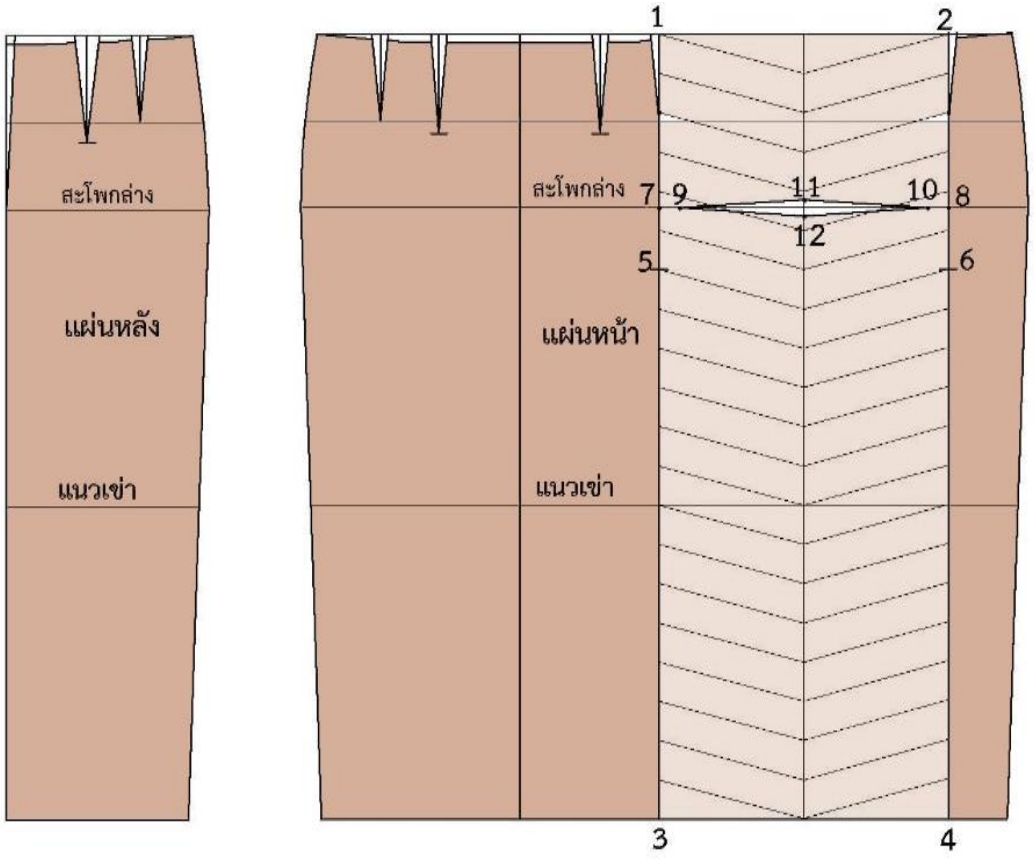
3) เส้นกลางตัวแผ่นหลังเผื่อแนวติดซิป 4 เซนติเมตร

ภาพที่ 5.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

1.2 การดัดแปลงแบบตัดผ้าชิ่นป้าย

นำแบบตัดผ้าชิ่นป้ายแผ่นหน้า ที่ปรับแบบตัดเรียบร้อยแล้วมาแยกแนวชิ่นป้ายด้านหน้า ตั้งแต่แนวเอวถึงแนวชายกระโปรง ส่วนแบบตัดแผ่นหลังใช้แบบตัดเดิมที่ปรับแบบตัดแล้ว ขั้นตอนการทำผ้าชิ่นป้าย ดังนี้ (จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2565, หน้า 23)

ภาพที่ 5.2 วิธีการทำผ้าชิ่นป้าย

1.2.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าชิ่นป้ายแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้า ขีดเส้นแนวป้ายตัดแยกตำแหน่งเกล็ดที่ 2 ด้านดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = 30 – 40 เซนติเมตร เป็นแนวป้ายผ้าชิ่นแผ่นหน้า

3 – 4 = 1 – 2 ความกว้างแนวป้ายที่ชายผ้าชิ่น

1 – 5 = 30 เซนติเมตร เย็บแนวป้ายต่ำจากแนวเอวลงไป

2 – 6 = 1 – 5 ขีดเส้นแนวเอวใหม่จากจุด 1 – 2

7 – 8 = แนวเส้นสะโพกล่าง

7 – 9 = 2 – 2.5 เซนติเมตร ปลายเกล็ดวัดจากห่างจากแนวป้าย

8 – 10 = 7 – 9

11 – 12= แนวจีบป้าย จากแนวเส้นสะโพกล่างขีดเส้นเกล็ดกว้างข้างละ 1 เซนติเมตร เย็บกันชายผ้าซิ่นห้อย

1.2.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหลัง

แบบตัดผ้าซิ่นป้ายแผ่นหลังได้ดัดแปลงแบบตัดเรียบร้อยแล้วพร้อมเผื่อเย็บและวางแบบตัดผ้า

1.2.3 วิธีการทำขอบเอวผ้าซิ่นป้าย

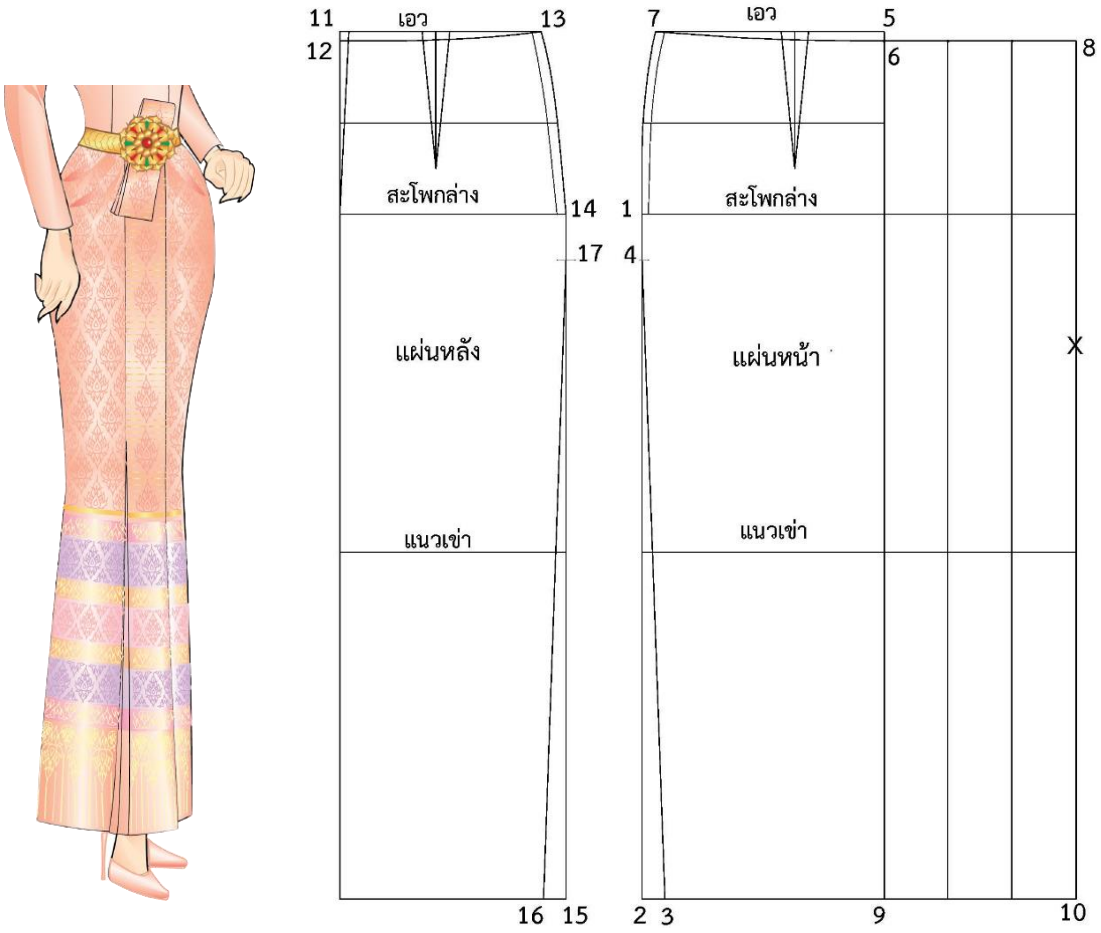
1) ตัดผ้าทำขอบเอวตามยาวเท่ากับรอบเอวบวก 10 เซนติเมตร
2) ตัดผ้าตัดผ้าตัวจริงทำขอบเอวกว้าง 10 เซนติเมตร
3) ตัดผ้าแข็งทำขอบ หรือผ้าขอบแข็งสำเร็จกว้าง 3 – 3.5 เซนติเมตร
4) ความกว้างของขอบเอวที่สำเร็จกว้าง 3 – 3.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 5.3 วิธีการทำขอบเอว

1.3 การดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง

นำแบบตัดเสื้อแผ่นหน้าและแบบตัดเสื้อแผ่นหลังที่ปรับแบบตัดเรียบร้อยแล้ว ลอกแบบตัดส่วนเอวลงไปถึงสะโพกล่างทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง วัดความยาวผ้าซิ่นจากแนวเอวถึงชายผ้าซิ่นตามความต้องการ วัดกว้างชายผ้าซิ่นเท่ากับความกว้างของสะโพกล่าง ขีดเส้นกรอบสี่เหลี่ยมทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง การที่ใช้แบบตัดเสื้อมาทำต้นแบบผ้าซิ่นจีบหน้านาง เพราะเสื้อชุดไทยที่มีความยาวเท่ากับเส้นเอวนำมาเย็บต่อกับตัวซิ่นจีบหน้านางจะต่อกันได้พอดี ขั้นตอนการทำผ้าซิ่นจีบหน้านาง ดังนี้

ภาพที่ 5.4 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง

1.3.1 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านางแผ่นหน้า

นำแบบตัดที่ปรับเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหน้านำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

1 – 2 = ขีดเส้นตะเข็บข้างตั้งฉากลงมาถึงชายผ้าซิ่น

2 – 3 = 2.5 – 3 เซนติเมตร ปลายสอบเข้า

1 – 4 = 5 เซนติเมตร จากแนวเส้นสะโพกล่างวัดลงขีดเส้นตะเข็บข้างใหม่จากจุด 3 – 4

5 – 6 = 1 เซนติเมตร โค้งเส้นแนวเอวใหม่จากจุด 6 – 7

6 – 9 = แนวเส้นกลางตัวหน้า

6 – 8 = 21 – 24 เซนติเมตร แบ่งเป็น 3 ช่องเท่ากัน (ช่องละ 7 – 8 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดและรูปร่าง)

9 – 10 = 6 – 8 แบ่งเป็น 3 ช่องเท่ากัน ขีดเส้นจากแนวเอวลงมาที่ชายผ้าซิ่น

1.3.2 วิธีการดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านางแผ่นหลัง

นำแบบตัดที่ปรับเรียบร้อยแล้ว โดยลอกแบบตัดแผ่นหลังนำมาดัดแปลงแบบตัด ดังนี้

11 – 12= 1 เซนติเมตร ลดแนวเอวลง โค้งเอวใหม่

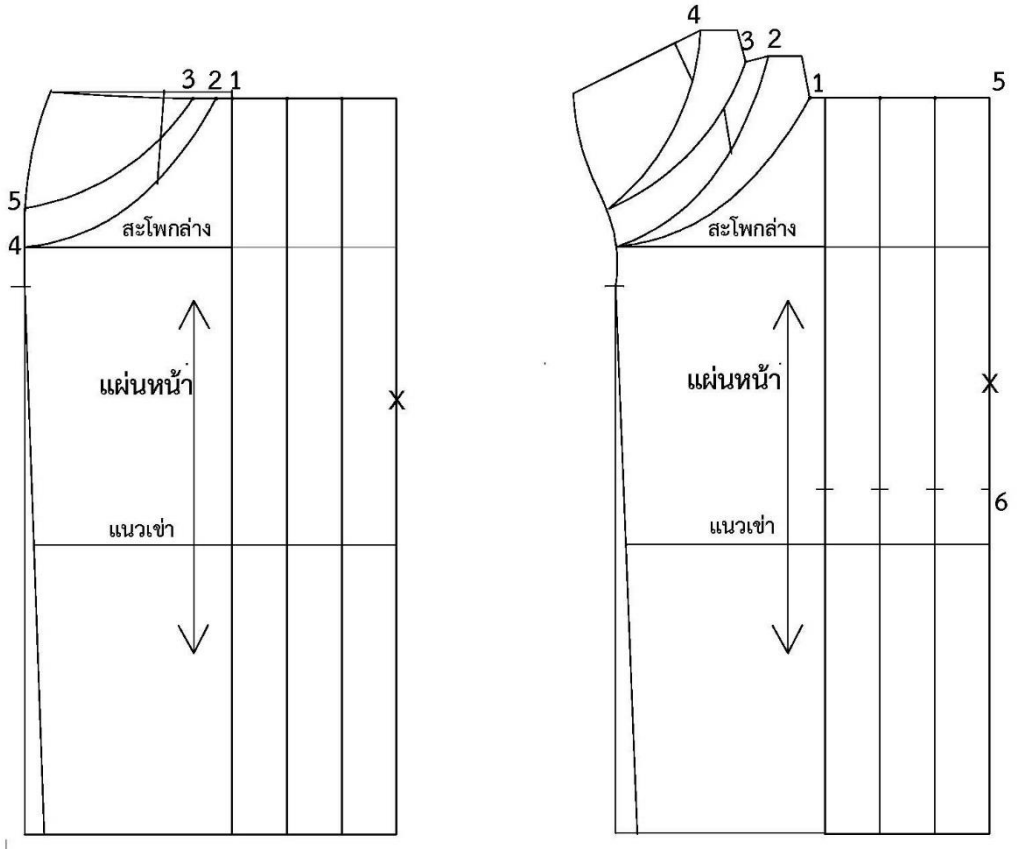
12 – 13= โค้งแนวเอวแผ่นหลังใหม่

15 – 16= 2.5 – 3 เซนติเมตร ปลายสอบเข้า

14 – 17= 5 เซนติเมตร จากแนวเส้นสะโพกล่างวัดลงขีดเส้นตะเข็บข้างใหม่

จากจุด 16 – 17

1.3.3 วิธีการดัดแปลงแบบตัดจีบเดรปแยกข้างแผ่นหน้า

(1) (2)

ภาพที่ 5.5 วิธีการดัดแปลงแบบตัดจีบเดรปแยกข้างแผ่นหน้า

1) วิธีการทำแบบตัดจีบเดรปแยกข้าง ปิดเกล็ดที่แนวเอวให้เรียบ ภาพที่ 5.5 (1)

1 – 2 = 2 เซนติเมตร

2 – 3 = 3 เซนติเมตร

จุด 4 อยู่ที่เส้นสะโพกล่าง โค้งเส้นจากจุด 2 – 4 ผ่านเส้นปลายเกล็ดที่ปิดไว้ ไม่ต้องโค้งเส้นมากเกินไปการเนาเกล็ดให้ติดกันทำได้ยาก

4 – 5 = 5 – 6 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับรูปร่างของผู้สวมใส่ โค้งเส้นจาก 3 – 5 เซนติเมตร โค้งเส้นให้สัมพันธ์กับเส้นแรก

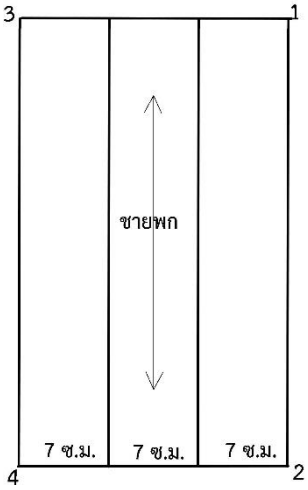
2) วิธีการทำแบบตัดจีบเดรปแยกข้าง ตัดเส้น 2 – 4 และ 3 – 5 เข้าไปชิดตะเข็บข้าง ภาพที่ 5.5 (2)

1 – 2 = 8 เซนติเมตร

3 – 4 = 7 เซนติเมตร

พับเกล็ดทั้ง 2 เกล็ด โค้งเส้นเอวใหม่

1.3.4 วิธีการทำแบบตัดชายพก

ภาพที่ 5.6 วิธีการทำชายพก

1 – 2 = 30 – 35 เซนติเมตร ความยาวชายพก

1 – 3 = 21 – 24 เซนติเมตร ความกว้างชายพกตามต้องการ

3 – 4 = 1 – 2 ขีดเส้นกรอบสี่เหลี่ยม แบ่ง 3 ช่อง ช่องละ 7 เซนติเมตร

2. การวางแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทยพระราชนิยม

การวางแบบตัดผ้าซิ่นป้ายและผ้าซิ่นจีบหน้านาง เป็นการนำชิ้นส่วนของแบบตัดทุกชิ้นที่ต้องการตัดไปวางลงบนผ้า การวางแบบตัดผ้าซิ่นที่มีลวดลายหรือมีลายเชิง ข้อควรระวังต้องวางลายให้ตรงกันโดยใช้เข็มหมุดล็อกลายผ้าเป็นช่วง ๆ ก่อนวางแบบตัดผ้า นอกจากนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การคำนวณผ้า การวางแบบตัด การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัด การเตรียมแบบตัด การวางแบบตัด และการทำเครื่องหมายลงบน สิ่งเหล่านี้ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 เพื่อให้ไว้ศึกษาทำความเข้าใจก่อนวางแบบตัดผ้าทุกครั้ง

2.1 การวางแบบตัดผ้าซิ่นป้าย

การวางแบบตัดเป็นการนำแบบตัดทุกชิ้นวางบนผ้าที่จัดเตรียมไว้ การวางแบบตัดต้องคำนึงถึงทิศทางการวางแบบตัด การทำเครื่องหมาย และการจัดลำดับการทำงาน ดังนี้

2.1.1 การเตรียมแบบตัด

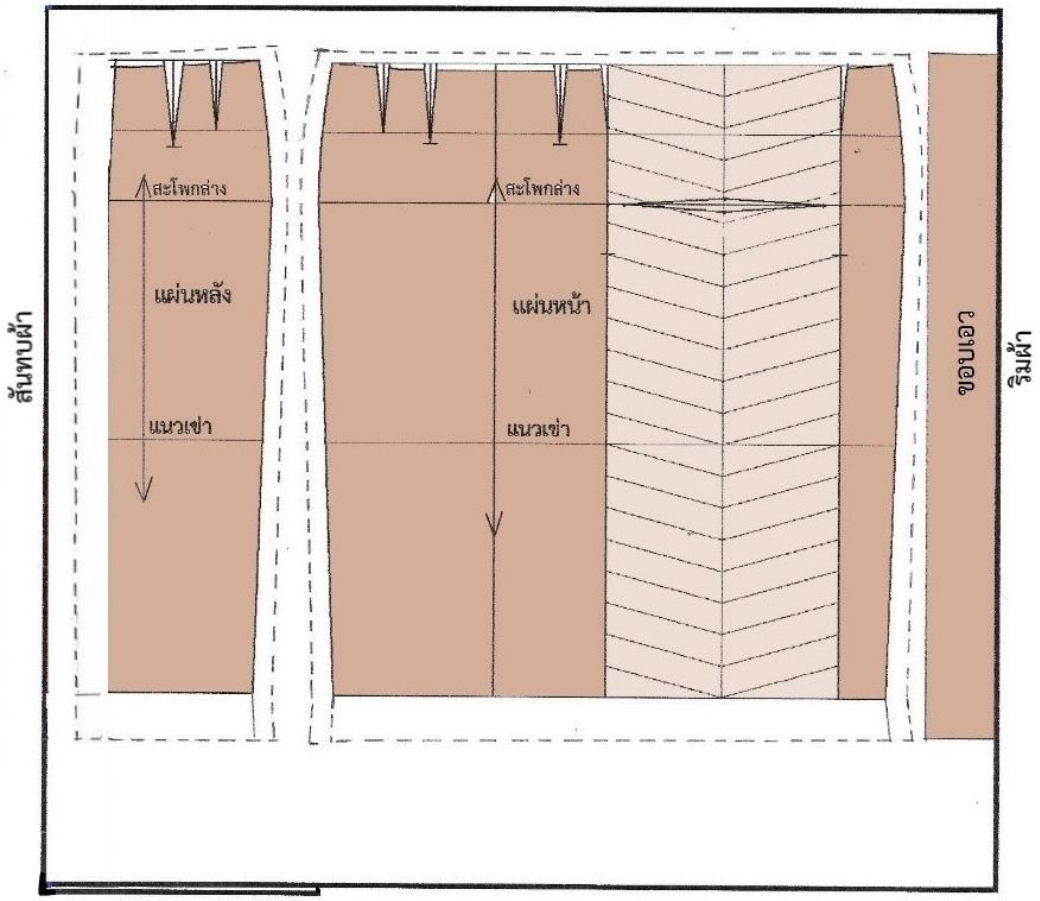
เมื่อทำแบบตัดเรียบร้อยแล้ว ต่อไปเป็นการเผื่อเย็บในแบบตัด ส่วนที่ต้องเผื่อเย็บแบบตัดผ้าซิ่น แนวเอว ตะเข็บข้าง และชายผ้าซิ่น การเผื่อตะเข็บตามตำแหน่งต่าง ๆ มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรูปทรงของเสื้อผ้า การเผื่อตะเข็บควรเผื่อในแบบตัดให้เรียบร้อยเพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาด การเผื่อเย็บผ้าซิ่นดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 การเผื่อตะเข็บเย็บผ้าซิ่นชุดไทย

รายการที่	ผ้าซิ่นป้าย	ผ้าซิ่นจีบหน้านาง	ชายพก
1	แนวเอว 1.5 ซ.ม.	แนวเอว 1.5 ซ.ม.	เผื่อตะเข็บโดยรอบ 1.5 ซ.ม. ยกเว้นส่วนที่เป็นสันทบผ้า
2	ตะเข็บข้าง 2.5 ซ.ม.	ตะเข็บข้าง 2.5 ซ.ม.	
3	แนวติดซิปหลัง 4 ซ.ม.	แนวติดซิปหลัง 4 ซ.ม.	
4	ชายผ้าซิ่น 4 ซ.ม.	ชายผ้าซิ่น 4 ซ.ม.	

2.1.2 วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นป้าย

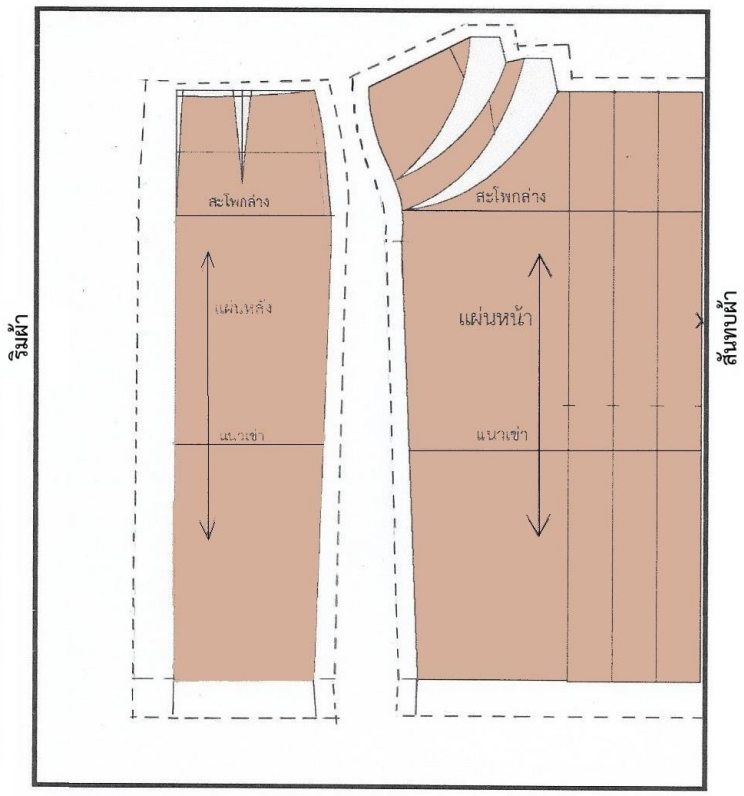
แบบตัดผ้าซิ้นป้าย รวมแบบตัดทั้งหมด มี 3 ชิ้น คือ แผ่นหน้าวางแบบตัดผ้าชั้นเดียว แผ่นหลังวางแบบตัด 2 ชิ้น หรือวางสันทบผ้า 1 ชิ้น ติดซิปข้าง และขอบเอวตัด 1 ชิ้น

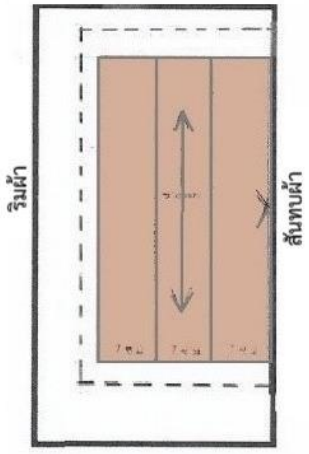
ภาพที่ 5.7 วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นป้าย

2.1.3 วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง

แบบตัดผ้าซิ้นจีบหน้านาง รวมแบบตัดทั้งหมด 3 ชิ้น คือ แผ่นหน้าวางแบบตัดผ้าสันทบผ้า แผ่นหลังวางแบบตัดผ้า 2 ชิ้น และชายพกวางแบบตัดสันทบผ้า 1 ชิ้น

ภาพที่ 5.8 วิธีการวางแบบตัดผ้าซิ่นจีบหน้านาง

ภาพที่ 5.9 วิธีการวางแบบตัดชายพก

3. การเย็บผ้าชิ่นชุดไทยพระราชนิยม

ปัจจุบันผ้าชิ่นชุดไทยสำเร็จรูปมีการจำหน่ายอยู่ทั่วไป สามารถหาซื้อได้ตามต้องการเป็นแบบผ้าชิ่นแยกกับตัวเสื้อ หรือผ้าชิ่นติดกับตัวเสื้อมีเลือกหลากหลาย บางครั้งการสวมใส่ไม่พอดีกับรูปร่างอาจมีการแก้ไขเพื่อให้เข้ารูปร่าง ผ้าชิ่นอาจจะปรับแก้ไขได้ง่ายกว่าตัวเสื้อ แต่ถ้าต้องการเหมาะสมกับรูปร่างสวมใส่พอดีและสวยงามต้องมีการวัดตัว ตลอดจนวิธีการตัดเย็บที่ถูกต้องและเรียบร้อย แต่สำหรับการตัดเย็บเสื้อผ้าชุดไทยนั้นอาจมีรายละเอียดที่มากกว่าเสื้อผ้าปกติทั่ว ๆ ไป มีความประณีตเรียบร้อย ตะเข็บไม่รั้งตึงและต้องการสวมใส่สบาย ขั้นตอนการเย็บจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เสื้อผ้าชุดไทยออกมาตามแบบที่กำหนดไว้

3.1 การเย็บผ้าชิ่นป้ายและการเย็บผ้าชิ่นหน้านาง

เทคนิคการเย็บในแต่ละตำแหน่งขึ้นอยู่กับแบบของตัวของผ้าชิ่นป้าย และตัวชิ่นจีบหน้านางมีลักษณะต่าง ๆ กันซึ่งประกอบด้วยตัวชิ่นแผ่นหน้า แผ่นหลัง ขอบเอว และชายพก ขั้นตอนการเย็บมีความแตกต่างกัน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนการเย็บผ้าชิ่นป้าย ปฏิบัติดังนี้

1) เย็บเกล็ดแผ่นหน้าและแผ่นหลัง สิ้นสุดปลายเกล็ดเหลือด้ายไว้ผูก 1 – 2 เซนติเมตร ภาพที่ 5.10 (3)

2) เย็บเกล็ดที่แนวป้าย เพื่อไม่ให้ชายห้อย

3) เย็บแนวป้ายจากเอวลงประมาณ 20 – 25 เซนติเมตร ด้วยฝีเข็มปกติและเย็บต่อไปถึงชายด้วยฝีเข็มห่าง

4) กันยืดเอวทั้งแผ่นหน้าและแผ่นหลัง

5) เย็บต่อตะเข็บกลางหลัง เย็บจากเอวลงมา 9 นิ้ว ด้วยฝีเข็มห่างสำหรับติดซิป และเย็บต่อไปถึงชายด้วย ฝีเข็มปกติ

6) เย็บซิปซ่อน

7) เย็บต่อตะเข็บข้าง และรีดแบะตะเข็บให้เรียบร้อย

8) เย็บซับในผ้าชิ่นป้าย (การกดรอยผ้าซับในให้กดรอยตรงกันข้ามกับผ้าตัวนอก)

9) นำผ้าซับในและผ้าชิ่นตัวนอกมาเนาไว้เข้าขอบเอวพร้อมกัน

10) เย็บเข้าขอบเอว ภาพที่ 5.10 (1) และ (2)

11) เย็บติดตะขอ

12) พับชายสอยให้เรียบร้อย

(1) (2) (3)

ภาพที่ 5.10 วิธีการเย็บขอบเอวผ้าซิ่นป้าย

3.1.2 ขั้นตอนการเย็บผ้าซิ่นจีบหน้านาง ปฏิบัติดังนี้

1) เย็บเกล็ดแผ่นหลังรีดเกล็ดเข้าหาเส้นกลางตัวและเย็บกันยืดเอว

2) เย็บเนาจีบเดรปด้านข้างจีบหน้านางทั้ง 2 จีบ

3) พับแนวชายผ้าซิ่นแผ่นหน้าเนาไว้ แล้วเนาจีบหน้านางจากเอวลงมาถึงชายซิ่นทั้ง 3 ช่อง

4) เย็บเดินจักรฝีเข็มปกติที่จีบหน้านางจากแนวเอวลงมา 50 เซนติเมตร และเดินจักรห่างไปถึงชายซิ่นทั้ง 3 ช่อง

5) การรีดจีบหน้านางให้ง่ายเรียบสวยและเท่ากันตลอดแนวให้ตัดกระดาษแข็งขาวเทาขนาด 7 เซนติเมตร ตามขนาดของจีบหน้านาง นำกระดาษใส่เข้าไปในช่องจีบหน้านางแต่ละช่องและรีดให้เรียบได้ที่แล้วดึงกระดาษแข็งออกทำแบบเดิมให้ครบ 3 ช่อง เมื่อรีดเสร็จทั้ง 3 ช่องแล้วใช้เข็มเนาเย็บจีบหน้านางทั้ง 3 ชิ้น ติดกับตัวซิ่นทั้ง 2 ข้าง ภาพที่ 5.11 (2)

6) เย็บกันยืดเอวทั้งแผ่นหน้าโดยพับจีบเดรปเข้าหาเส้นกลางตัวหน้าทั้ง 2 จีบ รีดพักไว้รอไว้ต่อกับเสื้อชุดไทยแผ่นหน้า

7) นำผ้าซิ่นแผ่นหลังที่เย็บเกล็ดแล้วต่อเข้ากับเสื้อชุดไทยแผ่นหลังทั้ง 2 ชิ้น

8) เย็บต่อตะเข็บเอวเสื้อกับเอวผ้าซิ่นแล้วเย็บเส้นกลางหลังให้ติดกัน วัดแนวติดซิปจากเส้นคอหลังถึงแนวสะโพกล่างด้วยฝีเข็มห่างสำหรับติดซิป และเย็บต่อไปถึงชายผ้าซิ่นด้วยฝีเข็มปกติ

9) เย็บซิปซ่อนให้จากกลางคอหลังถึงแนวสะโพกที่เย็บจักรห่างไว้ให้เรียบร้อย

10) นำซับในมาเย็บกลับที่วงคอเสื้อ ขริบรอบวงคอเดินกันเหลื่อมรีดให้เรียบ

11) นำผ้าซิ่นจีบหน้านางที่ทำเสร็จแล้วมาต่อกับตัวเสื้อที่แนวเอวแผ่นหน้า ภาพที่ 5.11 (1)

12) เย็บต่อตะเข็บข้างโดยเปิดซับในขึ้นเย็บตั้งแต่ซับในเสื้อไปถึงชายผ้าซิ่น และรีดแบะตะเข็บ

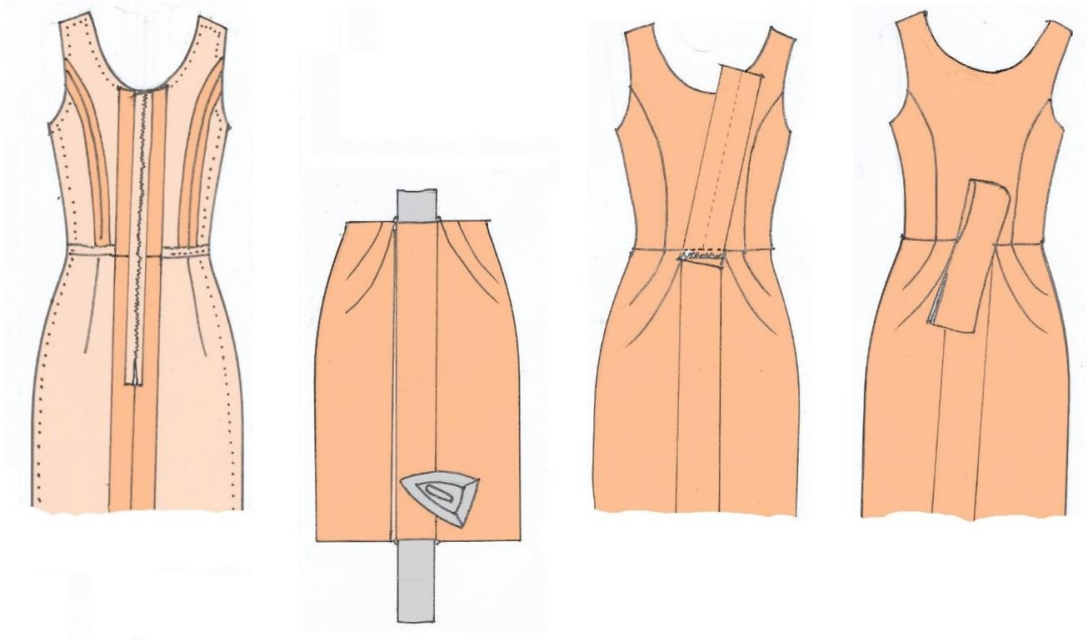
13) นำซับในตัวเสื้อมาเนาไว้เข้าแนวเอวด้านในเพื่อปิดตะเข็บเย็บ

14) ถ้าเสื้อมีแขนนำเสื้อที่เย็บอีสไว้แล้วมาเข้ากับตัวเสื้อได้เลย

15) เย็บติดตะขอตัวเล็กที่แนวเปิดของซิปที่กลางคอหลัง

16) พับชายสอยและรีดให้เรียบร้อย

17) การติดชายพกที่แนวเอวโดยวางชายพกด้านถูกที่ประกบกันให้แนวที่เผื่อเย็บเอียงต่ำลงไปทางด้านซ้ายประมาณ 1 เซนติเมตร เมื่อเย็บชายพกติดกับแนวเอวแล้ว ตัดตะเข็บที่เผื่อเย็บให้เท่ากันและให้สอยฟันปลาที่แนวเผื่อเย็บของชายพกติดกับผ้าจีบหน้านาง ภาพที่ 5.11 (3) และ (4)

(1) (2) (3) (4)

ภาพที่ 5.11 วิธีการเย็บผ้าซิ่นจีบหน้านาง

3.1.3 ขั้นตอนการเย็บชายพก

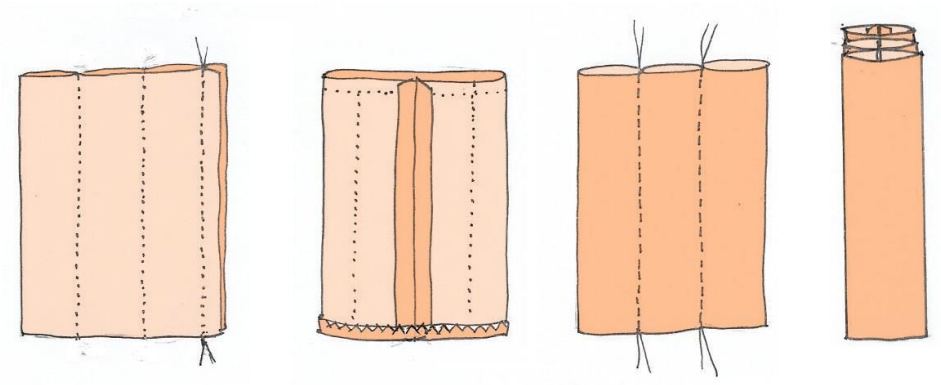
1) เย็บต่อตะเข็บแนวชายพกและรีดแบะตะเข็บ ภาพที่ 5.12 (1)

2) พับรีดเชิงชายผ้าซิ่นโดยรอย 1 – 1.5 เซนติเมตร ภาพที่ 5.12 (2)

3) สอยชายที่พับไว้ซอยฟันปลาโดยรอบ ภาพที่ 5.12 (2)

4) เข็มเนาแนวเย็บจีบหน้านางทั้ง 3 ช่อง และเย็บจักรตลอดแนว ภาพที่ 5.12 (3)

5) วิธีการรีดใช้กระดาษแข็งขาวเทาใส่เข้าไปในชายพกทุกช่อง รีดแต่ละช่องให้เรียบสวยงามและเนาทั้ง 3 ช่องให้ติดกัน แล้วนำไปเย็บติดที่เส้นเอววางพอดีกับจีบหน้านางแผ่นหน้า

(1) (2) (3) (4)

ภาพที่ 5.12 วิธีการเย็บชายพก

3.2 การเย็บเครื่องเกาะเกี่ยวสำหรับชุดไทย

เครื่องเกาะเกี่ยวมีใช้กันอยู่ทั่วไปมีหลายชนิดเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน รูปแบบของเสื้อผ้า สีซิปต้องกลมกลืนกับสีของผ้า และสอดคล้องกับเนื้อผ้าที่ใช้ ซึ่งซิปเป็นเครื่องเกาะเกี่ยวที่ยึดแนวเปิดของเสื้อผ้าให้ติดกันมีให้เลือกหลายชนิด แต่สำหรับการตัดเย็บชุดไทยเลือกวิธีการเย็บซิปธรรมดา สำหรับผู้ที่เริ่มเย็บใหม่ และซิปซ่อน สำหรับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่เย็บได้สวยงาม (นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ, 2559, หน้า 180-182).

3.2.1 ซิป (Zippers)

การเลือกวิธีติดซิปให้เหมาะกับแบบของเสื้อผ้าชุดไทย ซึ่งมีวิธีการเย็บซิปโดยทั่วไปทั้งหมด 2 วิธี ดังนี้

1) Lapped zip คือ การเย็บซิปแบบเดินจักรโชว์ฝีเข็มข้างเดียว เป็นการเย็บซิปธรรมดาโดยทั่วไปจะติดซิปที่เส้นกลางหลังหรือตะเข็บข้างก็ได้เช่นกัน มีวิธีการเย็บ ดังนี้

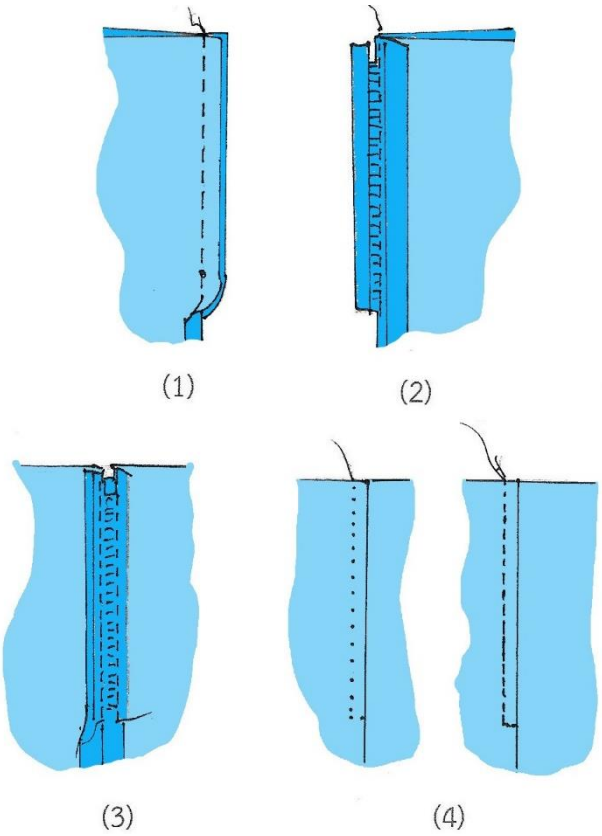
(1) นำผ้าที่ต้องการติดซิป มาเย็บจักรฝีเข็มห่างเท่าความยาวซิปที่ต้องการ เย็บย้ำและเย็บจักรฝีเข็มธรรมดาลงไปถึงชาย

(2) รีดตะเข็บที่เย็บให้แยกออกจากกัน พับรีดผ้าตะเข็บด้านบนให้เหลื่อมออกมาจากตะเข็บเย็บประมาณ 0.3 เซนติเมตร

(3) นำซิปมาวางใต้ผ้าที่เหลื่อม เนาผ้าติดกับซิปแล้วเดินจักรทับ

(4) กลับผ้าด้านถูกขึ้นทำแนวไว้ เพื่อเย็บซิปโดยให้ห่างจากเส้นกลางออกมาโดยประมาณ 0.7 – 1 เซนติเมตร เนาซิปติดกับผ้าตามแนวที่ทำไว้ เย็บเดินจักรเพียงด้านเดียวเมื่อถึงซิปด้านล่างให้ปักเข็มลงที่ผ้าหมุนผ้าแล้วเย็บตรงไปถึงตะเข็บ และตัดด้ายเหลือไว้ประมาณ 2 เซนติเมตร แล้วดึง

ปลายด้าย ผูกปมไว้ด้านล่างของผ้า หรือใช้วิธีเย็บการด้นด้วยมือแบบดำน้ำก็ได้เช่นกัน เลาะแนวเย็บจักรฝีเข็มห่างแนวเปิด ของซิปออก

ภาพที่ 5.13 วิธีการเย็บซิปแบบ Lapped zip

4) Concealed zip คือ การเย็บซิปซ่อนหรือซิปหยดน้ำ มีวิธีการเย็บ ดังนี้

(1) นำผ้าส่วนที่จะติดซิปมาเย็บติดกัน ให้เย็บจักรฝีเข็มห่างให้ยาวกว่าแนวซิปที่ต้องการติดประมาณ 4 เซนติเมตร และเย็บจักรฝีเข็มธรรมดาต่อไปถึงชาย

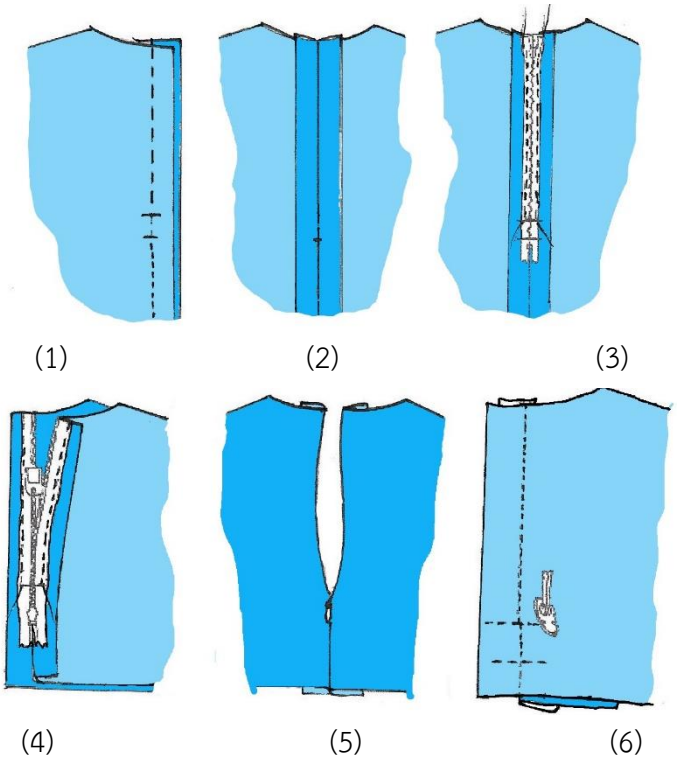
(2) รีดตะเข็บให้แยกออกจากกันให้แบนเรียบ

(3) นำซิปมาวางโดยให้ฟันซิปอยู่กึ่งกลางตะเข็บพอดี แล้วเย็บหรือเนาริมซิปติดกับริมตะเข็บเผื่อเย็บทั้ง 2 ข้าง

(4) กำหนดความยาวของซิป โดยทำเครื่องหมายไว้ที่ตัวซิป เลาะแนวที่เย็บจักรฝีเข็มห่างออกให้ใช้ตีนผีติดซิปซ่อนมาเย็บซิปที่ละข้าง โดยเย็บลงร่องซิปจนถึงความยาวที่กำหนดไว้ เย็บทั้ง 2 ข้างให้เหมือนกัน และมีความยาวเท่ากัน

(5) กลับผ้าด้านถูกขึ้นรูดซิปดูแนวซิปมีความชิดกัน สวยงามไม่เกิดช่องห่าง

(6) รูดซิปขึ้นไปด้านบน และใช้ตีนผีข้างเดียวเย็บช่องว่างใต้ซิปให้ติดกันจนถึงตะเข็บที่เย็บไว้

ภาพที่ 5.14 วิธีการเย็บซิปแบบ Concealed zip

3.2.2 ขอเกี่ยวขนาดเล็ก (Hooks and eyes)

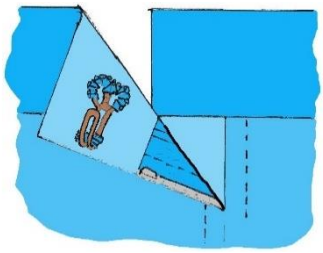
ขอเกี่ยวมีหลายแบบให้เลือก ขอเกี่ยวด้านบนจะมีลักษณะเหมือนกัน แต่ขอรับมีเลือกหลายแบบ เช่น ขอรับแบบโค้ง ขอรับแบบตรง ขอรับแบบถักด้วยเส้นด้าย มีวิธีการเย็บ ดังนี้

1) วิธีการเย็บขอเกี่ยวด้านบน

(1) วางขอเกี่ยวให้ห่างจากริมผ้าเข้ามา 1/8 นิ้ว (0.3 เซนติเมตร) ใช้วิธีการถักด้วย เส้นด้าย โดยพันเรียงเส้นด้ายจนเต็มแนวโค้งขอเกี่ยว ทั้ง 2 ด้าน โดยให้ติดผ้าด้านบนเล็กน้อย

(2) สอดเข็มมาทางด้านหัวของขอเกี่ยวแทงผ่าลวดตรงหัวขอเกี่ยว แล้วแทงลงไปใต้ผ้าทำแบบเดิม 2 – 3 ครั้ง เพื่อยึดติดขอให้แน่น

(3) การจบด้ายโดยการนำด้ายพันรอบปลายเข็มแล้ว แทงเข็มไว้ด้านใน

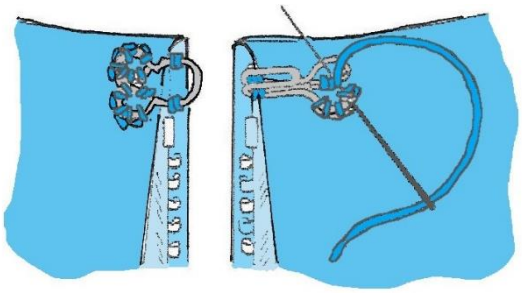

ภาพที่ 5.15 วิธีการเย็บขอเกี่ยวด้านบน

2) วิธีการเย็บขอรับแบบโค้ง

(1) วางขอรับด้านบนลงบนด้านที่จะเกี่ยวโดยให้ส่วนโค้งอยู่ที่แนวริมสุดของริมผ้า

(2) สอยที่ขาส่วนโค้งด้านล่างทำเช่นเดียวกับขอเกี่ยวจนครบทั้ง 2 ด้าน แล้วจบด้าย

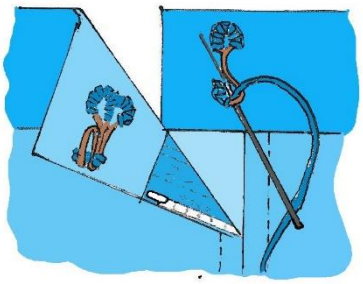

ภาพที่ 5.16 วิธีการเย็บขอรับแบบโค้ง

3) วิธีการเย็บขอรับแบบตรง

(1) วางขอรับให้ตรงกับแนวพับของขอเกี่ยว

(2) ใช้วิธีการถักด้วยเส้นด้าย เรียงเส้นด้ายเช่นเดียวกับการติดขอรับแบบโค้ง

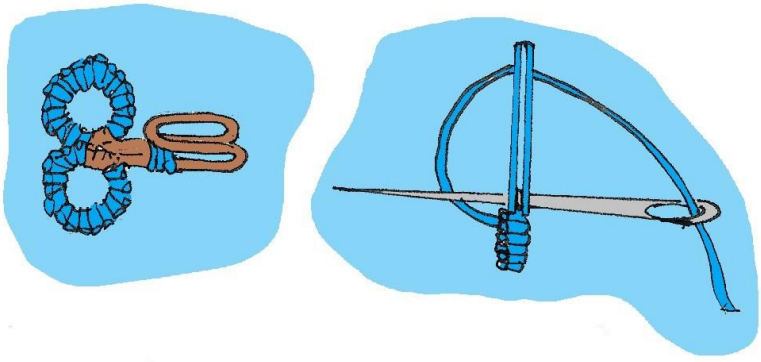
ภาพที่ 5.17 วิธีการเย็บขอรับแบบตรง

4) วิธีการเย็บขอรับแบบถักด้วยเส้นด้าย

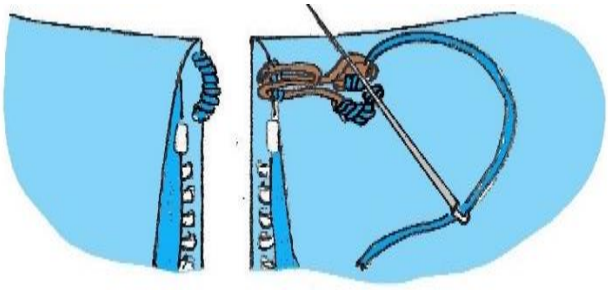
(1) เริ่มที่แนวพับของขอเกี่ยวตัวบน กำหนดตำแหน่งความกว้างของแนวที่จะถักด้วยเส้นด้าย กว้างประมาณ 1/4 นิ้ว (0.6 เซนติเมตร)

(2) โดยให้ความกว้างอยู่ตรงกลางของขอเกี่ยวพอดี ใช้ด้ายโยงกลับไปมาประมาณ 3 – 4 ครั้ง

(3) ถักด้วยเส้นด้าย ให้เต็มห่วงที่ทำไว้แล้วจบด้ายด้านล่างของผ้า

(1) (2)

(3)

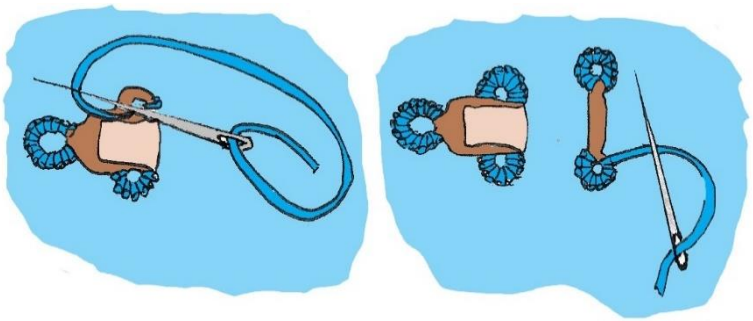
ภาพที่ 5.18 วิธีการเย็บขอรับแบบถักด้วยเส้นด้าย

3.2.3 ขอเกี่ยวขนาดใหญ่ (Big hooks and eyes)

การติดขอเกี่ยวใหญ่จะติดแนวปิดของซิปกระโปรง กางเกง หรือแนวกระเป๋าซ่อน ใช้วิธีการถักด้วยเส้นด้าย ดังนี้

1) ใช้วิธีการถักด้วยเส้นด้าย เรียงเส้นด้ายให้เต็มช่องที่มีในขอเกี่ยว

2) วางแนวขอรับตรงกับแนวขอเกี่ยว แล้วใช้วิธีถักด้วยเส้นด้าย โดยเรียงเส้นด้ายให้เต็มช่องที่มีในขอรับ

(1) (2)

ภาพที่ 5.19 วิธีการเย็บขอเกี่ยวขนาดใหญ่

สรุป

ในการดัดแปลงแบบตัดกระโปรงเบื้องต้นให้เป็นแบบตัดผ้าซิ่นชุดไทย ดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่นป้าย การทำแนวป้ายของผ้าซิ่น โดยประมาณ 35 – 40 เซนติเมตร มีความสะดวกสบายในการเคลื่อนไหว และผ้าซิ่นจีบหน้านาง ส่วนที่เป็นจีบหน้านางความกว้างของแต่ละช่องจะกว้างประมาณ 7 – 8 เซนติเมตร สำหรับคนที่รูปร่างปกติไม่อ้วนมากจะใช้ 7 เซนติเมตร ส่วนคนที่มีรูปร่างใหญ่หรืออ้วนใช้ 8 เซนติเมตร นอกจากดัดแปลงแบบตัดแล้วยังต้องประกอบไปด้วย การเผื่อตะเข็บเย็บมากหรือน้อยเกินไปก็มีผลต่อรูปทรงของเสื้อผ้าได้เช่นกัน การทำเครื่องหมายลงบนแบบตัดเป็นการใส่เกรนผ้า มีเกรนตามยาว เกรนขวาง และเกรนเฉลียง สิ่งเหล่านี้ต้องเขียนลงในแบบตัดให้ถูกต้อง การเตรียมผ้าก่อนวางแบบตัดการซื้อผ้ามาตัดชุดไทยต้องทราบว่าผ้านั้นทำกันหดมาก่อน รีเปล่าถ้ายังเราควรไปทำกันหดก่อนถ้าไม่ทำอาจทำให้เกิดความเสียหาย เมื่อสำเร็จเป็นชุดแล้วเวลานำไปซักรีดเกิดการหดตัวใส่ไม่ได้ ส่วนการวางแบบตัดผ้าซิ่นป้ายกับผ้าซิ่นจีบหน้านางวางไม่เหมือนกัน การวางแบบต้องสังเกตลักษณะผ้า มีลวดลาย มีเชิงผ้าที่ผ้าซิ่น ต้องวางอย่างระมัดระวังต้องมีการล็อกลายก่อน และการกดรอยลงบนผ้าส่วนที่ควรกดรอยแนวจุดต่อออก ต่อเอว ต่อสะโพกแนวกึ่งกลางแขนและแนวแขนหน้าแขนหลังถ้าลืมกดรอยอาจทำให้ใส่แขนผิดได้แขนเสื้อจะบิดไปด้านหลังได้ รวมถึงการตัดเย็บประกอบชิ้นส่วนของผ้าซิ่น ชิ้น ส่วนประกอบผ้าซิ่นป้าย มีชิ้นหน้าแนวป้าย ชิ้นหลัง 2 ชิ้น และขอบเอว ส่วนผ้าซิ่นจีบหน้านาง แผ่นหน้าทำจีบหน้านางเรียบร้อยแล้ว แผ่นหลัง 2 ชิ้น และชายพก และเข้าใจลำดับขั้นการเย็บก่อนหลัง เพื่อทำให้งานที่ได้ง่ายขึ้นมีความเรียบร้อยและที่สำคัญเครื่องเกาะต้องเลือกให้เหมาะกับแบบของชุดไทยเพื่อความสวยงาม

คำถามท้ายบท

1. อธิบายวิธีการทำแบบตัดผ้าซิ่นป้าย มาโดยสังเขป
2. อธิบายวิธีการทำผ้าซิ่นจีบหน้านาง มาโดยสังเขป
3. จงบอกวิธีการทำกันหดผ้าก่อนวางแบบตัด มาโดยสังเขป
4. จงบอกวิธีการเผื่อตะเข็บเย็บผ้าซิ่นจีบหน้านาง มาโดยสังเขป
5. จงบอกขั้นตอนการเย็บผ้าซิ่นป้าย มาโดยสังเขป

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2565). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ. (2559). **เทคนิคการตัดเย็บ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

บทที่ 6

จากแนวคิดสู่การประยุกต์ใช้

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล เล็งเห็นคุณค่าความงาม ความประณีต และความหมายทางวัฒนธรรมของผ้าทอ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ผ้าทอและช่างทอผ้าพื้นบ้านผู้สร้างสรรค์ผลงาน ทั้งยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่ทรงคุณค่า จึงมีความประสงค์ที่ทรงสืบทอดศิลปะการทอผ้าให้ยั่งยืนสืบไป ทรงมีพระราชนิยมการใช้ผ้าไทยมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์และสนับสนุนส่งเสริมการแต่งกายที่เป็นแบบไทย ทั้งในรูปแบบที่เป็นสากลนำมาตัดเย็บด้วยผ้าไหมไทย และรูปแบบที่แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของชุดไทยพระราชนิยมสำหรับสตรีไทย มีความเป็นแบบแผน ทั้งรูปแบบ โอกาสการใช้งาน และเนื้อผ้าที่ใช้ ด้วยพระราชดำรินี้ถือเป็นวิวัฒนาการของผ้าสำหรับตัดชุดไทยพระราชนิยมจวบจนถึงปัจจุบัน ฉลองพระองค์ด้วยผ้าไทยและชุดไทยพระราชนิยมได้มีการจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทำการศึกษาต่อไป

1. แนวคิดสู่แรงบันดาลใจในการพัฒนาการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม

แรงบันดาลใจ (Inspiration) ถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน อาจจะหล่อหลอมมาจากรูปแบบของจินตนาการ ความประทับใจจากจิตใต้สำนึก ประสบการณ์ รวมถึงกระบวนการคิด อย่างสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัว เป็นต้น สุดแท้แต่เจ้าของแรงบันดาลใจนั้นจะนำมาใช้สร้างอิทธิพลต่อความคิดของตน รวมถึงการนำแรงบันดาลใจมาพัฒนาต่อยอด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์นำมาสร้างเป็นผลงานออกแบบ ควรจะต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลของแรงบันดาลใจต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวคิดโดยใช้หลักในการออกแบบ ซึ่งช่วยทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ และสามารถสื่อสารผลงานไปสู่กระบวนการออกแบบในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจนทำให้เกิดเครื่องแต่งกายที่สวยงาม ณัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา (ออนไลน์, 2565) ไม่ว่าจะเป็นนักออกแบบเสื้อผ้าหรือห้องเสื้อต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงล้วนอาศัยแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนแนวความคิดไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทั้งสิ้น

นอกจากนั้นแล้วนักออกแบบยังสามารถ ถ่ายทอดแนวความคิดดังกล่าวลงบนผลงานผ่านทางรายละเอียดต่าง ๆ เช่น โครงสร้างเสื้อผ้า ลวดลาย กลุ่มสี แม้แต่การเลือกใช้วัสดุและเทคนิคการตัดเย็บที่เหมาะสมจะช่วยสื่อถึงแนวคิดในการออกแบบได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการจะเป็นนักออกแบบแฟชั่นที่มีคุณภาพได้นั้นจึงไม่สามารถอาศัยทักษะทางด้านศิลปะเพียงด้านเดียว แต่จะต้องมีแรงบันดาลใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และถ่ายทอดแนวความคิดได้อย่างเป็นขั้นตอน ควบคู่ไปกับทักษะในการนำไปปฏิบัติ และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดในกระบวนการทำงานได้ เพื่อผลักดันจินตนาการไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

ดังนั้นแรงบันดาลใจในการพัฒนาการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม เป็นความประทับใจความงามของชุดไทยและสิ่งทอไทยในแต่ละภาคเมื่อนำมาตัดเย็บชุดไทยทั้ง 8 แบบ มีความงดงามอย่างไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ควรการศึกษาในแต่ละแบบและมีการตัดเย็บที่ประณีตแตกต่างกัน และสวมใส่ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้รักษาสืบทอดชุดไทยพระราชนิยมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยไว้ โดยการฝึกฝนประสบการณ์ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้การทำแบบตัดที่มีประยุกต์ และการพัฒนาจากแบบเดิมและมีสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

2. แนวคิดภูมิปัญญาไทยจากอดีตสู่อนาคต

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ 2554 กล่าวไว้ แนวคิด (Concept) หมายถึง ความคิดที่มีแนวทางปฏิบัติ หรือแนวคิด หมายถึง ความคิดสำคัญซึ่งเป็นแนวในการผูกเรื่องหรือความคิดอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่อง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องบุญกรรม แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ความยุติธรรม ความตาย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ หรือแนวคิดที่เป็นความรู้ในด้านต่าง ๆ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กล่าวไว้ ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถนอกจากนี้ ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาหลากหลาย อาทิ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน ผู้ทรงคุณภูมิปัญาไทย และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ วิธีการ ผลงานที่คนไทยได้ศึกษา เก็บรวบรวมความรู้และจัดเป็นองค์ความรู้ ปรับปรุง พัฒนา ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลดีงาม มีคุณค่ามีประโยชน์ นำไปแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ในสมัยก่อนคนไทยส่วนใหญ่จะนิยมใส่ชุดที่ตัดเย็บจากผ้าไทยไม่ว่าจะเป็นผ้าไหม ผ้าซิ่น ผ้าฝ้าย เพราะเป็นผ้าที่แต่ละชุมชนผลิตขึ้นเอง เนื้อผ้าใส่สบายเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศ อีกทั้งคนไทยยังถูกบ่มเพาะให้มีความรักนวลสงวนตัว รูปแบบของชุดเสื้อผ้าไทยจึงมีลักษณะที่สุภาพเรียบร้อย สามารถสวมใส่ได้ทุกสถานที่ แต่ด้วยวิวัฒนาการเครื่องจักรที่ทันสมัยและการรับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย ทำให้ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่ใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บมีดีไซน์ทันสมัยตามยุคตามกระแสมากขึ้น วิวัฒนาการการแต่งกายไทย (ออนไลน์, 2565) อาจทำให้วัฒนธรรมและประเพณีไทยการแต่งกายที่งดงามจางหายไป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลพระองค์ทรงมีแนวคิดที่สืบทอดภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับชุดไทยพระราชนิยม ซึ่งเป็นการแต่งกายแบบไทยของสตรีไทยและได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ไทยสืบต่อไป แต่ในปัจจุบันนักออกแบบไทยได้มีความคิดที่นำสมัยการออกชุดไทยมีความแปลกใหม่ตามยุคที่กำลังเปลี่ยนแปลง ในการออกแบบชุดไทยก็เป็นตามวัฏจักรของแฟชั่นแต่ละยุคแต่ละสมัยเช่นกัน

3. แนวคิดสู่งานวิจัย

ชุดไทยพระราชนิยมเป็นการแต่งกายแบบไทยของสตรีไทยและได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ประกอบด้วยลักษณะรูปทรงของเสื้อและผ้าซิ่นที่ใช้นุ่ง อีกทั้งยังมีความงดงามของผ้าไหมไทยด้วยฝีมือในการตัดเย็บที่ประณีตและบรรจงตกแต่งโดยการปักบนตัวเสื้อและสไบ เมื่อนำมาสวมใส่แล้วก่อให้เกิดความสง่างามเหมาะสมกับบุคลิกของสตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านการแต่งกายและอนุรักษ์ภูมิปัญญาชุดไทยให้คงอยู่ต่อไป จากแนวคิดสู่งานวิจัยของจุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ธนกฤต แก้วพิลารมย์ และกานต์สุดา ประกาศวุฒิสาร (2565) ได้ศึกษาภูมิปัญญาชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อพัฒนาคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ แบ่งองค์ความรู้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคการสร้างแบบตัดชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแบบตัดชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแบบตัดชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย โดยชุดไทยนั้นถือว่าเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษซึ่งสามารถสะท้อนความเป็นชาติไทย และศิลปะหัตถกรรมอันงดงาม เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำชุดไทยพระราชนิยมไปประยุกต์ใช้เป็นอย่างหลากหลาย เพื่อต้องการสื่อถึงความเป็นไทย ดังที่ ดนัย เรียบสกุล (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการออกแบบชุดประจำชาติไทย สำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ โดยพบว่า ชุดไทยพระราชนิยมเป็นรูปแบบที่ได้รับในการประกวดนางงามสูงสุด เนื่องจากลักษณะของชุดไทยช่วยส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีความสง่างาม และสามารถแสดงออกถึงความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วยชุดไทยพระราชนิยมจำนวน 8 แบบ โดยแบ่งเป็นชุดผ้าซิ่นป้าย 3 แบบ ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอมรินทร์ ชุดจีบหน้านาง 5 แบบ ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ์และชุดไทยดุสิต นอกจากนี้ยังได้นำชุดไทยพระราชนิยมไปประยุกต์ใช้เป็นชุดเครื่องแบบการแต่งกายประจำองค์กรทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ สายการบิน โรงแรม ร้านอาหารชั้นนำ เป็นต้น เพื่อต้องการสื่อถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทยเช่นเดียวกับ มณีรัตน์ ปิยะธรรม (2560) ที่ได้กล่าวว่า ชุดประจำชาติไทยที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์อันวิจิตรตระการตางดงาม มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนชาติอื่นใด ซึ่งแต่ละชุดที่ใช้เรียกจะมีลักษณะการออกแบบการตัดเย็บที่แตกต่างกันไป โดยนิยมใช้เนื่องในโอกาสและพิธีการที่เป็นทางการ เช่น งานเข้าเฝ้า งานราตรีในต่างประเทศงานแต่งงานของคนไทย และพิธีกรรมชั้นสูง เป็นต้น จากการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับชุดไทยเรือนต้น และชุดไทยจิตรลดาเพื่อจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ และประเมินความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ และตัดเย็บข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นผู้ที่สอนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาโดยรวมที่ระดับเหมาะสมมากและมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ สู่การเรียนหรือการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชลธาร สมาธิ สมเกตุ อุทธโยธา และบุญเลิศ คำปัน (2561) ที่ได้สรุปผลวิจัยการพัฒนาคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียน สบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพบว่า คู่มือควรมีวัตถุประสงค์และดำเนินการสอนที่ชัดเจน มีองค์ ประกอบของคู่มือครบถ้วน เนื้อหาเข้าใจง่ายและสาระเหมาะสมครอบคลุม สามารถนำไปปฏิบัติ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านเทคนิคการสร้างแบบตัดชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแบบตัดชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแบบตัดชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย โดยทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 6 คน ที่เรียนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทยในภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง โดยที่นักศึกษามีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ สอดคล้องกับ ทวีพร ปรีชา (2554) ที่ได้ศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อด้านหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ระดับดีมาก เนื่องด้วยหลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม การจัดเรียงหัวข้อเป็นไปตามลำดับขั้นและต่อเนื่อง ซึ่งความรู้ที่ได้สามารถนำไปปฏิบัติงานและประกอบอาชีพได้

สรุป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์ทรงมีแนวคิดที่สืบทอดภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับชุดไทยพระราชนิยม 8 แบบ ทั้งในรูปแบบที่เป็นสากลนำมาตัดเย็บด้วยผ้าไหมไทย และรูปแบบที่แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของชุดไทยพระราชนิยมสำหรับสตรีไทย มีความเป็นแบบแผน ทั้งรูปแบบ โอกาสการใช้งาน และเนื้อผ้าที่ใช้ ด้วยพระราชดำรินี้ ถือเป็นวิวัฒนาการของผ้าไทยสำหรับตัดชุดไทยพระราชนิยม ปัจจุบันได้มีการนำชุดไทยไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น นำชุดไทยศิวาลัยไปประยุกต์ใช้จากตัวเสื้อเป็นผ้าไหมสีพื้นเปลี่ยนเป็นผ้าลูกไม้แทน หรือจากผ้าซิ่นจีบหน้านางเป็นกางเกงขาม้า ส่วนเสื้อท่อนบนยังเป็นแบบดั้งเดิมและทั้งชุดตัดเย็บด้วยผ้าไหม ถือว่าชุดไทยเป็นชุดที่ร่วมสมัยตลอดไป

คำถามท้ายบท

1. จงบอกความหมายของแรงบันดาลใจ มาโดยสังเขป
2. จงบอกความหมายของแนวคิด มาโดยสังเขป
3. จงบอกความหมายภูมิปัญญาไทย มาโดยสังเขป
4. อธิบายความหมายขององค์ความรู้ มาโดยสังเขป
5. อธิบายจากแนวคิดสู่การประยุกต์ใช้พร้อมยกตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ธนกฤต แก้วพิลารมย์ และกานต์สุดา ประกาศวุฒิสาร (2565). **ศึกษาภูมิปัญญาชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อพัฒนาคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ชลธาร สมาธิ สมเกตุ อุทธโยธา และบุญเลิศ คำปัน (2561). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนเรียนรวมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. **วารสารบัณฑิตวิจัย**, 9(1), 149-165.

ณัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา. **การค้นหาและถ่ายทอดแรงบันดาลใจในงานออกแบบแฟชั่น**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: ohpiya,+Journal+manager,+5754-10842-1-CE%20(3).pdf (วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

ดนัย เรียบสกุล. (2556). **การพัฒนากระบวนการออกแบบชุดประจำชาติไทย สำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ.** (ศป.ด.,มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก).

ทวีพร ปรีชา. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ. (**กศ.ม,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://dictionary.orst.go.th/(วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

มณีรัตน์ ปิยะธรรม. (2560). **ประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชนิยม.** กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. [ออนไลน์].สืบค้นจาก: http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8484st/8484 (วันที่สืบค้น 16 ธันวาคม 2563)

แรงบันดาลใจจากชุดไทยพระราชทาน. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://thth.facebook.com/qsmtthailand/posts/832924373387337/ (วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

วิวัฒนาการการแต่งกาย. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://twistthaitrends.com/(วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

ชุดผ้าไทยสู่แฟชั่นสากล. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://twistthaitrends.com/(วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (2525). **กองจดหมายเหตุแห่งชาติ การแต่งกายระยะที่ 2500-ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

กระจ่างจิต์ เขียวขำ. (2544). **ตัดเสื้อผ้าสตรีชุดโอกาสพิเศษ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสารพัดพระนคร.

ชลธาร สมาธิ สมเกตุ อุทธโยธา และบุญเลิศ คำปัน (2561). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนเรียนรวมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนสบเมยวิทยาคม แม่ฮ่องสอน. **วารสารบัณฑิตวิจัย**, 9(1), 149-165

จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์. (2554). **การตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2565). **เอกสารคำสอนการทำแพตเทิร์นตัดและตัดเย็บเสื้อผ้าสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

_____. (2565). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

เจ.เทค อินเตอร์เนชั่นแนล. (2548). **เอกสารประกอบการฝึกอบรมเทคนิคการทำแบบตัดเสื้อผ้าเด็กด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

เจียรพรรณ โสภโณ. (ม.ป.ป.). **ตัดเสื้อสตรี ชุดนพเก้า 8 เรื่องเสื้อชุดไทย**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์ 50.

ชูศรี อรุณไวกิจ. (ม.ป.ป.). **ตัดเสื้อสตรีตัดเสื้อชาย**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี.

ดนัย เรียบสกุล (2556). **การพัฒนากระบวนการออกแบบชุดประจำชาติไทย สำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ.** (ศป.ด.,มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก).

ดวงดาว ท่ามตระกูล. (2548). **การตัดเย็บเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ทวีพร ปรีชา (2554). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ. (**กศ.ม,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ)

นวลแข ปาลิวนิช. (2542). **ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย.** ฉบับปรับปรุงใหม่, กรุงเทพฯ: ซีเอดยูเคชั่น.

นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และคณะ. (2559). **เทคนิคการตัดเย็บ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

แฟชั่นดีไซน์. (2538). **รวมชุดไทย**. กรุงเทพฯ: บวรสารเทรดดิ้ง.

ปารี เดชวิทยาพร. (2548). **ผ้าไทยกับวิถีชีวิตของคนไทย**. กรุงเทพฯ: เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.

พรรณงาม สุวรรณเสวก. (ม.ป.ป.). **การสร้างแบบและแยกแบบตัดเสื้อสตรี**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.

พวงผกา คุโรวาท. (2540). **ประวัติเครื่องแต่งกาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

พยุง วงศ์ศศิธร. (ม.ป.ป.). **ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ.

มาลินี วิกรานต์ และกนกอร สว่างสรี. (2547)**. ช่างทอ ร้อยใจ เทิดไท้ 72 พรรษา.** กรุงเทพฯ: สยามทองกิจ.

วินิทร สอนพรินทร์. (2559). **การทำแบบตัดและเทคนิคการตัดเย็บเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

สาคร ชลสาคร. (2548). **วัสดุที่ใช้ในการผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: สายธาร.

สุจิตรา แก้วดี. (2530). **ตัดเย็บเสื้อผ้าขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: ยูไนเต็ดท์บุ๊คส์.

ชุดผ้าไทยสู่แฟชั่นสากล. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://twistthaitrends.com/(วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

ชุดไทยพระราชนิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://women.mthai.com/scoop/263266. html (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ชุดไทยพระราชนิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://www.vipthaisilk.co.th/17462078/8 (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

ความรู้เทคโนโลยีสิ่งทอ. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.2.mtec.or.th/th/research/textile/ textile_sci.html (วันที่สืบค้น 4 สิงหาคม 2565)

ประวัติความเป็นมาของชุดไทย, [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://www.sanook.com/ women/47347/ (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.royin.go.th/ dictionary (วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565)

มณีรัตน์ ธรรมปิยะ. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/ 8484นางมณีรัตน์%20ธรรมปิยะ.pdf (วันที่สืบค้น 1 พฤษภาคม 2565)

แรงบันดาลใจจากชุดไทยพระราชทาน. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://thth.facebook.com/ qsmtthailand/posts/832924373387337/ (วันที่สืบค้น 15 สิงหาคม 2565)

ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เลย [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: https://qsds.go.th/newqssclei/(วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2565

ดัชนีค้นคำ

0
0

หน้าที่

ก

กรรไกรซิกแซก 45

กรรไกรด้ามโค้ง 43, 44

กรรไกรด้ามตรง 44

จ

ไทยจักรี 2, 10, 18, 20, 22, 24, 37, 41, 86, 102 - 106 122, 127, 137, 138, 159

ไทยจิตรลดา 2, 7, 15, 16, 22, 23, 37, 41, 86, 94, 95, 96, 97, 101, 119, 126, 138, 159

จีบเดรป 143, 144, 149

จีบยก 17, 18, 19, 20

ช

ชายพก 17, 18, 19, 20, 102, 107, 144, 145, 147, 148, 150, 151, 156

ชุดประจำชาติ 1, 5, 25, 159

ชุดพระราชทาน 2

ด

ดัดแปลงแบบตัดผ้าซิ่น 82, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 156

ด้ายเนา 47, 55, 56, 62, 123. 124

ไทยดุสิต 2, 3, 4, 11, 20, 22, 24, 37, 41, 86, 107, 108. 109, 122, 127, 137,138, 159

ท

ทอผ้าพื้นเมือง 2

บ

ไทยบรมพิมาน 2. 3, 9, 17, 20, 21, 23, 37, 41, 86, 96,98, 99, 100, 101, 120, 126, 137, 138, 159

ป

ประยุกต์ 2, 3, 5, 25, 157, 158, 159, 160

ปริ๊นเซสไลน์ 89, 95, 99, 104, 108, 113, 123. 126, 127, 128

ผ

ผ้าไทย 1, 25, 42, 157, 158, 160, 161, 162, 163

ผ้าซิ่นป้าย 22, 82, 111, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 148, 149, 156, 159

	หน้าที่
ผ้าซิ่นหน้านาง	148
ผ้าทอ	1, 13, 15, 25, 27, 31, 32, 41, 111, 157
ผ้ายก	1, 4, 9, 10, 11, 12, 18, 20, 21, 27, 41
ผ้ารองใน	31, 128
ผ้ารองทรง	31
ผู้สร้างสรรค์	1, 157
พ	
พระตำหนัก	5, 7
ภ	
ภูมิปัญญา	1, 158, 159, 160
ร	
ร่วมสมัย	5, 160
ไทยเรือนต้น	2, 6, 14, 22, 23, 37,41, 86, 89, 90, 91, 92, 118, 126, 137, 138, 159, 160
ว	
วัฒนธรรม	1, 2, 5, 157, 158, 159
วัสดุตกแต่ง	27, 32, 33, 41, 42, 116
วัสดุหลัก	27, 31, 32, 33, 38
วิวัฒนาการ	13, 21, 157, 158, 160, 161
ศ	
ไทยศิวาลัย	2, 13, 21, 22, 24, 41, 86, 96-98, 101, 126, 137, 138, 159, 160
ส	
สมัยนิยม	2, 25, 33, 41
ห	
ไหมไทย	1, 2, 3, 28, 157, 159, 160
อ	
ไทยอมรินทร์	2, 8, 16, 17, 22, 23, 37, 41, 86, 96, 101, 136, 137, 138
อีส	81, 91, 96, 101, 126, 129, 130, 131
เอกลักษณ์	1, 2, 3, 4, 5, 21, 22, 27, 28, 157, 158, 159, 160

HOME ECONOMICS TECHNOLOGY

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY KRUNGTHEP